Vlaams Parlement

stuk **2291** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 21 november 2013 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aansprakelijkheid van netbeheerders

verzendcode: WON

INHOUD

Memorie van toelichting 3
Voorontwerp van decreet d.d. 21 juli 2013 33
Advies van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt 41
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen 49
Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen..... 97
Voorontwerp van decreet d.d. 19 juli 2013 101
Advies van de Raad van State 109
Ontwerp van decreet 123
Bijlage bij de memorie van toelichting: Reguleringsimpactanalyse..... 129

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Inleiding

Klachten van netgebruikers over de regeling van de aansprakelijkheid van netbeheerders voor schade als gevolg van incidenten in het net, werken door de netbeheerder enzovoort, zijn er altijd geweest.

Dit is geen uitsluitend Belgisch of Vlaams fenomeen.

Het Belgische aansprakelijkheidsrecht steunt op het klassieke foutbegrip[1]. Daarbij is het uitgangspunt: wie schade veroorzaakt door foutief handelen, moet deze schade vergoeden. Voor de toepassing van de foutaansprakelijkheid (artikel 1382 e.v. van het Burgerlijk Wetboek) is dus vereist dat er schade is die het gevolg is van een toerekenbare fout, en dat het causaal verband tussen fout en schade bewezen is.

Vaak blijkt echter het bewijs van de fout in hoofde van de netbeheerder moeilijk te leveren door de netgebruiker als schadelijder. En zonder dit bewijs, is er helemaal geen (fout) aansprakelijkheid.

De netbeheerder, die zijn aansprakelijkheid ten opzichte van de netgebruiker bepaalt in zijn aansluitingsreglement, baseert zich op dit klassieke model van foutaansprakelijkheid, maar stelt zich, krachtens dat reglement, van de aansprakelijkheid voor bepaalde schade, veroorzaakt door zijn fout, vrij, of beperkt deze.

Een netgebruiker ziet hierdoor lang niet alle schade die hij lijdt als gevolg van een fout van de netbeheerder vergoed.

Ook dit is geen uitsluitend Belgisch of Vlaams fenomeen.

De beperking of exoneratie van aansprakelijkheid tussen partijen is op zich geen uitzonderlijk fenomeen. Toch heeft de vraag naar een transparante en verruimde aansprakelijkheid van de netbeheerder voor de schade als gevolg van, voornamelijk, onderbreking en storingen in de energiedistributie altijd bestaan. Onder impuls van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) waren daarom de distributienetbeheerders eerder al gekomen tot een uniforme aansprakelijkheidsregeling, die tevens een (lichte) verruiming van de aansprakelijkheid inhield.

Meer bepaald werden de vrijstellingen (exoneraties) van aansprakelijkheid hier en daar wat beperkt, zodat de aansprakelijkheid van de distributienetbeheerder iets verruimd werd. Bovendien werd de bewijslast in hoofde van de netgebruiker wat verlicht, zij het dat dit slechts beperkt was. Het ging immers niet om een omkering van de bewijslast: de last tot bewijs van fout blijft bestaan in hoofde van de netgebruiker, die enkel bepaalde middelen aangereikt kreeg (meer bepaald het objectief verslag dat door de distributienetbeheerder wordt aangeleverd) om deze bewijslast uit te voeren.

---

[1] De regels betreffende de foutaansprakelijkheid staan in de artikelen 1382 e.v. van het Burgerlijk Wetboek (hierna: artikel 1382 BW). Volgens deze artikelen moet degene die door zijn fout of nalatigheid aan een ander schade veroorzaakt, deze schade vergoeden. Er zijn dus drie voorwaarden: er moet schade zijn, de schade moet het gevolg zijn van een fout, en er moet een oorzakelijk (=causaal) verband zijn tussen deze schade en de fout.
Schade is elk nadeel dat iemand persoonlijk ondervindt: lichamelijk letsel, materiële of stoffelijke schade, immateriële schade (winstderving, inkomensverlies). Fout is elke inbreuk op een wettelijke norm of op de algemene zorgvuldigheidsnorm. Er is een oorzakelijk verband tussen fout en schade als en in de mate de schade niet zou zijn ontstaan zonder de fout.

Deze nieuwe regeling geldt sinds 2007. Daar de regeling hoe dan ook een beperking van aansprakelijkheid inhoudt, blijft deze het voorwerp van kritiek.

Bovendien blijkt dat, in het algemeen, de rechtsgeldigheid van afwijkingen van het algemene aansprakelijkheidsrecht bij reglement, meer en meer in vraag gesteld wordt. Bij arrest van het hoogste rechtsprekende niveau, namelijk van het Hof van Cassatie, van 8 maart 2012 (C110027N) werd een vonnis van het vredegerecht van Roeselare van 18 februari 2010 bevestigd, dat beschikte dat men slechts bij overeenkomst kan afwijken van suppletief recht (zoals de klassieke foutaansprakelijkheid uit het Burgerlijk Wetboek), en dus niet bij reglement. Dit betekent dat een netbeheerder zich bij reglement niet zou kunnen vrijstellen van aansprakelijkheid zoals in (federale) wetgeving bepaald is, noch dat men deze aansprakelijkheid kan beperken.

Dit wil zeggen dat de netbeheerder altijd aangesproken kan worden op basis van de regels van de buitencontractuele aansprakelijkheid, ondanks de in zijn reglementen bepaalde exoneratiebedingen, die conform recente cassatierechtspraak niet geldig zijn, aangezien bij reglement niet afgeweken kan worden van de buitencontractuele aansprakelijkheidsregels, die bij wet vastliggen.

Daarom rees de vraag naar een regeling op decretaal niveau, minstens van enkele vergoedingsplichten voor de netbeheerders, geïnspireerd op de vergoedingsplichten zoals voorheen ingevoerd in het Waalse Gewest. Bij decreten van 17 juli 2008[2] werden immers vergoedingsplichten voor zowel netbeheerders als leveranciers ingevoerd in het Waalse Elektriciteitsdecreet en in het Waalse Gasdecreet[3]. Ook het Brusselse Gewest voerde dergelijke vergoedingsplichten in: krachtens ordonnantie van 20 juli 2011 werd een schadevergoedingsregeling ingeschreven in de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Krachtens ordonnantie van 20 augustus 2011 gebeurde dit ook in de ordonnantie betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 19 juli 2001.

In het ontwerp van decreet worden enkele vergoedingsplichten ingevoerd.

2. Algemene Toelichting

2.1. Aansprakelijkheid op basis van zowel objectieve aansprakelijkheid enerzijds, als omkering bewijslast anderzijds

Het ontwerp van decreet voert een aantal vergoedingsplichten in hoofde van netbeheerders in, en dit enerzijds op basis van foutaansprakelijkheid met omkering van bewijslast, namelijk voor laattijdige aansluiting en laattijdige heraansluiting, en anderzijds op basis van een objectieve aansprakelijkheid, namelijk voor langdurige stroomonderbreking.

Waar sprake is van objectieve aansprakelijkheid van de netbeheerder, dus in geval van langdurige stroomonderbreking, heeft het loutere voordoen van de situatie de plicht tot

---

[2] Decreet van 17 juli 2008 tot wijziging van het decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt, BS 7 augustus 2008 en decreet van 17 juli 2008 tot wijziging van het decreet van 19 december 2002 betreffende de organisatie van de gewestelijke gasmarkt, *BS* 7 augustus 2008.

[3] Decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt (*BS* 1 mei 2001) en decreet van 19 december 2002 betreffende de organisatie van de gewestelijke gasmarkt (*BS* 11 februari 2003).

betaling van de vergoeding voor gevolg. De al dan niet foutieve handeling van de netbeheerder als oorzaak van de langdurige stroomonderbreking is dus niet relevant. Meer hierover wordt onder de artikelsgewijze bespreking uiteengezet.

Waar sprake is van foutaansprakelijkheid met omkering van bewijslast, dus bij laattijdige (her)aansluiting, wordt de fout van de netbeheerder vermoed, maar bij weerlegging van dit vermoeden is er geen vergoedingsplicht. Ook hierover meer onder de artikelsgewijze bespreking.

Het gaat om het verschaffen aan de netgebruiker van een redelijke compensatie voor door hem geleden schade, inclusief ongemakken, als gevolg van de te late (her)aansluiting of de langdurige stroomonderbreking. De netgebruiker kan aanspraak maken op de vergoeding zodra deze situatie zich voordoet, en zelfs al heeft hij hoogstens ongemakken ondergaan.

Een bewijs van schade (waaronder ook begrepen wordt: ongemak) door de netgebruiker is niet vereist. Men gaat er hierbij van uit dat hij in deze situaties hoe dan ook ongemak lijdt, en de vergoeding daarvan wordt beoogd. De schade (in ruime zin) wordt hierbij onweerlegbaar vermoed.

Het is natuurlijk perfect mogelijk dat de netgebruiker veel meer schade onderging dan door deze vergoeding vergoed wordt. Deze wordt niet op grond van de voorgestelde vergoedingsplichten vergoed. Daar evenwel de toekenning van een 'ongemakkenvergoeding' op basis van de voorgestelde vergoedingsplichten de mogelijkheid van een aansprakelijkheid op andere gronden onverlet laat (zie verder onder artikelsgewijze bespreking), kan de netgebruiker er altijd voor opteren zijn werkelijk geleden schade via die andere aansprakelijkheidsgronden vergoed te zien. De keuze staat hem vrij.

2.2. Onverminderd contractuele bepalingen

De vergoedingsplichten gelden 'behoudens contractuele afwijkingen'. Zodoende blijft het voor de netbeheerder mogelijk om de aansprakelijkheidsregels alsnog op maat te wijzigen in het contract dat hij sluit met grote netgebruikers. Hiervoor kunnen goede redenen zijn, bijvoorbeeld als deze grote netgebruikers over eigen back-upmogelijkheden beschikken. Op dit contract zal weliswaar strikter moeten worden toegezien. In plaats van de mogelijkheid van de VREG tot het geven van commentaar op de modelcontracten, alvorens deze in werking treden, zal erin worden voorzien dat deze door de VREG moeten worden goedgekeurd.

In het kader van dit goedkeuringsproces zal de VREG er op toezien dat de aansprakelijkheidsregels op een door beide contractpartijen, dus ook door de netgebruikers, gedragen regeling uitmaakt. Er zijn redenen om aan te nemen dat tot dergelijke onderhandelde aansprakelijkheidsbedingen gekomen wordt of kan gekomen worden. Indien dit niet het geval blijkt te zijn, zal het de VREG toekomen de door de netbeheerder voorgestelde bedingen niet goed te keuren, waardoor teruggevallen wordt op de bepalingen van het decreet.

Dit striktere toezicht van de VREG vereist echter geen aanpassing van het Energiedecreet, maar zal worden doorgevoerd bij de volgende wijziging van de technische reglementen (voor wat het plaatselijke vervoernet betreft werd dit reeds doorgevoerd in het Technisch Reglement Plaatselijk Vervoernet Elektriciteit dat op 28 juni 2013 door de Vlaamse Regering werd vastgesteld).

Enkel ten opzichte van netgebruikers met een reglementaire relatie met de netbeheerder, dus netgebruikers die geen individueel contract sloten, zijn afwijkende bepalingen niet mogelijk, waardoor de decretale vergoedingsplichten onverminderd gelden. De technische

reglementen schrijven nu voor dat met netgebruikers, aangesloten op laagspanningsnet (dit is < 1 kilovolt) voor elektriciteit, of netgebruikers, aangesloten op het aardgasdistributienet met een aansluitingscapaciteit van maximum 300 m³(n) per uur geen aansluitingscontract gesloten moet worden. Deze bepaling zal in die zin worden gewijzigd dat met deze netgebruikers geen contract kán gesloten worden, zodat de relatie tussen netbeheerder en netgebruiker steeds (verplicht) reglementair is en afwijkingen van aansprakelijkheidsbepalingen derhalve niet mogelijk zijn. Ook dit vereist echter enkel een aanpassing van de technische reglementen, en maakt niet het voorwerp uit van een wijziging van het Energiedecreet. Voor huishoudelijke klanten van elektriciteit en aardgas zullen met andere woorden steeds de bepalingen van voorliggend decreet gelden.

2.3. Alleen netbeheerders

De voorgestelde vergoedingsplichten worden beperkt tot de aansprakelijkheid van de netbeheerders.

Het nut van het bepalen van vergoedingsplichten voor leveranciers, evenals de potentieel 'gemengde vormen' (dit zijn situaties waarbij veel discussie kan zijn omtrent de vraag wie een fout beging: de netbeheerder of de leverancier, of waarbij het gaat om een gedeelde fout), kan immers in vraag worden gesteld.

Hoewel men evengoed schade, of minstens ongemak, kan lijden als gevolg van een foutieve handeling van leveranciers, moet men rekening houden met het feit dat leveranciers zich, in tegenstelling tot netbeheerders, niet in een monopoliepositie bevinden. Dit maakt een groot verschil uit met netbeheerders.

Leveranciers die meer ontevreden klanten hebben, zullen ook meer klachten genereren bij de VREG of de Ombudsdienst voor Energie, hetgeen zich weerspiegelt in de Klachtenindicator[4], die opgenomen is in de V-test van de VREG. Leveranciers met een zwakkere dienstverlening staan dus concurrentieel zwakker. De netgebruiker heeft immers steeds de vrijheid om een andere leverancier te kiezen.

Een leverancier kan zich ook perfect vrijstellen van heel wat aansprakelijkheden: de leverancier heeft met de netgebruiker altijd een contractuele – en geen reglementaire – relatie waardoor exoneraties van aansprakelijkheid geldig zijn. Het marktmechanisme speelt hierin volop: de netgebruiker kan de verschillende contractuele voorwaarden van de leveranciers vergelijken en kiezen voor de leverancier die de beste voorwaarden biedt. Het is niet aan de Vlaamse regelgever om hierin tussen te komen, daar aan deze vrijheid van de leverancier al de vereiste grenzen gesteld zijn: er is de consumentenbeschermingswetgeving (voorbeeld het verbod op onrechtmatige bedingen uit de WMPC[5]), evenals, en niet in het minst, het 'Akkoord-Van den Bossche'[6]. Dit dan met betrekking tot de netgebruiker als consument[7]. Hoe dan ook: waar het opportuun is in de contractuele vrijheid van de leverancier tussen te komen, is in eerste instantie de federale overheid bevoegd om dit te doen.

Daarom worden de decretaal bepaalde vergoedingsplichten beperkt tot de aansprakelijkheid van de netbeheerders.

---

4 http://ww.vreg.be/sites/default/files/uploads/verklaring_klachteninidicator.pdf.

5 Wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming, *BS* 12 april 2010.

6 Zie http://www.vreg.be/akkoord-en-gedragscode.

7 Consument is "elke natuurlijke persoon die ten aanzien van de onder deze wet vallende verrichtingen handelt met een oogmerk dat geacht kan worden vreemd te zijn aan zijn handels-, beroeps- of ambachtelijke activiteiten" (artikel 1, 1°, van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet).

Dit wordt toegevoegd onder titel IV, hoofdstuk I, van het Energiedecreet, onder een nieuw in te voegen afdeling IV/1, met als titel 'Vergoedingsplichten van de netbeheerder'.

3. Replieken op de adviezen

Het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) werd verleend op 8 juli 2013.

De Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) meldde bij brief van 12 juli 2013 dat zij geen advies zou overmaken.

De VREG verleende zijn advies op 5 juli 2013.

Het advies van de Raad van State werd verleend op 18 september 2013.

3.1. Advies SERV

De SERV werd eerder al om advies gevraagd in het kader van het ontwerp van de regelgeving. Dit resulteerde eerder in een advies van 16 juni 2012 dat ook werd gebruikt als basis voor het advies van 8 juli 2013.

De SERV waardeert het al in een vroege fase te zijn betrokken in het overleg, maar betreurt het gebrek aan feedback daarop.

Het advies van de SERV, net als alle andere input die volgde uit de consultatierondes en het overleg, was zeer dienstig voor de verdere uitwerking van de regeling. De feedback kon niet steeds eveneens nog worden geformuleerd binnen het beschikbare tijdsbestek.

De SERV stelt dat alleen de netbeheerders en de energiesector betrokken werden, waardoor er een beperkte input van de gebruikerskant geleverd werd, en betreurt dit.

Zoals uit het overzicht van de consultatie blijkt, is er gepeild bij alle actoren, ook aan gebruikerskant, met vragen om input. Dat bepaalde actoren vaker aan bod kwamen, vindt zijn oorsprong in het vaker naar voor treden en actief interpelleren door deze actoren.

De SERV vraagt om veel meer onderzoek voor de onderbouwing van de regeling en verwijst daarbij naar de visie op de leveringszekerheid, en de optie van fondsvorming, en een analyse met betrekking tot de doorlevering via de nettarieven.

De leveringszekerheid past zeker in het grotere geheel van de problematiek van langdurige stroomonderbrekingen waaraan met voorliggend ontwerp van decreet slechts met betrekking tot één aspect, namelijk de vergoeding van schade en ongemak die dit meebrengt, tegemoetgekomen wordt. De problematiek van de leveringszekerheid behoort echter grotendeels tot de bevoegdheid van de federale overheid. De Vlaamse overheid voert echter met betrekking tot dit aspect overleg met de federale overheid.

Wat betreft de fondsvorming lijkt het inopportuun om een nieuwe instantie (fonds) op te richten, daar de netbeheerders wel degelijk een relevante actor zijn om de rol van vergoedingsuitkerende instantie te vervullen. In de materies waarin voor fondsvorming geopteerd is, moet worden vastgesteld dat er op geen enkele wijze een instantie aangewezen kan worden die in relatie staat tot de oorzaak van de schade. Meestal gaat het om een niet-gegroepeerde categorie van personen. Slachtoffers van medische fouten kunnen zich richten tot het fonds voor medische ongevallen, aangezien men zich anders tot de individuele actoren in de gezondheidszorg (artsen, verpleegkundigen) moet richten.

De SERV herhaalt zijn vraag om de impact op de tarieven beter in te schatten en de financiering van de regeling te verduidelijken.

De wijze waarop de vergoedingen worden gefinancierd, en of deze worden doorgerekend in de tarieven, behoort op dit moment niet tot de bevoegdheid van de decreetgever. Deze problematiek kan aan bod komen bij het uitwerken van een Vlaamse regelgeving betreffende tarieven bij de voorziene regionalisering van deze bevoegdheid (op het niveau distributie).

De SERV suggereert het nemen van aanvullende maatregelen en bijkomende middelen voor de VREG.

Er wordt akte genomen van de visie van de SERV op een nood aan bijkomende middelen voor de VREG.

De SERV suggereert het regelen van vergoedingen bij herhaaldelijke korte onderbrekingen.

Alleen langdurige stroomonderbrekingen in het net van meer dan vier uur geven aanleiding tot een vergoeding. Er wordt daarmee niet ontkend dat stroomonderbrekingen die niet langdurig zijn, niet tot schade kunnen leiden. Als men schade ondervindt door dergelijke niet-langdurige onderbrekingen, geldt dat, net als bij langdurige onderbrekingen trouwens, men deze schade vergoed kan zien met een beroep op andere aansprakelijkheidsregels. Uiteraard moet men dan aan de voorwaarden van deze aansprakelijkheidsregels voldoen. Voor de gemeenrechtelijke schadevergoeding komt dit neer op het aantonen van een fout van de netbeheerder of een andere veroorzaker van de schade. Als de netbeheerder niet geacht wordt een fout te hebben begaan, gaat het ook niet op dat men zijn schade vergoed zou zien. Er is bewust niet geopteerd voor de invoering van een foutloze aansprakelijkheid van de netbeheerder voor elke onderbreking, aangezien onderbrekingen velerlei oorzaken kunnen hebben, en soms onvermijdelijk zijn. Er wordt gewaakt over de kwaliteit van het net, dus een zo minimaal mogelijk aantal onderbrekingen. Op dat vlak scoren de Vlaamse distributienetten trouwens zeer goed.

De SERV wijst op het gevaar van de mogelijkheid van exoneratiebepalingen. Hij stelt vast dat het toezicht van de VREG, middels goedkeuring van modelcontracten van de netbeheerders, niet volstaat omdat contracten niet hoeven overeen te komen met modelcontracten.

Er kan ter zake vooreerst verwezen worden naar het advies van de VREG en de bespreking daarvan hierna. Wat, in het bijzonder, de opmerking betreft dat het toezicht op de modelcontracten door de VREG niet zou volstaan, moet erop worden gewezen dat aansprakelijkheidsregels het voorwerp uitmaken van de algemene voorwaarden van de contracten en bijgevolg steeds deel uitmaken van de modelcontracten. Dergelijke bedingen verschillen dus niet van klant tot klant.

De SERV merkt op dat het voorontwerp enkel aandacht besteedt aan afnemers die schade lijden, en suggereert dat ook de schadevergoeding voor producenten en prosumenten zou worden geregeld.

De vergoedingsplichten met betrekking tot laattijdige aansluiting en langdurige stroomonderbreking hanteren bij de vermelding van de vergoedingen inderdaad de begrippen ‘huishoudelijke afnemer’ en ‘niet-huishoudelijke afnemer’ waardoor de indruk gewekt kan worden dat enkel afnemers recht zouden hebben op die vergoeding.

De vergoeding komt, zoals de verschillende bepalingen vermelden, echter wel degelijk de 'netgebruiker' toe, inclusief de producenten en prosumenten.

De decreetgever wenste alleen, bij de modulering van de bedragen, een onderscheid te maken tussen huishoudelijke en niet-huishoudelijke netgebruikers, maar deze decretale begrippen bestaan niet. Daarom is geopteerd voor de begrippen huishoudelijke en niet-huishoudelijke afnemers. Dit heeft echter niet voor gevolg dat prosumenten of producenten uit de boot vallen. Elke prosument is ook afnemer (want de prosument is zowel producent als consument = afnemer), en ook de producent heeft altijd afname, zelfs al is dit slechts in beperkte mate. Bijgevolg zal ook de producent een beroep kunnen doen op de vergoedingen.

De SERV merkt op dat bepaalde begrippen tot onduidelijkheid zouden kunnen leiden.

De onduidelijkheden die potentieel zouden kunnen rijzen, kunnen het voorwerp uitmaken van latere verduidelijking, als de nood daartoe zou ontstaan.

3.2. Advies VREG

De VREG suggereert de rechtzetting van een materiële fout in artikel 3.

De door de VREG voorgestelde rechtzetting is aangebracht.

De VREG merkt een inconsequentie op in artikel 5, in die zin dat bepaald is dat een distributienetbeheerder na vergoeding van de netgebruiker wél in de rechten van de netgebruiker gesteld zou worden ten aanzien van de veroorzaker van de schadeverwekkende storing, maar dat dit niet bepaald is voor elke netbeheerder (dus ook de beheerder van het plaatselijk vervoernet) terwijl nochtans ook de beheerder van het plaatselijk vervoernet aansprakelijk is voor schade door storing.

De door de VREG opgemerkte inconsequentie betreft inderdaad een hiaat in de tekst van het ontwerp. Uiteraard geldt het regresrecht voor elke netbeheerder, en niet alleen voor de distributienetbeheerder. Bijgevolg werd de door de VREG gesuggereerde wijziging aangebracht in artikel 5.

Nog met betrekking tot artikel 5 betreurt de VREG het feit dat het voorontwerp van decreet inzake storingen niet voorziet in een vergoedingsregeling, maar anderzijds blijkt hij hiervoor begrip op te brengen gelet op de hindernissen waarop dergelijke vergoedingsplicht thans zou stoten. De VREG suggereert wel om dergelijke vergoedingsplicht te overwegen als de betreffende hindernissen verdwenen zouden zijn.

De door de VREG gegeven opmerkingen betreffen geen voorstel tot wijziging van het voorliggende voorontwerp van decreet. Er wordt dan ook enkel akte genomen van zijn visie op deze problematiek. De VREG wordt gevraagd deze problematiek op te volgen in nauw overleg met de betrokken stakeholders en een visie op deze problematiek voor te leggen.

De VREG wenst ook te wijzen op zijn wens om een decretale regeling voor compensatie bij weigering of beperking van toegang van de netgebruiker tot het net voor te stellen. Er moet onderzocht worden in welke gevallen dergelijke compensatie aangewezen is, onder welke voorwaarden, en wat de omvang van de compensatie dan zou moeten zijn. In eerste instantie wordt gedacht aan producenten die akkoord gingen met een aansluiting op het net tegen flexibele toegangsvoorwaarden in afwachting van de uitvoering van een geplande netversterking, na het verstrijken van de redelijke termijn voor realisatie van deze netversterking. Dit voorstel bevindt zich echter nog maar in een beginstadium, en

vereist nog de nodige consultaties, analyse en overleg, zodat dit nog niet concreet kan worden voorgesteld voor opname in het voorontwerp van decreet.

De door de VREG gegeven opmerkingen betreffen geen voorstel tot wijziging van het voorliggende voorontwerp van decreet. Er wordt dan ook enkel akte genomen van zijn visie op deze problematiek. Het betreft echter wel een problematiek die de nodige aandacht verdient en de volgende jaren belangrijker zal worden. De VREG wordt gevraagd deze problematiek, die ook werd behandeld in advies ADV-2013-3 van de VREG, op te volgen in nauw overleg met de betrokken stakeholders en een visie op deze problematiek voor te leggen.

De VREG uit zijn bezorgdheid met betrekking tot de mogelijkheid van de netbeheerders om van de regeling met betrekking tot de vergoedingsplichten af te wijken middels contractuele bepalingen. Dit wordt aldus bepaald in artikel 7, die de gemeenschappelijke bepalingen omvat.

De bezorgdheid van de VREG is terecht, maar bij deze decretale regeling werd inderdaad gedacht aan de flankerende maatregelen, zoals een verplicht reglementaire relatie tussen bepaalde netgebruikers en de netbeheerder, waardoor contractuele afwijkingen van de decretale regeling onmogelijk zijn, en een verscherpte toezichtsmogelijkheid van de VREG op modelcontracten, zoals de VREG zelf voorstelt in zijn advies. Daarmee is de bezorgdheid ondervangen, terwijl er wél ruimte blijft voor contractuele onderhandelingen tussen de netbeheerder en de 'grotere' netgebruikers, waarbij een evenwicht gevonden kan worden tussen maatregelen ter vermijding van schade, te nemen door de netgebruiker, in ruil voor specifieke aansprakelijkheden van de netbeheerder. In die zin kan een incentive ingebouwd worden voor beide partijen.

Zie inzake dit onderwerp ook de bespreking van het advies van de SERV.

De VREG suggereert een tekstverbetering aan de artikelen 9, 11 en 13. Het gaat om de concretisering van de delegatie van de bevoegdheid aan de Vlaamse Regering met betrekking tot het bepalen van uitvoeringsmodaliteiten met betrekking tot de vergoedingsplichten, om reden van juridische noodzaak.

De door de VREG voorgestelde wijziging is doorgevoerd in de nieuwe artikelen 9, 11 en 13. De uitvoeringsmodaliteiten die de decreetgever voor ogen heeft voor delegatie aan de regering, betreffen inderdaad de praktische zaken zoals de wijze waarop en de termijn waarbinnen een aanvraag tot vergoeding ingediend kan worden bij de netbeheerder, de termijn die de netbeheerder moet respecteren voor behandeling van deze aanvraag enzovoort. Het handelt dus inderdaad om de voorwaarden en de procedure tot indiening van de aanvraag van de vergoeding.

3.3. Advies Raad van State

Vooreerst wordt bevestigd dat het ontwerp van decreet verenigbaar is met de bevoegdheidsverdelende regels.

Vervolgens wordt ingegaan op het begrip 'storing', waarvan een definitie wordt ingevoerd. De Raad van State heeft een voorbehoud geformuleerd omtrent de verwijzing, in het ontwerp van decreet, naar de norm NBN EN 50160 (wat betreft elektriciteit).

In de eerste plaats heeft de Raad van State een probleem met het feit dat deze norm niet openbaar gemaakt werd door bekendmaking in het Belgisch Staatsblad. Deze norm, net als alle andere normen van het Bureau voor Normalisatie (NBN), is slechts beschikbaar bij het NBN tegen betaling. Dit voldoet dus niet aan de wettelijke voorgeschreven wijzen

van officiële bekendmaking van verordenende bepalingen, wat strijdig is met artikel 190 van de Grondwet ("Geen wet, geen besluit of verordening van algemeen, provinciaal of gemeentelijk bestuur is verbindend dan na te zijn bekendgemaakt in de vorm bij de wet bepaald."). Bovendien bestaat de norm NBN EN 50160 slechts in het Engels, het Frans en het Duits.

De Raad van State verwijst in zijn advies naar een eerder advies van 25 juli 2013, gegeven bij een ontwerp van koninklijk besluit. Het lijkt erop dat dit de eerste twee keren betreft dat de Raad van State over de verwijzing naar technische normen met ontbrekende bekendmaking valt. De Raad van State is zich bewust dat er in veel Belgische rechtsregels naar dergelijke technische normen wordt verwezen (waaronder verschillende NBN-normen) en stelt dan ook voor dat het probleem op een 'horizontale manier' zou worden onderzocht en opgelost. De Raad van State ziet de oplossing van het probleem bijvoorbeeld in een wetsaanpassing. Meer bepaald wordt daarmee ongetwijfeld gedoeld op de wet van 31 mei 1961 betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen, die de wijzen van officiele bekendmaking van verordenende bepalingen voorschrijft (gebruikelijk betreft dit een publicatie in het Belgisch Staatsblad). Als een andere wijze van bekendmaking wettelijk zou worden mogelijk gemaakt, wijst de Raad van State er wel op dat te allen tijde moet voldaan zijn aan de essentiële randvoorwaarden inzake toegankelijkheid en kenbaarheid van een officiële bekendmaking, waarbij de beschikbaarheid van een Nederlandse versie van de betrokken norm een conditio sine qua non is. Het feit dat de normen enkel tegen betaling beschikbaar zijn, is voor de Raad niet onoverkomelijk, zolang het bedrag de toegankelijkheid van de normen niet op onevenredige wijze belemmert. Dit alles zou dus een ingreep vereisen op het federale vlak.

De Raad van State adviseert dat, als de verwijzing naar de NBN-normen behouden wordt (dus behoud definitie van storing), erop toegezien moet worden dat de betrokken normen toegankelijk en kenbaar zijn. Aangezien de normen ook relevant zijn voor niet-professionelen, is de vereiste van de betaling om te beschikken over de norm, hier een mogelijk probleem.

De NBN-normen waarnaar het ontwerp van decreet verwijst, moeten dus kosteloos beschikbaar zijn, in het Nederlands, en door publicatie in het Belgisch Staatsblad. Het toevoegen van de normen als bijlage bij het voorliggende ontwerp van decreet, zou een overleg vereisen met het NBN (die de normen immers enkel tegen betaling ter beschikking stelt), én een vertaling van de norm. Tevens is het evolutieve karakter van de norm daarmee nog niet opgelost.

In de tweede plaats merkt de Raad van State ook op dat de norm NBN EN 50160 inhoudelijk niet toegankelijk genoemd kan worden: het is een complex geheel van een hele reeks statistische gegevens, zoals ook in de memorie van toelichting werd toegelicht.

De opmerkingen inzake de norm NBN EN 50160 gelden volgens de Raad van State tevens wat betreft de NBN-normen inzake aardgas (NBN EN437 en NBN D51-003), hoewel daarbij opgemerkt wordt dat deze normen wél in het Nederlands beschikbaar zijn, én het niet zo'n complexe normen betreffen: het betreffen eenduidige waarden.

Zoals de Raad van State stelt, kan deze problematiek best horizontaal en op het federale niveau worden behandeld. Het is immers onmogelijk en onwenselijk om het geheel van sectorale regelgeving die gebruikmaakt van normen ad hoc maatregelen te nemen om tegemoet te komen aan deze generieke opmerking van de Raad van State. De federale overheid zal daarom worden gevraagd een horizontale oplossing voor deze problematiek uit te werken.

Nog in verband met het begrip 'storing', merkt de Raad van State op dat door het definiëren van het begrip, de fout, het verborgen gebrek of de contractuele wanprestatie die moet worden bewezen in het kader van het gemeenrechtelijke aansprakelijkheidsrecht, herleid dreigt te worden tot deze definitie.

Dit is echter niet het geval: naast de storing zoals gedefinieerd door het decreet, kan uiteraard nog steeds sprake zijn van contractuele wanprestatie. Wat buitencontractuele aansprakelijkheid betreft, is met de definitie enkel meer duiding gegeven aan wat onder storing begrepen moet worden. De Raad van State lijkt te insinueren dat elke anomalie in het net die tot schade aanleiding geeft, tot aansprakelijkheid leidt, dus ook anomalieën die niet voldoen aan de definitie van storing. De technische reglementen bepalen echter dat de plicht van de netbeheerder inzake kwaliteit van zijn net beperkt is tot de naleving van de NBN-normen, en dan nog, wat betreft de distributienetbeheerders, betreft dit slechts een inspanningsverbintenis. Alwaar zich dus een anomalie voordoet, waarbij er geen overschrijding is van de NBN-norm(en), is schade niet vergoedbaar op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid, omdat er geen sprake is van een fout noch van een gebrekkige zaak. Zo is de wegbeheerder niet aansprakelijk voor elk gebrek aan het wegdek dat schade veroorzaakte. Alleen als er een kwalitatieve norm is overschreden, of de wegbeheerder niet handelde zoals een normaal zorgvuldig wegbeheerder behoort te handelen (bijvoorbeeld niet tijdig voorwerpen van wegdek verwijderen), kan er aansprakelijkheid van de wegbeheerder zijn.

Ook adviseert de Raad van State de introductie van het begrip 'huishoudelijke netgebruiker'. Deze is nodig omdat de vergoedingen, ingevoerd bij dit decreet, worden gemoduleerd naargelang die worden toegekend aan huishoudelijke, dan wel niet-huishoudelijke netgebruikers. Tot op heden bestaat echter enkel het decretale begrip huishoudelijke afnemer.

Het ontwerp van decreet voorziet in een verschillende vergoeding naargelang de netgebruiker al dan niet een huishoudelijke afnemer betreft. Daarbij werd echter in de memorie van toelichting verduidelijkt dat ook de kleinere, particuliere producent, recht heeft op de vergoeding als die van de huishoudelijke afnemer, maar dat het begrip 'huishoudelijke afnemer' gebruikt werd omdat het begrip 'huishoudelijke netgebruiker' niet bestaat. Daarbij werd uiteengezet dat elke producent ook wel afnemer is, dus dat dit praktisch toch op hetzelfde uitkomt.

De Raad van State merkte op dat dit verwarrend werkt, en het ontbrekende begrip best gewoon wordt geïntroduceerd.

Daar werd bij de opstelling van het decreet zeker over nagedacht, maar het bleek moeilijk het begrip 'huishoudelijke netgebruiker' correct te definiëren. Daarbij moest immers het spiegelbeeld van de huishoudelijke afnemer, namelijk de 'huishoudelijke producent' als het ware, mee vervat zitten in de definitie.

Hiertoe worden bepaalde eigenschappen van de huishoudelijke afnemer overgenomen: natuurlijk persoon, aansluiting op laagspanningsnet of aardgasnet (definitie huishoudelijke afnemer beperkt niet tot 'lagedruknet'), domicilievereiste, en productie om te voorzien in eigen behoeften of dezen die samen met de producent in de woning gedomicilieerd zijn.

De Raad van State merkt vervolgens ook op dat de werkwijze bij de vergoedingsplichten, waar het weliswaar de netbeheerder (distributienetbeheerder en beheerder van het plaatselijk vervoernet) is die vergoedingsplichtig is, maar het de distributienetbeheerder is die de vergoeding betaalt aan de netgebruikers die op zijn net zijn aangesloten, zelfs als de oorzaak van stroomonderbreking te vinden is in het net van de beheerder van het plaatselijke

vervoernet of veroorzaakt werd door derden. Dit maakt dat de distributienetbeheerder een prefinancieringstaak krijgt.

De Raad van State werpt de vraag op of de (pre)financieringskosten voor die gevallen waarin de distributienetbeheerder zelf geen fout beging, niet beter beschouwd zouden moeten worden als een financiële openbaredienstverplichting zodat die last mee kan worden opgenomen in de nettarieven.

Dát er, ter bescherming van de rechten van de netgebruiker (namelijk geen doorverwijzing naar Elia), een potentiële prefinanciering gebeurt door de distributienetbeheerder (ten opzichte van alle derde veroorzakers van een onderbreking), is correct. Dit is een inherent gevolg van het ingevoerde regres. De impact hiervan kan evenwel, ingeval de derde de beheerder van het plaatselijke vervoernet is, worden ondervangen door afspraken tussen Elia en de elektriciteitsdistributienetbeheerder te maken in de samenwerkingsovereenkomst. Voor het overige, wat betreft het feit dat de distributienetbeheerder hoe dan ook de vergoedingsplichtige is, ook als de veroorzaker een derde is, en bijgevolg niet alleen moet prefinancieren maar ook het risico loopt de kost in zijn geheel niet te kunnen recupereren, moet opgemerkt worden dat dit inderdaad opvolging vereist. Verwacht wordt dat deze exogene kost beperkt is. Indien uit evaluatie zou blijken dat de kost toch aanzienlijk zou zijn, kunnen gepaste maatregelen genomen worden. Zoals onder punt 2.7 vermeld, kan de opvolging van de doelmatigheid van de regeling door de VREG gebeuren, op basis van een rapporteringsplicht van de netbeheerders. Dit hoeft niet expliciet te worden bepaald, aangezien de VREG op basis van het Energiedecreet (meer bepaald artikel 13.1.2) de mogelijkheid heeft alle gegevens en inlichtingen op te vragen die nodig zijn voor de uitvoering van zijn taken en bevoegdheden. Op heden bestaat de rapporteringsplicht met betrekking tot de aansprakelijkheidsgegevens trouwens al.

Ten slotte merkt de Raad van State op dat het opschrift van het ontwerp van decreet niet de volledige inhoud dekt.

Er is inderdaad in de loop van het proces tot ontwerp van het decreet een artikel toegevoegd dat handelt over groenestroomproductie. Deze wijziging is echter louter technisch en van ondergeschikt belang.

4. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

Artikel 6, §1, VII, eerste lid, a) en b), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (hierna 'BWHI') stelt dat de gewesten bevoegd zijn op vlak van het energiebeleid voor, onder meer: de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70 kilovolt en de openbare gasdistributie.

De gewesten zijn dus principieel bevoegd voor het energiebeleid, en daarmee ook, binnen het kader van dit energiebeleid, om alle regels uit te vaardigen die eigen zijn hieraan; die nodig zijn om dit beleid in zijn geheel uit te oefenen. Bijgevolg komt het de gewesten toe om de gewestelijke elektriciteits- en aardgasmarkt te regelen, waarbij rekening gehouden kan worden met onder meer de sociale en economische aspecten van de elektricieitsvoorziening[8].

Hoewel de federale overheid bevoegd is voor het bepalen van de algemene regels inzake de bescherming van de gebruiker (artikel 6, §1, VI, vierde lid, 2°, BWHI), en – op basis van

[8] GwH 9 juli 2013, nr. 101/2013, B.6.

haar residuaire bevoegdheden – voor de algemene regels inzake contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid, zijn de gewesten bevoegd om het algemene normatieve kader inzake consumentenbescherming en aansprakelijkheid aan te vullen indien dit nodig is om het beleid op efficiënte wijze uit te voeren.

De voorgestelde regeling is effectief noodzakelijk voor het uitoefenen van de gewestelijke (energie)bevoegdheden. De voorgestelde vergoedingsplichten staan in nauw verband met de aangelegenheid van de distributie van elektriciteit en aardgas, hetgeen tot de gewestelijke bevoegdheden behoort. Het is voor een netgebruiker erg moeilijk gebleken in geval van onderbrekingen te bewijzen dat een netbeheerder een fout heeft begaan, of om het causale verband tussen die fout en de geleden schade aan te tonen. De netgebruiker kan hierdoor moeilijk op grond van de algemene aansprakelijkheidsregels vergoeding verkrijgen. Een vergoedingsplicht in hoofde van de netbeheerder waarop gemakkelijker een beroep gedaan kan worden, is ook een stimulans voor die netbeheerder om zijn werking te verbeteren.

Om die reden heeft de wetgever in andere materies een vermoeden van fout ingevoerd[9]; net omdat door een grotere complexiteit van de maatschappij en de technische uitrusting daarvan het bijzonder moeilijk is het begrip 'fout' of 'gebrek in de zaak' te omschrijven. De klassieke foutaansprakelijkheid, die weliswaar het principe blijft, zit in bepaalde situaties aan zijn limieten.

De Raad van State betwistte trouwens, in het kader van de Waalse decretale invoering van gelijkaardige vergoedingsplichten, niet dat de verplichting van een netbeheerder om een netgebruiker in de geviseerde gevallen te vergoeden, zich leent zich tot een gedifferentieerde regeling (cf. advies Raad van State, nr. 44.429/4 van 30 mei 2008[10]).

Opdat de gewestelijke regelgever, in het kader van zijn bevoegdheden, wetgevend zou kunnen optreden met betrekking tot een aspect dat tot de residuaire bevoegdheid van de federale regelgever behoort, moet tevens vaststaan dat de gewestelijke regelgever de uitoefening van de federale bevoegdheid op het vlak van het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht niet onmogelijk maakt of op overdreven wijze bemoeilijkt. Om die reden kan de Vlaamse overheid dan ook niet beogen aansprakelijkheidsbepalingen in te voeren die de door de federale overheid in het Burgerlijk Wetboek en bijzondere wetten bepaalde aansprakelijkheidsregels uitsluiten. Dit blijkt uit het feit dat de in het decreet opgenomen vergoedingsplichten gelden onverminderd de door de federale overheid bepaalde aansprakelijkheidsregels (1382 BW e.v. en bijzondere wetgeving), zoals expliciet bepaald wordt. De voorgestelde vergoedingen betreffen ook geen schadevergoedingen, maar forfaitaire tegemoetkomingen. Daar waar sprake is van werkelijke vergoeding van bepaalde schade, is dit zelfs omwille van een bevestiging van federale aansprakelijkheidsregels. De invoering van vergoedingsplichten betreft dan ook vooral een reguleringsinstrument om netbeheerders te stimuleren om langdurige stroomonderbrekingen, laattijdige aansluitingen of laattijdige heraansluitingen zoveel mogelijk te vermijden, hoewel de kanttekening gemaakt moet worden dat zij niet altijd aan de oorzaak liggen. Daarmee worden extra kwalitatieve voorwaarden inzake consumentenbescherming ingevoerd, met betrekking tot een aangelegenheid, namelijk de gewestelijke elektriciteits- en aardgasmarkt, die tot de bevoegdheid van het gewest behoort.

---

9 Bijvoorbeeld krachtens wet van 22 juli 1985 werd de exploitant van een kerncentrale aansprakelijk gesteld voor schade ingevolge een kernongeval, zelfs zonder fout.

10 Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 12 april 2001 houdende de organisatie van de regionale elektriciteitsmarkt, *Parl.St.* W.Parl. 2007-08, nr. 813/1, 86 e.v.

Bij arrest nr. 2013-101 van het Grondwettelijk Hof van 9 juli 2013[11] bevestigde het Grondwettelijk Hof dat een gelijkaardige vergoedingsregeling, ingevoerd door het Waalse Gewest, verenigbaar is met de bevoegdheidverdelende regels.

Decretale bepalingen die vergoedingsplichten voor de netbeheerder invoeren worden door het Grondwettelijke Hof beschouwd als dergelijke extra kwalitatieve voorwaarden ten opzichte van de bepalingen die de federale wetgever heeft opgenomen in de wet van 6 april 2010 (wet Consumentenbescherming).

Volgens het Grondwettelijk Hof rijst er geen probleem wanneer de gewesten aanvullende regels voorzien, zolang de consument kan genieten van het verbod op onrechtmatige bedingen, bepaald in de artikelen 74 en volgende van de wet van 6 april 2010.

Daarmee heeft een gelijkaardige decretale regeling, meer bepaald een regeling ingevoerd in het Waalse Gewest, de grondwettelijke toets reeds doorstaan.

Naast de invoering van vergoedingsplichten, met het oog op een verhoogde bescherming van de netgebruiker, wordt ook een plafondbedrag vastgesteld voor elke schadevergoeding door de netbeheerder in relatie met de netgebruiker. Dit betreft een afwijking van de federale aansprakelijkheidsregels. Het plafondbedrag geldt immers ook met betrekking tot gemeenrechtelijke schadevergoeding. Deze bovengrens, waarboven geen schadevergoeding kan worden verkregen (behoudens voor personenschade, dus lichamelijk letsel en overlijden), ook niet op basis van gemeenrechtelijke schadevergoedingsregelingen, past binnen het kader van de bevoegdheden van de gewesten.

Het gaat om een noodzakelijke modulering van het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht. De noodzakelijkheid volgt uit het feit dat de netbeheerders de maximale kost voor de aansprakelijkheid moeten kunnen financieren en/of verzekeren. De kerntaak van de netbeheerder is het uitbaten van een veilig en betrouwbaar net, en het bewaken van het evenwicht op het net, waartoe de nodige investeringen en onderhoud vereist zijn. Deze kerntaak kan in het gedrang komen als al te veel reserves moeten aangelegd worden, of hoge verzekeringspremies uitbetaald moeten worden, om het hoofd te kunnen bieden aan omvangrijke vorderingen tot schadevergoedingen. Meer zelfs, een onbeperkte aansprakelijkheid en het daarmee samenhangende risico is onverzekerbaar en brengt de financiële stabiliteit van de netbeheerders in het gedrang. De afwezigheid van een bovengrens zou het accent hoe dan ook van preventieve netuitbating (vermijden van onderbrekingen en storingen) dreigen te verleggen naar curatieve uitbating, daar de middelen om beide te verwezenlijken, zwaar onder druk zouden kunnen komen te staan.

Het bedrag wordt op 2.000.000 euro per incident bepaald, naar analogie met de Waalse regelgeving[12]. Dit maximumbedrag geldt echter niet voor schade aan personen.

Het gaat enkel om een beperking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de netbeheerder in de relatie met de netgebruiker. Het toepassingsgebied van de beperking is dus welafgelijnd. Daarmee is de impact op de federale bevoegdheden beperkt. De bevoegdheid van de decreetgever voor het plafonneren van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid,

---

11 http://www.const-court.be/public/n/2013/2013-101n.pdf.

12 Ook de Waalse regelgever introduceerde dit maximale bedrag, zij het enkel in toepassing van de door het decreet uitgewerkte vergoedingsplicht voor storing, omwille van de voorzienbaarheid van het uit te keren bedrag bij een incident, en daarmee de financierbaarheid en/of verzekerbaarheid ervan: "un plafond est établi par événement dommagable, de sort que le gestionnaire (ou sa compagnie d'assurance) sait qu'une faute de sa part n'entraînera pas une indemnisation de l'ensemble des clients préjudiciés supérieure à deux millions d'euros. Project de décret modifiant le décret du 12 avril 2001 relatif à l'organisation du marché régional de l'électricité, *Parl.St*. W.Parl. 2007-08, 813 30.

vindt zijn grondslag in artikel 6, §1, VII, eerste lid, a) en b), BWHI, op grond waarvan de gewesten de gewestelijke elektriciteits- en aardgasmarkt kunnen organiseren, en daarbij rekening mogen houden met onder meer de economische aspecten van de elektriciteits- en aardgasdistributievoorziening, m.i.v. de bescherming van de netbeheerder, dus ook van de economische leefbaarheid van de netbeheerder.

Artikel 2

Dit artikel voegt enerzijds een definitie in het Energiedecreet in voor het begrip 'storing'. Deze definitie is relevant voor de plicht tot vergoeding van schade veroorzaakt door een stroomstoring of een storing in de aardgastoevoer.

Voor elektriciteit wordt storing gedefinieerd als elke overschrijding van de norm NBN EN 50160. Het gaat om een norm, opgesteld door de Europese normalisatie-organisatie CEN (Comité Européen de Normalisation), met als titel 'Spanningskarakteristieken in openbare elektriciteitsnetten'. Het doel van de norm is voor bepaalde parameters van de kwaliteit van gedistribueerde elektriciteit gespecificeerde waarden op te geven. Daar de uitbating van openbare netten (1) complex zijn, (2) van grote omvang zijn en (3) in reële tijd functioneren, zijn deze gespecificeerde waarden geen momentwaarden maar statistische waarden die gewoonlijk niet worden overschreden gedurende 95% van de tijd op gelijk welk punt van het openbaar laagspannings- of middenspanningsnet. De gespecificeerde waarden hebben betrekking op harmonische distorsie, spanningsfluctuaties (flicker), spanningsonevenwicht en frequentieschommelingen.

Voor andere karakteristieken van gedistribueerde elektriciteit geeft de norm slechts waarden ter informatie op, zoals voor spanningsdips en korte onderbrekingen. De norm NBN EN 50160 bevat dus geen statistische garantiewaarden voor deze karakteristieken, net omdat dit geen evidentie is. Van een storing in de elektriciteitstoevoer is, conform de opgegeven definitie, dan ook geen sprake in geval van spanningsdips of korte onderbrekingen.

De norm NBN EN 50160 is een norm in de zin van de wet van 3 april 2003 betreffende de normalisatie. Het gaat om een technische specificatie die door een erkende instelling (hier dus: CEN) met normatieve activiteiten met het oog op een herhaalde en voortdurende toepassing is goedgekeurd en waarvan de inachtneming niet verplicht is. De norm is op zich dus juridisch niet afdwingbaar, tenzij afdwingbare regelgeving (voorbeeld wet, besluit enzovoort) verwijst naar die norm.

Het decreet verwijst naar de norm met het oog op het definiëren van het begrip 'storing', althans met betrekking tot de elektriciteitstoevoer. Voor het overige wordt louter geponeerd dat de netbeheerder de netgebruiker schadevergoeding verschuldigd is in geval van storing, in overeenstemming met de wettelijke bepalingen. Bijgevolg wordt de norm niet op basis van deze decretale bepaling afdwingbaar gemaakt. Zie hiervoor verder onder de bespreking van artikel 5 die de vergoedingsplicht bij storingen bepaalt.

Voor aardgas wordt een storing gedefinieerd als elke afwijking van de toegelaten druknniveaus van het aardgasdistributienet.

Er is niet één enkele norm die hieromtrent richtwaarden bepaalt, in tegenstelling tot wat geldt voor elektriciteit. Het drukniveau wordt gemeten aan de uitgang van de gasmeter, en de toegelaten niveaus bedragen op heden minimaal 19 en maximaal 30 mbar voor L-gas, en minimaal 16 en maximaal 23 mb voor H-gas.

Deze huidige grenswaarden volgen uit de combinatie van de minimale en maximale werkdrukken van de verbruikstoestellen, zoals vastgelegd in NBN EN437 (Test gases – Test pressures – Appliance categories), enerzijds, en de maximale drukverliezen in de binnen-

installatie volgens NBN D51-003 (Binnenleidingen voor aardgas en plaatsing van de verbruikstoestellen), anderzijds.

Enkel het drukniveau, en niet de samenstelling van het gas, maakt deel uit van de definitie van 'storing', daar de netbeheerder, die aangewezen wordt als vergoedingsplichtige bij storing, geen enkele vat heeft op de samenstelling van het gas. Het is de vervoerder of producent die hiervoor instaat.

Anderzijds wordt ook een definitie voor het begrip 'huishoudelijke netgebruiker' ingevoegd. Dit is nodig omdat de vergoedingen, ingevoerd bij dit decreet, gemoduleerd worden naargelang die toegekend worden aan huishoudelijke, dan wel niet-huishoudelijke netgebruikers. Tot op heden bestaat echter enkel het decretale begrip 'huishoudelijke afnemer'. Netgebruikers die geen afnemer zijn, dus producenten zijn, die produceren om te voorzien in hun behoeften of die van de personen die samen met hem in de woning in kwestie gedomicilieerd zijn, die, net als huishoudelijke afnemers, aangesloten zijn op een aardgasdistributienet of een elektriciteitsdistributienet op een spanning gelijk aan 1000 volt of minder, en die een natuurlijk persoon zijn, hebben recht op dezelfde vergoeding als een huishoudelijke afnemer.

Artikel 3

Krachtens dit artikel wordt een nieuwe afdeling in het Energiedecreet toegevoegd, met als titel 'Vergoedingsplichten van de netbeheerder', in het hoofdstuk dat handelt over het beheer van de distributienetten en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit in het Vlaamse Gewest.

Artikel 4

Krachtens dit artikel wordt een eerste onderafdeling in de nieuwe afdeling ingevoegd.

Artikel 5

Dit artikel voegt een artikel 4.1.11/1 toe aan hetzelfde decreet, in de door het vorige artikel toegevoegde onderafdeling. Het gaat om de bevestiging van de plicht in hoofde van de netbeheerder tot vergoeding van schade geleden door de netgebruiker, als gevolg van een storing, op grond van de geldende wettelijke bepalingen, met evenwel de toevoeging daaraan van een beperking van deze schadevergoedingsplicht tot een bepaald plafondbedrag.

Aanleiding
De netbeheerder heeft als taak een kwaliteitsvol net uit te baten. Daarbij waakt hij over onder meer de spanning en de frequentie van de stroom of de gasdruk, en probeert onderbrekingen van elektriciteits- of gastoevoer op zijn net tot een minimum te beperkten. Om dit te bereiken, investeert hij in de netten, brengt problemen in kaart, detecteert zo snel als mogelijk in, en remedieert adequaat. Hij heeft dus de taak de kwaliteit van zijn net zo hoog mogelijk te houden.

Zelfs echter op een goed beheerd, en dus kwaliteitsvol net, zullen netgebruikers te maken krijgen met storingen, die tot schade bij deze netgebruiker kunnen leiden.

De huidige regeling
Er is op heden een regeling voor schadevergoeding bij stroomstoring opgenomen in de aansluitingsreglementen van de netbeheerders. Dit geldt eveneens voor storingen in de gastoevoer.

Deze regeling houdt op verschillende vlakken een beperking en een uitsluiting van aansprakelijkheid van de distributienetbeheerder in.

De belangrijkste principes daarvan zijn:
– een distributienetbeheerder betaalt enkel een schadevergoeding aan huishoudelijke verbruikers als er rechtstreekse, materiële schade is als gevolg van zijn fout. Bij een zware fout of nalatigheid van de distributienetbeheerder heeft de afnemer recht op een volledige schadevergoeding. Hetzelfde geldt voor een gewone fout of nalatigheid, maar in dit geval zal de afnemer zelf een franchise van 250 euro moeten betalen. Het vergoedingsbedrag is geplafonneerd op 625.000 euro per schadegeval (voor alle schadelijders samen);
– onrechtstreekse schade (bijvoorbeeld inkomensverlies, winstderving enzovoort) of immateriële schade (bijvoorbeeld commerciële schade) als gevolg van storingen wordt niet vergoed (de enige bestaande vergoeding heeft betrekking op langdurige onderbrekingen);
– de afnemer wordt voor schade aan zaken die gebruikt worden voor andere dan privédoeleinden alleen bij een zware fout of nalatigheid van de distributienetbeheerder volledig vergoed.

  Bij een gewone fout of nalatigheid is de aansprakelijkheid van de distributienetbeheerder beperkt tot een forfaitair berekend bedrag en zal de afnemer zelf een franchise van 250 euro moeten betalen. De berekening van het forfaitaire bedrag is opgenomen in de aansluitingsreglementen van de distributienetbeheerder.

Voorgestelde regeling
De in dit decreet opgenomen regeling wil noch kan, zoals hoger uiteengezet, raken aan de geldende aansprakelijkheidsregels, en er is niet geopteerd voor het invoeren van een vergoedingsplicht, naast de reeds bestaande aansprakelijkheidsregels, naar analogie met de langdurige stroomonderbreking en de laattijdige aansluitingen en heraansluitingen. Bijgevolg heeft de voorgestelde bepaling enkel als doel de aansprakelijkheid die bestaat op grond van de reeds bestaande aansprakelijkheidsgronden, zoals bepaald door de federale regelgever, te bevestigen. Daarbij kan gedacht worden aan de klassieke foutaansprakelijkheid of de aansprakelijkheid als producent voor gebrekkige zaken.

Consumenten genieten bijvoorbeeld een bijzondere bescherming door bijzondere (federale) wetgeving. Zo is er de wet Produktaansprakelijkheid en de WMPC.

Op grond van de basis van de wet Produktaansprakelijkheid heeft elkeen die ressorteert onder het toepassingsgebied van die wet, en schade lijdt als gevolg van een gebrek in een product, recht op schadevergoeding vanwege de producent van dat product. De producent kan zich niet exonereren van zijn vergoedingsplicht.

Het gaat dus zelfs in deze federale aansprakelijkheidsregeling om een vorm van objectieve, dus foutloze aansprakelijkheid.

Rechtspraak wees uit dat een distributienetbeheerder de producent is, en elektriciteit een product, beiden in de zin van de wet Produktaansprakelijkheid, en dat, zodoende, die wet van toepassing is op de distributienetbeheerders in hun verhouding met netgebruikers-consumenten.

Als elektriciteit (of gas) niet op onschadelijke wijze tot bij de verbruiker gebracht kan worden en dus niet de veiligheid brengt die ervan verwacht kan worden, spreekt men van een gebrekkig product.

Er kan geoordeeld worden dat, als voldaan wordt aan de definitie van 'storing' (zie bespreking van artikel 2 en zie tevens hierna), en er schade geleden werd als gevolg van de storing, er sprake is van een gebrekkig product. Het komt er echter wel nog steeds op aan het bestaan van de storing te bewijzen, evenals de schade die erdoor veroorzaakt werd. Hiertoe bestaan echter reeds mechanismen die de netgebruiker van dienst kunnen zijn. Zo kan de netgebruiker de netbeheerder verzoeken metingen uit te voeren (zij het post factum), en hij kan ook steeds een objectief verslag van een incident bij de netbeheerder opvragen.

De producent moet, op basis van de wet Productaansprakelijkheid, de volledige lichamelijke schade vergoeden (ongeacht of het om een consument gaat of niet), alsook de materiële schade aan goederen gebruikt in de privésfeer – dit laatste is in het licht van consumentenbeschermingswetgeving wél enkel relevant voor consumenten – behoudens de mogelijkheid tot het bepalen van een franchise van 500 euro.

Minstens de consumenten kunnen bijgevolg steeds een beroep doen op de wet Productaansprakelijkheid, en alle rechtstreekse materiële schade (en lichamelijke schade), boven het bedrag van 500 euro, vergoed zien als sprake is van een op een schadelijke wijze 'bij de verbruiker brengen' van elektriciteit of gas. Dit wordt door de decreetgever louter bevestigd.

Behoudens wat lichamelijke schade betreft, genieten niet-consumenten deze bijzondere schadevergoedingsregeling niet. Niet-huishoudelijke netgebruikers moeten zich dus steeds baseren op de gemeenrechtelijke foutaansprakelijkheid, en moeten dus altijd de fout van de netbeheerder kunnen aantonen, willen zij de schade die eruit voortvloeit vergoed zien. Dit geldt eveneens voor consumenten die andere dan lichamelijke schade en materiële schade vergoed willen zien.

Geen afwijking of beperking mogelijk bij reglement
Zoals uit de recentere rechtspraak blijkt, zijn reglementaire bepalingen die afwijken van de wettelijke aansprakelijkheidsregels niet geldig, zelfs al behoren de regels tot het suppletief recht. Daarom wordt ook enkel een uitzondering gemaakt voor contractuele bepalingen. Enkel bij contract kan de netbeheerder bijgevolg zijn aansprakelijkheid voor schade als gevolg van storingen beperken of uitsluiten.

Behoudens geldige contractuele beperkingen of uitsluitingen, gelden de aansprakelijkheidsregels bijgevolg onverkort.

Dit heeft voor gevolg dat het soms moeilijk te maken onderscheid tussen zware en gewone fout verdwijnt, dat indirecte of immateriële schade vergoed moet worden bij toepassing van artikel 1382 BW (klassieke foutaansprakelijkheid), en er geen forfaitair berekende, en dus beperkte, schadevergoedingen kunnen gelden.

De netgebruiker die enkel een reglementaire relatie met de netbeheerder heeft, en de fout van de netbeheerder in geval van een aangetoonde storing (foutaansprakelijkheid), kan bewijzen, kan vergoeding krijgen voor alle bewezen schade die hij opliep als gevolg van deze storing. Met die nuance dat een maximumbedrag ingevoerd wordt, geldend per incident.

Maximale vergoeding
Er wordt een bovengrens bepaald, waarboven geen vergoedingsplicht geldt, zelfs al gebeurt de vergoeding op grond van wettelijke bepalingen. De vergoeding wordt gelimiteerd op 2.000.000 euro per incident, dus voor alle schadelijdende netgebruikers samen en voor het geheel van schadegevallen. Als dus het totale bedrag van de schadevergoedingen dat maximumbedrag van 2.000.000 euro aan uit te keren schadevergoedingen overschrijdt,

is de schadevergoeding die verschuldigd is aan elke netgebruiker naar evenredigheid beperkt.

Dit geldt echter niet voor schade aan personen, die immers steeds volledig vergoed moet worden.

De motivering voor deze bovengrens is uiteengezet onder de bespreking van artikel 1.

Begrip 'storing'
(1) storing in de elektriciteitstoevoer

Van het begrip 'storing' wordt een definitie in het decreet ingevoegd. Zie hiervoor de bespreking van het artikel die deze definitie invoegt.

Voor elektriciteit wordt verwezen naar de Europese norm NBN EN 50160.

De naleving van de in deze norm beschreven statistische garantiewaarden met betrekking tot bepaalde karakteristieken van de elektriciteitsdistributie, is op zich niet juridisch afdwingbaar, tenzij dit afdwingbaar gemaakt wordt door interne wetgeving.

Artikel I.1.2.1, §3, van het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit bepaalt: "de elektriciteitsdistributienetbeheerder verbindt zich ertoe om alle redelijke middelen die van hem verwacht kunnen worden ter beschikking te stellen opdat de geleverde spanning op een aansluitingspunt voldoet aan de bepalingen van de norm NBN EN 50160.".

Het voldoen aan de Europese norm is dus in interne wetgeving als inspanningsverbintenis omschreven.

Een overschrijding van de statistische garantiewaarden met betrekking tot bepaalde karakteristieken van de elektriciteitsdistributie (hierna kortweg: 'overschrijding van de norm') is dan op zich ook geen fout in hoofde van de netbeheerder.

Van de netbeheerder wordt wel verwacht dat hij deze norm zo goed mogelijk naleeft (cf. inspanningsverbintenis). Daartoe is er ook monitoring van deeltaken die hiertoe bijdragen, zoals investeringen in de netten, waarover gerapporteerd moet worden bij de regulator. Via de rapportering inzake kwaliteit van dienstverlening wordt ook toezicht gehouden op de kwaliteit van het net, en hiermee, op de inspanningsverbintenis van de netbeheerder.

Doordat in het ontwerp van decreet, met het begrip 'storing', verwezen wordt naar de norm NBN EN 50160 als elke overschrijding van deze norm, en hieraan de bevestiging van de aansprakelijkheid voor schade in geval van overschrijding van deze norm wordt verbonden, wordt geenszins beoogd deze norm als dwingend op te leggen.

De overschrijding van de norm NBN EN 50160 is dus op geen enkele wijze als een fout in hoofde van de netbeheerder te beschouwen, althans niet krachtens deze decretale bepaling.

Anders gezegd: de ingevoerde bepaling heeft niet voor gevolg dat een overschrijding van de statistische garantiewaarden met betrekking tot bepaalde karakteristieken van de elektriciteitsdistributie, zoals beschreven in de norm NBN EN 50160, op zich een inbreuk op een dwingende norm, en daarmee een fout in hoofde van de netbeheerder, uitmaken.

Zoals hoger uiteengezet, wordt de overschrijding van de statistische garantiewaarden wél gezien als een gebrek in de zaak, wat relevant is voor de objectieve aansprakelijkheid op grond van de wet Produktaansprakelijkheid.

(2) storing in de gastoevoer

Van het begrip 'storing' wordt een definitie in het decreet ingevoegd. Zie hiervoor de bespreking van het artikel die deze definitie invoegt.

Voor aardgas kan uit de samenlezing van twee Europese normen, zoals thans geldend, een minimale en maximale gasdruk afgeleid worden.

Ook hier, net als wat hierboven over de stroomstoring is uiteengezet, geldt dat de naleving van de in deze normen beschreven waarden met betrekking tot enerzijds werkdrukken en anderzijds drukverliezen, op zich juridisch niet afdwingbaar zijn, tenzij dit afdwingbaar gemaakt wordt door interne wetgeving.

Een overschrijding van de drukniveaus in het aardgasdistributienet, zoals afgeleid uit de twee genoemde Europese normen, is dan op zich ook geen fout in hoofde van de netbeheerder, althans niet krachtens deze decretale bepaling.

Anders gezegd: de ingevoerde bepalingen hebben niet voor gevolg dat een overschrijding van het minimale en maximale drukniveau, op zich een inbreuk op een dwingende norm, en daarmee een fout in hoofde van de netbeheerder, uitmaken.

Zoals hoger uiteengezet, wordt de overschrijding van het minimale en maximale drukniveau wél gezien als een gebrek in de zaak, wat relevant is voor de objectieve aansprakelijkheid op grond van de wet Produktaansprakelijkheid.

Procedure
De vergoedingsplicht rust op de beheerder van het net waarop de netgebruiker is aangesloten. Deze netbeheerder wordt, in geval van het uitkeren van een vergoeding, in de rechten van de netgebruiker gesteld ten opzichte van de veroorzaker van de storing. Deze bepaling is louter een bevestiging van het regresrecht op grond van de wettelijke subrogatie (artikel 1251, 3°, BW).

Bij een storing ondergaan door een netgebruiker aangesloten op het elektriciteitsdistributienet, is het dus de elektriciteitsdistributienetbeheerder die de vergoeding moet betalen als de aanvraag gegrond is. Als de oorzaak of het aanhouden van de onderbreking te situeren is in het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, zal de distributienetbeheerder de uitgekeerde vergoedingen dan ook kunnen recupereren bij de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Hetzelfde geldt in geval de veroorzaker een derde is.

Artikel 6

Krachtens dit artikel wordt een tweede onderafdeling in de nieuwe afdeling ingevoegd.

Artikel 7

Dit artikel voegt een artikel 4.1.11/2 toe aan hetzelfde decreet, in de door het vorige artikel toegevoegde onderafdeling. Het gaat om een gemeenschappelijke bepaling voor de verder in de afdeling toegevoegde onderafdelingen III tot V.

Vooreerst wordt bepaald dat de in het decreet opgenomen vergoedingsplichten gelden 'behoudens andersluidende contractuele bepalingen'. Zodoende blijft het voor de netbe-

heerder mogelijk om de aansprakelijkheidsregels alsnog te beperken of uit te sluiten in het contract dat hij sluit met de netgebruiker. Op de bepalingen van de modelcontracten van de netbeheerders wordt in overeenstemming met de technische reglementen toezicht uitgeoefend door de VREG, die voorafgaand aan de inwerkingtreding in kennis gesteld moet zijn, en commentaar kan geven op de inhoud. In dat kader kan de VREG erop toezien dat de aansprakelijkheidsregels op een door beide contractpartijen, dus ook door de netgebruikers, gedragen regeling uitmaakt.

Enkel ten opzichte van netgebruikers met een reglementaire relatie met de netbeheerder, dus netgebruikers die geen contract sloten, zijn afwijkende bepalingen niet mogelijk. De technische reglementen schrijven nu voor dat met netgebruikers aangesloten op het laagspanningsnet voor elektriciteit (dit is <1 kilovolt), en netgebruikers op het aardgasdistributienet met een aansluitingscapaciteit van maximum 300 m^3(n) per uur geen aansluitingscontract gesloten moet worden.

De in het decreet opgenomen vergoedingsplichten gelden onverminderd de gemeenrechtelijke aansprakelijkheid (1382 BW e.v.) en bijzondere wetgeving, zoals de WMPC[13], de wet Produktaansprakelijkheid[14] enzovoort.

De decretale regeling is geen alomvattende noch exclusieve regeling, maar een alternatief voor reeds bestaande aansprakelijkheidsgronden. Dit zorgt weliswaar voor nog een apart systeem van vergoedingen, naast de al bestaande regelingen, maar is desalniettemin een meerwaarde in de mate dat het voorziet in een beperkte compensatie voor schade of ongemakken in die gevallen waarin een volledige schadevergoeding niet of slechts met veel moeite verkregen kan worden, door de onmogelijkheid of grote moeilijkheid om een veroorzaker van de schade aan te wijzen, en fout van deze veroorzaker aan te tonen. Bedoeling is netgebruikers te ontslaan van het leveren van het bewijs van een fout die de oorzaak van hun schade was, en in ruil hiervoor te voorzien in een – weliswaar beperkte – vergoeding. Deze vergoeding zou daarbij door de netbeheerder uitbetaald worden.

Ook de Waalse vergoedingsregeling[15] verhindert de toepassing van andere wettelijke bepalingen niet. Zo staat letterlijk in artikel 25septies van het Waalse Elektriciteitsdecreet en artikel 25quinquies van het Waalse Gasdecreet.

Daarbij wordt getracht een evenwicht te vinden tussen, enerzijds, de bewijslast van de netgebruiker, die opgeheven wordt, en, anderzijds, het beperken van de vergoedingsplicht van een bij wet aangeduide persoon die niet per sé de veroorzaker van de schade is.

Het beroep op deze vergoedingsplichten van de netbeheerder sluit dus een beroep op reeds bestaande aansprakelijkheidsgronden niet uit. Weliswaar is het niet mogelijk dat de gezamenlijke toepassing van verschillende aansprakelijkheidsgronden zou kunnen leiden tot een hogere vergoeding dan de integrale herstelling van de schade. Ondanks het aanvragen en de toekenning van de forfaitaire vergoeding, zelfs indien deze gepaard gaat met subrogatie, kan de netgebruiker nog steeds een vordering tot schadevergoeding instellen bij de burgerlijke rechtbank jegens de netbeheerder en/of de derde die het ontstaan of aanhouden van de langdurige onderbreking veroorzaakte. Het aanvaarden van deze vergoeding kan niet als een minnelijke schikking worden beschouwd. Voor niet-persoonlijke schade wordt wel, naar analogie met de regeling voor storingen, een maximale vergoeding

---

13 Wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming, *BS* 12 april 2010.

14 Wet van 25 februari 1991 betreffende de aansprakelijkheid voor produkten met gebreken, *BS* 22 maart 1991.

15 Ingevoerd bij decreten van 17 juli 2008 in het decreet van 12 april 2001 houdende de organisatie van de regionale elektriciteitsmarkt en decreet van 19 december 2002 houdende de organisatie van de regionale gasmarkt.

bepaald, zelfs bij beroep op de bestaande aansprakelijkheidsgronden zoals de gemeenrechtelijke aansprakelijkheid. Er wordt namelijk een plafond bepaald van 2.000.000 euro per incident, voor het geheel van schadegevallen. Als dus het totale bedrag van de schadevergoedingen dat maximumbedrag van 2.000.000 euro aan uit te keren schadevergoedingen overschrijdt, is de schadevergoeding die verschuldigd is aan elke netgebruiker naar evenredigheid beperkt.

Bij toepassing van de bestaande aansprakelijkheidsgronden kunnen contractuele afwijkingen gelden.

Op de algemene contractuele bepalingen geldend tussen distributienetbeheerder en netgebruiker wordt conform de technische reglementen toezicht uitgeoefend door de VREG. De motivering voor deze bovengrens is uiteengezet onder de bespreking van artikel 1.

Inzake de indexering
De bedragen worden automatisch geïndexeerd, aan de hand van de gezondheidsindex.

Artikel 8

Krachtens dit artikel wordt een derde onderafdeling in de nieuwe afdeling ingevoegd.

Artikel 9

Dit artikel voegt een artikel 4.1.11/3 toe aan hetzelfde decreet, in de door het vorige artikel toegevoegde onderafdeling. Het gaat om het invoeren van een verplichting tot het betalen van een forfaitaire vergoeding, door de distributienetbeheerder, aan de aanvrager van een aansluiting op diens net, per niet te verantwoorden dag vertraging in de aansluiting.

Er zijn regelmatig klachten inzake overschrijding van de aansluitingstermijn. De termijn van aansluiting wordt door de distributienetbeheerder bepaald. De netgebruiker heeft ter zake echter in bepaalde gevallen het recht om de aansluiting te eisen binnen een bepaalde termijn. In artikel III.3.3.28 TRDE[16] en artikel III.3.3.23 TRDG[17] van de technische reglementen worden maximumtermijnen voorgeschreven waarvoor de netgebruiker kan opteren.

De maximale uitvoeringstermijnen waarop een netgebruiker, indien hij dit wenst, een beroep kan doen, zijn dus bepaald in de technische reglementen en eventuele wijzingen daaraan maken dan ook het voorwerp uit van herzieningen van deze reglementen, indien hiertoe de nood zou rijzen.

Bij een eenvoudige aansluiting (elektriciteit en gas) kan de netgebruiker eisen dat de aansluiting gerealiseerd wordt binnen de 15 werkdagen na de betaling van het verschuldigde bedrag aan de distributienetbeheerder.

Bij tijdelijke aansluiting (daarvan is enkel sprake bij elektriciteit) geldt dezelfde termijn, te rekenen vanaf de datum van de goedkeuring van de offerte.

Bij een elektriciteitsaansluiting met detailstudie tot 5 MVA kan de aanvrager eisen dat de uitvoering gebeurt binnen 18 weken.

---

16 Goedgekeurd bij besluit van de Vlaamse Regering van 25 mei 2012 houdende goedkeuring van het technisch reglement distributie elektriciteit, *BS* 14 november 2012.

17 Goedgekeurd bij besluit van de Vlaamse Regering van 25 mei 2012 houdende goedkeuring van het technisch reglement distributie gas versie 15 mei 2012, *BS* 14 november 2012.

Bij elke andere aansluiting wordt de aansluitingstermijn bepaald door de distributienetbeheerder.

Het principe is dus dat de distributienetbeheerder, meestal maar niet noodzakelijk in overleg met de netgebruiker, een aansluitingstermijn vastlegt. De netgebruiker is tegen een voor hem te lange aansluitingstermijn beschermd door de mogelijkheid die hem geboden wordt om een beroep te doen op de maximale aansluitingstermijn.

Alleen in uitzonderlijke omstandigheden kan van de aansluitingstermijn afgeweken worden. Van uitzonderlijke omstandigheden is niet alleen sprake in geval van overmacht (voorbeeld slechte weersomstandigheden die werken onmogelijk maken), maar ook, bijvoorbeeld, wanneer de distributienetbeheerder vergunningen of toelatingen moet krijgen voor het realiseren van de aansluiting en de procedure daarvan vertraging oploopt.

De aansluitingstermijn geldt ook onder opschortende voorwaarden, namelijk redelijke, vooraf gemaakte afspraken, beschreven in de offerte die aanvaard is door de aanvrager van de aansluiting. Zo zal de distributienetbeheerder de aansluiting niet uitvoeren als de vereiste voorbereidende werken niet uitgevoerd zijn. En als de juiste keuringsattesten (het AREI-attest voor elektrische installaties of het attest van de gasinstallateur) niet kunnen worden voorgelegd of als er zich nog geen leverancier heeft aangemeld voor de aansluiting, wordt de aansluiting niet in dienst genomen. In deze gevallen wordt de uitvoeringstermijn voor aansluiting opgeschort. De termijn loopt pas weer verder als de opschortende voorwaarde vervuld is.

Het is niet altijd evident om te kunnen bepalen welke datum effectief de ultieme datum van aansluiting was, alle opschortingen van de aansluitingstermijn inbegrepen.

Toch is elke verdere overschrijding van de voorziene aansluitingstermijn dan deze op grond van hogergenoemde redenen, vaak voor rekening van de netgebruiker: hij lijdt er schade door, die hij evenwel moeilijk vergoed ziet. In principe zou hij de distributienetbeheerder in deze gevallen burgerrechtelijk aansprakelijk kunnen stellen voor alle geleden schade die in oorzakelijk verband staat met de laattijdigheid van de aansluiting, maar in praktijk is dat niet altijd haalbaar. Daarom is het bepalen van een vergoeding, voor de netgebruiker, per niet te verantwoorden dag vertraging in de aansluiting, nuttig.

Teneinde te kunnen bepalen welke de voorgeschreven aansluitingstermijn voor een specifieke aansluitingsaanvraag is, alle mogelijke opschortingen inbegrepen, en bijgevolg welke de ultieme datum van aansluiting is, zal de aansluitingsdatum, zoals vooropgesteld door de technische reglementen of zoals in onderlinge afspraak met de netgebruiker bepaald, alsook elke reden die relevant kan zijn voor opschorting daarvan, door de distributienetbeheerder gelogd moeten worden, daar hij de bewijslast van tijdigheid van de aansluiting draagt. Dit vereist onvermijdelijk aanpassingen aan huidige werkwijzen voor de distributienetbeheerder.

Foutaansprakelijkheid met omkering bewijslast
Het gaat om een foutaansprakelijkheid waarbij een wettelijk vermoeden van fout in hoofde van de distributienetbeheerder wordt geïntroduceerd. De bewijslast van fout is met andere woorden omgekeerd, en rust niet op de netgebruiker. Dit vermoeden van fout is weerlegbaar: het bewijs van afwezigheid van fout rust op de distributienetbeheerder.

Dit blijkt uit de zinsnede “behoudens indien hij kan bewijzen dat hij de laattijdigheid van de aansluiting niet heeft kunnen beletten.”. Als dus de distributienetbeheerder weet aan te tonen dat de aansluiting niet binnen de termijn zoals vooropgesteld door de technische reglementen of zoals in onderlinge afspraak met de netgebruiker bepaald, gerealiseerd werd door een vreemde oorzaak (voorbeeld fout van een derde, van netgebruiker zelf,

overmacht enzovoort) die hij ondanks alle maatregelen daartoe, niet kon beletten, is de vergoeding niet verschuldigd.

Vergoedingsbedragen
De vergoedingsbedragen zijn geïnspireerd op de Waalse regelgeving (artikel 25quater van het Waalse Elektriciteitsdecreet, artikel 25ter van het Waalse Aardgasdecreet), met dien verstande dat de onderscheiden categorieën in hoofdorde gebaseerd zijn op de verschillende soorten aansluitingstermijnen beschreven in de technische reglementen. De vergoedingsbedragen verschillen dus naargelang het gaat om een aanvraag om eenvoudige, niet-eenvoudige of tijdelijke aansluiting of aansluiting met detailstudie. De vergoedingsbedragen verschillen niet naargelang het gaat om laagspannings- of hoogspanningsnet (of, voor aardgas, om lage of hoge druk). Voor de eenvoudige en tijdelijke aansluiting verschillen ze wel naargelang de aard van de netgebruiker, huishoudelijk dan wel niet-huishoudelijk, omdat het ongemak of de schade geacht wordt groter te zijn in hoofde van de niet-huishoudelijke netgebruiker.

Zo zal elke netgebruiker ongemak of schade ondervinden bij een laattijdige tijdelijke aansluiting, maar de niet-huishoudelijke netgebruiker wordt geacht een grotere schade te ondervinden: de organisator van een evenement zal bijvoorbeeld onmiskenbaar meer schade lijden dan de private bouwheer.

Alleen distributienetbeheerder
Er is geen vergoedingsplicht voor de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit bepaald, daar er geen aansluitingstermijnen opgelegd zijn, gelet op de uniciteit van een aansluiting op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit.

Artikel 10

Krachtens dit artikel wordt een vierde onderafdeling in de nieuwe afdeling ingevoegd.

Artikel 11

Dit artikel voegt een artikel 4.1.11/4 toe aan hetzelfde decreet, in de door het vorige artikel toegevoegde onderafdeling. Het gaat om het invoeren van een verplichting tot het betalen van een forfaitaire vergoeding, door de distributienetbeheerder, aan de aanvrager van een heraansluiting op diens net, per niet te verantwoorden dag vertraging in de heraansluiting na afsluiting van de toevoer van elektriciteit of aardgas.

Artikel 6.1.2 van het Energiedecreet bepaalt dat de Vlaamse Regering de voorwaarden voor een heraansluiting, en de termijnen daarvan, bepaalt.

De Vlaamse Regering bepaalde deze voorwaarden in artikel 5.5.7 van het Energiebesluit.

In artikel 5.5.7, §1, is bepaald wanneer de netbeheerder de toevoer van elektriciteit of aardgas van een huishoudelijke afnemer opnieuw moet aansluiten. Momenteel gaat het om de heraansluitingsplicht nadat de reden voor het afsluiten van de netgebruiker, zoals bepaald in het Energiedecreet, weggevallen is, na een beslissing tot heraansluiting van de lokale adviescommissie, op verzoek van de huishoudelijke afnemer (onder bepaalde voorwaarden) of nadat de distributienetbeheerder of de VREG vaststelt dat de toevoer van

elektriciteit of aardgas onterecht is afgesloten[18]. Deze laatste heraansluitingsplicht geldt ook voor niet-huishoudelijke afnemers.

In paragraaf 2 van hetzelfde artikel zijn de termijnen opgenomen waarbinnen de netbeheerder de toevoer van elektriciteit of aardgas van een afnemer opnieuw moet aansluiten. Het gaat om 24 uur voor een heraansluiting na vaststelling van een onterechte afsluiting, en vijf werkdagen voor de andere gevallen.

Hier moet dus opgemerkt worden dat, hoewel het decreet voorziet in een vergoeding bij laattijdige heraansluiting van een (dus elke) aanvrager van een heraansluiting, dit op heden enkel relevant is voor huishoudelijke afnemers, aangezien enkel ten opzichte van deze categorie van netgebruikers concrete termijnen van heraansluiting bepaald zijn.

Meer over onterechte afsluiting
Er is sprake van een onterechte afsluiting als bijvoorbeeld niet de correcte procedure bij wanbetaling zoals bepaald in het Energiebesluit gevolgd werd.

Huishoudelijke afnemers zullen bijvoorbeeld, na gedropt te zijn door hun leverancier, verder beleverd worden door de netbeheerder in zijn rol van sociale leverancier. Pas in bepaalde gevallen zal ook de netbeheerder, en na het doorlopen van een voorgeschreven procedure, de netgebruiker kunnen afsluiten. Als dit niet volgens de geldende voorschriften gebeurt, is er sprake van een onterechte afsluiting.

Er kan ook sprake zijn van onterechte afsluiting als door een foutieve identificatie van het aansluitingspunt een verkeerde netgebruiker afgesloten werd.

De vergoedingsplicht geldt ongeacht wie aan de oorzaak van het onterechte karakter van de afsluiting lag. De vergoeding is immers verschuldigd na overschrijding van de termijn van 24 uur, nadat door de netbeheerder of door de VREG werd vastgesteld dat de afsluiting onterecht was. Uiteraard onder voorwaarde dat de VREG de netbeheerder hiervan meteen in kennis stelt. Vanaf dat moment moet alles in het werk gesteld worden opdat de netgebruiker tijdig heraangesloten wordt. Anders gezegd: vanaf dat moment is de netbeheerder op de hoogte van de nood tot heraansluiting, en moet hij dit kunnen realiseren binnen de door de Vlaamse Regering voorgeschreven termijn, op straffe van een forfaitaire dagvergoeding.

Foutaansprakelijkheid met omkering bewijslast
Ook hier geldt het feit dat het om een foutaansprakelijkheid gaat, maar dan met een omkering van bewijslast. Dit blijkt uit de bewoordingen "behalve als hij kan bewijzen dat hij de laattijdigheid van de heraansluiting niet heeft kunnen beletten". Als, met andere woorden, de distributienetbeheerder weet aan te tonen dat de heraansluiting niet binnen de voorgeschreven termijn gerealiseerd werd door een vreemde oorzaak (voorbeeld fout van een derde, van netgebruiker zelf, overmacht enzovoort) die hij, ondanks alle maatregelen daartoe, niet kon beletten, is de vergoeding niet verschuldigd, althans voor de overschrijding van de termijn die in relatie staat tot de vreemde oorzaak. Dit geldt evenzeer als de distributienetbeheerder niet op de hoogte was noch kon zijn van de nood tot heraansluiting, doordat hij hiervan niet werd ingelicht door bijvoorbeeld de lokale adviescommissie, als deze instantie besliste tot heraansluiting, of de VREG, als die de onterechte

[18] Toegevoegd bij besluit van 7 september 2012 van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de sociale openbaredienstverplichtingen en de energiescans, en het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 2011 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 1992 houdende instelling van een aanpassingspremie en een verbeteringspremie voor woningen en van het Energiebesluit van 19 november 2010.

afsluiting vaststelt. In dat geval is de heraansluitingstermijn als het ware opgeschort tot op het moment van kennisname door de distributienetbeheerder.

Vanaf wanneer vergoeding?
Een vergoeding door de distributienetbeheerder is verschuldigd voor elke dag vertraging in de heraansluiting zoals voorgeschreven door artikel 5.5.7 van het Energiebesluit.

Bij overschrijding van die termijn, en pas vanaf dan, is er een vergoedingsplicht in hoofde van de distributienetbeheerder.

Vergoedingsbedragen
In de Waalse regelgeving geldt een bedrag van 125 euro per dag vertraging.

Er wordt een vergoeding van 75 euro per dag bij laattijdigheid van heraansluiting bepaald.

Het schadebedrag wordt niet geplafonneerd, in tegenstelling tot de Waalse regeling. Dit om te vermijden dat een plafonnering van de vergoedingsplicht een vrijgeleide zou zijn tot een onbeperkte inertie vanwege de distributienetbeheerder. Hoewel dit hoe dan ook veeleer hypothetisch zou zijn. Blijven immers altijd bestaan: de overige rechtsgronden op basis waarvan men de netbeheerder, in geval van fout, aansprakelijk kan stellen voor opgelopen schade. Daarnaast is ook de toezichtsfunctie van de VREG vermeldenswaardig. De VREG kan immers een boete opleggen. Artikel 13.3.4 van het Energiedecreet bepaalt dat de VREG de distributienetbeheerder bij het niet-naleven van de termijnen voor het heraansluiten van de elektriciteits- of aardgastoevoer en het herinschakelen van de stroombegrenzer in de budgetmeter een administratieve geldboete oplegt van 1000 euro per kalenderdag die de heraansluitingstermijn overschrijdt, tenzij de distributienetbeheerder kan aantonen dat de oorzaak van het overschrijden van de termijn niet aan hem te wijten is. De boete die de VREG in dat geval kan opleggen komt weliswaar niet de netgebruiker toe (cf. artikel 13.7.1 van het Energiedecreet), maar de stimulans voor de distributienetbeheerder om over te gaan tot een snelle heraansluiting, is er zeker wel.

Boete en vergoeding kunnen trouwens beide opgelegd worden: de boete is een straf voor de overtreding van een rechtsnorm; de vergoeding is daarentegen geen straf, maar een tegemoetkoming voor de ongemakken of de schade die de netgebruiker onderging. Ze hebben dus beide een andere functie.

Artikel 12

Krachtens dit artikel wordt een vierde onderafdeling in de nieuwe afdeling ingevoegd.

Artikel 13

Dit artikel voegt een artikel 4.1.11/5 toe aan hetzelfde decreet, in de door het vorige artikel toegevoegde onderafdeling. Het artikel vestigt een recht voor elke netgebruiker, aangesloten op het distributienet, op een vergoeding vanwege de netbeheerder in geval van een langdurige, niet-geplande stroomonderbreking.

Welke netgebruikers?
Er is een vergoedingsplicht voor de 'netbeheerder', dus zowel de elektriciteitsdistributienetbeheerder als de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, maar enkel ten opzichte van netgebruikers aangesloten op het distributienet. Netgebruikers aangesloten op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit hebben bijgevolg geen recht op de vergoeding, terwijl netgebruikers op het distributienet, dus ook de grotere professionele netgebruikers aangesloten op het middenspanningsnet, dit recht wel genieten. De netgebruikers aangesloten op het plaatslijk vervoernet van elektriciteit worden geacht niet na

te laten zich te wapenen tegen langdurige stroomonderbrekingen, door eigen genomen of te nemen maatregelen, zoals noodgeneratoren, en verzekering tegen schade als gevolg van onderbrekingen die men alsnog ondergaat, daar de vergoeding slechts een ongemakkenvergoeding is, en per definitie beperkt is. Hetzelfde kan verwacht worden van de grotere professionele distributienetgebruikers, zelfs al hebben zij recht op een beperkte vergoeding. Hoe kleiner evenwel de netgebruiker, hoe minder evident de preventieve maatregelen die hij zelf kan nemen.

Welke onderbrekingen?
Alleen in geval van niet-geplande stroomonderbreking geldt de voorgestelde vergoedingsplicht. Een geplande onderbreking geeft geen aanleiding tot vergoeding.

Verder wordt ook expliciet gesproken van stroomonderbreking met technische oorzaak. Dit om alle discussies uit de weg te gaan met betrekking tot het toepassingsgebied van de bepaling. Worden daar immers niet onder begrepen: een bewust en conform de regelgeving uitgevoerde afsluiting van de netgebruiker. Een netgebruiker die afgesloten wordt, en hierdoor vanzelfsprekend een onderbreking in de toevoer van elektriciteit ondergaat, heeft dus geen recht op deze vergoeding. Het begrip 'technische oorzaak' moet ruim geïnterpreteerd worden.

Onderbrekingen als gevolg van overmacht of noodsituatie zijn uitgesloten. Zie hierover meer onder subtitel 'objectieve aansprakelijkheid'.

Enkel stroomonderbreking
Alleen in geval van niet-geplande stroomonderbreking geldt de voorgestelde vergoedingsplicht.

Er wordt geen gelijkaardige vergoedingsplicht bij langdurige onderbrekingen in de gastoevoer voorgesteld, daar deze nauwelijks tot niet voorkomen, zodat de invoering van een vergoedingsplicht zich niet opdringt, en er bovendien weinig ongemak of schade voortkomt uit een gasonderbreking.

Duurtijd onderbreking
Er wordt geopteerd voor een vergoedingsplicht vanaf het moment dat een onderbreking op het distributienet de tijdspanne van vier uur overschrijdt. Binnen deze tijdspanne kan in normale omstandigheden een onderbreking worden verholpen. Ook in de huidige regeling geldt de tijdspanne van vier uur om te spreken van een langdurige onderbreking (die dan, in de huidige regeling, recht geeft op 100 euro voor de professionele afnemer voor geleden immateriële of onrechtstreekse schade).

Objectieve aansprakelijkheid
Hier geldt een objectieve aansprakelijkheid. Het loutere voordoen van de situatie heeft de vergoedingsplicht voor gevolg. De netgebruiker moet de fout van de netbeheerder dus niet aantonen, want de fout is in deze niet relevant.

Bij objectieve aansprakelijkheid is de netbeheerder niet in de mogelijkheid tot zijn vergoedingsplicht te vermijden door het weerleggen van zijn fout.

De netbeheerder, die als vergoedingsplichtige aangewezen wordt, louter op grond van zijn hoedanigheid van netbeheerder, wordt wel, in geval van het uitkeren van een vergoeding, in de rechten van de netgebruiker gesteld ten opzichte van de veroorzaker van de onderbreking. Deze bepaling is louter een bevestiging van het regresrecht op grond van de wettelijke subrogatie (artikel 1251, 3°, BW). Op deze manier hebben zowel de netbeheerders als derden (bijvoorbeeld aannemers) een incentive om fouten die leiden tot stroomon-

derbrekingen te vermijden aangezien zij rechtstreeks (netbeheerders) of onrechtstreeks (derden, via het regresrecht van de netbeheerders) de vergoeding zullen moeten betalen.

Dit alles neemt niet weg dat de vergoedingsplicht niet geldt in geval van een onderbreking als gevolg van noodsituatie of overmacht, zoals omschreven in de technische reglementen.

Dit heeft onder meer voor gevolg dat er geen vergoedingsplicht geldt als de onderbreking het gevolg is van noodzakelijke ingrepen in het net, met het oog op het bewaren van de veiligheid en het evenwicht in het net. Het is de evidentie zelf dat er op geen enkel moment een aanleiding mag bestaan tot het maken van een afweging tussen het garanderen van de veiligheid van, en het evenwicht op het net, enerzijds, en het risico van uit te keren vergoedingsbedragen, anderzijds.

Vergoedingsbedragen
Het forfaitaire bedrag waarop de netgebruiker recht heeft in geval van langdurige onderbreking, betreft een redelijke compensatie voor door hem geleden schade of ongemakken als gevolg van de langdurige onderbreking. De schade of het ongemak wordt vermoed. Elke netgebruiker in een distributienetgebied waar zich een langdurige stroomonderbreking voordeed, heeft recht op de vergoeding.

Er wordt een onderscheid gemaakt naargelang het soort netgebruiker. Het ongemak of de schade die de huishoudelijke netgebruiker ondergaat als gevolg van een langdurige onderbreking, is meestal veel kleiner dan dat van een niet-huishoudelijke netgebruiker. Daarom wordt in een lagere vergoeding voorzien voor de huishoudelijke netgebruiker, en een hogere voor de niet-huishoudelijke netgebruiker.

Voor de huishoudelijke netgebruiker wordt een vaste vergoeding van 35 euro vooropgesteld. De vergoeding neemt toe per bijkomend tijdsinterval van onderbreking met 20 euro. Dit met het oog op het invoeren van een stimulans voor de netbeheerder om de stroomtoevoer, op de één of andere manier (bijvoorbeeld via herschakeling of noodgeneratoren) zo snel mogelijk te herstellen. Dit systeem, evenals de gekozen bedragen, is geënt op het Nederlandse model, de zogenaamde 'compensatieregeling'.

De Waalse regelgeving voorziet in een vergoeding van 100 euro per onderbreking van meer dan zes uren. Deze vergoeding is hoog, maar is anderzijds ook slechts verschuldigd bij een onderbreking van zes uur, en het kadert in een regime van foutaansprakelijkheid (weliswaar met een – weerlegbaar – vermoeden van fout, en niet in een regime van objectieve aansprakelijkheid). Hier werd geopteerd voor een vergoeding op basis van objectieve aansprakelijkheid, en zodra de onderbreking meer dan vier uur aanhoudt, maar als keerzijde daarvan is het bedrag wel lager gesteld. De vergoedingsbedragen worden voor de huishoudelijke netgebruiker verdubbeld als de onderbreking plaatsvindt tijdens de periode bedoeld in artikel 6.1.2, §1, derde lid, van dit decreet. Het gaat om de periode waarbinnen de Vlaamse Regering de afsluiting van de elektriciteits- of aardgastoevoer in bepaalde periodes kan beperken of verbieden. De Vlaamse Regering heeft bij artikel 5.5.6 van het Energiebesluit bepaald dat in bepaalde gevallen waarin een afsluiting conform het decreet zou kunnen uitgevoerd worden (zoals weigering tot verlenen aan netbeheerder van toegang; niet-naleving afbetalingsplan enzovoort) tussen 1 december tot 1 maart de toevoer van elektriciteit of aardgas niet kan worden afgesloten, en de minister die periode, afhankelijk van de weersomstandigheden, kan verlengen. Het gaat dus om de winterperiode.

De reden voor de verdubbeling van de vergoedingsbedragen is het grotere ongemak dat ondergaan wordt in deze periodes. Dezelfde motivering op basis waarvan de Vlaamse Regering de mogelijkheid van de decreetgever kreeg om in bepaalde periodes de afsluiting van de elektriciteits- of aardgastoevoer in bepaalde periodes te verbieden, ligt aan de basis

van de verdubbeling van de vergoedingsbedragen in geval van langdurige stroomonderbreking in diezelfde periodes.

Voor de niet-huishoudelijke netgebruiker wordt een percentage van de maandfactuur aan distributiekosten vooropgesteld, met steeds een minimum van 35 euro. Hiermee is voorzien in een grotere vergoeding naargelang het grotere verbruik van de netgebruiker. Hoe groter het verbruik, hoe groter de netgebruiker en zijn activiteiten, en bijgevolg hoe groter zijn schade als gevolg van een langere onderbreking. Op deze manier staat de vergoeding ook altijd in relatie tot de bijdrage van de netgebruiker in de distributiekosten, zonder deze evenwel te overschrijden. Er wordt geopteerd voor het bedrag aan distributiekosten van een maand voorafgaand aan de maand waarin de onderbreking zich voordeed, om reden dat net de maand waarin de onderbreking zich voordeed, die factuur lager kan zijn.

Voor klanten die jaarlijks gemeten worden, waarvoor het exacte bedrag aan distributiekosten van de maand voordien niet gekend is, kan redelijkerwijze één twaalfde van distributiekosten van het laatst gekende jaarverbruik genomen worden.

Het bedrag wordt, net als voor de huishoudelijke netgebruiker, verhoogd voor elke bijkomende periode van vier uur. Hier wordt geopteerd voor een vermeerdering met de helft van het vergoedingsbedrag voor de eerste vier uur, met een minimum van 20 euro.

Procedure
Er wordt een vervaltermijn bepaald voor indienen van een aanvraag tot vergoeding, evenals een termijn waarbinnen de vergoeding betaald moet worden. Ook wordt vastgelegd bij wie de aanvraag ingediend moet worden, namelijk bij de distributienetbeheerder van het net waarop de netgebruiker is aangesloten. De distributienetbeheerder wordt, in geval van het uitkeren van een vergoeding, in de rechten van de netgebruiker gesteld ten opzichte van degene die het ontstaan of het aanhouden van de onderbreking veroorzaakte. Deze bepaling is louter een bevestiging van het regresrecht op grond van de wettelijke subrogatie (artikel 1251, 3°, BW).

Hoewel zowel de distributienetbeheerder als de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit vergoedingsplichtig zijn krachtens deze bepaling, is bepaald dat de netgebruiker zijn vraag tot vergoeding dus steeds tot de distributienetbeheerder moet richten, en het is ook deze distributienetbeheerder die de vergoeding moet betalen als de aanvraag gegrond is. Dit is ingegeven vanuit het oogpunt van de bescherming van de netgebruiker, die immers onmogelijk zelf kan inschatten waar op het netwerk de onderbreking gebeurde, en bovendien alleen rechtstreeks in relatie staat met de distributienetbeheerder en niet met de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Als de oorzaak of het aanhouden van de onderbreking te situeren is in het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, is het nochtans de beheerder van dat net die vergoedingsplichtig is. De distributienetbeheerder zal de uitgekeerde vergoedingen dan ook recupereren bij de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit.

De overige uitwerking van een procedure kan, zo nodig, bij uitvoeringsbesluit bepaald worden.

Artikel 14

Ten einde een interpretatieprobleem op te lossen aangaande het feit of – zoals bepaalde energieproducenten stellen – de verlengingsmogelijkheden, vermeld in artikel 7.1.1, §1, derde lid, en artikel 7.1.1, §1, vierde lid, van het Energiedecreet beide optioneel zijn (derde of vierde lid naar keuze) of dat ze – zoals de VREG in MED2013-3 stelt en het Vlaams Energieagentschap in de praktijk toepast – verplicht sequentieel te doorlopen zijn (eerst

derde lid, daarna pas vierde lid), wordt voorgesteld om in de regelgeving in te schrijven dat beide verlengingsmogelijkheden optioneel zijn.

Een producent zal op die wijze – indien hij dit zou verkiezen – onmiddellijk een aanvraag kunnen indienen voor de verlenging op basis van niet-afgeschreven investeringen (vierde lid) zonder dat hij eerst een verlening op basis van vollasturen (derde lid) dient aan te vragen.

Wanneer hij echter deze piste verkiest te volgen, heeft dit echter de consequentie dat hij onherroepelijk afstand doet van de verlengingsmogelijkheid op basis van vollasturen, zelfs al zou hij op basis van het derde lid voor die verlenging in aanmerking gekomen hebben indien hij een aanvraag zou hebben ingediend.

Deze bepaling zal enkel van toepassing zijn op dossiers die conform artikel 7.1.1, §1, derde en vierde lid, bij het Vlaams Energieagentschap worden ingediend vanaf de inwerkingtreding van deze bepaling en heeft geen effect voor dossiers die voor die datum werden ingediend, geweigerd en/of goedgekeurd.

Artikel 15

Dit artikel bepaalt de datum van inwerkingtreding van het decreet. Dit wordt op 1 januari 2015 bepaald. Er moet voorzien worden in een ruime overgangsperiode na de publicatie van het decreet, opdat de netbeheerders de nodige maatregelen kunnen treffen met het oog op de toepassing van de nieuw ingevoerde aansprakelijkheidsregels. De bij dit decreet voorziene wijzigingen hebben immers invloed op de organisatie, contracten, verzekering en financiering van de netbeheerder. Bovendien liggen de nettarieven thans vast tot eind 2014. Het afwachten van een nieuwe tarifaire periode is opportuun voor het invoeren van een regeling met budgettaire impact voor de netbeheerder.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie,

Freya VAN DEN BOSSCHE

VOORONTWERP VAN DECREET
d.d. 21 juli 2013

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aansprakelijkheid van netbeheerders

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het voorontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, gewijzigd bij de decreten van 6 mei 2011, 8 juli 2011, 18 november 2011, 16 maart 2012, 13 juli 2012 en 1 maart 2013, wordt een punt 114°/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“114°/2 storing: elke overschrijding van de norm NBN EN 50160 in de elektriciteitstoevoer of elke afwijking van de toegelaten drukniveaus van het aardgasdistributienet;”.

Art. 3. In titel IV, hoofdstuk I, van het zelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 2011 en 16 maart 2012, wordt een afdeling III/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling IV/1. – Vergoedingsplichten van de netbeheerder”.

Art. 4. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling IV/1, ingevoegd bij artikel 3, een onderafdeling I ingevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling I. Schadevergoeding bij storing”.

Art. 5. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling I, ingevoegd bij artikel 4, een artikel 4.1.11/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 4.1.11/1 De netbeheerder is de netgebruiker die aangesloten is op zijn net in overeenstemming met de wettelijke bepalingen vergoeding verschuldigd van de schade die de netgebruiker leed als gevolg van een storing, behoudens andersluidende contractuele bepalingen.

De vergoeding kan echter niet meer bedragen dan 2.000.000 euro per incident, voor het geheel van de schadegevallen. Als het totale bedrag van de schadevergoedingen dat maximumbedrag overschrijdt, is de schadevergoeding die verschuldigd is aan elke netgebruiker naar evenredigheid beperkt. Dit maximumbedrag geldt niet voor schade aan personen.

De distributienetbeheerder wordt in overeenstemming met de wettelijke bepalingen in de rechten van de netgebruiker gesteld ten opzichte van de veroorzaker van de storing, voor de door hem betaalde vergoeding met toepassing van dit artikel.".

Art. 6. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling IV/1, ingevoegd bij artikel 3, een onderafdeling II ingevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling II. Gemeenschappelijke bepalingen voor onderafdelingen III tot en met V".

Art. 7. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling II, ingevoegd bij artikel 6, een artikel 4.1.11/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 4.1.11/2 De bepalingen van onderafdeling III tot en met V gelden behoudens andersluidende contractuele bepalingen.

De bepalingen van onderafdeling III tot en met V sluiten de toepassing van andere wettelijke bepalingen niet uit. De gezamenlijke toepassing van verschillende aansprakelijkheidsgronden kan nooit leiden tot een hogere vergoeding dan de integrale herstelling van de geleden schade. De vergoeding is beperkt tot 2.000.000 euro per incident, voor het geheel van de schadegevallen. Als het totale bedrag van de schadevergoedingen dat maximumbedrag overschrijdt, is de schadevergoeding die verschuldigd is aan elke netgebruiker naar evenredigheid beperkt. Dit maximumbedrag geldt niet voor schade aan personen.

De bedragen, vermeld in artikel 4.1.11/3 tot en met 4.1.11/5, worden vanaf 1 januari 2015 jaarlijks van rechtswege geïndexeerd door vermenigvuldiging met het gezondheidsindexcijfer voor de maand juni van het jaar n-1 en die te delen door het gezondheidsindexcijfer voor de maand juni 2013.

Onder gezondheidsindexcijfers als vermeld in het tweede lid, wordt verstaan: het prijsindexcijfer dat berekend en benoemd wordt voor de toepassing van artikel 2, eerste lid, van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen, bekrachtigd bij wet van 30 maart 1994.".

Art. 8. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling IV/1, ingevoegd bij artikel 3, een onderafdeling III ingevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling III. Forfaitaire vergoeding bij laattijdige aansluiting”.

Art. 9. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling III, ingevoegd bij artikel 8, een artikel 4.1.11/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.11/3. De distributienetbeheerder is de aanvrager van een aansluiting op zijn net een vergoeding verschuldigd per dag overschrijding van de aansluitingstermijn die voorgeschreven is door de technische reglementen of die in onderling overleg werd afgesproken, behalve als hij kan bewijzen dat hij de laattijdigheid van de aansluiting niet heeft kunnen beletten.

De dagvergoeding bedraagt 25 euro voor een laattijdige eenvoudige of tijdelijke aansluiting voor een huishoudelijke afnemer, 50 euro voor een laattijdige eenvoudige of tijdelijke aansluiting voor een niet-huishoudelijke afnemer, en 100 euro voor een laattijdige aansluiting met detailstudie, met een maximum van de helft van de prijs van de aansluiting in alle gevallen.

De Vlaamse Regering kan nadere uitvoeringsmodaliteiten bepalen.”.

Art. 10. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling IV/1, ingevoegd bij artikel 3, een onderafdeling IV ingevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling IV. Forfaitaire vergoeding bij laattijdige heraansluiting”.

Art. 11. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling IV, ingevoegd bij artikel 10, een artikel 4.1.11/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.11/4. De distributienetbeheerder is een netgebruiker een vergoeding verschuldigd per dag vertraging van de realisatie van de heraansluiting van die netgebruiker op zijn net, behalve als hij kan bewijzen dat hij de laattijdigheid van de heraansluiting niet heeft kunnen beletten.

De vergoeding bedraagt 75 euro, met een maximum van 1.875 euro.

De Vlaamse Regering kan nadere uitvoeringsmodaliteiten bepalen.”.

Art. 12. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling IV/1, ingevoegd bij artikel 3, een onderafdeling V ingevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling V. Forfaitaire vergoeding bij langdurige stroomonderbreking”.

Art. 13. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling V, ingevoegd bij artikel 12, een artikel 4.1.11/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.11/5. §1. De netbeheerder is de netgebruiker, aangesloten op het distributienet, een vergoeding verschuldigd in geval van een niet-geplande stroomonderbreking met technische oorzaak van minstens vier uur.

De vergoeding bedraagt 35 euro voor de huishoudelijke afnemer, vermeerderd met 20 euro voor elke bijkomende periode van vier uur. Deze bedragen worden verdubbeld als de onderbreking plaatsvindt in de periode vermeld in artikel 6.1.2, §1, derde lid.

Voor de niet-huishoudelijke afnemer bedraagt de vergoeding 20% van het bedrag overeenkomstig de distributiekosten voor de maand die voorafgaat aan de maand waarin de onderbreking zich heeft voorgedaan, met een minimum van 35 euro. Dat bedrag wordt vermeerderd met de helft van het bedrag, met een minimum van 20 euro, voor elke bijkomende periode van vier uur.

§2. De vergoedingsplicht, vermeld in paragraaf 1, geldt niet in geval van een onderbreking als gevolg van een noodsituatie of overmacht, zoals omschreven in de technische reglementen.

§3. De netgebruiker dient de aanvraag voor de vergoeding in bij de distributienetbeheerder, op straffe van onontvankelijkheid binnen dertig kalenderdagen die volgen op de langdurige onderbreking. Binnen zestig kalenderdagen die volgen op de indiening van de aanvraag, wordt de vergoeding door de distributienetbeheerder betaald als de aanvraag gegrond is.

§4. De distributienetbeheerder wordt in de rechten van de netgebruiker gesteld ten opzichte van degene die het ontstaan of het aanhouden van de onderbreking veroorzaakte, voor de door hem betaalde vergoeding met toepassing van dit artikel.

De Vlaamse Regering kan nadere uitvoeringsmodaliteiten bepalen.”.

Art. 14. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2015.

Brussel, ...

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie,

Freya VAN DEN BOSSCHE

ADVIES VAN DE VLAAMSE REGULATOR VAN DE ELEKTRICITEITS- EN GASMARKT

Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
Publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap
Graaf de Ferrarisgebouw | Koning Albert II-laan 20 bus 19 | B-1000 Brussel
Gratis telefoon 1700 | Fax +32 2 553 13 50
Email: info@vreg.be
Web: www.vreg.be

Advies van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt

van 5 juli 2013

met betrekking tot het voorontwerp van decreet houdende de wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aansprakelijkheid van netbeheerders, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 21 juni 2013

Inleiding

Voorliggend advies wordt uitgebracht door de VREG naar aanleiding van de ontvangst van de adviesaanvraag van de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, van 25 juli 2013 met betrekking tot het voorontwerp van decreet houdende de wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aansprakelijkheid van netbeheerders, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 21 juni 2013 (hierna "het Voorontwerp").

Het voorontwerp heeft als doel een oplossing te bieden voor netgebruikers die, geconfronteerd met een langdurige stroomonderbreking of laattijdige (her)aansluiting, er niet in slagen om op basis van de bestaande aansprakelijkheidsregimes enige compensatie, laat staan schadevergoeding, te ontvangen vanwege de veroorzaker van de schade.

De VREG verwijst naar zijn advies ADV-2013-4[1] waarbij een voorstel voor decretale regeling werd voorgelegd.

Opmerkingen

Rechtzetting materiële fout – artikel 3

Krachtens artikel 3 van het voorontwerp wordt een afdeling III/1 ingevoegd, dat luidt als volgt: "Afdeling IV/1. – vergoedingsplichten van de netbeheerder".

Gelet op de nummering van de in te voegen artikelen, die start bij art. 4.1.11./1, lijkt het de bedoeling te zijn dat de afdeling ingevoegd wordt na afdeling IV. Bijgevolg is de titel, die spreekt van "Afdeling IV/1" correct, maar is de vermelding "*III*/1" foutief.

In artikel 3 moet dus "III/1" vervangen worden door "IV/1".

Regresrecht netbeheerder bij storing – artikel 5

In het krachtens artikel 5 van het voorontwerp in te voegen artikel 4.1.11./1 wordt in derde lid bepaald dat de *distributienetbeheerder* in de rechten van de netgebruiker gesteld wordt ten opzichte van de veroorzaker van de storing, voor de door hem betaalde vergoeding.

Het is ongetwijfeld niet de bedoeling dat dit regresrecht niet zou gelden voor de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, die eveneens een netbeheerder is (*cf.* de definitie van dit begrip in art. 1.1.3, 90° Energiedecreet), maar geen distributienetbeheerder.

Aangezien er geen objectieve, niet-discriminerende reden kan zijn waarom niet ook de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit zou mogen ressorteren onder het toepassingsgebied van het verwoorde regresrecht, dient het woord "*distributienetbeheerder*" in het in te voegen art. 4.1.11./1, derde lid, vervangen te worden door het woord "*netbeheerder*".

Delegatiebepaling – artikelen 9, 11 en 13

In deze artikelen is een algemene delegatie naar de Vlaamse Regering opgenomen, klinkend als volgt: "*De Vlaamse Regering kan nadere uitvoeringsmodaliteiten bepalen*". Dit is niet meer dan een verwoording van de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de regering, die reeds volgt uit art. 20 BWHI[2]. Behalve dat het dus niets toevoegt aan wat algemeen al geldt op grond van art. 20 BWHI,

[1] http://www.vreg.be/adv-2013-04
[2] De Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen van 8 augustus 1980, *B.S.* 15 augustus 1980

bestaat ook het gevaar dat dit niet volstaat om de beoogde maatregelen door de regering te laten vaststellen. Mogelijks wordt immers met deze delegatie beoogd dat de regering zaken vaststelt die de normale uitvoeringsbevoegdheid te buiten gaan.

Beter is dan ook om de bevoegdheid die aan de regering gedelegeerd wordt zo duidelijk mogelijk aan te geven, door concreet te omschrijven in welke omstandigheden van de opgedragen bevoegdheid gebruik gemaakt mag worden, en door, op zijn minst in grote lijnen, te bepalen waaruit de te nemen maatregelen kunnen bestaan en voor welke doeleinden de bevoegdheid gebruikt mag worden.
In geval van een delegatie van verordenende bevoegdheid moet op zijn minst in grote lijnen worden aangegeven waaruit de vast te stellen maatregelen kunnen bestaan.

Vermoedelijk wordt gedacht aan concrete procedureregels met betrekking tot de indiening van de aanvraag van de vergoeding, zoals wijze van indiening, indieningstermijn, doorlooptijd van het dossier, enzovoort. Dit wordt dan ook beter in die zin verwoord.

De VREG stelt voor om de zin "*De Vlaamse Regering kan nadere uitvoeringsmodaliteiten bepalen*" in de artikelen 9, 11 en 13 te vervangen door de zin: "*De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de VREG, de voorwaarden en de procedure tot indiening van de aanvraag van de vergoeding.*"

Storingen – artikel 5

Krachtens het voorliggende ontwerp van decreet kunnen netgebruikers, naast de bestaande aansprakelijkheidsregimes, aanspraak maken op een vergoeding in geval van langdurige stroomonderbreking, of als hun aansluiting op het net de voorgeschreven of afgesproken termijn overschrijdt. Dit is zeker een stap in de goede richting.

Heel vaak ondervinden netgebruikers evenwel ook schade of ongemak door storingen die zich voordoen in het net. Dit kunnen al dan niet herhaalde onderbrekingen zijn (die evenwel niet als langdurig worden gekwalificeerd volgens het voorliggende ontwerp van decreet), of problemen met de stroomspanning of gasdruk.

Op dat vlak komt er geen wijziging aan de bestaande toestand: de netgebruiker moet erin slagen te bewijzen dat er zich een storing voordeed, en –behoudens indien bijzondere wetgeving van toepassing is- moet die bovendien de fout van de netbeheerder aantonen. En ten slotte moet de netgebruiker aantonen een welbepaalde schade te hebben geleden die in rechtstreeks verband met die storing staat. Zoals in de Memorie van Toelichting, onder de bespreking van het artikel 5, te lezen is, is de in het decreet opgenomen bepaling immers louter de bevestiging van de reeds bestaande aansprakelijkheidsgronden zoals bepaald door de federale regelgever.
Veelal zal de netgebruiker de storingen gewoon moeten ondergaan en de nadelen ervan dragen.

Er kan evenwel begrip opgebracht worden voor het feit dat geen vergoedingsplicht voor storingen geïntroduceerd werd.

Het feit dat alvast het begrip storing gedefinieerd wordt, is een goed begin. Alleen al uit de uiteenzetting van deze definitie, en de draagwijdte daarvan, blijkt de moeilijkheid om aan het zich voordoen van een storing een vergoedingsplicht te verbinden. Het begrip dekt immers een complexe lading. (Korte) onderbrekingen, wijzigingen in stroomspanning, enz. doen zich voor op zelfs zeer performante distributienetten. Helemaal uitsluiten kan men dit niet, deels omdat de oorzaak ervan evengoed bij derden, of bij de netgebruiker zelf, te vinden is. Uiteraard moet erover gewaakt worden dat de kwaliteit van de uitbating van het net hoog blijft, en dat in dit verband de netbeheerder ook de nodige maatregelen neemt, zowel intern als naar derden en netgebruikers toe. De VREG blijft deze taak, die hem door het Energiedecreet is toegewezen, opnemen in het kader van de beoordeling van de kwaliteit van dienstverlening van de netbeheerders.

Een beperkte, foutloze, vergoedingsplicht (aangevuld met regresrecht) bij vaststelling van objectief vast te stellen fenomenen, zoals x-aantal onderbrekingen die een netgebruiker moest ondergaan in

een maand tijd, en waarvan de oorzaak niet bij die netgebruiker zelf te vinden is, of een vastgestelde, zelfs eenmalige piekspanning van een bepaald niveau dat als doorsnee schadeverwekkend kan worden gekwalificeerd, zou weliswaar in de toekomst overwogen kunnen worden. Dit is echter pas mogelijk als dergelijke vaststellingen objectief gemaakt kunnen worden en de kost hiervoor maatschappelijk aanvaardbaar is. Op heden is de monitoring van de kwaliteit van de spanning op elk toegangspunt afzonderlijk echter technisch onmogelijk. Als dit ooit mogelijk zou zijn, bijvoorbeeld door een algemene aanwezigheid van slimme meters, zou nagegaan moeten worden of het koppelen van een vergoedingsplicht aan storingen of onderbrekingen opportuun is. Zelfs zonder aanwezigheid van slimme meters op elk toegangspunt wil de VREG wel dat de netbeheerders hun inspanningen opdrijven voor het bewaken van de netkwaliteit. De VREG heeft voldoende bevoegdheden om hierop toe te zien.

De VREG wenst ook te wijzen op zijn wens om een decretale regeling voor compensatie bij weigering of beperking van toegang van de netgebruiker tot het net voor te stellen.

Er moet onderzocht worden in welke gevallen dergelijke compensatie aangewezen is, onder welke voorwaarden, en wat de omvang van de compensatie dan zou moeten zijn.

In eerste instantie wordt gedacht aan producenten die akkoord gingen met een aansluiting op het net tegen flexibele toegangsvoorwaarden in afwachting van de uitvoering van een geplande netversterking, na het verstrijken van de redelijke termijn voor realisatie van deze netversterking.

Dit voorstel bevindt zich echter nog maar in een beginstadium, en vereist nog de nodige consultaties, analyse en overleg, zodat dit nog niet concreet kan worden voorgesteld voor opname in het voorontwerp van decreet.

Contractuele afwijkingen – artikel 7

De vergoedingsplichten die door het voorontwerp ingevoerd worden, gelden '*behoudens andersluidende contractuele bepalingen*'. Bijgevolg heeft de netbeheerder nog steeds de mogelijkheid om de vergoedingsplicht uit te sluiten in het contract dat hij met de netgebruiker sluit.

Dit geldt eveneens voor de vergoeding, op basis van de vigerende wettelijke bepalingen, als gevolg van een storing (artikel 5 van het voorontwerp van decreet). Dit is evident daar de 'storingsregeling' bepaald in artikel 5 niet meer is dan de bevestiging van wat reeds geldt, en ook de contractuele afwijking van wettelijke bepalingen daartoe behoort.

De technische reglementen schrijven nu voor dat met netgebruikers aangesloten op laagspanningsnet (dit is <1 kilovolt) voor elektriciteit, of netgebruikers op het aardgasdistributienet met een aansluitingscapaciteit van maximum 300 m³(n) per uur geen aansluitingscontract gesloten moet worden.

Het staat de netbeheerder momenteel dus vrij om contracten te sluiten met elke netgebruiker. Bijgevolg kan de netbeheerder de vergoedingsplichten ten aanzien van alle netgebruikers contractueel uitsluiten, en is de decretale regeling dus potentieel een lege doos.

Het is dan ook alleen verantwoord om deze mogelijkheid tot het buitenspel-zetten van de decretale vergoedingsregeling via bedingen in een contract gesloten tussen netbeheerder en netgebruiker te behouden, als dergelijke contractuele bedingen kaderen in een evenwichtig contract.

Dat er sprake is van een contract dat door beide partijen aanvaard is, en evenwichtig is, ligt extra moeilijk als één van beide partijen een monopolist is. Dit leidt immers tot een ongelijkwaardige, of zelfs onbestaande, onderhandelingspositie van de contractspartij die met deze monopolist wenst te contracteren. Het monopolie van de netbeheerder is net de reden van de reglementering van, en het toezicht door een onafhankelijke regulator op, deze netbeheerder.

Voor zover vastgehouden wordt aan de mogelijkheid tot contractuele afwijking van de decretale vergoedingsplichten, ziet de VREG het dan ook als zijn taak om de technische reglementen in die zin te wijzigen dat minstens met netgebruikers aangesloten op laagspanningsnet (dit is <1 kilovolt) voor elektriciteit, of netgebruikers op het aardgasdistributienet met een aansluitingscapaciteit van maximum 300 m³(n) per uur geen contract gesloten kan worden, en de rechten en verplichtingen van de distributienetbeheerder en de netgebruiker bijgevolg alleen reglementair geregeld kan worden en contractuele afwijkingen van de aansprakelijkheidsbepalingen derhalve niet mogelijk zijn. Deze reglementaire relatie tussen de netbeheerder en deze netgebruikers is in praktijk thans het geval, maar dit moet ook zo blijven. Op geen enkele wijze lijkt het immers aannemelijk dat dergelijke netgebruikers enige onderhandelingspositie hebben tegenover de netbeheerder. De rechten en verplichtingen worden bepaald door de netbeheerder, die rekening moet houden met de opmerkingen van de regulator hierop.

Voor de andere netgebruikers wenst de VREG minstens een strikter toezicht op de modelcontracten van de netbeheerders. Momenteel is het zo dat modelcontracten enkel ter kennis en commentaar aan de VREG moeten worden overgemaakt. De VREG wenst de technische reglementen in die zin te wijzigen dat modelcontracten door de VREG *goedgekeurd* moeten worden. In het kader van die goedkeuring kan dan nagegaan worden of eventuele beperkingen of uitsluitingen van aansprakelijkheid, inclusief de bij het ontwerp van decreet voorgestelde vergoedingsplichten, door beide contractspartijen – dus zowel netbeheerder als netgebruiker – aanvaarde contractuele bedingen betreffen, die resulteren in een voor beide partijen evenwichtige regeling. Zo niet is er niet zozeer sprake van een contractuele, maar wel van een reglementaire relatie tussen netbeheerder en netgebruiker, waarbij de netbeheerder de voorwaarden autonoom bepaalt en kan wijzigen, die echter steeds conform wettelijke en decretale regels moeten zijn en hiervan bijgevolg niet kunnen afwijken.

Voor de VREG

Brussel,

André Pictoel
Gedelegeerd Bestuurder

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

SERV
sterk door overleg

Advies

Aansprakelijkheid van netbeheerders gas en elektriciteit (vergoedingsregeling)

Brussel, 8 juli 2013

SERV_ADV_20130708_aansprakelijkheid_netbeheerders

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
Wetstraat 34-36, 1040 Brussel • T +32 2 209 01 11 • F +32 2 217 70 08 • info@serv.be •www.serv.be

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet houdende de wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aansprakelijkheid van netbeheerders
Adviesvrager: Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie

Ontvangst adviesvraag: 26 juni 2013
Adviestermijn: 30 dagen

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)

Goedkeuring raad: 8 juli 2013

Mevrouw Freya Van den Bossche
Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie
Martelaarsplein 7

B-1000 BRUSSEL

contactpersoon	**ons kenmerk**	**Brussel**
Peter Van Humbeeck 02 20 90 101 pvhumbeeck@serv.be	SERV_BR_20130708_aansprakelijkheid_netbeheerders_pvhit	8 juli 2013

Mevrouw de minister

Op 26 juni 2013 vroeg u de SERV om advies over een voorontwerp van decreet houdende de wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aansprakelijkheid van netbeheerders. Als bijlage vindt u het advies.

Daarin stelt de SERV vast dat het voorontwerp rekening houdt met een aantal aanbevelingen uit zijn eerder advies over de consultatienota van de VREG. Maar op belangrijke vragen en bemerkingen lijkt niet te zijn ingegaan. Dat eerdere advies blijft bijgevolg in zijn totaliteit relevant. Om die reden is het voorliggende advies beperkt tot enkele bemerkingen op hoofdlijnen met verwijzing naar dat eerdere advies.

De SERV vraagt vooral een betere onderbouwing, waarbij de voorgestelde regeling wordt gekaderd binnen een breder leveringszekerheidsbeleid en ook opties zoals fondsvorming moeten worden bekeken. De tijd daarvoor is beschikbaar. De voorgestelde regeling zou immers pas in 2015 ingaan om de netbeheerders de kans te geven hiermee rekening te houden bij de opmaak van de nieuwe tariefdossiers. De SERV vraagt dan ook om de tijd tot de vermoedelijke start van de opmaak van de tariefdossiers te gebruiken voor een betere onderbouwing en kadering van het voorliggende dossier.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Ann Vermorgen
voorzitter

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
Wetstraat 34-36, 1040 Brussel • T +32 2 209 01 11 • F +32 2 217 70 08 • info@serv.be •www.serv.be

Advies

1. Situering

De SERV werd op 26 juni 2013 om advies gevraagd over een voorontwerp van decreet houdende de wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aansprakelijkheid van netbeheerders. Het voorontwerp van decreet regelt de invoering van enkele vergoedingsplichten voor de netbeheerders voor elektriciteit en aardgas ten aanzien van de netgebruikers.

Het ontwerpdecreet dat voorligt volgt op verschillende consultatierondes, georganiseerd door de VREG. Over een consultatietekst[1] met de krijtlijnen van een voorstel tot regeling bracht de SERV op eigen initiatief een uitgebreid advies uit[2]. Dat advies blijft in zijn totaliteit relevant voor het voorliggende dossier (zie verder). Om die reden is het voorliggende advies beperkt tot een **reactie op hoofdlijnen** en is het eerdere advies integraal opgenomen als bijlage bij dit advies.

Inhoudelijk wil het voorontwerp de bestaande regeling uitbreiden en verbeteren. Netgebruikers kunnen namelijk schade ondervinden als gevolg van incidenten in het distributienet, zoals onderbrekingen van, of storingen in energietoevoer. Ook in het geval van tekortkomingen in de dienstverlening van de netbeheerder, zoals laattijdige (her)aansluitingen of foutief verwerken van meetgegevens, lijdt de netgebruiker schade, die hij heel moeilijk vergoed ziet. Aan de andere kant vragen de netbeheerders een juridisch sterk uitgewerkt kader voor de aansprakelijkheidsregeling.

Het voorontwerp van decreet voert daarom een aantal vergoedingsverplichtingen in:

- Een forfaitaire vergoeding bij **laattijdige aansluitingen**: een dagvergoeding per dag overschrijding van 25 euro voor een laattijdige eenvoudige of tijdelijke aansluiting voor huishoudelijke afnemers, 50 euro voor een laattijdige eenvoudige of tijdelijke aansluiting voor niet-huishoudelijke afnemers, en 100 euro voor een laattijdige aansluiting met detailstudie, met een maximum van de helft van de prijs van de aansluiting in alle gevallen.
- Een forfaitaire vergoeding bij **laattijdige heraansluitingen**: een dagvergoeding per dag overschrijding van 75 euro, met een maximum van 1.875 euro.
- Een forfaitaire vergoeding bij **niet-geplande, langdurige stroomonderbrekingen**: een vergoeding verschuldigd in geval van een niet-geplande stroomonderbreking met technische oorzaak van minstens vier uur. De vergoeding bedraagt 35 euro voor de huishoudelijke afnemer, vermeerderd met 20 euro per bijkomende periode van vier uur. Voor niet huishoudelijk afnemers bedraagt de vergoeding 20% van het bedrag overeenkomstig de distributiekosten voor de maand die voorafgaat aan de maand waarin de onderbreking zich heeft voorgedaan, met een minimum van 35 euro. Per bijkomende periode van vier uur, wordt dat bedrag vermeerderd met de helft van het bedrag, met een minimum van 20 euro. De vergoeding is op aanvraag en gebeurt niet automatisch.

[1] http://www.vreg.be/sites/default/files/uploads/consultatienota_aansprakelijkheid.pdf

[2] http://www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_ADV_20121116_Aansprakelijkheid_DNB.pdf

- Voor **storingen** is er **geen ongemakkenvergoeding** voorzien en bevestigt het voorontwerp van decreet enkel de reeds geldende federale aansprakelijkheidsregels.

De netbeheerder is verplicht om deze forfaitaire vergoedingen voor laattijdige aansluiting of heraansluiting uit te betalen indien de netgebruiker daarom vraagt, behalve als hij kan aantonen dat hij geen fout heeft in de laattijdigheid. Voor niet-geplande stroomonderbrekingen is de netbeheerder is verplicht om de forfaitaire vergoedingen uit te betalen indien de netgebruiker daarom vraagt, ongeacht het feit of de netbeheerder al dan niet de oorzaak is (objectieve, foutloze aansprakelijkheid). De netbeheerder kan in voorkomend geval de geleden schade uiteraard wel op zijn beurt verhalen op degene die de onderbreking veroorzaakte (bv. aannemer bij wegenwerken) (regresrecht).

Het uitkeren van de vergoedingen door de netbeheerder (op basis van een onweerlegbaar vermoeden van schade en ongemak; bewijs is dus niet nodig[3]) verhindert de netgebruiker niet om via andere aansprakelijkheidsregels uit algemene of bijzondere (federale) wetten[4] zijn schade vergoed te krijgen (vnl. in geval de schade groter zou zijn dan de schade die door de vergoedingen wordt vergoed). De keuze staat hem vrij maar de totale vergoeding kan de omvang van zijn werkelijk geleden schade niet overstijgen. Wel wordt één beperking ingevoerd ten aanzien van de federale aansprakelijkheidsregels: er wordt een plafondbedrag vastgesteld voor elke schadevergoeding. Het plafondbedrag bedraagt 2 miljoen euro per incident.

2. Bemerkingen en aanbevelingen

Eerder advies blijft relevant

De SERV waardeert dat de er in een vroege fase een consultatie werd georganiseerd op basis van een consultatienota. De Raad betreurt wel dat vooral de netbeheerders en de energiesector betrokken werden, wat resulteerde in een beperkte vertegenwoordiging van de gebruikerskant. De SERV betreurt ook dat hij over zijn advies op de consultatienota geen feedback heeft ontvangen. Het voorontwerp houdt rekening met een aantal bemerkingen uit dat advies, maar op belangrijke vragen en bemerkingen lijkt niet te zijn ingegaan. Dat eerdere advies blijft bijgevolg in zijn totaliteit relevant voor het voorliggende dossier en wordt om die reden als bijlage integraal toegevoegd.

Zorg voor betere onderbouwing en kadering

De SERV stelt vast dat veel van de gevraagde onderzoek voor de onderbouwing van de regeling niet is uitgevoerd. Zo ontbreekt de gevraagde visie op de leveringszekerheid, werden belangrijke opties zoals fondsvorming blijkbaar niet onderzocht en werd geen analyse uitgevoerd van de doorrekening via de nettarieven (zie hierna). Nochtans is de tijd daarvoor beschikbaar. De voorgestelde regeling zou immers pas in 2015 in-

[3] Volgens het decreet en de memorie van toelichting. Volgens de RIA moet de netgebruiker bij langdurige stroomonderbreking wel bewijzen dat er schade of ongemak is (p. 31). Ook op andere punten lijkt de RIA af te wijken van het decreet (bv. inzake storingen).

[4] Art. 1382 B.W., wet betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming, wet betreffende de aansprakelijkheid voor producten met gebreken, enz.

gaan om de netbeheerders de kans te geven hiermee rekening te houden bij de opmaak van de nieuwe tariefdossiers. De SERV vraagt dan ook om de tijd tot de vermoedelijke start van de opmaak van de tariefdossiers te gebruiken voor een betere onderbouwing en kadering van het voorliggende dossier.

Maak werk van het bredere leveringszekerheidsbeleid

Het voorontwerp is eerder beperkt van opzet en richt zich vooral op het uitwerken van een regeling voor vergoedingen. Volgens de SERV moet er daarnaast en vooral werk worden gemaakt van het bredere leveringszekerheidsbeleid dat (grote) problemen in de toekomst zoveel mogelijk vermijdt. Er zijn immers meerdere factoren (cf. eerder advies) die het risico op problemen doen toenemen. Aan de andere kant ziet de SERV weinig of geen vooruitgang in het toezicht door de VREG op het netbeheer, de netontwikkeling en de lange termijnplanning van de netbeheerders. Het voorontwerp biedt geen echte oplossing voor grote problemen met de netten omdat in dat geval de vergoedingsregeling niet optimaal werkt (cf. 'overmacht', cf. plafondbedrag).

Bekijk fondsvorming en tariefregulering als mogelijke opties

De SERV schoof in zijn eerder advies fondsvorming naar voor als een mogelijk instrument. Deze optie werd echter niet bekeken in de RIA bij het voorontwerp. De SERV blijft nochtans van mening dat deze optie het overwegen waard is en nader moet worden onderzocht. Fondsvorming kan een betere oplossing blijken omdat het ten eerste ook geschikt is bij grote incidenten. Nu ligt de maximale tussenkomst per incident op 2 miljoen euro[5], wat begrijpelijk is vanuit de verzekerbaarheid van de netbeheerders (de vraag is overigens ook of Vlaanderen bevoegd is voor het vaststellen van een plafondbedrag voor elke schadevergoeding, ongeacht de aansprakelijkheidsgrond), maar dit plafond impliceert dat als er veel schadelijders zijn er (deels) geen tegemoetkoming is. Fondsvorming kan hier wellicht beter mee omgaan. Ten tweede kan fondsvorming ook werken bij geplande onderbrekingen. Geplande onderbrekingen vallen niet onder de vergoedingen in de voorliggende regeling terwijl ze ook schade kunnen veroorzaken. Bijgevolg is het wenselijk om de voor- en nadelen van vergoeding bij geplande onderbrekingen te onderzoeken. Ten derde kan fondsvorming ook goedkoper zijn.

De SERV wijst er tevens op dat de komende maanden belangrijke keuzes zullen gemaakt moeten worden op het vlak van tariefregulering (cf. 6e staatshervorming). Er bestaan op dat vlak bijkomende mogelijkheden om netbeheerders te stimuleren om storingen en onderbrekingen te vermijden. Met name kan worden gekozen voor een prestatie-gebaseerde tarifering (zgn. Q-factor) in aanvulling op een kosten-gebaseerde tarifering[6]. Een andere belangrijke discussie met gevolgen voor het voorliggende dos-

---

[5] Wat zoals door de SERV gevraagd in zijn eerder advies al hoger is dan de 625.000 euro uit de consultatienota van de VREG.

[6] Er zijn verschillende manieren om het risico op onder-investeringen en kwaliteitsverlies te reduceren, waaronder kwaliteitsstandaarden, het openbaar maken van kwaliteitsprestaties, een compensatieregeling voor de afnemers, maar ook opname van een kwaliteitsfactor in tariefregulering (Q-factor). Een Q-factor wordt onder andere in Nederland, Italië, Noorwegen, het VK en de VS gebruikt. Zie O.a. Rovizzi and Thompson, 1995. The regulation of product quality in the public utilities. The regulatory challenge. M. Bishop, J. Kay and C. Mayer. Oxford, Oxford University press; Jamasb, T. and M. Pollitt, 2007. Incentive regulation of electricity distribution networks: lessons learned of experience from Britain. Energy Policy, 35 (12): 6163-6187; ERO [Energy Regulatory Office] (2009), Final Report of the Energy Regulatory Office on the regulatory methodology for the third regulatory period, including the key pa-

sier is de organisatie van het netbeheer (cf. één Vlaamse netbeheerders). De SERV benadrukte in dat verband het belang van benchmarkingsmogelijkheden tussen netbeheerders, ook op het vlak van kwaliteit[7].

Beheers de impact op de tarieven

De SERV herhaalt zijn vraag om de impact op de tarieven van diverse scenario's beter in te schatten. Die informatie is niet enkel nodig voor de onderbouwing van de distributienettarieven voor 2015/2016, maar is ook dienstig voor de vormgeving van de aansprakelijkheidsregeling zelf. Met name moet het cijfermateriaal mee gebruikt worden voor de bepaling van de omvang van de vergoedingen en de gekozen differentiatie.

Inspectie van Financiën raamt op basis van de beschikbare cijfers de tarifaire impact op 5 mio € aan jaarlijkse vergoeding wegens laattijdige aansluitingen (worst case scenario). De SERV meent echter dat de vergoedingsregeling vooral moet worden gezien als een stok achter de deur en netbeheerders moet stimuleren om hun dienstverlening te optimaliseren zodat in principe geen overschrijdingen van de aansluitingstermijnen gebeuren.

De SERV vraagt tevens waarop de hoogte en maatstaven van de voorgestelde forfaitaire vergoedingen wegens laattijdige aansluitingen en voor niet-geplande stroomonderbrekingen zijn gebaseerd. Zowel voor huishoudelijke als voor niet-huishoudelijk afnemers moet worden nagekeken en onderbouwd of ze in relatie staan tot de reële schade en ongemakken. In geval van niet-geplande stroomonderbrekingen bij niet-huishoudelijk afnemers impliceert dit ook dat in de memorie van toelichting of de RIA de bandbreedte aan mogelijke vergoedingen wordt aangegeven omdat hier de vergoeding gerelateerd zou worden aan de betaalde distributiekosten[8].

Wat schade door niet geplande stroomonderbrekingen betreft, is het van belang dat netbeheerders worden gestimuleerd om in voorkomend geval gebruik te maken van hun regresrecht, maar ook dat dit verder in de keten goed wordt geregeld zodat wordt vermeden dat de werkelijke veroorzaker van de schade niet in staat is om de schade te vergoeden. Ook langs de kant van de netgebruiker is het wenselijk dat er (wordt gestimuleerd dat) de nodige maatregelen worden genomen om de eventuele schade bij stroomonderbrekingen te vermijden of te beperken.

Verduidelijk de financiering van de regeling

De SERV vraagt aandacht voor de financiering van de regeling. In zijn eerder advies stelde de SERV reeds dat in geval van financiering van de vergoedingsregeling via de nettarieven, er moet uitgemaakt worden in welke mate de netbeheerders de kosten (toegekende vergoedingen, verzekeringskosten, administratieve kosten, …) kunnen doorrekenen in de tarieven. Bovendien houdt een doorrekening via de nettarieven in

---

rameters of the regulatory formula and pricing in the electricity and gas industries, December 2009, Prague.

7 SERV-Reactie van 10 juni 2013 op het voorstel van decreet houdende de oprichting van een Vlaams Energiedistributienetbedrijf.

8 Waarbij het overigens onduidelijk is wat precies met distributiekosten wordt bedoeld; zie verder in dit advies.

dat wie op jaarbasis weinig (niet) afneemt ook weinig (niet) bijdraagt. De vraag is dus in of en in welke mate ook de netvergoedingen aangepast zullen worden in functie van de voorgestelde vergoedingsregeling.

Daarnaast moet worden beslist of elke afgenomen MWh evenveel zal bijdragen aan de financiering van de regeling. Zo moet bekeken worden welke groepen van netgebruikers welke bijdrage leveren in de financiering van de vergoedingsregeling (o.a. of de cascaderegeling van toepassing is). De omvang van de afgenomen energie is niet altijd een goede indicatie van het veroorzaakte risico (cf. eerder advies) en het is nog onduidelijk of de hoogte en maatstaven van de voorgestelde forfaitaire vergoedingen voor de verschillende categorieën netgebruikers in relatie staan tot de reële schade en ongemakken (cf. supra).

Neem aanvullende maatregelen

De Raad herhaalt dat er naast het voorontwerp werk moet worden gemaakt van flankerend beleid en aanvullende maatregelen (cf. eerder advies). Zo is er nood aan voldoende bemiddelings- en beslechtingsmogelijkheden, een goede opvolging van de bepaling van de aansluitingstermijn en van het aanvraagdossier (vermijden dat uitvoeringstermijnen langer worden), een gemakkelijke aanvraagapplicatie voor vergoedingen (aangezien niet werd gekozen voor automatische toekenning) en een goede meting en rapportage van en over onderbrekingen en storingen (aangezien zowel bij langdurige stroomonderbrekingen als bij storing de netgebruiker moet bewijzen, of minstens aannemelijk maken, dat hij schade of ongemak geleden heeft)[9].

(Het toezicht op) deze maatregelen en de nieuwe regeling, alsook de aanpassing van de technische reglementen die daardoor vereist zijn, zijn kerntaken van de VREG als energieregulator. Het is dan ook nodig dat de VREG hiervoor de nodige ruimte vrijmaakt en kan vrijmaken[10].

Regel de vergoeding bij herhaaldelijke korte onderbrekingen

De SERV vraagt om te vermijden dat herhaaldelijke korte, niet geplande onderbrekingen niet in aanmerking zouden komen voor een vergoeding (cf. eerder advies). De drempel ligt nu op 4 uur. Maar in de praktijk blijken veel onderbrekingen korter dan 4 uur te zijn en bedraagt de gemiddelde onderbreking 2 uur. Die korte onderbrekingen kunnen echter ook tot uitval en schade leiden, waarbij de initiële schade zelfs hoog kan zijn. De regeling moet minstens vermijden dat gebruikers een vergoeding mislopen als de energievoorziening zich kortstondig herstelt binnen 4 uur om daarna opnieuw onderbroken te worden.

Let op met exoneratiebepalingen

De SERV wees er in zijn eerder advies op dat de netbeheerder zich in een aansluitingscontract niet zou mogen exonereren van zijn vergoedingsplicht, bv. door een franchise of maximumbedrag in te stellen of door te vereisen dat de fout van de netbeheerder bewezen moet worden. Dit lijkt in de voorgestelde regeling toch mogelijk

---

9 Bij laattijdige aansluiting geldt dit niet. Daar leidt een overschrijding van de aansluitingstermijn automatisch tot het recht op vergoeding als men het aanvraagt.

10 Zie over de problematiek van de VREG: SERV-Advies van 11 maart 2013 over de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG).

aangezien expliciet “behoudens andersluidende contractuele bepalingen” wordt vermeld. Positief is wel dat voor reglementaire klanten geen contract meer voorzien kan worden (al is het onduidelijk wat de impact hiervan is op bestaande contracten). Maar voor niet reglementaire netgebruikers kunnen wel afwijkende bepalingen worden voorzien. De oplossing in het voorontwerp dat de VREG via de goedkeuring van modelcontracten zou waken over de rechten van de gebruikers voldoet niet. De afgesloten contracten hoeven immers niet overeen te komen met de modelcontracten. Bovendien is er door het monopolie van de netbeheerder weinig onderhandelingsmarge voor de netgebruiker en betwijfelt de SERV of de VREG wel voldoende menskracht heeft om de exoneratiebepalingen voor elk contract op te volgen.

De contractuele bepalingen, bedoeld in art. 4.1.11/1, zijn ook belangrijk om in overleg tussen netbeheerder en afnemer preventieve maatregelen vast te stellen of de afnemer op andere manieren te responsabiliseren om (potentieel omvangrijke) schade te voorkomen of te laten vergoeden

Regel ook schadevergoeding voor producenten en prosumenten

Het voorontwerp besteedt enkel aandacht aan afnemers die schade lijden bij aansluitingen en stroomonderbrekingen. Ook producenten en prosumenten kunnen echter schade ondervinden als het net langdurig onbeschikbaar is, als hun injectie beperkt wordt om technische redenen of als de aansluiting van een productie-installatie te laat wordt uitgevoerd. De SERV had dit reeds in zijn eerder advies aangekaart, en gesteld dat onderzoek moet uitmaken hoe de verantwoordelijkheden van de netbeheerders ten aanzien van producenten en prosumenten het best geregeld worden en in welke mate de huidige afschakelprocedures, de bemiddelings- en beslechtingsprocedures bij de VREG dan wel een vergoedingsregeling of een andere regeling tegemoet komen aan de behoeften van producenten en prosumenten. Indien uit dit onderzoek is gebleken dat het opportuun is om een decretale basis te creëren voor een vergoeding van de netbeheerder aan de producent, b.v. bij laattijdige aansluiting of beperking van de injectie (meer dan wat wettelijk of contractueel is vastgelegd), kan deze bepaling in dit wijzigingdecreet nog toegevoegd worden en kunnen de uitvoeringsmodaliteiten nadien in een besluit vastgelegd worden.

Vermijd onduidelijkheden

De SERV wijst tot slot op enkele onduidelijkheden in het voorontwerp. Zo is het onduidelijk wat bedoeld wordt met “distributiekosten” (art. 4.1.11/5 §1, derde lid): zijn dat de volledige distributienettarieven of alleen de kosten van distributie in de nettarieven? Daarnaast is het begrip ‘technische oorzaak’ niet gedefinieerd, wat voor onduidelijkheden zorgt: moet de onderbreking bij ‘een technische oorzaak’ te wijten zijn aan een technisch defect? Leidt een onderbreking door een menselijke fout dan niet tot een vergoeding? Beperkt dit de verantwoordelijkheid van de netbeheerder? Wie bepaalt of iets een technische oorzaak is? Hoe kan de netgebruiker weten of de oorzaak ‘technisch’ is? Welke criteria zullen hiervoor gebruikt worden?...

3. Bijlage: SERV-advies 16 november 2012

SERV
sterk door overleg

Advies

Consultatienota van VREG over aansprakelijkheid van netbeheerders

Brussel, 16 november 2012

SERV_ADV_20130708_aansprakelijkheid_netbeheerders

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
Wetstraat 34-36, 1040 Brussel • T +32 2 209 01 11 • F +32 2 217 70 08 • info@serv.be •www.serv.be

Advies op eigen initiatief: Consultatienota aansprakelijkheid netbeheerders
Auteur consultatienota: VREG
Ontvangst consultatienota: 18 juli 2012
Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring dagelijks bestuur SERV: 16 november 2012
Goedkeuring/bekrachtiging raad: 12 december 2012

Mevrouw Freya Van den Bossche
Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie
Martelaarsplein 7

B-1000 BRUSSEL

contactpersoon
Annemie Bollen
abollen@serv.be
02 20 90 100

ons kenmerk
SERV_BR_20121116_aansprakelijkheid_netbeheerders_abit

Brussel
16 november 2012

Consultatienota aansprakelijkheid netbeheerders

Mevrouw de minister

Hierbij vindt u het advies van de SERV over de consultatienota van de VREG over de aansprakelijkheid van de distributienetbeheerders. Hierin steunt de raad de intentie om een decretale regeling uit te werken voor de toekenning door netbeheerders van vergoedingen voor langdurige niet-geplande onderbrekingen en vertragingen bij het (her)aansluiten.

De voorgestelde vergoedingsregeling bevat volgens de SERV positieve elementen, maar lijkt nog voorbarig. Nadere informatie, overleg en debat zijn nodig om te kunnen beslissen wie wat en hoeveel moet vergoeden. Zo moet de impact op de tarieven bekeken worden evenals de mate waarin netbeheerders en verbruikers schade kunnen voorkomen en zich tegen schade kunnen verzekeren. Verder moet ook alternatieve financiering dan via nettarieven onderzocht worden zoals financiering via een schadefonds. Ook moet de vergoedingsregeling kaderen in het bredere leveringszekerheidsbeleid dat in Vlaanderen veel meer aandacht verdient.

De SERV is steeds bereid mee te denken over de verdere vormgeving van de vergoedingsregeling en het bredere leveringszekerheidsbeleid.

Hoogachtend,

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Karel Van Eetvelt
voorzitter

Kopie: VREG
Voorzitter Vlaams Parlement

Inhoud

Samenvatting **64**

Advies **66**

1. Inleiding **66**

2. Verzamel informatie en overleg vóór uitwerking vergoedingsregeling ... **71**

2.1. Onderzoek de behoeften van netgebruikers en netbeheerders 72
2.2. Bepaal de rol in het leveringszekerheidsbeleid 73
2.3. Bekijk de verdelingseffecten in verschillende scenario's 76
2.4. Debatteer over de aanvaardbare impact op nettarieven 77
2.5. Overleg met het federale niveau 78
2.6. Klaar de verzekerbaarheid uit met de verzekeringssector 79
2.7. Zorg voor een optimaal niveau van private bescherming 80
2.8. Breng administratieve en procedurele lasten in kaart 81

3. Zorg voor een robuuste, dekkende regeling **83**

3.1. Overloop diverse scenario's 83
3.2. Bekijk ook andere actoren zoals leveranciers 85
3.3. Overweeg differentiatie in bepaalde gevallen 86
3.4. Zorg voor juridische accuraatheid en efficiëntie 87

4. Vul het flankerend beleid aan **88**

4.1. Maak dringend werk van het bredere leveringszekerheidsbeleid 88
4.2. Zorg voor genoeg bemiddelings- en beslechtingsmogelijkheden 92
4.3. Help met betere rapportage het schade- (en fout-)bewijs 92
4.4. Pas exoneratieclausules uit de aansluitingsreglementen aan 93
4.5. Overleg en communiceer beter bij werken 94
4.6. Communiceer eerlijk over risico's van de energievoorziening 95

Referentielijst **96**

Samenvatting

Het is een goede zaak dat de VREG een consultatie organiseert over een nieuwe vergoedingsregeling van distributienetbeheerders ten aanzien van netverbruikers voor schade door storingen en onderbrekingen in de energievoorziening. De voorgestelde decretale vergoedingsregeling zou de bestaande vergoedingsregelingen in de aansluitingsreglementen verruimen die inderdaad te beperkt waren. De consultatienota stelt een vorm van foutloze aansprakelijkheid voor de netbeheerders voor en sluit daarmee aan bij recente uitspraken van rechtbanken over de netbeheerdersaansprakelijkheid die gebaseerd zijn op federale regelgeving.

Het voorstel in de consultatienota bevat volgens de SERV positieve elementen, maar lijkt nog voorbarig. **Nadere informatie, overleg en debat zijn nodig** om te kunnen beslissen wie wat en hoeveel moet vergoeden.

Hoe ruim de regeling moet zijn, hangt immers af van wat netgebruikers en netbeheerders precies willen, hoe de regeling zich verhoudt tot alternatieven in het leveringszekerheidsbeleid, welke verdelingseffecten en impact op de nettarieven men aanvaardbaar vindt. Immers, hoe ruimer de regeling, hoe meer kans dat de regeling schadelijders afdoende vergoedt (curatieve werking) en hoe meer kans dat de regeling de leveringszekerheid verbetert (preventieve werking), maar ook hoe meer kans dat nettarieven fel stijgen, hoe meer kans dat overlap met andere instrumenten zorgt voor inefficiënties, hoe meer kans dat vergoedingen betaald worden zonder dat er schade is en hoe meer kans op onrechtvaardige verdelingseffecten o.a. bij actoren die zichzelf reeds beschermden tegen storingen, etc. In het bijzonder moet bekeken worden of met de transitie naar een energiesysteem met meerdere actoren de netbeheerders wel hét aanspreekpunt moeten zijn voor een vergoedingsregeling op basis van een objectieve aansprakelijkheid. Zo zouden nu naar verluidt in negen op tien gevallen andere netgebruikers, derden, overmacht of een andere vreemde oorzaak aan de basis liggen van de onderbreking of de storing.

Ook de administratieve en procedurele lasten moeten onderzocht worden. Die kunnen mee bepalen of een regeling verantwoord is in bepaalde gevallen, wie best als vergoedingsinstantie optreedt, hoe hoog de franchise moet zijn, of de vergoeding al dan niet automatisch wordt toegekend, of de schadevergoeding al dan niet forfaitair is en of die al dan niet gedifferentieerd wordt in bepaalde gevallen, … . In ieder geval lijkt een fonds alvast een nader te onderzoeken alternatieve financieringswijze, omdat een fonds potentieel effectiever, efficiënter en rechtvaardiger is.

Verder hangt de vereiste reikwijdte van de vergoedingsregeling af van de mate waarin schade wordt vergoed via federale regelingen, de mate waarin netbeheerders en netgebruikers zich tegen schade kunnen verzekeren en de mate waarin zij private beschermingsmaatregelen (zoals de plaatsing van noodgeneratoren) nemen. Overleg met het federale niveau en de verzekeringssector zijn dus nodig. Ook lijkt het een interessante en te overwegen piste om noodgeneratoren ter beschikking te stellen aan verbruikers.

De finale regeling moet **robuust en dekkend** zijn, waarbij diverse scenario's een gepaste oplossing krijgen. In het bijzonder vraagt de SERV om op basis van de hierboven gevraagde informatie en overleg alvast te overlopen of een schadevergoedingsregeling dan wel een andere regeling toch wordt voorzien, ingeval van fout van derden (niet-

netbeheerder), productietekorten, korte onderbrekingen, herhaalde onderbrekingen die afzonderlijk weliswaar minder dan 4 uur duren maar die gecumuleerd wel 4 uur overschrijden, geplande (langdurige) onderbrekingen, uitblijvende of opgeschorte toegang van gewenste energieproductietoepassingen en andere types van ontoereikende dienstverlening. Ook de verantwoordelijkheden van andere actoren dan netbeheerders moeten bekeken worden; zo is in bepaalde gevallen een vergoedingsregeling voor leveranciers het overwegen waard en verdient een noodleveranciersregeling prioriteit. De SERV ondersteunt de differentiatie van de regeling naar afnemers, al kan ook een differentiatie op andere criteria aangewezen zijn. Juridische experts moeten zorgen dat de regeling juridisch sluitend en accuraat is, met bijzondere aandacht voor de verhouding met de federale regelingen en een gepaste omschrijving van overmacht, vreemde oorzaak en storing.

Het **flankerend beleid** moet o.a. zorgen dat de VREG voldoende bemiddelings- en beslechtingsmogelijkheden heeft om de regeling in de praktijk te brengen. Een betere rapportage door netbeheerders ondermeer over het spanningsniveau is nodig om het schade- en foutbewijs door netgebruikers vergemakkelijken. De exoneratieclausules in de aansluitingsreglementen van de netbeheerders die strijdig zijn met de federale en de verfijnde Vlaamse regelgeving moeten dringend aangepast worden. Verder is meer en betere communicatie én overleg bij werken aangewezen om schade door werken te beperken. Ook vindt de SERV eerlijke communicatie over de risico's van de energievoorziening heel belangrijk omdat daardoor voldoende private beschermingsmaatregelen worden genomen.

Tot slot wijst de SERV erop dat het **Vlaamse leveringszekerheidsbeleid** in het bijzonder voor de elektriciteits- en gasvoorziening maatschappelijk heel belangrijk is en dringend revisie en een **breder vizier** verdient. Want leveringszekerheid is geen kwestie van netbeheerders alleen: het gaat over meerdere actoren en over korte- én lange termijnzekerheid die een beleidsdomein- én beleidsniveauoverschrijdende aanpak vergt. Concreet is er o.a. nood aan plan gebaseerd op een degelijke probleem- en risico-analyse, aan versterkt toezicht en sturing bij netontwikkeling en netbeheer en aan een doorlichting van de boeteregeling voor evenwichtsverantwoordelijken en de afschakelregeling van productie-installaties en verbruikers.

Advies

1. Inleiding

In dit advies geeft de SERV zijn bemerkingen op de '**Consultatienota** Aansprakelijkheid Distributienetbeheerders' die de VREG (Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt) op 18 juli 2012 publiceerde[11]. De consultatienota stelt een nieuwe decretale regeling voor om verbruikers te vergoeden bij onderbrekingen (stroomuitval) of storingen (bv. te hoge spanning) in de elektriciteits- of gasvoorziening op het distributienet en bij te late (her)aansluitingen. De huidige vergoedingsregeling is sedert 1 januari 2007 van kracht en is vastgelegd in de aansluitingsreglementen van de netbeheerders. Herziening van de vergoedingsregeling was al eerder aangekondigd[12] en zou gebaseerd zijn op de evaluatie van de regeling door de VREG uit 2010[13]. De voorgestelde regeling in de consultatienota is geïnspireerd op de regeling in Nederland.

De consultatieronde over de nota liep af op 17 september 2012. Na overleg met de VREG bleek dat ook na afloop van de consultatieronde een reactie van de SERV nog welkom was. Tegen eind november 2012 zou de VREG een ontwerpdecreet aan de Vlaamse regering willen overmaken.

Belangrijke wijzigingen in de consultatienota ten opzichte van de huidige regeling zijn de volgende:

- De consultatienota voorziet in de overgang van een aansprakelijkheid bij fout (foutaansprakelijkheid) naar een vorm van **objectieve (foutloze) aansprakelijkheid**[14], waarbij vergoedingen ook worden toegestaan als er geen fout is van de netbeheerder. Hiermee zou aangesloten worden bij de federale wetgeving terzake en bij de internationale evolutie naar meer objectieve aansprakelijkheden voor risicovolle activiteiten. De regeling in de consultatienota breidt de bestaande vergoedingsregeling in de aansluitingsreglementen uit, zodat de bestaande (federale) aansprakelijkheidsregeling gemakkelijker (lees: in meerdere gevallen niet uit-

---

11 www.vreg.be

12 'Het is steeds de bedoeling geweest om de nieuwe aansprakelijkheidsregeling te evalueren in de loop van 2008, nadat voldoende tijd gelaten werd om de effecten op het terrein te kunnen inschatten. Zoals reeds aangekondigd in mijn beleidsbrief 2007-2008, zal bij deze evaluatie onderzocht dienen te worden of op termijn, in functie van een evaluatie in de praktijk, een verhoging van de forfaitaire vergoedingen dient te worden overwogen, samen met een verhoging van de plafonds voor tussenkomst en een verlaging van de voorziene vrijstellingen voor de afnemers. Deze evaluatie zal gebeuren in het kader van het jaarlijks onderzoek door de VREG van de kwaliteit van de dienstverlening van de distributienetbeheerders. Dit rapport zal begin september beschikbaar zijn.' Vlaams Parlement, Schriftelijke vragen, Hilde Crevits, Vlaams Minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur. Vraag nr. 246 van 10 januari 2008 van Francis Vermeiren.

13 VREG, Rapport van de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt van 23 maart 2010. Evaluatie van de aansprakelijkheidsregeling voor schade bij stroom-of gasonderbrekingen of -storingen van de netbeheerders (cijfers 2008). RAPP-2010-1

14 De foutaansprakelijkheid (schuldaansprakelijkheid) op basis van het Burgerlijk Wetboek (BW art. 1382-1383) voorziet in aansprakelijkheid voor de eigen daad, bij opzettelijk veroorzaakte schade, bij fout (het overtreden specifieke gedragsregels of algemeen geldende gedragsnorm) en bij onzorgvuldig handelen. Dan moet ondermeer de fout, de schade en het causaal verband tussen beiden worden aangetoond. Objectieve (schuldloze) aansprakelijkheid impliceert de aansprakelijkheid voor schade ook als die niet het geval is van eigen foutief gedrag.

sluitend via gerechtelijke procedures) geïmplementeerd kan worden. In feite zorgt de voorgestelde Vlaamse regeling als dusdanig niet voor een uitbreiding van de aansprakelijkheden bij storingen omdat daar via de interpretaties van de federale Wet Productaansprakelijkheid al een objectieve (foutloze) aansprakelijkheid geldt. Voor onderbrekingen gaat het wellicht wel over een uitbreiding om daar de Wet Productaansprakelijkheid wellicht niet van toepassing is[15].

- De consultatienota introduceert een **automatisch** toegekende en forfaitaire ongemakkenvergoeding bij niet-geplande, langdurige (> 4u) onderbrekingen gedifferentieerd naar type verbruiker.
- De voorgestelde regelingen verruimen soms de vergoedingsregeling (in het groen in onderstaande tabel) en beperken die op andere punten (oranje). In nog andere gevallen is het effect (nog) **onduidelijk**, omdat de modaliteiten nog bepaald moeten worden.
- De bepaling van een **drempelwaarde** voor de vergoeding van schade door storingen van 50 euro (in plaats van een franchise van 250 euro, ongeacht het gaat over een zware of gewone fout of nalatigheid).
- De introductie van een **dagvergoeding** wanneer de netbeheerder de termijn voor aansluiting op het net of de termijn voor heraansluiting na onrechtmatige afsluiting overschrijdt[16].

De VREG gaf eind oktober 2012 informeel[17] aan dat de in de conceptnota voorgestelde regeling niet langer de basis zou vormen voor de decretale regeling die de VREG nu uitwerkt, maar wel een **alternatief voorstel**. Dat zou komen door de reacties die de VREG ontving van de netbeheerders tijdens de consultatieronde en door de informatie die de VREG verzamelde over de regeling in het Waals en het Brussels gewest. De SERV beschikt niet over documenten over dit alternatieve voorstel. Informeel communiceerde de VREG wel dat het alternatieve voorstel zou uitgaan van een foutaansprakelijkheid met vermoeden van fout van de netbeheerder en dus met een omkering van de bewijslast. In het nieuwe voorstel zou de toekenning van een forfaitaire ongemakkenvergoeding bij niet-geplande, langdurige onderbrekingen ook niet langer automatisch gebeuren. Het nieuwe voorstel zou gebaseerd zijn op de regeling in het Waals en Brussels gewest.

---

15 Bij onderbreking wordt er geen product geleverd en zou er volgens een gangbare interpretatie geen sprake zijn van een gebrekkig product.

16 Eenvoudige aansluiting (elektriciteit en gas): 15 werkdagen na betaling van het verschuldigde bedrag
Tijdelijke aansluiting (elektriciteit): 15 werkdagen vanaf goedkeuring van de offerte
Aansluiting met detailstudie: elektriciteit tot 5 MVA: binnen 18 weken
Niet –eenvoudige aansluiting op aardgas: bepaald door de distributienetbeheerder
Tenzij overmacht (weersomstandigheden, vergunningen/toelatingen)

17 Mail van de VREG aan het SERV-secretariaat van 26 oktober 2012.

Overzicht huidige regeling en voorgestelde regeling inzake vergoeding door netbeheerders aan netgebruikers

	Huidige regeling in aansluitingsreglementen			Voorstel in de consultatienota (op te nemen in energiedecreet)
Niet-geplande onderbreking	Bij foutieve onderbreking (tenzij lichamelijke schade) (foutaansprakelijkheid)			Bij elke onderbreking behalve overmacht (**foutloze aansprakelijkheid**)
	Volledige schadevergoeding bij bedrog, opzet en lichamelijke schade			Volledige schadevergoeding bij bedrog, opzet en lichamelijke schade
	Geen gespecificeerde duur van de onderbreking, tenzij professioneel (4u) en hoogspanning (1u)			Enkel bij **langdurige** onderbreking > 4u
	Toekenning op vraag			Toekenning **automatisch**
	Rechtstreekse materiële schade		Laagspanning of lage druk: • huishoudens: volledige schadevergoeding, mits franchise van 250 euro en max. 625.000 per schadegeval • Professioneel: forfait (max. 625.000 per schadegeval) Hoogspanning (hoge druk): enkel als > 1u en enkel forfaitair	Forfaitaire **ongemakkenvergoeding** per begonnen periode (> 4u), volgens categorie afnemer, volgens spannings-/of drukniveau (of combinatie
	Onrechtstreekse of immateriële schade		Huishoudelijk: geen vergoeding Professioneel: 100 euro als > 4u	
Storing (gebrek in kwaliteit: spanning en frequentie buiten aanvaardbare marge)	Enkel bij fout			Consumenten: **Objectieve, productaansprakelijkheid**
				Niet-consumenten: ook objectieve productaansprakelijkheid?
	Toekenning op vraag			Toekenning op vraag
	Volledige vergoeding bij lichamelijke schade door fout			Volledige schadevergoeding bij lichamelijke schade door fout (??)
	Rechtstreekse materiële schade	HH	Zware fout of nalatigheid: volledige schadevergoeding Gewone fout of nalatigheid: franchise van 250 euro: max 625.000 voor alle schadelijders samen	Volledige schadevergoeding rechtstreekse **materiële schade**, **drempelbedrag** 50 euro (wordt mee vergoed)
		Niet-privé	Zware fout of nalatigheid: volledige schadevergoeding Gewone fout of nalatigheid: forfaitair berekend bedrag met franchise van 250 euro	
	Onrechtstreekse of immateriële schade:		niet vergoed	Onrechtstreekse, immateriële schade niet vergoed
Onrechtmatige afsluiting	Bemiddeling en beslechting door VREG			Vergoeding van 125 (?) euro per dag vertraging van de heraansluiting, met modulering naargelang de categorie van netgebruiker, het spannings- of drukniveau of combinatie
Te late aansluiting	Bemiddeling en beslechting door VREG			Vergoeding van X euro per dag vertraging van de aansluiting, met modulering naargelang de categorie van netgebruiker, het spannings- of drukniveau of combinatie

Verruiming van de aansprakelijkheids- en vergoedingsregeling ten opzichte van de huidige regeling
Beperking van de aansprakelijkheids- en vergoedingsregeling ten opzichte van de huidige regeling
Dezelfde aansprakelijkheids- en vergoedingsregeling
Reikwijdte aansprakelijkheids- en vergoedingsregeling nog onduidelijk
Regeling niet conform met federale wetgeving

Huidige uniforme foutaansprakelijkheidsregeling in aansluitingsreglementen sedert 2007[18]

De netbeheerders werkten een uniforme aansprakelijkheidsregeling uit en namen die op in hun aansluitingsreglementen en –contracten die sinds 1 januari 2007 van toepassing zijn. Werd de schade veroorzaakt door een netbeheerder, dan regelt en vergoedt de eigen netbeheerder volgens het aansluitingsreglement.

- Rechtstreekse, materiële schade, enkel aan **huishoudelijke** verbruikers[19]
  - zware fout of nalatigheid van de netbeheerder: volledige schadevergoeding.
  - gewone fout of nalatigheid: volledige schadevergoeding, maar franchise van 250 euro
- Rechtstreekse, materiële schade aan zaken die gebruikt worden voor **andere dan privédoeleinden**:
  - zware fout of nalatigheid: volledige schadevergoeding
  - gewone fout of nalatigheid: beperkt tot een forfaitair bedrag en zal de afnemer zelf een franchise van 250 euro moeten betalen. De berekening van het forfaitaire bedrag is opgenomen in de aansluitingsreglementen.
- Onrechtstreekse schade (bv. inkomensverlies, winstderving...) of immateriële schade (bv. commerciële schade) in het kader van een **professionele** activiteit enkel als de energielevering meer dan 4 uur onderbroken wordt: forfaitaire schadevergoeding van 100 euro per benadeelde netgebruiker.

				HOOGSPANNING HOGE DRUK	LAAGSPANNING LAGE DRUK	
					privé	niet-privé
I.	Rechtstreekse materiële schade					
	I.1.	bedrog of opzet		volledige schadevergoeding (SV)		
	I.2.	Zware fout / zware nalatigheid		forfait	volledige SV	
	I.3.	gewone fout / gewone nalatigheid			volledige SV - € 250 (max 625.000 / schadegeval)	*forfait - € 250* (max 625.000 / schadegeval)
		I.3.1.	stroomonderbreking > 1 u	*forfait*		
		I.3.2.	andere dan stroomonderbreking	*forfait - € 250*		
II.	Rechtstreekse lichamelijke schade					
				volledige SV	volledige SV	volledige SV
III.	Onrechtstreekse en immateriële schade					
	III.1.	bedrog of opzet		volledige SV		
	III.2.	Andere dan bedrog of opzet				
			stroomonderbreking > 4 u			*forfait € 100*

[18] Ondermeer op basis van http://www.vreg.be/rapp-2010-1

[19] Contract op privénaam voor een woning waar uw domicilie is

Het is een goede zaak dat de VREG consulteert over het concept van een nieuwe vergoedingsregeling van distributienetbeheerders ten aanzien van de verbruikers aangesloten op hun net. Een vroege consultatie laat toe om tijdig reacties van stakeholders te verzamelen, zodat het ontwerp van de regeling hiermee rekening kan houden. Wel jammer is dat blijkbaar weinig of geen verbruikers of verbruikersverenigingen op de nota reageerden. Dat is waarschijnlijk te wijten aan de timing van de consultatieronde in de zomer en aan het juridisch-technisch en gecompliceerd karakter van de nota. Wellicht vraagt een bevraging van de verbruikers een andere aanpak.

De SERV vindt het belangrijk om over de gewijzigde vergoedingsregeling op eigen initiatief[20] een advies uit te brengen. In een evenwichtig consultatieproces moeten naast de energiesector ook vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld en meer bepaald van verbruikers (huishoudens en bedrijven) hun stem laten horen. De SERV heeft daarom als strategische adviesraad voor het energiebeleid het initiatief genomen om dit bredere overleg te organiseren, zodat er ook vanuit een intersectorale en maatschappelijke invalshoek een inbreng in het consultatieproces gebeurt.

Bovendien sluit het thema aan bij de bezorgdheden van de sociale partners. Zo is er al langer de vraag naar een verruimde aansprakelijkheid van de distributienetbeheerders en naar een goede regeling voor de vergoeding van schade[21]. Op dit moment is de aansprakelijkheid van netbeheerders voor schade zeer beperkt, waardoor netgebruikers moeite hebben de geleden materiële en immateriële schade vergoed te zien. De aansprakelijkheidsregeling voor distributienetbeheerders is bovendien een belangrijk instrument om de leveringszekerheid in de energievoorziening te verstevigen. Vooral de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening staat nu sterk ter discussie, vooral op federaal niveau.

Het voorliggend advies is als volgt opgebouwd:

- Deel 2 somt op welke informatie nodig is vóór de reikwijdte van een vergoedingsregeling en de rol ervan in het bredere leveringszekerheidsbeleid wordt vastgelegd.
- Deel 3 beschrijft welke aspecten de regeling moet bekijken, zodat de regeling meer robuust en dekkend wordt.
- Deel 4 geeft aan hoe het flankerend beleid de implementatie van de regeling moet vergemakkelijken en aanvullen.

Ter voorbereiding van dit advies organiseerde de SERV twee hoorzittingen. Op 9 oktober 2012 hebben vertegenwoordigers van de VREG de consultatienota toegelicht. Op 23 oktober 2012 becommentarieerden vertegenwoordigers van de distributienetbeheerders de voorstellen van de VREG. De SERV houdt eraan de vertegenwoordigers van VREG, Infrax en Eandis hiervoor te bedanken.

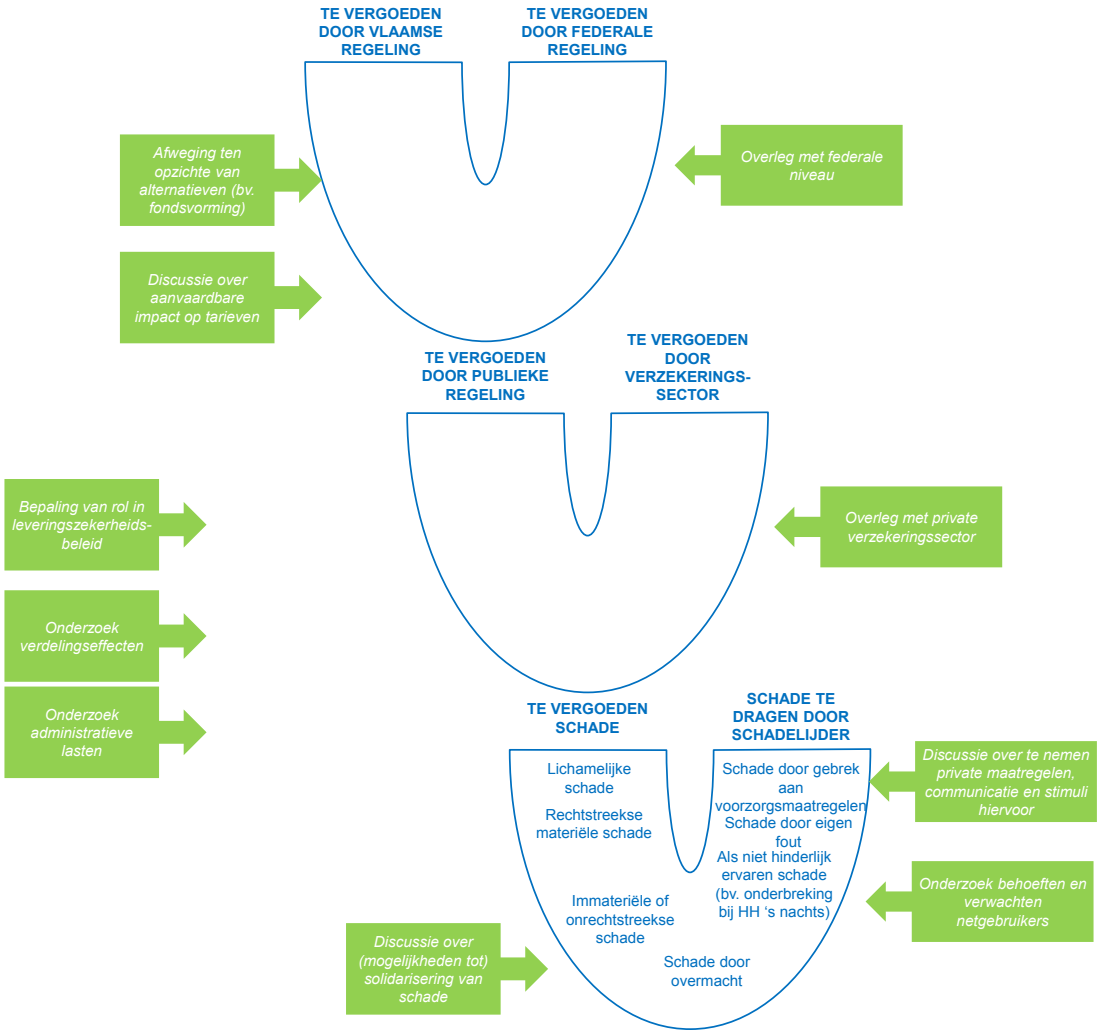
[20] De SERV werd over de consultatienota niet om advies gevraagd.

[21] Het SERV-advies van 22 oktober 2011 over het voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie vroeg naar ‘aandacht voor een goede regeling van vergoeding voor schade’.

2. Verzamel informatie en overleg vóór uitwerking vergoedingsregeling

Over de gewenste reikwijdte van de forfaitaire vergoeding kan de SERV zich nog niet uitspreken. Nadere informatie en debat zijn nodig om te kunnen beslissen over wie wat en hoeveel moet vergoeden. De ideale reikwijdte van een Vlaamse vergoedingsregeling hangt immers ondermeer af van

- wat Vlaamse netgebruikers en netbeheerders precies willen (deel 2.1)
- welke rol de regeling (of eventuele alternatieven) in het leveringszekerheidsbeleid zal spelen (delen 2.2)
- welke verdelingseffecten of impact op tarieven aanvaardbaar worden geacht (delen 2.3 en 2.4)
- wat het federale niveau en de private verzekeringssector kunnen doen (delen 2.5 en 2.6)
- welke private beschermingsmaatregelen de eindgebruikers zelf best nemen (deel 2.7)
- hoe de regeling praktisch georganiseerd kan worden (deel 0).

2.1. Onderzoek de behoeften van netgebruikers en netbeheerders

De SERV vraagt om de huidige en toekomstige behoeften van netbeheerders (en hun werknemers) en van diverse groepen netgebruikers (huishoudelijke verbruikers, professionele verbruikers, kwetsbare verbruikers die bij storingen meer schade kunnen lijden, producenten, prosumenten, …) preciezer te onderzoeken. Dat is nodig om uit te maken of de voorgestelde vergoedingsregeling dan wel een alternatieve (vergoedings)regeling het best aansluit bij de behoeften van de betrokkenen.

De vraag is hoe de diverse types **netgebruikers** onderbrekingen of storingen ervaren, wanneer die problematisch zijn, welke materiële en immateriële schade zij ondervinden bij storingen en onderbrekingen, in welke gevallen zij beroep (willen) doen op vergoedingen (dan wel op hun verzekeringsmaatschappij of op gerechtelijke procedures), in welke mate zij welke vergoedingen, dan wel een andere oplossing nodig en billijk vinden en hoe zij deze vergoeding het liefst vorm zien krijgen. Dergelijke informatie is nu niet beschikbaar.

- Zo is het bijvoorbeeld denkbaar dat bepaalde **professionele verbruikers** in plaats van een (beperkt) verhoogde compensatieregeling voor (niet-geplande) onderbrekingen liever tijdig overleg zouden hebben met de netbeheerders over de timing van de (geplande) onderbrekingen om op die manier de schade te beperken. Of misschien zijn professionele verbruikers meer gebaat met een snelle ter beschikking stelling van een noodgenerator dan met een ongemakkenvergoeding, zeker bij langdurige onderbrekingen.
- Of misschien is het beter om spanningsbeveiligingsdozen bij **huishoudelijke of kleine professionele afnemers** aan te moedigen om schade aan computers, e.d. te vermijden in plaats van een compensatieregeling voor schade bij storingen, waarbij de schade door storing nog aangetoond moet worden. Ook is het denkbaar dat bepaalde onderbrekingen, bijvoorbeeld ’s nachts bij de meeste huishoudelijke verbruikers geen of nauwelijks hinder veroorzaken en geen vergoeding behoeven. Of onderzoek kan duidelijk maken hoe en wanneer de vergoeding best wordt toegekend: automatisch of op vraag, zo snel mogelijk na het incident of bij de jaarafrekening, via de netbeheerders, via de leveranciers of via een andere instantie, ...
- Ook **producenten en prosumenten** kunnen schade ondervinden als het net langdurig onbeschikbaar is, als de injectie beperkt wordt om technische redenen of als de aansluiting van een productie-installatie te laat wordt uitgevoerd. Onderzoek moet uitmaken hoe de verantwoordelijkheden van de netbeheerders ten aanzien van producenten en prosumenten het best geregeld worden en in welke mate de huidige afschakelprocedures, de bemiddelings- en beslechtingsprocedures bij de VREG dan wel een vergoedingsregeling of een andere regeling tegemoet komen aan de behoeften van producenten en prosumenten. Omgekeerd zal ook bekeken moeten worden hoe de verantwoordelijkheden van producenten in de energiedienstverlening best vorm krijgen.

Voor **netbeheerders** moet behoeftenonderzoek o.a. uitmaken voor welke soort stimulansen (economisch, technisch, communicatief, ...) zij het meest gevoelig zijn, welke hinderpalen zij ondervinden om de dienstverlening te verbeteren en hoe die best verholpen worden. Zo lijkt de omvang van de vergoedingen (600.000 euro) in verhouding tot de miljoenen netinvesteringskosten laag om een nog betere dienstverlening te kun-

nen uitlokken of preventief te kunnen werken[22]. Of misschien zijn de administratieve lasten van de vergoedingsregeling erg hoog in verhouding tot de omvang van de toegekende vergoedingen. Of is de netontwikkeling meer gebaat met een helder zicht op de gewenste strategische mix met de locatie en de timing van de diverse hernieuwbare toepassingen, zodat netbeheerders kunnen zorgen voor een gepast en betrouwbaar net? Of vereist de transitie naar een energiesysteem met meer actoren, meer intermittente energieproductie, meer verslimming van de netten, … een andere kijk op een aansprakelijkheids- en vergoedingsregeling, waarbij de netbeheerder minder dan vroeger hét (enige) aanspreekpunt zou zijn voor een betrouwbare energievoorziening waardoor een kanalisatie van aansprakelijkheid uitsluitend naar de netbeheerders misschien niet aangewezen is?

Ook moeten de behoeften en de positie van de **werknemers van de netbeheerders** bekeken worden. In welke mate beïnvloedt de vergoedingsregeling voor netbeheerders de druk op de werknemers van de netbeheerders? In welke mate zijn de procedures en regels die de werknemers opgelegd krijgen als gevolg van de vergoedingsregeling realistisch en welke initiatieven inzake opleiding, vorming, hulp, e.d. moeten netbeheerders als werkgevers nemen om ervoor te zorgen dat deze procedures en regels in de praktijk ook nageleefd (kunnen) worden? Dat laatste is belangrijk omdat werknemers aansprakelijk kunnen zijn voor schade die veroorzaakt werd door een lichte fout die eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt (en ook door bedrog of een zware fout), tenzij de werkgever zijn verplichtingen niet nakomt[23].

2.2. Bepaal de rol in het leveringszekerheidsbeleid

De vergoedingsregeling moet het sluitstuk vormen van een breder leveringszekerheidsbeleid. Dat leveringszekerheidsbeleid kan bestaan uit preventieve instrumenten, curatieve instrumenten en instrumenten zoals aansprakelijkheidsregelingen of vergoedingen die een preventief en curatief karakter combineren (zie tabel). Hoe ruimer de vergoedingsregeling, hoe minder nood aan aanvullende maatregelen en omgekeerd.

De verhouding van de voorgestelde regeling tot andere preventieve en curatieve maatregelen moet nog uitgeklaard worden. Dat is niet eenvoudig omdat die andere of alternatieve maatregelen nog vaste vorm moeten krijgen. Zo is het nu nog onduidelijk wat de toekomstige tariferingsmethode na de staatshervorming zal zijn, in welke mate de regulator de netontwikkeling zal kunnen sturen, welke rol private en technische beschermingsmaatregelen zullen spelen, of er een (schade)fonds ontwikkeld zal worden, … . In deel 4.1 dringt de SERV daarom aan om werk te maken van dat bredere leveringszekerheidsbeleid.

---

[22] Betalingen distributienetbeheerders aan netgebruikers (aansprakelijkheidsregeling)(gegevens VREG)

Jaar	Elektriciteit	Gas	Totaal
2011	590.000	38.767	628.700
2010	575.000	33.140	608.140
2009	650.000	31.000	681.000
2008	740.000	30.680	770.680

In NL kosten schadevergoeding 3 tot 9 mio en investeringskosten netten Stedin 500 mio
http://www.consuwijzer.nl/nieuws/nma-scherpt-compensatieregeling-aan-bij-stroomuitval, Website Stedin

[23] Art. 18 Wet betreffende de arbeidsovereenkomsten.

Preventieve en curatieve instrumenten inzake leveringszekerheid: voorbeelden

Preventieve aanpak	Gecombineerde instrumenten	Curatieve instrumenten
Directe regulering • Taaktoewijzing • Toezicht/sturing van netontwikkeling en –beheer via goedkeuring investeringsplannen • Publieke participatie • Verplichtingen en procedures inzake aan- en afsluiting	• Aansprakelijkheidsregeling • (verplichte) verzekering • (verplichte) fondsen	**Procedurele verplichtingen en regelingen** • Bemiddeling en beslechting bij inbreuk energiewetgeving door VREG • Procedure bij verwachte storing • Procedure bij incidentele storing • Verplichtingen inzake foutrechtzetting
Financiële stimuli • Prestatiegebaseerde tarifering • Steun voor netontwikkeling		**Financiële stimuli** • Differentiatie in tarifering naar gelang de kwaliteit van de levering
Indirecte stimulering • Marktmechanisme • Klachtenmonitor, rapportage, …		**Stimulering van technische maatregelen** • (verplichting tot de) ter beschikking stellen van noodgeneratoren • Stimulering van private maatregelen (batterijen, generatoren)
Stimulering van private maatregelen: beveiligingsapparatuur		

Toch vraagt de SERV om nu reeds de (vermeende) functies van de vergoedingsregeling te vergelijken met die van enkele preventieve of curatieve **alternatieven** om schade door een verminderde dienstverlening te vermijden of aan te pakken.

Zo zou **fondsvorming** overwogen moeten worden als alternatief of aanvulling op de voorgestelde regeling met een vergoeding door netbeheerders, omdat het potentieel voordelen heeft op het vlak van effectiviteit, efficiëntie en rechtvaardigheid.

- **Effectiviteit**: Fondsvorming lijkt de federaal ingestelde objectieve aansprakelijkheid beter in de praktijk te kunnen brengen dan een regeling via netbeheerders. Bij fondsvorming zouden schadelijders één aanspreekpunt hebben dat de schadekosten vergoedt en indien mogelijk zelf verhaalt op de verantwoordelijken. Het lijkt weinig effectief om netbeheerders als aanspreekpunt voor een vergoedingsregeling te kiezen wanneer in de toekomst steeds meer actoren schuld kunnen hebben de problemen in de energievoorziening. Nu reeds zouden netbeheerders naar verluidt slechts in één op tien gevallen verantwoordelijk zijn voor de (niet-geplande) onderbrekingen en storingen. Dus in negen op tien gevallen zouden andere netgebruikers, derden, overmacht of een andere vreemde oorzaak aan de basis liggen van de onderbreking of de storing. In de meerderheid van de gevallen zouden storingen en onderbrekingen te wijten zijn aan beschadiging van leidingen door aannemers (bv. van wegenwerken), bijvoorbeeld omdat de leidingen onvoldoende of niet correct in kaart zijn gebracht, omdat plannen niet werden ingezien, omdat leidingen verplaatst werden, omdat onzorgvuldig te werk gegaan werd, etc. Ook kunnen storingen en onderbrekingen te wijten zijn aan installaties van andere netgebruikers.

Een fonds kan ook toelaten dat de schade vergoed wordt ingeval van overmacht (natuurfenomenen, onvoorziene en onvermijdbare gevallen). Verder kan een fonds kan door solidarisering helpen vermijden dat één netbeheerder door één groot schadegeval in de problemen komt. Een fonds kan ook zorgen voor intertemporele solidariteit waarbij bijvoorbeeld nu een spaarpotje wordt aangelegd voor een mogelijk groot incident in de toekomst.

- **Efficiëntie**: Een fonds zou bijvoorbeeld schadegevallen tegen lagere administratieve kosten kunnen vergoeden in vergelijking met vergoedingen via de private

verzekering van netbeheerders. Ook zou een fonds in bepaalde gevallen als financieringsvehikel interessanter kunnen zijn, bv. omdat op nettarieven BTW verschuldigd is of omdat bepaalde spelers misschien goedkoper dan netbeheerders financiële middelen kunnen mobiliseren.

- **Rechtvaardigheid**: Een fonds voor de financiering van vergoedingen laat meer mogelijkheden dan financiering van de vergoedingen via nettarieven voor differentiatie in de financieringswijze tussen doelgroepen (cf. infra). Zo kan het fonds gespijsd worden door (verplichte of vrijwillige) bijdragen van potentiële schadeveroorzakers of potentiële schadelijders. Daarbij kan het verantwoord zijn dat afnemers die minder risico's veroorzaken of afnemers die zichzelf beschermden tegen storingen en onderbrekingen minder bijdragen aan de regeling.

Ook is fondsvorming het overwegen waard omdat de huidige financieringswijze van de vergoedingsregeling via de nettarieven verschillende nadelen heeft, al kunnen deze nadelen door een alternatieve prijsregulering (bv. na de staatshervorming) wel verminderen of verdwijnen.

- Als netbeheerders de verzekeringspremies en/of de uitgekeerde vergoedingen (wellicht) integraal kunnen doorrekenen in de nettarieven, gaat hiervan niet echt een stimulans uit om de dienstverlening te verbeteren of om onderbrekingen en storingen te vermijden.
- De ruimte voor uitbreiding van vergoedingen is beperkt door de druk op nettarieven. Uitbreidingen van vergoedingsregelingen verhogen de nettarieven omdat de omvang van de toegekende vergoedingen toeneemt of omdat de verzekeringspremie stijgt. De intentie om de nettarieven beperkt te houden, beperkt dan een verruiming van de vergoedingsregeling.
- De doorrekening in de nettarieven internaliseert weliswaar de kosten van veroorzaakte schade in de prijs van producten en diensten, maar deze nettarieven worden niet (of minder) betaald door prosumenten die nochtans ook van de netdiensten genieten en bijdragen aan de risico's op onderbreking of storing.
- De omvang van de afgenomen energie – het aantal kWh is de basis voor de bepaling van de nettarieven – is niet altijd een goede indicatie van het veroorzaakte risico. Zo zijn de risico's van een constant, maar hoog afnameprofiel beperkter dan die van een fluctuerend, onvoorspelbaar, maar beperkt afnameprofiel.
- Er zijn twijfels bij de rechtvaardigheid van de verdeling via het cascadebeginsel (cf. eerdere adviezen).

Verder moeten ook **bijkomende sturingsinstrumenten** onderzocht worden die – naast of in plaats van de vergoedingsregelingen - netbeheerders kunnen aanzetten om storingen en onderbrekingen te vermijden.

- Vlaanderen zou na de staatshervorming kunnen kiezen voor een **prestatiegebaseerde tarifering** voor de distributienettarieven. Prestatiegebaseerde tarifering stelt nettarieven vast op basis van de performantie van de dienstverlening en geeft netbeheerders een financiële stimulans om de kwaliteit van de dienstverlening te verhogen[24]. De CREG hanteert nu een kostengebaseerde tarifering geba-

[24] In Nederland geldt een systeem van maatstafconcurrentie, waarbij een netbeheerder hogere tarieven kan hanteren bij een hoge kwaliteit van het netwerk bij gelijkblijvende kosten en productieniveau.

seerd op bewezen aanvaardbare kosten[25]. De SERV heeft zich in zijn werkprogramma alvast voorgenomen de diverse tariferingsmethoden nader te onderzoeken.

- **Indirecte instrumenten** zoals vergelijkende rapporten zouden meer dan nu ingezet kunnen worden als stimulans voor netbeheerders om hun prestaties te verbeteren.
- **Normen of regelgeving** omtrent het vereiste minimum dienstverleningsniveau zijn ook een mogelijkheid, waarbij het niet halen van een minimumniveau bijvoorbeeld gesanctioneerd wordt met een boete[26].
- …

2.3. Bekijk de verdelingseffecten in verschillende scenario's

Onderzoek en overleg zijn nodig over de verdelingseffecten van een vergoedingsregeling in diverse scenario's. Volgende vragen zijn daarbij o.a. relevant:

- Wat is de **omvang en de spreiding van de schade** bij de diverse doelgroepen en in de diverse gevallen? Hoe zijn welvaartsverliezen verdeeld bij een lage leveringszekerheid? Er zijn geen actuele Vlaamse gegevens over de totale of gemiddelde schadekosten (en eventueel ook verminderde niet-economische belangen) en de verdeling ervan over de diverse gevallen[27].
- Wat is de **gewenste verdeling van de schadekosten** (publiek/privaat)? Worden schadekosten collectief of door de schadelijder gedragen? Wat met materiële en immateriële of onrechtstreekse schade en in welke gevallen en voor welke doelgroepen is een tussenkomst hiervoor gerechtvaardigd? Indien de schadekosten (volledig) collectief worden gedragen, is een kostendekkende vergoedingsregeling nodig. Moet de schadelijder de schade (gedeeltelijk) zelf dragen dan is geen (volledige) schadevergoeding nodig. Hoe ruimer de vergoedingsregeling, hoe meer kans dat de schadelijder goed 'verzorgd' wordt. Discussie hierover vergt o.a. informatie over de mate waarin de doelgroepen deze schade kunnen dragen.
- Wat zijn de (gewenste) verdelingseffecten van de **financiering** van een al dan niet uitgebreide vergoedingsregeling? Moeten verbruikers die zich zelf beschermen (bv. noodgenerator) en die dus minder risico op schade lopen, in dezelfde mate als andere verbruikers meebetalen aan de kosten van de vergoedingsregeling?
- Wat zijn verdelingseffecten van **investeringen voor een hogere leveringszekerheid**? Moeten verbruikers die door eigen productiecapaciteit of door het profiel van hun verbruik de netexploitatierisico's verhogen meer bijdragen aan de netontwikkelingskosten of de kosten van de vergoedingsregeling?

In ieder geval lijkt het nodig omzichtig om te springen met maximale vergoedingen per schadegeval en met franchise- en drempelbedragen.

- **Maximale vergoedingen** (plafonds) die per schadegeval bepaald worden zijn logisch vanuit het perspectief van de verzekeraar van de aansprakelijke, maar

---

25 Over het onderscheid tussen incentive schemes en costs schemes: o.a. http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/studies/doc/electricity/2010_07_tso_liability.pdf

26 http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/studies/doc/electricity/2010_07_tso_liability.pdf

27 RAPP-2010-1

kunnen onrechtvaardig zijn voor schadelijders. Indien er veel schadelijders zijn bij eenzelfde incident, is de kans immers aanzienlijk dat de schade niet (volledig) vergoed wordt. Het is nog niet volledig duidelijk wat er zal gebeuren met het huidige plafond van de uitkering van 625.000 euro 'voor het geheel van de vorderingen van de gebruiker en derden die in hun geheel of hoofdzakelijk gesteund zijn op een vastgestelde oorzaak' die volgens de rechtbank van Koophandel van Hasselt een inbreuk vormt op art. 74, ten dertigste WMPC.

- **Franchise- of drempelbedragen** kunnen vanuit efficiëntieoverwegingen gerechtvaardigd lijken, maar kunnen onrechtvaardig zijn voor – veelal kleine - verbruikers met beperkte schade. Daarom lijkt de drempelwaarde voor schade door storingen van 50 euro (in plaats van de huidige Vlaamse franchise van 250 euro en de federaal voorziene franchise van 500 euro) in de consultatienota een goede zaak omdat zo ook beperktere schade bij klanten zonder gerechtelijke procedures vergoed kan worden. In de praktijk zouden nu veel schadevergoedingsaanvragen afgewezen worden omwille van het niet-overschrijden van het franchisebedrag. Een lagere franchise lijkt overigens conform recente gerechtelijke uitspraken[28].

2.4. Debatteer over de aanvaardbare impact op nettarieven

Hoe ruimer de vergoedingsregeling via netbeheerders, hoe groter het preventief en curatief effect, maar ook hoe groter de impact op de nettarieven. Ruimer debat is nodig over deze impact op de nettarieven, meer bepaald over

- de **(aanvaardbaar geachte) impact op de nettarieven**. Er is dringend onderzoek vereist naar de impact op de tarieven van de huidige regeling, de voorliggende regelingen én eventuele uitbreidingen. In de praktijk speelt de impact op de tarieven immers een rol in de discussie over de breedheid van de vergoedingsregeling.
- de afweging tussen een **hogere elektriciteitsrekening met een hogere leveringszekerheid** en een lagere energiefactuur met een lagere leveringszekerheid. Hoe zekerder de energievoorziening, hoe duurder. Het kan goedkoper zijn om incidenten op te vangen dan om een verhoogde leveringszekerheid te garanderen. Investeringen in net- en productiecapaciteit zijn aangewezen totdat de marginale investeringskosten de lange-termijn marginale kosten voor storingen en onderbrekingen overstijgen[29]. Dat *optimaal niveau van leveringszekerheid* moet dus bepaald worden en hangt ook af van hoe efficiënt de schaarse stroom verdeeld wordt (dat verlaagt de welvaartsverliezen) en hoe wel gericht netinvesteringen gebeurden (dat verlaagt de kosten van leveringszekerheid)[30].
- de **doorrekeningswijze in de nettarieven**: Ingeval van financiering van de vergoedingsregeling via de nettarieven moet uitgemaakt worden in welke mate net-

---

[28] De rechtbank van koophandel van Hasselt vond de bestaande franchise van 250 euro een te verregaande uitsluiting van de aansprakelijkheid. 25 oktober 2010 (DCCR 194 2012 pag. 162)

[29] Zie ook: Devogelaer, D., Gusbin, D. (2004) Een kink in de kabel: de kosten van een storing in de stroomvoorziening. Federaal Planbureau.

[30] Bij slechte verdeling van schaarse stroom zijn welvaartsverliezen groter en moet er dus een hogere leveringszekerheid gehaald worden. Bij slechte verdeling van netinvesteringen zullen meer kosten gedaan moeten worden om eenzelfde leveringszekerheid te halen.

beheerders de kosten van deze regeling (toegekende vergoedingen, verzekeringskosten, administratieve kosten, …) kunnen doorrekenen in de tarieven.

- de **aanpak van stijgende prijzen bij energieschaarste**: Stijgende prijzen bij schaarste leiden tot welvaartsoverdracht van verbruikers naar elektriciteitsproducenten en doen het producentensurplus[31] toenemen. Deze overdrachten kunnen veel belangrijker zijn dan 'schade'[32]. Maximumprijzen beperken welvaartsoverdrachten van consumenten naar producenten bij schaarste, maar vergroten de kans op stroomonderbrekingen[33]. Een variabele elektriciteitsprijs - ook voor kleinverbruikers (via slimme meters) - kan de kans op productietekorten verkleinen, doordat kleinverbruikers minder elektriciteit gebruiken als de prijs stijgt. Hierdoor zal de vraag minder snel het aanbod overstijgen en zal de prijs minder extreem stijgen als de stroom schaars is. Als toch een productietekort optreedt, zal de herverdeling kleiner zijn.

2.5. Overleg met het federale niveau

Overleg met het federale niveau is dringend nodig

- met het oog op de **herziening van de federale regeling** in het licht van recente gerechtelijke uitspraken die de federale aansprakelijkheidsregeling sterk hebben uitgebreid. Beleidskeuzes inzake de eventuele verruiming van aansprakelijkheden worden best expliciet gemaakt in regelgeving en niet via gerechtelijke uitspraken naar aanleiding van zeer concrete gevallen. Er is nood aan een duidelijke aansprakelijkheidsregelgeving die rekening houdt met de specificiteit van de energiesector (die o.a. gekenmerkt wordt door zeer verdeelde verantwoordelijkheden) en die rekening houdt met de impact ervan op de verzekerbaarheid van de netbeheerders en de eventuele impact op de nettarieven.
  In de heroverwegingen van de federale regeling moet zeker ook de huidige Wet Productaansprakelijkheid meegenomen worden in combinatie met de voorstellen op Vlaams niveau. Er moet o.a. nagegaan worden of de huidige implicaties van de Wet Productaansprakelijkheid op de elektriciteitssector, binnen de contouren van de Europese richtlijnen terzake, te allen tijde gewenst zijn.
- inzake de **mogelijkheden voor Vlaanderen** om de federale aansprakelijkheidsregeling aan te passen, uit te breiden of te specificeren. Het federaal niveau bakent de reikwijdte van de foutaansprakelijkheid en de productaansprakelijkheid af en is bevoegd voor de regeling voor de transmissienetbeheerders. Gewesten kunnen in bepaalde gevallen afwijkende en aanvullende regelingen maken op de foutaansprakelijkheid in het burgerlijk wetboek voor de hun toegewezen materies.

---

[31] Het producentensurplus is het verschil tussen de markprijs en de laagste prijs waartegen de producenten bereid zijn te verkopen. Het verwijst naar het voordeel voor alle producenten samen. Producenten die aan een lage prijs kunnen produceren, genieten wel van een relatief groter voordeel.

[32] Bij stroomstoringen in Californië waren de overdrachten veertig miljard dollar, terwijl de schade door (gecontroleerde) stroomuitval 'slechts' een half miljard dollar was.

[33] BIJVOET, C., KOOPMANS, C., DE NOOIJ, M. (2003) Kosten van stroomstoringen. ESB. Economisch Statistische Berichten, 88e jaargang, nr. 4415, pagina 460, 3 oktober 2003.

- over de **verhouding van de Vlaamse regeling ten opzichte van federale regelingen**[34]. Gaat het over een additionele, cumulatieve toepassing van schadevergoedingsregelingen? Volgens de consultatienota zou het op te maken decreet de mogelijkheden om schade te verhalen voorzien in het Burgerlijk Wetboek, de Wet Productaansprakelijkheid, e.d. ongemoeid laten. Aangezien bij onderbrekingen volgens het voorstel uit de conceptnota niet de volledige schade wordt vergoed, lijkt cumulatie inderdaad het overwegen waard, terwijl dit niet het geval lijkt bij storingen, omdat dan op Vlaams niveau de volledige schade vergoed kan worden. In ieder geval geldt: hoe ruimer de vergoedingsregeling, hoe meer kans op overlap met andere regelingen en hoe meer kans op ingewikkelde procedures en rechtsonzekerheid wanneer de decretale bevoegdheid niet exclusief is.
- over de **implicaties van een Vlaamse vergoedingsregeling op het schade- en foutbewijs** in het kader van de federale aansprakelijkheidsregelingen. Impliceert de toekenning van een vergoeding op Vlaams niveau een automatische erkenning van schade of fout in het kader van de federale aansprakelijkheidsregelingen?
- Over de mate waarin een Vlaamse vergoedingsregeling op basis van een foutaansprakelijkheid (weliswaar met omkering van bewijslast) zou interfereren met de Wet Productaansprakelijkheid of andere federale regelingen die een objectieve aansprakelijkheid voorzien?
- over het bredere leveringszekerheidsbeleid (cf. infra).

2.6. Klaar de verzekerbaarheid uit met de verzekeringssector

Vóór de bepaling van de reikwijdte van de vergoedingsregeling voor netbeheerders moet uitgeklaard worden in welke mate de private verzekeringsmaatschappijen van de schadelijders schadekosten (kunnen) dragen en welke risico's verzekerbaar zijn door de verzekeraar van de netbeheerder. Wordt een deel van de schadekosten door storingen en onderbrekingen sowieso gedragen door de private verzekeringsmaatschappij van de schadelijder, dan is er geen kostendekkende vergoedingsregeling nodig. Kunnen netbeheerders zich niet verzekeren tegen risico's verbonden met de voorziene curatieve aanpak van storingen en onderbrekingen, dan zijn andere technieken voor een financiële zekerheid nodig (bv. een fonds). Verder hebben netbeheerders en hun verzekeraars nood aan duidelijkheid over de omvang en reikwijdte van de regeling om te kunnen inschatten voor welk bedrag tegen welke premie verzekerd moet worden. Overleg met de verzekeringssector is dus nodig omdat de decretale vergoedingsregeling impact zal hebben op de verzekering van de netbeheerder en die van de netgebruiker.

- **Netgebruiker**: De omvang van de decretale vergoedingsregeling beïnvloedt de vereiste dekking van de 'resterende' risico's door de verzekeringsmaatschappijen van netgebruikers. Een **verplichte verzekering** van de resterende schade door storingen en onderbrekingen bij netgebruikers lijkt het overwegen waard. Als verzekeringsmaatschappijen schade door storingen en onderbrekingen moeten dekken, zijn zij volledig aansprakelijk voor het verzekerde risico en zullen zij maatre-

[34] WMPC Wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming (BS 12.04.2010) en de Wet productaansprakelijkheid

gelen voorzien zodat de verzekeringsnemer al het nodige doet om schade te vermijden[35]. Het is onduidelijk welke garanties diverse verzekeraars (bv. in het kader van de brandverzekering) nu geven bij schade door stroomuitval of storingen en in welke gevallen. In welke mate zijn de diverse verbruikers nu voldoende verzekerd?[36] Welke private beschermingsmaatregelen vereisen zij bij verbruikers (bv. beveiligingsapparatuur)? Zal de private brandverzekering aangepast (verlaagd) worden bij uitbreiding van de vergoedingsregeling?

- **Netbeheerder**. Voor welke risico's zijn distributienetbeheerders verzekerbaar via een (al dan niet verplichte) verzekering, zeker gezien het beperkt aantal netbeheerders waardoor de mogelijkheden tot schadespreiding beperkt zijn? Wat zijn maximale tussenkomsten (plafonds), eventueel per schadelijder of per incident? Voor netbeheerders lijkt een verplichte burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering nodig die ook productietekorten, insolvabilteit, e.d. dekt[37].

2.7. Zorg voor een optimaal niveau van private bescherming

Hoe meer private beschermingsmaatregelen verbruikers nemen, hoe kleiner de kans op schade en hoe minder een vergoedingsregeling voor schade zal moeten dekken. Private beschermingsmaatregelen tegen tijdelijke stroompannes of –storingen (10 tot 20 minuten), zijn o.a. UPS'en (Uninterruptible Power Supplies)[38], OSB's (overspanningsbeveiligers), gelijkrichters, wisselrichters, batterijen, noodaccu, redundant voeden, … . Voor langere pannes zijn noodgeneratoren, batterijen, hernieuwbare energietoepassingen e.d. mogelijke maatregelen. Daarom is inzicht vereist in

- de **huidige verspreiding van private beschermingsmaatregelen**: Hierover bestaan weinig Vlaamse gegevens[39].
- het **optimale niveau van private bescherming**: Is het interessanter/kostenefficiënter om de kwaliteit van de energiedienstverlening (verder) te verhogen of is het beter/kostenefficiënter om door private beschermingsmaatregelen te zorgen dat eventuele storingen in de leveringszekerheid geen of minder schade veroorzaken? Private beschermingsmaatregelen laten namelijk toe dat de leveringszekerheid in bepaalde gevallen kan verminderen zonder (teveel) schade te veroorzaken. Om het optimale private beschermingsniveau te bepalen, is technische informatie en informatie over kosten nodig.
- het **verwacht niveau van private bescherming**: Welke maatregelen worden verbruikers geacht te nemen om zich tegen schade te beschermen bij geplande en niet-geplande onderbrekingen?
- **mogelijkheden om private beschermingsmaatregelen te stimuleren**, zeker bij toenemende leveringsonzekerheid.

---

35 http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/studies/doc/electricity/2010_07_tso_liability.pdf

36 Informatie uit Nederland: Van alle MKB-ondernemers geeft maar 11% aan zich hiervoor te hebben verzekerd. http://www.baservices.nl/nieuwsbrief05/stroomstoring.html

37 http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/studies/doc/electricity/2010_07_tso_liability.pdf

38 Bij een sack (een stroomzak of een daling van de spanning die van korte duur is) houdt de UPS bij een computer de stroom op sterkte en bij uitval levert de UPS voldoende batterijspanning om de PC netjes af te sluiten.

39 In Nederland zou 9 op 10 bedrijven niet beschermd zijn. Uit het onderzoek van EIM blijkt ook dat maar 13% van de ondernemers in het MKB over een noodaggregaat beschikt. http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2844/Archief/archief/article/detail/726181/2003/02/01/Stekkerdoos-tegen-stroomstoring.dhtml. http://www.baservices.nl/nieuwsbrief05/stroomstoring.html

Concreet vraagt de SERV om het ter beschikking stellen van **noodgeneratoren** te overwegen. Netbeheerders of ESCO's zouden noodgeneratoren kunnen verspreiden bij geplande of niet-geplande (langdurige) onderbrekingen om zo de schade bij gevoelige verbruikers te beperken of te voorkomen. Dat kan gaan over bedrijven zonder eigen noodvoorziening, maar ook over ouderen of huishoudens met mensen die elektrische apparatuur voor medische zorg nodig hebben. Het publiek ter beschikking stellen van noodgeneratoren lijkt in sommige gevallen efficiënter dan de afzonderlijke private aanschaf van noodgeneratoren, in het bijzonder bij de minder kritische verbruiken. Ook is de snelheid van de verspreiding van deze noodgeneratoren natuurlijk cruciaal. Vóór de liberalisering was het ter beschikking stellen van noodgeneratoren naar verluidt een meer courante praktijk. Op dit moment is het voor de raad onduidelijk of, en zo ja, waar en hoeveel noodgeneratoren in Vlaanderen ter beschikking staan in geval van nood.

Verder zou het vanuit efficiëntie- of rechtvaardigheidsoverwegingen aangewezen kunnen zijn om het nemen van de noodzakelijk geachte private beschermingsmaatregelen tegen schade door storingen of (geplande en niet-geplande) onderbrekingen (cf. het hierboven vermelde optimaal niveau van private bescherming) **financieel te stimuleren** in het bijzonder ten aanzien van afnemers met een hoog risicoprofiel. Dat kan bijvoorbeeld door:

- specifieke **investeringssteun** voor bepaalde zeer **kwetsbare verbruikers** waar het risico op aanzienlijke schade door storingen zeer groot is (bv. lichamelijke schade ingeval van gevoelige medische apparatuur in huis) en die minder mogelijkheden hebben om in private beschermingsmaatregelen te investeren;
- een uitbreiding van de **afschakelvergoeding** naar meerdere types afnemers als een stimulans of compensatie voor het nemen van private maatregelen die toelaten dat een bepaalde verbruiker bij schaarste afgeschakeld kan worden van het net. Zo'n afschakelvergoeding is nu reeds voorzien voor zeer grote verbruikers, maar zou eventueel ook naar bepaalde categorieën kleinere verbruikers uitgebreid kunnen worden als zij bereid zijn om vrijwillig af te schakelen in noodsituaties en als dat praktisch en administratief haalbaar en verantwoord is.
- **vergoedingen voor een ruimere kwaliteitsmarge**: Verbruikers die bv. door private beschermingsmaatregelen kunnen toelaten dat de kwaliteit van de geleverde stroom afwijkt van de normen, zouden stroom kunnen verkrijgen aan een lagere prijs als compensatie voor de verminderde kwaliteit. Slimme meters kunnen zo'n "Service Level Agreements" operationaliseren.
- een **andere behandeling bij de financiering** van de regeling voor zij die investeerden in permanente private bescherming, bv. een korting op de bijdragen voor een eventueel fonds voor de financiering van schadevergoedingen (cf. supra).

Een **verplichting** tot het inbouwen van bv. een (bijkomende) **spanningsbeveiliging** in elektrische installaties (bv. via AREI[40]) of in gevoelige toestellen (via de federale productnormering) is eveneens het overwegen waard.

2.8. Breng administratieve en procedurele lasten in kaart

De administratieve en procedurele lasten voor diverse vergoedingsscenario's moeten in kaart gebracht worden. Deze kunnen mee bepalen of een regeling in bepaalde gevallen verantwoord is en hoe deze best vorm krijgt (bv. vergoedingsinstantie, de hoogte

[40] Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties. Koninklijk Besluit van 10 maart 1981.

van de franchise, aanvraag- en toekenningsprocedures, …). Daarbij is bijzondere aandacht nodig voor de administratieve en procedurele lasten verbonden met

- een regeling via netbeheerders en hun **verzekeringsmaatschappijen** enerzijds versus de lasten van een regeling via een **schadefonds** anderzijds. Zo zouden de administratieve en procedurele lasten bij een vergoeding via een schadefonds lager kunnen liggen dan voor een regeling via de verzekeringsmaatschappij van netbeheerders.
- de **automatische toekenning** van een ongemakkenvergoeding bij onderbrekingen[41]. Een automatische toekenning zou de administratieve lasten vermijden van de aangetekende zending van de vergoedingsaanvraag aan de netbeheerder. Ook kan de automatische toekenning vermijden dat afnemers die niet goed geïnformeerd zijn, de toekenning mislopen. Tegelijkertijd impliceert die automatische toekenning extra administratieve lasten bij de netbeheerders. Netbeheerders factureren normaal gezien namelijk niet rechtstreeks aan netgebruikers en zouden naar verluidt niet zonder meer een link kunnen leggen tussen een incident en de getroffen verbruikers. Bovendien zouden de 'administratieve' lasten oplopen indien de automatische toekenning van vergoedingen ook zouden leiden tot vergoedingen in geval er geen storing of onderbreking is geweest.
- **de aanvraag van gewone** versus **forfaitaire** schadevergoedingen, ook **in verhouding tot de omvang van de verschafte vergoeding**: Administratieve of procedurele lasten zouden kunnen pleiten in het voordeel van forfaitaire schadevergoedingen. Bovendien kan de verhouding van de aanvraaglasten tot de omvang van de vergoeding mee bepalen of vergoedingsregeling goed werkt. Zo blijkt de huidige forfaitaire vergoeding voor professionele afnemers van 100 euro voor onderbrekingen van langer dan 4 uur alvast te laag. In 2011 vond slechts een tiental professionele afnemers het de moeite waard om deze vergoeding aan te vragen.
- de **gedifferentieerde toekenning** van vergoedingen bijvoorbeeld naar type afnemer of naar het spannings- of drukniveau van de aansluiting (zie ook deel 3.3). Onderzoek naar administratieve lasten kan meer inzicht geven in de aangewezen differentiatiecriteria en het aangewezen differentiatieniveau.
- het **regres** bij een vergoedingsregeling op basis van een objectieve aansprakelijkheid voor netbeheerders. Bij een foutloze/objectieve aansprakelijkheid die rust op netbeheerders, kunnen netbeheerders een eventuele schadevergoeding verhalen op de verantwoordelijken voor de schade. Dat vereist administratieve en gerechtelijke kosten die kunnen oplopen, zeker als de schuld voor onderbrekingen of storingen meestal niet bij de netbeheerders ligt.
- regelingen voor **'zeldzame' gevallen**. De consultatienota lijkt weinig geneigd regelingen te voorzien voor gevallen als daar in de andere gewesten weinig gebruik van wordt gemaakt. Voor de SERV lijkt alvast het aantal verwachte schadegevallen[42] op zich niet bepalend, al is het wel van belang de administratieve en procedurele lasten van afzonderlijke regelingen voor zeldzame gevallen in de gaten te houden.

---

41 Een automatisch toegekende ongemakkenvergoeding geldt overigens in Nederland.

42 Er zijn nu geen cijfergegevens beschikbaar over het aantal verwachte schadegevallen in de regeling voorgesteld in de consultatienota.

3. Zorg voor een robuuste, dekkende regeling

3.1. Overloop diverse scenario's

De SERV vraagt om op basis van de hierboven gevraagde informatie en overleg alvast voor de onderstaande gevallen te overlopen of een schadevergoedingsregeling dan wel een andere regeling wordt voorzien. Deze gevallen zullen volgens de consultatienota wellicht niet (of niet meer) in aanmerking komen voor een vergoeding. Een (schadevergoedings)regeling voor onderstaande gevallen, al dan niet via netbeheerders, zou vermijden dat schadelijders de schade zelf moeten dragen, op hun verzekeringsmaatschappij verhalen of via gerechtelijke procedures schadevergoeding moeten bekomen. Het gaat concreet over:

- **fout van derden** (niet-netbeheerder): In de praktijk zou naar verluidt 90% van de schadeaangiftes bij distributienetbeheerders worden afgewezen omdat (netbeheerders oordelen dat) de fout niet bij de netbeheerder ligt, maar bij aannemers.
- **productietekorten**. Schade door productietekorten zou in de toekomst belangrijker kunnen worden (cf. deel 4.1). Het moet duidelijk zijn wie dan verantwoordelijk is. Dat is noch in de huidige regeling[43], noch in het voorstel van de consultatienota het geval.
- **korte onderbrekingen** (minder dan 4 uur). In de praktijk zijn veel onderbrekingen korter dan 4 uur; de gemiddelde onderbreking bedraagt 2 uur[44]. Korte onderbrekingen leiden ook tot uitval en schade[45]; initiële schade kan zelfs hoog zijn (zie figuur). Een drempelwaarde van 4 uur kan extra frustrerend zijn als deze drempel net niet overschreden wordt. Een vergoeding voor korte onderbrekingen kan trouwens netbeheerders aanzetten om problemen snel te verhelpen.

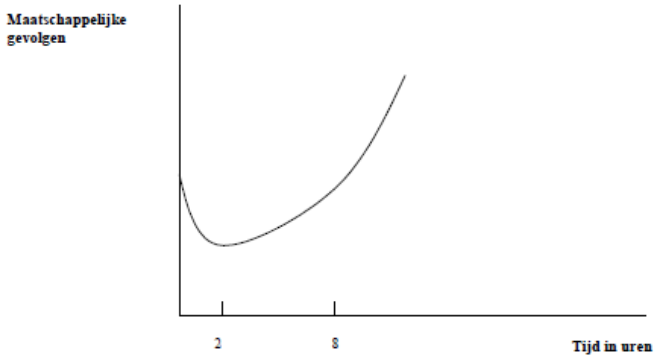
---

43 Art. I.1.2.1.§2 van het Technisch Reglement Distributie Gas: De [aardgasdistributie]netbeheerder moet 'al wat redelijkerwijs binnen zijn mogelijkheden ligt, in het werk stellen om onderbrekingen van de *toegang tot het distributienet* te voorkomen, of indien een onderbreking optreedt, die zo snel mogelijk te verhelpen

44 Gegevens over de spreiding van de duur van de onderbrekingen over de diverse incidenten zijn nodig om de wenselijkheid van een compensatieregeling bij onderbrekingen van kortere duur te onderzoeken. Deze gegevens zijn nu niet publiek beschikbaar.

45 De consultatienota lijkt er vanuit te gaan dat korte onderbrekingen geen rechtstreekse materiële schade veroorzaken. In Nederland kan een schadevergoeding via de geschillencommissie Energie en Water worden aangevraagd indien de onderbreking minder dan 4 uur duurde.

Maatschappelijke gevolgen van stroomstoring in functie van duur[46]

Bron: Rathenau instituut (1994).

- **herhaalde onderbrekingen** die afzonderlijk weliswaar minder dan 4 uur duren, maar die gecumuleerd wel 4 uur overschrijden. Een eventuele vergoedingsregeling kan vermijden dat verbruikers een vergoeding mislopen als de energievoorziening zich kortstondig herstelt binnen 4 uur om daarna opnieuw onderbroken te worden.
- **geplande (langdurige/meerdaagse) onderbrekingen**: De voor- en nadelen van een vergoeding bij geplande onderbrekingen moet onderzocht worden, omdat ook geplande onderbrekingen materiële en immateriële (inkomstenverlies en winstderving) schade bij verbruikers kunnen veroorzaken. Deze schade is weliswaar kleiner door de aankondiging, maar blijft toch voor 70 tot 85% bestaan[47]. Zo'n regeling zou vergelijkbaar kunnen zijn met de inkomenscompensatievergoeding voor ondernemers bij wegenwerken[48]. Een vergoeding bij geplande onderbreking kan trouwens ook netbeheerders aanzetten het aantal onderbrekingen en de duur ervan te beperken of de timing ervan aan te passen.
- **uitblijvende of opgeschorte toegang van gewenste energieproductietoepassingen**: Een vergoedingsregeling voor gewenste productie-installaties kan netbeheerder ertoe aanzetten om te zorgen voor een toereikend net. Op dit moment kan een netbeheerder de toegang tot zijn net weigeren, beëindigen of opschorten bijvoorbeeld als het net niet over voldoende capaciteit beschikt om het vervoer te verzekeren[49]. Als het gaat over een gewenste toepassing – m.a.w. een toepassing die deel uitmaakt van de gewenste strategische mix, die vooraf gecommuniceerd werd en die volgens de vooraf gecommuniceerde timing en locatie geplaatst werd – kan vergoeding bij uitblijvende toegang of opgeschorte toegang de netbeheerders aansporen om de vooropgestelde timing voor netaanpassingen te respecteren.

---

[46] Niet cumulatief. Devogelaer, D., Gusbin, D. (2004) Een kink in de kabel: de kosten van een storing in de stroomvoorziening. Federaal Planbureau. Working Paper. 18-04.

[47] Akker, I. e.a. (2009) Waardering van stroomstoringen. Seo economisch onderzoek. 'Per onderbreking een waarschuwing vooraf een afname in de gewenste compensatie veroorzaakt van 14,4% voor een huishouden en 32,3% voor een bedrijf'.

[48] Zo geldt een dagvergoeding van € 70, weliswaar pas vanaf een minimum sluitingstermijn van 7 dagen.

[49] Art. 4.1.18. van het Energiedecreet. Een netbeheerder is enkel in bepaalde gevallen verplicht huishoudelijke verbruikers aan te sluiten op het elektriciteitsnet of hun aansluiting te verzwaren. In principe kan een netbeheerder een niet-huishoudelijke afnemer een aansluiting weigeren.

- **andere types van ontoereikende dienstverlening**, naast storing, onderbreking en niet tijdige (her)aansluiting. Het kan dan bijvoorbeeld gaan over inbreuken op de privacy naar aanleiding van de overgang naar slimme meters of andere gevallen van verstoorde energiedienstverlening, zoals tariefstoringen (bv. bij een niet goed functionerende dubbeltariefmeter of slimme meter).

Vergoeding door netbeheerders in consultatienota

Schade door …			Vergoeding?
Onderbrekingen	Gepland		0
	Niet gepland	Niet-langdurig	0
		Langdurig (4 uur), door fout netbeheerders	Ongemakkenvergoeding
		Langdurig, door productietekorten, beschadiging net door werken, ongevallen, problemen in verbonden netten, overmacht, …	0
Storingen (Onregelmatige spanning, frequentie, (gas)druk gaskwaliteit[50])	Door fout netbeheerder		Schadevergoeding
	Door fout derden (werken, ongeval, verbonden netten, …), overmacht		0
Werken (bv. beschadiging woning)			0
Vertraging in aansluiting	Laattijdige (her)aansluiting door fout netbeheerder		Dagvergoeding
	Uitblijvende aansluiting door fout netbeheerder		0
	Laattijdige (her)aansluiting door fout leverancier		0
Administratieve problemen	Onjuiste meter of onjuiste verwerking van meetdata		0
	Administratieve vergissing		0
	Facturatiefout leveranciers		0

3.2. Bekijk ook andere actoren zoals leveranciers

De SERV suggereert om ook de verantwoordelijkheden van andere actoren in de elektriciteits- en gassector zoals **leveranciers** nader te overwegen[51]. Een **vergoeding door leveranciers** lijkt het overwegen waard bij

- een onterechte onderbreking van de elektriciteitslevering op verzoek van de leverancier of door van een beheer- of facturatiefout van de leverancier;
- het niet correct gevolg geven aan het contract, wat resulteerde in het niet respecteren van de startdatum van voorziene inwerkingtreding;
- een facturatiefout ten koste van de klant: bijvoorbeeld wanneer de leverancier de klacht niet tijdig behandeld heeft of wanneer de leverancier een eventuele facturatiefout niet tijdig rechtzet, …

Belangrijk is wel dat hiervoor een formele regeling wordt voorzien met transparante criteria en procedures die de administratieve lasten bij de leveranciers en bij de con-

[50] **Stroomstoten of overspanning** gaan over een voltage boven de toegelaten norm (220 – 230V). Elektrische apparaten zijn `230 V proof'. Boven de 260 V wordt de situatie voor de voeding van heel wat toestellen kritiek. Bij **stroomdalen** daalt de spanning beneden de nog door de voeding te stabiliseren grens. Dan dreigt dataverlies, disfunctioneren van apparaten en uitval. Het kan gaan over korte dalen, `stroomzakken' of `sacks', bijvoorbeeld veroorzaakt door grote stroomafname op het net (bv. wasmachine) of over uitval van langere duur, bijvoorbeeld een plotselinge grote stroomafname op het net (airco, lassen). Bij gas kan het gaan over een **te hoge druk of te lage druk** of over **onvoldoende kwaliteit** van het aardgas.

[51] Ordonnantie van 20 juli 2011, tot wijziging van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

sumenten beperken. Daarbij moet uitgemaakt worden voor welke types klanten deze regeling van toepassing is[52].

De SERV volgt dus niet de motivatie van de VREG[53] die stelt dat er o.a. gezien de marktwerking geen decretale vergoedingsplicht voor leveranciers wenselijk zou zijn. Zo motiveert de VREG dat leveranciers zich in tegenstelling tot distributienetbeheerders niet in een monopoliesituatie bevinden. Daardoor zouden leveranciers met meer ontevreden klanten concurrentieel zwakker staan door een slechte score in de Klachtenindicator die de VREG opmaakt in het kader van de rapportage over de dienstverlening van de leveranciers. Ook zou het marktmechanisme netgebruikers toelaten te kiezen voor de leveranciers met de beste contractuele voorwaarden. Bovendien merkt de VREG op dat leveranciers zich in hun contracten zouden kunnen vrijstellen van heel wat aansprakelijkheden. De SERV twijfelt echter aan deze marktwerking in de energiesector en vraagt terzake nader onderzoek.

Verder lijkt het aangewezen de **boeteregeling** te herbekijken voor leveranciers en hun evenwichtsverantwoordelijken[54] die het evenwicht tussen vraag en aanbod niet kunnen garanderen. Ook is er dringend nood aan op een goede **noodleveranciersregeling**, ingeval een leverancier om één of andere reden zijn klanten niet meer kan beleveren.

Tot slot zullen in de toekomst naast leveranciers ook **andere actoren** van belang worden voor een goede energiedienstverlening, zoals **producenten en prosumenten**, beheerders van energie-opslagmogelijkheden, beheerders van energiehubs, e.d. Ook deze actoren moeten nader in beschouwing worden genomen.

3.3. Overweeg differentiatie in bepaalde gevallen

Een vergoedingsregeling moet voldoende gedifferentieerd zijn om rekening te kunnen houden met de specificiteit van bepaalde gevallen. In die zin vindt de SERV het in principe een goed idee van de consultatienota om forfaitaire **vergoedingen te differentieren** in functie van de **afnemers** (residentieel – niet-residentieel) en/of naar spannings- of drukniveau van het net. Differentiatie kan o.a. aangewezen zijn omdat de schadekosten verschillen naar gelang het type verbruiker, al moet zo'n differentiatie ook praktisch en administratief haalbaar zijn (cf. deel 2.8). Zo'n differentiatie naar type afnemers geldt overigens ook in Nederland[55]. Nu geldt reeds voor hoogspanningsklanten of hogedrukklanten dat de kwaliteit van de dienstverlening en de aansprakelijkheid ten aanzien van deze klanten contractueel in het aansluitingscontract wordt geregeld, waardoor een decretale regeling welllicht niet nodig is.

Aansluitend vraagt de SERV om ook een **differentiatie naar gelang de timing** van de onderbreking of storing te overwegen. Onderbrekingen in het weekend of 's avonds

---

52 In Brussel en Wallonië is een dergelijke regeling voornamelijk gericht op kleinere klanten.

53 Consultatienota blz. 5.

54 Leveranciers of hun evenwichtsverantwoordelijken zijn verantwoordelijk voor het kwartuurevenwicht van de afnames en injecties die in hun portefeuille zijn opgenomen. Zij kunnen bepaalde afnemers afschakelen volgens de contractuele afspraken. Indien zij het evenwicht niet respecteren, volgen er boetes.

55 Ook in Nederland geldt een andere forfaitaire ongemakkenvergoeding naar gelang het spanningsniveau van de aansluiting en het type verbruiker.
http://www.stedin.net/storingen/pages/compensatieregeling.aspx

veroorzaken bijvoorbeeld meer last bij huishoudens dan onderbrekingen in de week, terwijl bij bedrijven vooral onderbrekingen tijdens de werktijd voor het meeste last zorgen[56].

Ook zou het nodig kunnen zijn een afzonderlijke specifieke regeling te voorzien voor bepaalde **minder typische (en dus minder frequente) gevallen**, bijvoorbeeld voor zeer kritische of kwetsbare verbruikers, verbruikers aangesloten via directe lijnen, verbruikers bij proefprojecten en experimenten, geaggregeerde verbruikers of producenten in een microgrid of een virtuele centrale, e.d.

Verder wijst de raad ook op de verantwoordelijkheden van netbeheerders ten aanzien **producenten en prosumenten** en vraagt hij om hierover na te denken (bv. bij onderbrekingen waardoor het net onbeschikbaar wordt).

3.4. Zorg voor juridische accuraatheid en efficiëntie

De regeling moet **juridisch sluitend en accuraat** zijn. Juridische experts moeten zich o.a. buigen over de verhouding

- met de federale regelingen (cf. supra)
- met de aansluitingsreglementen (cf. infra)
- tussen netbeheerders en werkmaatschappijen: Het moet duidelijk zijn welke verantwoordelijkheden rusten op netbeheerders of hun werkmaatschappijen (Eandis cvba en Infrax cvba) en hoe netbeheerders werkmaatschappijen voor de operationalisering van de vergoedingsregeling kunnen inschakelen.

Verder is een uitdrukkelijke definitie van '**overmacht'**[57] en '**vreemde oorzaak'** nodig. Die definitie garandeert een uniforme interpretatie en beïnvloedt de reikwijdte van de vergoedingsregeling. De consultatienota noemt overmacht 'elke gebeurtenis buiten een aanwijsbaar menselijk handelen'[58]. Zo zou er niet alleen overmacht zijn bij uitzonderlijke weersomstandigheden of overstromingen, maar ook als de oorzaak van de schade niet aanwijsbaar is (bv. wie is aansprakelijk voor het tekortschieten van de productiecapaciteit?). In Nederland heeft de oorzaak van de onderbreking geen invloed op de uitkering van de vergoeding, zelfs niet bij overmacht, zoals blikseminslag of een overstroming of een aannemer die een fout maakt.

---

[56] Devogelaer, e.a. (2004) en Ilan Akker, Peter Hop, Rob van der Noll, Michiel de Nooij, Bert Tieben (2009) Waardering van stroomstoringen, Actualisering van de gegevens voor de kwaliteitsregulering. SEO Economisch Onderzoek

[57] Over omschrijvingen in Europa:
http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/studies/doc/electricity/2010_07_tso_liability.pdf

[58] Deze omschrijving van overmacht verschilt van die in het Technisch Reglement Distributie elektriciteit (2007): natuurrampen, met inbegrip van aardbevingen, overstromingen, stormen, cyclonen of andere uitzonderlijke klimatologische omstandigheden; een nucleaire of chemische explosie en de gevolgen ervan; een onvoorziene onbeschikbaarheid om andere redenen dan ouderdom, het gebrek aan onderhoud van de installaties of de gekwalificeerdheid van de operatoren, met inbegrip van een computercrash, al dan niet veroorzaakt door een computervirus, op voorwaarde dat alle preventieve maatregelen genomen zijn die technisch en economisch haalbaar zijn; de tijdelijke of voortdurende technische onmogelijkheid om via het distributienet elektriciteit uit te wisselen door storingen binnen de regelzone, veroorzaakt door elektriciteitsstromen die het resultaat zijn van energie-uitwisselingen binnen een andere regelzone of tussen twee of meer andere regelzones, en waarbij de identiteit van de marktdeelnemers die bij die uitwisselingen betrokken zijn, niet bekend is en redelijkerwijs niet bekend kan zijn door bij de distributienetbeheerder; brand, explosie, sabotage, terroristische daden, daden van vandalisme, schade veroorzaakt door criminele daden, en bedreigingen van dezelfde aard.

Ook het begrip **'storing'** is cruciaal. Zo rijst de vraag of storingen - naast afwijkingen van het spanningsniveau, de frequentie, de druk of de kwaliteit - ook korte onderbrekingen omvatten. De consultatienota bevat nog geen definitie van stroomstoring of storing in gastoevoer, maar verwijst voor elektriciteit wel naar de norm NBN EN 50160.

Verder lijkt het wenselijk te expliciteren dat **regres** tussen aansprakelijken mogelijk is, in het bijzonder indien de netbeheerder objectief aansprakelijk zou zijn, zoals de consultatienota voorstelt. Dat betekent dat de netbeheerder die ten aanzien van de benadeelde aansprakelijk is voor de gehele schade, de toegekende schadevergoeding geheel of gedeeltelijk kan terugvorderen van andere aansprakelijken, als die (mee) verantwoordelijk zijn.

Tot slot vraagt de SERV om mogelijkheden voor **collectieve belangenbehartiging** te overwegen, waarbij ook groepen afnemers gezamenlijk schade of fout kunnen bewijzen en gezamenlijk hun belangen kunnen verdedigen, bv. via een collectieve (schade)vergoedingsaanvraag. Dat kan aangewezen zijn als bv. afnemers in eenzelfde wijk gelijkaardige schade leden. Een collectieve behandeling kan efficiëntiewinsten inhouden zowel bij de schadelijders als bij de netbeheerder. Zo'n collectieve procedure is nu niet voorzien.

4. Vul het flankerend beleid aan

Naast een vergoedingsregeling is er nood aan flankerend beleid dat

- werk maakt van het bredere leveringszekerheidsbeleid (deel 4.1)
- voorziet in voldoende bemiddelings- en beslechtingsmogelijkheden (deel 4.2)
- door een betere rapportage het schade- en foutbewijs vergemakkelijkt (deel 4.3)
- de met federale regels strijdige exoneraties uit aansluitingsreglementen schrapt (deel 4.4)
- zorgt voor betere communicatie én overleg bij werken (deel 4.5)
- eerlijk communiceert over de risico's van de energievoorziening zodat er voldoende private beschermingsmaatregelen worden genomen (deel 4.6).

4.1. Maak dringend werk van het bredere leveringszekerheidsbeleid

Er is in Vlaanderen dringend nood aan een **expliciet en herzien leveringszekerheidsbeleid** dat klaar is voor de grote uitdagingen inzake energieleveringszekerheid die zich aandienen. Dat leveringszekerheidsbeleid krijgt nu in Vlaanderen onvoldoende aandacht; er wordt wel eens verwezen naar het federale niveau[59] terwijl Vlaanderen zelf mogelijkheden heeft om de zekerheid van de energievoorziening te verbeteren. In het bijzonder zijn er vragen bij de doeltreffendheid, de robuustheid en de coördinatie van dat leveringszekerheidsbeleid voor Vlaanderen.

[59] Handelingen Plenaire Vergadering van 26 september 2012. Actuele vraag van de heer Jan Penris tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de reactie van de Vlaamse minister van Energie op het winterplan van federaal staatssecretaris Wathelet en de betrokkenheid van de Vlaamse Regering bij het energiebevoorradingsplan. Actuele vraag van de heer Robrecht Bothuyne tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de Vlaamse betrokkenheid bij het energiebevoorradingsplan

De leveringszekerheid komt in Vlaanderen **steeds meer onder druk**, terwijl we juist **meer afhankelijk** worden van een ononderbroken kwalitatief hoogstaande elektriciteits- en gasvoorziening. Op dit moment presteren de elektriciteits- en gasnetten in Vlaanderen weliswaar zeer goed[60], maar deze status kan snel veranderen[61]. De kans bestaat dat de leveringszekerheid meer onder druk zal komen door de liberalisering, de interconnectie met de buurlanden, de transitie naar koolstofarmere energievoorziening, de digitalisering van het energiesysteem, de toename van het aantal betrokken actoren, …(zie kader), al zijn er meer technische mogelijkheden om de betrouwbaarheid van de energievoorziening (verbeterde kabeltechnologie, verslimming van netten, …) te verbeteren. De **maatschappelijke gevolgen** van storingen en onderbrekingen in de elektriciteits- en gasvoorziening zijn echter aanzienlijk en nemen wellicht in belang toe.

- Stroompannes kunnen in België 50 tot 128 miljoen euro per uur kosten[62].
- 55% van de industriële bedrijven vreest "zeer nadelige gevolgen" van een stroompanne[63].
- Pannes in elektriciteitsinfrastructuur kunnen cascade-effecten veroorzaken in ermee verbonden infrastructuur. Zo worden ook het vervoer, de warmtevoorziening, drinkwatervoorziening en telecommunicatie door de toenemende elektrificering afhankelijker van de elektriciteitsvoorziening[64].
- De steeds gevoeligere elektrische apparatuur en elektronische regel-, controle- en besturingssystemen stellen hoge kwaliteitseisen aan de elektriciteitsvoorziening en maken ons kwetsbaarder voor problemen met de elektriciteitsvoorziening. Het aantal kritische afnemers neemt toe bij bedrijven én huishoudens (bijvoorbeeld ouderen die afhankelijk zijn van elektrische medische voorzieningen).
- De toenemende vergassing bij huishoudens en bedrijven maakt ons gevoeliger voor storingen en onderbrekingen in de gasvoorziening.

---

60 14.937 onderbrekingen op laagspanning in 2011. 1 op 17 laagspanningsnetgebruikers heeft een stroomonderbreking ervaren die gemiddeld 2 uur en 2 minuten duurde. Gewogen geeft dat gemiddeld per jaar per verbruiker een onderbreking van 7', 36''. De onderbrekingen namen wel toe, naar verluidt vooral door betere registratie van de herstellingsduur bij Eandis. Op middenspanning geldt een gemiddelde onbeschikbaarheid van 17'en 55''. Voor aardgas is dat 7'en 12''. VREG, RAPP-2012-6.

61 Devogelaer, D., Gusbin, D. (2004) Een kink in de kabel: de kosten van een storing in de stroomvoorziening. Federaal Planbureau. Brussel. Working Paper, 18-04.

62 Afhankelijk van de gehanteerde kostenberekeningsmethodologie. Devogelaer, D., Gusbin, D. (2004) Een kink in de kabel: de kosten van een storing in de stroomvoorziening. Federaal Planbureau. Brussel. Working Paper, 18-04.

63 Rondvraag door Unizo bij KMO-bedrijven. Het laatste nieuws, 21 september 2012. Een op drie KMO's bereid tot vrijwillige stroomonderbreking. http://www.hln.be/hln/nl/942/Economie/article/detail/1504844/2012/09/21/Een-op-drie-kmo-s-bereid-tot-vrijwillige-stroomonderbreking.dhtml

64 Devogelaer, D., Gusbin, D. (2004) Een kink in de kabel: de kosten van een storing in de stroomvoorziening. Federaal Planbureau. Brussel. Working Paper, 18-04.

Leveringszekerheid voor elektriciteit komt wellicht meer onder druk

Meer niet-genomineerde stromen

- België is een transitland voor heel wat niet-genomineerde stromen door zijn centrale positie in en zijn interconnectie met het Westeuropese elektriciteitssysteem.
- De liberalisering en eenmaking van de elektriciteitsmarkt leiden tot meer niet-genomineerde commerciële stromen, hetgeen de reservetransport- en productiecapaciteit extra belast.

Meer kans op onevenwicht tussen vraag en aanbod

- De unbundling of verticale desintegratie zorgt voor scheiding tussen productie en netbeheer, waardoor de verantwoordelijkheid voor de globale evenwichten verspreid zitten en waardoor er minder stimulans is om te investeren in reserveproductiecapaciteit.
- De opkomst van hernieuwbare energiebronnen met een intermittent productieprofiel zorgt voor een minder stabiel aanbod van energie.
- Het aantal betrokken actoren bij de elektriciteitsvoorziening stijgt (meer decentrale producenten, meer prosumenten, …) waardoor de kans op onevenwichten toeneemt.

Meer kans op falen van de netinfrastructuur

- De netten zijn verouderd.
- Digitalisering maakt netten kwetsbaarder.
- In een eengemaakte maakt bestaat de kans op onvoldoende investeringen in reservetransportcapaciteit.
- Het ondergronds brengen van het laagspanningsnet maakt het netbeheer moeilijker.

Het leveringszekerheidsbeleid in Vlaanderen moet een **breder vizier** krijgen, dat zorgt voor

- een **multiactoraanpak**: Leveringszekerheid is geen kwestie van netbeheerders alleen. Ook leveranciers, evenwichtsverantwoordelijken, producenten, verbruikers en Vlaamse en lokale overheden dragen verantwoordelijkheden. Overheden zorgen bijvoorbeeld via hun tariferings- en vergunningenbeleid, enz. mee voor voldoende transport- en productiecapaciteit.
- korte-termijn-leveringszekerheid (evenwicht tussen vraag en aanbod) én **lange-termijn-leveringszekerheid** (toereikende productie-, transport- en distributiecapaciteit) én zekerheid van de energie-**inputvoorziening** (voldoende brandstofdiversificatie met aandacht voor de toenemende 'vergassing' en de risico's daarvan voor de afhankelijkheid van de internationale gasprijs).
- een **beleidsniveauoverschrijdende aanpak:** Het Vlaams leveringszekerheidsbeleid moet passen in de federale strategie en moet eventuele hiaten hierin ofwel op federaal niveau aankaarten, dan wel op Vlaams niveau oplossen. Het ENOVER-overleg tussen het federale niveau en de gewesten moet terzake verstevigen.
- een **beleidsdomeinoverschrijdende aanpak**. Leveringszekerheid houdt ook verband met keuzes in andere beleidsdomeinen, zoals ruimtelijke ordening. Zo kan het ondergronds brengen van het laagspanningsnet interessant zijn vanuit hinderoverwegingen, maar minder gunstig voor de netstabiliteit[65].

Concreet is er in Vlaanderen nood aan

- een **probleem- en risico-analyse** die nagaat welke aspecten de leveringszekerheid waar in Vlaanderen in het gevaar brengen nu en in de toekomst. Dat vereist

---

[65] Een ondergrondse kabel gedraagt zich elektrotechnisch anders dan een bovengrondse lijn. Netbeheer is bij een overwegend bovengronds net eenvoudiger dan bij een ondergronds net. En de reparatieduur van kabels is aanzienlijk langer is dan die van lijnen. Bovengrondse lijnen hebben wel meer impact van atmosferische omstandigheden. http://www.doetinchem-wesel380kv.nl/overal-ondergronds-is-niet-verantwoord/; http://www.tennet.org/tennet/nieuws/tennetentudelftonderzoekenbetrouwbaarheidlangeondergrondsekabeltraces.aspx

informatie over de huidige netproblemen[66] en de toekomstige netvereisten. Een **plan** moet de risico's aanpakken om te komen tot een soepel en neutraal energiesysteem, dat vlot omgaat met wijzigende omstandigheden en dat diverse bronnen en verbruikers gelijk behandelt, tenzij er goede redenen zijn om niet neutraal te zijn.

- **versterkt toezicht en sturing bij netontwikkeling en netbeheer**: De regulator moet in staat zijn de netontwikkeling en het netbeheer van dichtbij op te volgen en eventueel te sturen zodat de netinfrastructuur gepast gepland wordt en voldoende capaciteit, zelfhelend vermogen, interconnectiecapaciteit en dienstverlening heeft. Dat vereist o.a. **de uitbouw van het kennisniveau bij de regulator** over de netinfrastructuur om het kennismonopolie bij de netbeheerder te temperen. Dat is een uitdaging gezien de werklast bij de regulator door de voorbereiding op de staatshervorming.
- meer **transparantie over netontwikkeling** gezien de omvang van de geïnvesteerde bedragen en het belang van een vertrouwenwekkende energiebevoorrading. Zo is er informatie nodig over de historische en verwachte kosten van netontwikkeling in diverse scenario's, over risico's op storingen en onderbrekingen, enz.[67]
- meer **stimulansen** voor **flexibele** (hernieuwbare en niet-hernieuwbare energie) **productiecapaciteit**[68] en voor **verschuivingen van het verbruik** (peakshaving en vallyfilling[69]).
- een **doorlichting** van de **boeteregeling** voor evenwichtsverantwoordelijken bij onevenwichten en van de **afschakelregeling van productie-installaties bij overschotten en van verbruikers bij schaarste**. Welke prioriteiten gelden in de praktijk? Worden afgeschakelde productie-installaties en verbruikers voldoende vergoed? Wat zijn de implicaties van deze regelingen voor de Vlaamse gebruikers? Hoe kan Vlaanderen de federale afschakelregeling of afschakelvolgorde verbeteren[70] (bv. door beter rekening te houden met de timing van het incident, de actuele spreiding van activiteiten, de uitrol van slimme meters, de inspanningen die afnemers deden om energie te besparen[71], …).

---

66 Hiervoor moeten de netbeheerders rapporteren over *locaties* van storingen en onderbrekingen.

67 Over enkele indicatoren wordt niet gerapporteerd: onderbrekingen als gevolg van geplande werken, storingen op de gasnetten (leiden meestal niet tot afsluitingen), werkelijke tijden van onbeschikbaarheid door werken (er wordt gewerkt standaardtijden), de werkelijke termijnen ipv klachten (gevoelig voor gemak van klachtenregistratie, klachtenmoeheid, mondigere klant …)

68 SERV, Minaraad, Advies over hernieuwbare energie, 17 november 2011.

69 Peakshaving vermindert het energieverbruik op piekmomenten en kan de kans op productietekorten verkleinen. Vallyfilling zorgt ervoor dat er bij dalvraag (voldoende) geconsumeerd wordt, zodat bepaalde installaties (bv. windturbines) niet afgeschakeld hoeven te worden.

70 Ministerieel besluit van 3 juni 2005 tot vaststelling van het afschakelplan van het transmissienet van elektriciteit. 'Het afschakelplan geldt ten aanzien van alle afnemers van elektriciteit die binnen de regelzone op het transmissienet aangesloten zijn of, *in zoverre daarin wordt voorzien door de gewestelijke technische reglementen,* op een distributienet of een plaatselijk transmissienet binnen de regelzone dat rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden is met het transmissienet.

71 Een betere afschakelpositie in het noodplan zou een incentive tot energiebesparing kunnen inhouden. Deze 'tegenprestatie' is vanuit overheidsperspectief een goedkope stimulans voor energiebesparing.

4.2. Zorg voor genoeg bemiddelings- en beslechtingsmogelijkheden

De voorgestelde vergoedingsregeling door netbeheerders vereist wellicht in heel wat gevallen **bemiddeling en beslechting door de VREG**. De VREG zal bijvoorbeeld moeten oordelen over de oorzaak van de schade. Het is onduidelijk over hoeveel gevallen het zou gaan. De voorliggende consultatienota bevat geen inschatting van de belasting die dit voor de VREG zal veroorzaken. Veel hangt overigens af van de concrete uitwerking van de regeling: wordt bijvoorbeeld het onderscheid tussen zware fout en gewone fout[72] behouden (dat is niet zo volgens de consultatienota), dan zal de VREG veel moeten arbitreren, tenzij de criteria heel duidelijk zouden zijn.

Het is belangrijk dat de VREG deze bemiddelings- en beslechtingsrol goed kan waarmaken. Dat vereist een onafhankelijke organisatie die **voldoende geïnformeerd** is om rechter- en partijsituaties, waarin de netbeheerder (alleen) over alle informatie beschikt en tegelijkertijd een belanghebbende partij is, te temperen. Dat impliceert dat de VREG de oorzaak van de storing moet kunnen onderzoeken en moet kunnen nagaan of er sprake is van schuld of nalatigheid[73]. Er zijn echter twijfels over de mogelijkheden van de VREG terzake, temeer daar de VREG zelf aangeeft nu de juistheid van de gerapporteerde onderbrekingen en de duur ervan niet te kunnen controleren[74].

4.3. Help met betere rapportage het schade- (en fout-)bewijs

Het **bewijs** van 'schade door een gebrek' (en eventueel van 'fout') moet **vergemakkelijken** voor afnemers die met de Vlaamse vergoedingsregeling of op basis van de federale fout- of productaansprakelijkheid hun schade vergoed willen zien. *Bewijs van schade* door een gebrek (storingen) is nodig bij objectieve aansprakelijkheid zoals voorzien in de consultatienota én bij foutaansprakelijkheid met vermoeden van schuld voor netbeheerders, zoals voorzien in het nieuwe voorstel van de VREG. *Bewijs van fout* is nodig indien men beroep wil doen op de foutaansprakelijkheid.

Nu zijn **schade en fout nog vaak moeilijk aantoonbaar voor de gebruiker**. Het is bijvoorbeeld niet eenvoudig om te merken of schade aan een toestel te wijten is aan een stroomstoring dan wel aan een andere oorzaak. Er is in de meeste gevallen geen systematische registratie van de kwaliteit van de geleverde energie, waardoor het achteraf niet meer te achterhalen valt of er een probleem in de dienstverlening is geweest. Ook kunnen verbruikers (bij foutaansprakelijkheid) meestal niet uitmaken wie verantwoordelijk is gezien de beperkte beschikbare informatie en gezien meerdere actoren verantwoordelijk kunnen zijn voor de schade. Verbruikers kunnen van de netbeheerders wel een objectief verslag aanvragen, maar de netbeheerder verkeert in een rech-

---

72 Het was de netbeheerder zelf die uitmaakte welke van de twee fouten in het geding van toepassing is. Vlaams Parlement, Schriftelijke Vragen. Hilde Crevits, Vlaams Minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, Vraag nr. 246 van 10 januari 2008 van Francis Vermeiren.

73 In Nederland vervult de Directie Toezicht Energie deze rol van onafhankelijke organisatie.

74 VREG, RAPP-2012-2 'Voor de VREG is het moeilijk te beoordelen of er werkelijk sprake is van een verslechterende dienstverlening. De gemengde netbeheerder wijzen bijvoorbeeld (nog steeds) op de betere registratie van klachten, zonder onmiddellijk een oorzaak te zien in een verminderde kwaliteit van hun klantenservice. De VREG is voorlopig geneigd deze mening te delen ….' 'Omdat zij grotendeels afkomstig zijn van derden kan de VREG niet instaan voor de juistheid ervan' VREG (2012) Rapport van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt van 19/06/2012 met betrekking tot de kwaliteit van de dienstverlening van de elektriciteitsdistributienetbeheerders in het Vlaamse Gewest in 2011. RAPP-2012-6.

ter- en partijsituatie. Hij beschikt over de meeste informatie en moet eventuele vergoedingsaanvragen in eerste instantie beoordelen.

Ter facilitering van de vergoedings- en aansprakelijkheidsregeling stelt de raad concreet voor om **de automatische opvolging van het spanningsniveau op de diverse locaties te verplichten.** Het spanningsniveau van de netten wordt nu op de meeste locaties niet opgevolgd, maar dat zou naar verluidt wel vrij eenvoudig kunnen.

Ook **publieke rapportage** – op zijn minst online[75] - over onderbrekingen en storingen (zowel afwijkingen van het spanningsniveau als van frequentie[76]) is van belang, niet alleen geaggregeerd[77], maar ook op **incidentbasis**. Zo kunnen verbruikers voor hun leveringszone nagaan of er op een bepaald moment een probleem met de energiedienstverlening was.

4.4. Pas exoneratieclausules uit de aansluitingsreglementen aan

De SERV ondersteunt de keuze om de specifieke sectorale aansprakelijkheids- en vergoedingsregeling vast te leggen in een decreet. Dat biedt in tegenstelling tot vastlegging in de aansluitingsreglementen meer garanties voor inspraak door verbruikers en een uniforme en transparante aanpak over de verschillende distributienetgebieden.

Op initiatief van de VREG zouden de distributienetbeheerders wel zo spoedig mogelijk hun **aansluitingsreglementen in overeenstemming** moeten brengen met deze Vlaamse regeling en op zijn minst met de **federale regeling** o.a. inzake productaansprakelijkheid en inzake de handelspraktijken[78] door de exoneratieclausules daarop[79] aan te passen. De aansluitingsreglementen voorzien namelijk in een contractuele foutaansprakelijkheid, terwijl de wet productaansprakelijkheid[80] die volgens rechtspraak[81]

---

75 Bij Arrêté du Gouvernement Wallon van 16.10.03 zijn de distributienetbeheerders verplicht om maandelijks een overzicht te geven van de voorziene en niet-voorziene pannes.

76 Als een stroomgroep tijdelijk een plaatselijke cabine vervangt en die los staat van het net, en op een frequentie draait die verschilt van de netfrequentie, kunnen bv. wekkerradio's sneller of trager lopen.

77 Op dit moment zijn er geen gegevens over het incidentgebeuren op 70 kV-net VREG, RAPP-2012-6.

78 Wet op de Handelspraktijken en Consumentenbescherming (WHPC) is van toepassing op distributienetbeheerders en leveranciers en bepaalt mee de burgerlijke aansprakelijkheid en regelt de modaliteiten en omvang van het herstel van de schade. De toepassing kan niet worden uitgesloten, tenzij uitdrukkelijk bepaald. Er is geen wettelijke bepaling die de toepassing van de WHPC uitsluit voor de elektriciteitssector.

79 Exoneratieclausules sluiten aansprakelijkheden uit of beperken deze. Zo kan er schade zijn als gevolg van een fout van de netbeheerder, maar sluit het aansluitingsreglement de aansprakelijkheid uit, bijvoorbeeld omdat de fout niet is aangetoond, de franchise niet is overschreden, het maximumbedrag van tussenkomst per incident is overschreden, etc.

80 Wet van 25 februari 1991 betreffende de aansprakelijkheid voor producten met gebreken.

81 Rechtspraak in 2010 wees uit dat een distributienetbeheerder een producent is, en elektriciteit (en wellicht ook water en gas) een product en dat zodoende de Wet **Productaansprakelijkheid** van toepassing op de distributienetbeheerders in verhouding met netgebruikers/consumenten.

van toepassing op distributienetbeheerders voor elektriciteit geleverd aan consumenten, een objectieve aansprakelijkheid[82] voorziet. De producent zou zich in een aansluitingscontract niet mogen exonereren van zijn vergoedingsplicht, door een franchise of maximumbedrag in te stellen of door te vereisen dat de fout van de netbeheerder bewezen moet worden.

Ook moet uitgeklaard worden wat er bv. gebeurt met de vergoeding van rechtstreekse materiële schade bij niet-langdurige onderbrekingen die volgens het huidige aansluitingsreglement wel voor schadevergoeding in aanmerking kwam (weliswaar met franchise van 250 euro), maar die volgens het voorstel in de consultatienota niet in aanmerking komt voor de ongemakkenvergoeding bij langdurige onderbrekingen? Kunnen regelingen eventueel gecumuleerd worden?

4.5. Overleg en communiceer beter bij werken

Tijdige en degelijke communicatie en overleg bij werken zijn cruciaal, zowel van netbeheerders naar verbruikers als tussen netbeheerders en aannemers.

Hoewel er al heel wat verplichtingen en afspraken gelden over de communicatie naar **verbruikers** bij storingen, onderbrekingen en aansluitingen (bv. jaarlijks verslag van netbeheerders aan de VREG over de kwaliteit van de dienstverlening[83], de voorafgaande melding bij geplande werken, de informatietelefoon), zijn er indicaties dat deze **communicatie beter** kan. Concreet vraagt de SERV om verbruikers zo vroeg mogelijk te informeren over werken, en liefst meer dan 5 werkdagen op voorhand[84]. Ook is er nood aan een overzichtelijke rapportage over geplande werken bv. via een online-databank van (verwachte) werken[85]. Verder lijkt het cruciaal om over geplande onderbrekingen te **overleggen** met bepaalde types verbruikers**.** Overleg met de betrokkenen vóór en tijdens de werken kan namelijk de timing en de modaliteiten van de werken beter afstemmen op de behoeften van verbruikers.

Verder wijst de raad op de noodzaak om de precieze **aansluitingstermijnen** voor verbruikers beter te **bepalen en te communiceren**. Het is vaak moeilijk vast te stellen wat de uiterste aansluitingsdatum was omdat er opschortende voorwaarden kunnen gelden. In ieder geval moet vermeden worden dat door de invoering van de dagvergoeding bij vertragingen de uitvoeringstermijnen in de praktijk langer worden. Zo zouden netbeheerders in hun contracten langere termijnen kunnen bedingen en zouden zij bij een niet-eenvoudige aansluiting kunnen wachten met het overmaken van offertes. De termijn voor aansluiting begint pas te lopen vanaf de offerte (niet vanaf de aanvraag). Bovendien kunnen netbeheerders de aansluiting van niet-huishoudelijke afnemers

---

82 Die objectieve productaansprakelijkheid impliceert dat wie schade lijdt door een gebrekkig product alleen zijn schade, het gebrek en het oorzakelijk verband moet bewijzen (en dus niet de fout). Als elektriciteit (of gas) niet op onschadelijke wijze tot bij de verbruiker gebracht wordt en dus niet de veiligheid brengt die ervan verwacht kan worden, spreekt men van een gebrekkig product. De producent moet dan de volledige schade vergoeden voor lichamelijke schade (ongeacht of het om een consument gaat of niet) en voor materiële schade voor de goederen gebruikt in de privésfeer (die laatste is in het licht van consumentenbeschermingswetgeving wél enkel relevant voor consumenten, dus niet voor professionelen) weliswaar na aftrek van een franchise van 500 euro.

83 Volgens art. 1.2.3. van de Algemene Bepalingen van het Technisch Reglement Distributie Gas, verslag op basis van een rapporteringsmodel opgesteld door de VREG.

84 10 werkdagen (hoogspanning/middendruk) of 5 werkdagen (laagspanning/lage druk)

85 bv. http://www.energytracker.nl/.

(voorlopig) **weigeren**. De verplichte aansluiting geldt alleen voor huishoudelijke afnemers.

Tot slot is ook communicatie en overleg **naar de aannemers** en tussen aannemers en netbeheerders van belang om beschadiging van de netten te voorkomen. De regeling inzake de atlas van de ondergrond moet daarbij nader bekeken worden. Overleg is ook nodig met het oog op een betere coördinatie met andere werkzaamheden (bv. wegenwerken, andere infrastructurele voorzieningen). De opvolging van deze coördinatie moet beleidsdomeinoverschrijdend georganiseerd worden.

4.6. Communiceer eerlijk over risico's van de energievoorziening

Communicatie over risico's van stroom- en gasonderbrekingen en –storingen kan schade verminderen. Hoe hoger de verwachtingen, hoe groter de schade als er iets mis gaat. Realistische informatie over de risico's van de energievoorziening kan daarentegen realistische verwachtingen over de betrouwbaarheid van de energievoorziening kweken en kan zo private beschermingsmaatregelen stimuleren. Informatieverstrekking en sensibilisering moeten verbruikers dus bewust maken van de risico's van onderbrekingen en storingen in de toekomst, van gevoeliger wordende verbruiken, van afschakelregelingen en de daar geldende prioriteiten en van mogelijkheden om zichzelf tegen onderbrekingen en storingen te beschermen. Storingen in de energievoorziening zouden dan deel moeten gaan uitmaken van de klassieke noodplanning bij (professionele) verbruikers.

Referentielijst

AKKER, I., HOP, P., VAN DER NOLL, R., DE NOOIJ, M., TIEBEN, B. (2009) Waardering van stroomstoringen, Actualisering van de gegevens voor de kwaliteitsregulering. In opdracht van NMa/Energiekamer. SEO Economisch Onderzoek, Amsterdam

Bijvoet, C.C., Nooij, M. de, Koopmans, C.C., Kosten van stroomstoringen. ESB, 88e jaargang, nr. 4415, pagina 460, 3 oktober 2003.

Bijvoet, e.a. (2003) "Gansch het raderwerk staat stil." De kosten van stroomstoringen

BRUGEL, Reguleringscommissie voor Energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Advies (BRUGEL-advies -20120907 - 148) betreffende het Verslag over de kwaliteit van de prestaties voor gas van de Brusselse distributienetbeheerder – SIBELGA Voor het jaar 2011 Opgesteld op basis van artikel 8 van het technisch reglement voor het beheer van het gasdistributienet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de toegang ertoe

Devogelaer, D., Gusbin, D. (2004) Een kink in de kabel: de kosten van een storing in de stroomvoorziening. Federaal Planbureau.

DEWIT, B. Aansprakelijkheid van netbeheerders en betrouwbaarheid van energielevering. N.T.B.R. 2004, 120-123.

Final report on liability of electricity transmission system operators for supply failure. In the framework of the EC tender TREN/C2/395/2009 on "the liability of electricity transmission system operators for supply failure" Prepared by the law firm Philippe & Partners. Brussels, 26 July 2010.

VREG, Rapport van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt van 15 mei 2012 met betrekking tot de kwaliteit van de dienstverlening van de aardgasdistributienetbeheerders in het Vlaamse Gewest in 2011. RAPP-2012-2

VREG, Rapport van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt van 15 mei 2012 met betrekking tot de kwaliteit van de dienstverlening van de elektriciteitsdistributienetbeheerders in het Vlaamse Gewest in 2011. RAPP-2012-6.

VREG, Rapport van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt van 23 maart 2010. Evaluatie van de aansprakelijkheidsregeling voor schade bij stroom-of gasonderbrekingen of –storingen van de netbeheerders (cijfers 2008). RAPP-2010-1

VREG, Rapport van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt van 24 november houdende de aanbeveling van de VREG met betrekking tot de toegangscontracten die van toepassing zijn in 2003 en de voorgestelde toegangscontracten voor 2004 van de in het Vlaams Gewest gevestigde distributienetbeheerders en aardgasnetbeheerders. MEDE-2003-10.

VREG. Consultatienota Aansprakelijkheid Distributienetbeheerders – Consultatie t.e.m. 17 september 2012. 18/07/2012.

ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

Minaraad
milieu- en natuurraad van Vlaanderen

Mevrouw Freya Van den Bossche
Vlaamse minister van Energie, Wonen,
Steden en Sociale Economie
Martelaarsplein 7
1000 Brussel

datum	12 juli 2013
onze referentie	01/K2/M10/13/588
contact	jan.verheeke@minaraad.be / 02 558 01 36
betreft	Melding van niet-advisering adviesvraag aansprakelijkheid netbeheerders

Mevrouw de minister,

Wij ontvingen in goede orde uw adviesvraag van 25 juni 2013 betreffende het voorontwerp van decreet houdende de wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aansprakelijkheid van netbeheerders.

Tot mijn spijt, moet ik u meedelen dat het Dagelijks Bestuur van de Minaraad tijdens haar bijeenkomst op 27 juni 2013 beslist heeft dat de Minaraad niet zou ingaan op deze adviesvraag. Bijgevolg kan de beslissingsprocedure met betrekking tot dit voorontwerpdecreet verder gezet worden zonder advies van de Minaraad.

Met de meeste hoogachting,

Jan Verheeke
secretaris
i.o. voor
Bert De Wel
voorzitter

VOORONTWERP VAN DECREET
d.d. 19 juli 2013

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aansprakelijkheid van netbeheerders

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het voorontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, gewijzigd bij de decreten van 6 mei 2011, 8 juli 2011, 18 november 2011, 16 maart 2012, 13 juli 2012 en 1 maart 2013, wordt een punt 114°/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“114°/2 storing: elke overschrijding van de norm NBN EN 50160 in de elektriciteitstoevoer of elke afwijking van de toegelaten drukniveaus van het aardgasdistributienet;”.

Art. 3. In titel IV, hoofdstuk I, van het zelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 2011 en 16 maart 2012, wordt een afdeling IV/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling IV/1. – Vergoedingsplichten van de netbeheerder”.

Art. 4. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling IV/1, ingevoegd bij artikel 3, een onderafdeling I ingevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling I. Schadevergoeding bij storing”.

Art. 5. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling I, ingevoegd bij artikel 4, een artikel 4.1.11./1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.11./1 De netbeheerder is de netgebruiker die aangesloten is op zijn net in overeenstemming met de wettelijke bepalingen vergoeding verschuldigd van de schade die de netgebruiker leed als gevolg van een storing, behoudens andersluidende contractuele bepalingen.

De vergoeding kan echter niet meer bedragen dan 2.000.000 euro per incident, voor het geheel van de schadegevallen. Als het totale bedrag van de schadevergoedingen dat maximumbedrag overschrijdt, is de schadevergoeding die verschuldigd is aan elke netgebruiker naar evenredigheid beperkt. Dit maximumbedrag geldt niet voor schade aan personen.

De netbeheerder wordt in overeenstemming met de wettelijke bepalingen in de rechten van de netgebruiker gesteld ten opzichte van de veroorzaker van de storing, voor de door hem betaalde vergoeding met toepassing van dit artikel.”.

Art. 6. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling IV/1, ingevoegd bij artikel 3, een onderafdeling II ingevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling II. Gemeenschappelijke bepalingen voor onderafdelingen III tot en met V”.

Art. 7. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling II, ingevoegd bij artikel 6, een artikel 4.1.11./2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.11./2 De bepalingen van onderafdeling III tot en met V gelden behoudens andersluidende contractuele bepalingen.

De bepalingen van onderafdeling III tot en met V sluiten de toepassing van andere wettelijke bepalingen niet uit. De gezamenlijke toepassing van verschillende aansprakelijkheidsgronden kan nooit leiden tot een hogere vergoeding dan de integrale herstelling van de geleden schade. De vergoeding is beperkt tot 2.000.000 euro per incident, voor het geheel van de schadegevallen. Als het totale bedrag van de schadevergoedingen dat maximumbedrag overschrijdt, is de schadevergoeding die verschuldigd is aan elke netgebruiker naar evenredigheid beperkt. Dit maximumbedrag geldt niet voor schade aan personen.

De bedragen, vermeld in artikel 4.1.11./3 tot en met 4.1.11./5, worden vanaf 1 januari 2015 jaarlijks van rechtswege geïndexeerd door vermenigvuldiging met het gezondheidsindexcijfer voor de maand juni van het jaar n-1 en die te delen door het gezondheidsindexcijfer voor de maand juni 2013.

Onder gezondheidsindexcijfers als vermeld in het tweede lid, wordt verstaan: het prijsindexcijfer dat berekend en benoemd wordt voor de toepassing van artikel 2, eerste lid, van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van ’s lands concurrentievermogen, bekrachtigd bij wet van 30 maart 1994.”.

Art. 8. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling IV/1, ingevoegd bij artikel 3, een onderafdeling III ingevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling III. Forfaitaire vergoeding bij laattijdige aansluiting”.

Art. 9. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling III, ingevoegd bij artikel 8, een artikel 4.1.11./3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 4.1.11./3. De distributienetbeheerder is de aanvrager van een aansluiting op zijn net een vergoeding verschuldigd per dag overschrijding van de aansluitingstermijn die voorgeschreven is door de technische reglementen of die in onderling overleg werd afgesproken, behalve als hij kan bewijzen dat hij de laattijdigheid van de aansluiting niet heeft kunnen beletten.

De dagvergoeding bedraagt 25 euro voor een huishoudelijke afnemer in geval van een laattijdige eenvoudige aansluiting of een laattijdige tijdelijke aansluiting, 50 euro voor een niet-huishoudelijke afnemer in geval van een laattijdige eenvoudige aansluiting of een laattijdige tijdelijke aansluiting, en 100 euro voor een laattijdige aansluiting met detailstudie.

De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de VREG, de voorwaarden en de procedure tot indiening van de aanvraag van de vergoeding.".

Art. 10. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling IV/1, ingevoegd bij artikel 3, een onderafdeling IV ingevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling IV. Forfaitaire vergoeding bij laattijdige heraansluiting".

Art. 11. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling IV, ingevoegd bij artikel 10, een artikel 4.1.11./4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 4.1.11./4. De distributienetbeheerder is een netgebruiker een vergoeding verschuldigd per dag vertraging van de realisatie van de heraansluiting van die netgebruiker op zijn net, behalve als hij kan bewijzen dat hij de laattijdigheid van de heraansluiting niet heeft kunnen beletten.

De vergoeding bedraagt 75 euro.

De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de VREG, de voorwaarden en de procedure tot indiening van de aanvraag van de vergoeding.".

Art. 12. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling IV/1, ingevoegd bij artikel 3, een onderafdeling V ingevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling V. Forfaitaire vergoeding bij langdurige stroomonderbreking".

Art. 13. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling V, ingevoegd bij artikel 12, een artikel 4.1.11./5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.11./5. §1. De netbeheerder is de netgebruiker, aangesloten op het distributienet, een vergoeding verschuldigd in geval van een niet-geplande stroomonderbreking met technische oorzaak van minstens vier uur.

De vergoeding bedraagt 35 euro voor de huishoudelijke afnemer, vermeerderd met 20 euro voor elke bijkomende periode van vier uur. Deze bedragen worden verdubbeld als de onderbreking plaatsvindt in de periode vermeld in artikel 6.1.2., §1, derde lid.

Voor de niet-huishoudelijke afnemer bedraagt de vergoeding 20% van het bedrag overeenkomstig de distributiekosten voor de maand die voorafgaat aan de maand waarin de onderbreking zich heeft voorgedaan, met een minimum van 35 euro. Dat bedrag wordt vermeerderd met de helft van het bedrag, met een minimum van 20 euro, voor elke bijkomende periode van vier uur.

§2. De vergoedingsplicht, vermeld in paragraaf 1, geldt niet in geval van een onderbreking als gevolg van een noodsituatie of overmacht, zoals omschreven in de technische reglementen.

§3. De netgebruiker dient de aanvraag voor de vergoeding in bij de distributienetbeheerder, op straffe van onontvankelijkheid binnen dertig kalenderdagen die volgen op de langdurige onderbreking. Binnen zestig kalenderdagen die volgen op de indiening van de aanvraag, wordt de vergoeding door de distributienetbeheerder betaald als de aanvraag gegrond is.

§4. De distributienetbeheerder wordt in de rechten van de netgebruiker gesteld ten opzichte van degene die het ontstaan of het aanhouden van de onderbreking veroorzaakte, voor de door hem betaalde vergoeding met toepassing van dit artikel.

De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de VREG, de voorwaarden en de procedure tot indiening van de aanvraag van de vergoeding.”.

Art. 14. Aan artikel 7.1.1, §1, zesde lid van hetzelfde decreet wordt de volgende zin toegevoegd:

“Wanneer de eigenaar van een productie-installatie of de natuurlijke persoon of rechtspersoon die daartoe door hem werd aangewezen een aanvraag tot verlenging, als vermeld in het vierde lid, indient zonder dat eerder een aanvraag tot verlenging, vermeld in het derde lid, werd ingediend, dan verliest deze installatie alle rechten tot verlenging van de steunperiode die ze kan verkrijgen op grond van het derde lid.”.

Art. 15. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2015, met uitzondering van artikel 14 dat in werking treedt op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Brussel, ...

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie,

Freya VAN DEN BOSSCHE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 53.929/1/V
van 18 september 2013

over

een voorontwerp van decreet 'houdende wijziging (…) van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aansprakelijkheid van netbeheerders'

Op 24 juli 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot 20 september 2013, een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet 'houdende wijziging (…) van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aansprakelijkheid van netbeheerders'.

Het voorontwerp is door de eerste vakantiekamer onderzocht op 3 september 2013. De kamer was samengesteld uit Jan SMETS, staatsraad, voorzitter, Bruno SEUTIN en Kaat LEUS, staatsraden, Johan PUT, assessor, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Tim CORTHAUT, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 18 september 2013.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,[1] alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET VOORONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt in de eerste plaats tot de invoering van een aantal bijzondere aansprakelijkheidsregelingen voor netbeheerders in het geval van storingen of onvoorziene onderbrekingen in de levering van gas en elektriciteit.

Artikel 2 van het ontwerp strekt tot het toevoegen van een definitie aan artikel 1.1.3 van het Energiedecreet teneinde het begrip 'storing' te definiëren.

Met artikel 5 wordt beoogd de schadevergoeding bij zulke storing te regelen. Er wordt nochtans, wat storingen betreft, geen nieuw aansprakelijkheidsregime ingevoerd. In plaats daarvan wordt verwezen naar de bestaande wettelijke voorschriften: de netbeheerder is de netgebruiker die op zijn net is aangesloten, vergoeding verschuldigd in overeenstemming met de wettelijke bepalingen. De ontworpen bepaling heeft, zo wordt in de memorie van toelichting verduidelijkt, "enkel als doel de aansprakelijkheid die bestaat op grond van de reeds bestaande aansprakelijkheidsgronden zoals bepaald door de federale regelgever, te bevestigen."[2] Wel wordt de totale schadevergoeding, ongeacht het aantal schadelijders en/of schadegevallen, per incident beperkt tot twee miljoen euro, met een uitzondering voor lichamelijke schade. Bovendien wordt voorzien in een regresrecht voor de netbeheerders tegen de eigenlijke verantwoordelijken. Contractuele afwijkingen blijven mogelijk. Echter, door de samenloop van (1) een recent arrest van het Hof van Cassatie[3] waarin werd geoordeeld dat afwijkingen van aanvullend recht weliswaar bij contract kunnen worden ingesteld, maar niet op basis van de eigen reglementen van de netbeheerders, en (2) een geplande wijziging van het technisch reglement dat het sluiten van contracten met kleine afnemers zal verbieden, wordt het aantal gevallen waarin een dergelijk afwijkend beding zal kunnen worden opgenomen, beperkt.

De ontworpen regeling strekt vervolgens tot het invoeren van drie aparte vergoedingsregelingen voor geleden schade, inclusief ongemakken, voor specifieke incidenten bij de levering van gas en elektriciteit, gebaseerd op een gemeenschappelijk kader.

Artikel 7 van het ontwerp strekt tot invoering van een nieuw artikel 4.1.11/2 in het Energiedecreet met enkele gemeenschappelijke regels voor die drie bijkomende vergoedingsregelingen. De samenloop van die regelingen met andere wettelijke aansprakelijkheidsregels wordt niet uitgesloten, maar het geheel van de verschillende

[1] Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de conformiteit met de hogere rechtsnormen verstaan.

[2] Memorie van toelichting, p. 10.

[3] Cass. 8 maart 2012, *Intercommunale Maatschappij voor Gas en Electriciteit van het Westen cvba / KBC Verzekeringen nv, D.M.* (AR C.11.0027.N).

schadevergoedingen, ongeacht hun grondslag, mag het integrale herstel van de geleden schade niet te boven gaan. Er wordt bovendien een maximum bepaald. In de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat, naar analogie van de regeling voor storingen, een maximale vergoeding wordt bepaald die is beperkt, en dit, zelfs bij een beroep op de bestaande aansprakelijkheidsgronden zoals de gemeenrechtelijke aansprakelijkheid, tot twee miljoen euro per incident,[4] behalve voor schade aan personen. De relevante bedragen worden geïndexeerd op basis van de gezondheidsindex. Het is in beginsel mogelijk om afwijkende contractuele regelingen te bedingen. Voor huishoudelijke afnemers zal dit echter *de facto* niet kunnen, aangezien een parallel door te voeren wijziging van het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit Vlaams Gewest (versie 15 mei 2012) respectievelijk Technisch Reglement Distributie Gas Vlaams Gewest (versie 15 mei 2012) het niet langer mogelijk zal maken om met kleine afnemers een contractuele relatie te hebben. Gelet op het hoger aangehaalde arrest van het Hof van Cassatie van 8 maart 2012, waaruit volgt dat netbeheerders niet via hun reglementen kunnen afwijken van aanvullend recht, zouden dergelijke afnemers dus in elk geval onder het decreet vallen.

Het ontworpen artikel 4.1.11/3 (artikel 9 van het ontwerp) voorziet in hoofde van de distributienetbeheerder een forfaitaire dagvergoeding bij laattijdige aansluiting. Het bedrag is verschuldigd per dag vertraging ten opzichte van de aansluitingstermijn voorgeschreven bij het technisch reglement of een contractuele bepaling, en varieert afhankelijk van de aard van de netgebruiker. Het gaat om een foutaansprakelijkheid van de distributienetbeheerder, maar met omkering van de bewijslast.

Het ontworpen artikel 4.1.12/4 (artikel 11 van het ontwerp) strekt tot het invoeren van een forfaitaire vergoeding van 75 euro per dag vertraging bij laattijdige heraansluiting van elektriciteit of gas. Ook hier gaat het om een foutaansprakelijkheid van de distributienetbeheerder, met omkering van de bewijslast.

Het ontworpen artikel 4.1.11/5 (artikel 13 van het ontwerp) strekt tot het invoeren van een forfaitaire vergoeding bij langdurige stroomonderbreking. Hier gaat het om een objectieve aansprakelijkheid van de netbeheerder (distributienetbeheerder of vervoersnetbeheerder) van elektriciteit, telkens een niet-geplande stroomonderbreking met technische oorzaak van minstens vier uur plaatsvindt, althans voor zover er geen sprake is van overmacht of een noodsituatie. Voor huishoudelijke afnemers bedraagt de vergoeding 35 euro voor de eerste vier uur, en vervolgens voor elke volgende periode van vier uur een vergoeding van 20 euro. Die bedragen worden verdubbeld tijdens de periode bedoeld in artikel 6.1.2, § 1, derde lid, van het Energiedecreet, wanneer het koude weer het ongemak geacht wordt te verergeren. Voor niet-huishoudelijke afnemers bedraagt het bedrag 20% van de distributiekosten op de factuur van de voorbije maand, te vermeerderen met de helft van dat bedrag na elke volgende periode van vier uur. Er wordt niet voorzien in een analoge regeling met betrekking tot onderbrekingen van de gastoevoer, omdat die in de praktijk nauwelijks zouden voorkomen.

[4] In tegenstelling tot wat wordt opgemerkt in de memorie van toelichting bij artikel 11 geldt dit plafond voor de onderafdelingen III tot en met V, en derhalve ook voor onderafdeling IV (forfaitaire vergoeding bij laattijdige heraansluiting).

3. Ten slotte, los van de regeling betreffende de aansprakelijkheid van de netbeheerder, strekt het ontworpen artikel 12 tot het invoeren van een artikel 7.1.1, § 1, zesde lid, in het Energiedecreet, waarmee voor de toekomst een einde wordt gemaakt aan een discussie tussen de energiebedrijven, enerzijds, en het Vlaams Energieagentschap (hierna VEA) en de Vlaamse Regulator voor de Elektriciteit en het Gas (hierna VREG), anderzijds, over de vraag of de mogelijkheden om een verlenging van productiesteun te krijgen, waarin is voorzien in het artikel 7.1.1, § 1, derde lid, van het Energiedecreet, en de mogelijkheid om bijkomende groenestroomcertificaten te krijgen voorzien in artikel 7.1.1, § 1, vierde lid, van het Energiedecreet, serieel moeten worden aangevraagd, of dat men meteen de steunmaatregel bedoeld in die laatste bepaling kan aanvragen. De ontworpen wijziging strekt ertoe nu ondubbelzinnig de mogelijkheid in te voeren om meteen de steunverlenging bedoeld in artikel 7.1.1, § 1, vierde lid, van het Energiedecreet aan te vragen, maar verbindt daar wel het gevolg aan dat elke aanspraak op een verlenging van de steun volgens het derde lid dan komt te vervallen. Daarmee wordt voor de toekomst afgeweken van de positie die nu wordt ingenomen door de VREG en het VEA, zonder dat dit afbreuk doet aan de al genomen beslissingen.

BEVOEGDHEID

4.1. De gewesten zijn bevoegd voor de regelgeving met betrekking tot de distributie van elektriciteit en gas, op basis van artikel 6, § 1, VII, eerste lid, a) en b), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen'. Op grond van die bevoegdheidstoewijzing kunnen zij de gewestelijke elektriciteitsmarkt regelen, waarbij zij rekening kunnen houden met onder meer de sociale en economische aspecten van de elektriciteitsvoorziening.[5] De federale overheid is echter nog steeds bevoegd voor de algemene regels inzake de bescherming van de gebruiker (artikel 6, § 1, VI, vierde lid, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980), en is meer algemeen op basis van haar residuaire bevoegdheden bevoegd gebleven voor de algemene regels inzake contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid.

4.2. De stellers van het ontwerp ontwikkelen in het licht daarvan de stelling dat hoewel de gewestwetgever in beginsel niet bevoegd is om op algemene wijze in te grijpen in het aansprakelijkheidsrecht, hij niettemin op basis van zijn bevoegdheden inzake het energiebeleid, meer bepaald zijn bevoegdheden betreffende de distributie van gas en elektriciteit, eventueel bijkomend op grond van zijn impliciete bevoegdheden (artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980), regels mag uitvaardigen inzake burgerlijke aansprakelijkheid indien dit nodig is om het beleid op efficiënte wijze uit te voeren. De stellers van het ontwerp oordelen dat het gewest mag voorzien in noodzakelijke aanvullingen van het federale consumentenbeschermingsrecht die specifiek betrekking zouden hebben op de bescherming van de consument bij storingen of onderbrekingen van de levering van gas of elektriciteit via de distributienetten. In het bijzonder zou het derhalve mogelijk zijn om het voor consumenten gemakkelijker te maken om bepaalde schade die, gelet op de gemeenrechtelijke (bewijs)regels, moeilijk te verhalen is volgens het gemene recht, toch vergoed te krijgen van de netbeheerders.

[5] GwH 9 juli 2013, nr. 101/2013, B.6.

4.3. De stellers van het ontwerp vinden hiervoor steun in een recent arrest van het Grondwettelijk Hof van 9 juli 2013 dat een gelijkaardige vergoedingsregeling ingevoerd door het Waalse Gewest,[6] verenigbaar acht met de bevoegdheidverdelende regels.[7] Het Grondwettelijk Hof oordeelt dat 'de bijzondere wetgever aan de gewesten de mogelijkheid heeft willen bieden om de aangelegenheden die onder hun bevoegdheid vallen, te onderwerpen aan extra kwalitatieve voorwaarden betreffende consumentenbescherming, met inachtneming van de economische beginselen vervat in artikel 6, § 1, VI, derde lid'[8] van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Bij de uitoefening van hun bevoegdheden inzake energie dienen de gewesten het algemene normatieve kader van de economische unie en de monetaire eenheid in acht te nemen, met inbegrip van de naleving van de normen inzake de bescherming van de consument. Het komt de federale overheid toe inzake consumentenbescherming de algemene beginselen vast te leggen waarbij het kan voorzien in minimale garanties.[9] Dat belet de gewesten niet dit algemene normatieve kader inzake consumentenbescherming te vervolledigen teneinde een beleid te voeren aangepast aan hun behoeften voor zover die regels niet strijdig zijn met dat algemene normatieve kader. Zo kunnen de gewesten met betrekking tot de aangelegenheden waarvoor ze bevoegd zijn in vergoedingsregelingen voorzien ter bescherming in die domeinen van de consument van goederen of diensten en teneinde de veiligheid en de kwaliteit van die producten en diensten te verzekeren.

4.4. In het licht van voormeld arrest lijken de drie bijzondere forfaitaire vergoedingsregimes bedoeld in de ontworpen artikelen 4.1.11/2 tot 4.1.11/5 van het Energiedecreet in overeenstemming met de bevoegdheidverdelende regels, althans in zoverre niet, ook niet via de invoering van een maximale vergoeding, wordt afgeweken van de federale minimumgaranties inzake consumentenbescherming. Het komt de gewesten weliswaar toe om specifieke, aanvullende regels inzake consumentenbescherming uit te vaardigen, waaronder forfaitaire vergoedingsregimes. Op grond van die bevoegdheid kan evenwel niet worden afgeweken van de federale aansprakelijkheidsregels. De ontworpen regeling, die er in voorziet de maximale schadevergoeding te beperken tot een absoluut plafond 'zelfs bij beroep op de bestaande aansprakelijkheidsgronden zoals de gemeenrechtelijke aansprakelijkheid', staat daarmee op gespannen voet. In dat verband is er op te wijzen dat het decreet van het Waalse Gewest van 12 april 2001 'betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt' (net zoals de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 1 april 2004 'betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest') de consument niet verhindert, en zulks krachtens artikel 25*septies* zelf van dat decreet respectievelijk artikel 24*octies*, § 1, van die ordonnantie), de netbeheerder met toepassing van andere wetsbepalingen aansprakelijk te stellen. Met de ontworpen maximumvergoeding wordt echter een beperking doorgevoerd van de schadevergoeding die de afnemers kunnen ontvangen

[6] Artikelen 25*bis* tot 25*septies* van het decreet van het Waalse Gewest van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt.

[7] GwH 9 juli 2013, nr. 101/2013.

[8] GwH 9 juli 2013, nr. 101/2013, B.5.

[9] GwH 21 oktober 1998, nr. 105/1998.

ten opzichte van de federale basiswetgeving. Niet de consument, maar de netbeheerder wordt door deze bepaling beschermd.

4.5. Het ontworpen artikel 4.1.11/1 van het Energiedecreet botst op dezelfde grenzen wat de bevoegdheidsrechtelijke grondslag betreft.

De stellers van het ontwerp geven aan dat ze, in het geval van storing, niet hebben geopteerd voor het invoeren van een vergoedingsplicht voor storingen in de gas- of elektriciteitsdistributie naast de reeds bestaande wettelijke aansprakelijkheidsregels. De ontworpen regeling heeft "enkel als doel de aansprakelijkheid die bestaat op grond van de bestaande wettelijke regelingen zoals bepaald door de federale regelgever",[10] te bevestigen. Niettemin wordt ook hier een algemeen plafond van twee miljoen euro ingevoerd per incident, dat weliswaar doorbroken kan worden voor de vergoeding van lichamelijke schade. Op deze manier doen de stellers afbreuk aan de federale regels, zonder dat er een meerwaarde voor de consumenten is. Er wordt enkel een beperking doorgevoerd van de schadevergoeding die de afnemers kunnen ontvangen ten opzichte van de federale basiswetgeving. Niet de consument, maar de netbeheerder wordt door deze bepaling beschermd. Precies op dit punt verschilt de voorgestelde regeling met de regeling van het Waalse Gewest die door het Grondwettelijk Hof verenigbaar is verklaard met de bevoegdheidverdelende regels.[11]

5.1. Wanneer de regeling tot invoering van een absoluut plafond er echter toe strekt om in het kader van de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt de financiële positie van de netbeheerders te beschermen en hun goede werking te garanderen, evenals een kwalitatieve werking van het distributienet, dan lijkt daarvoor de bevoegdheidsrechtelijke grondslag te kunnen worden gevonden in artikel 6, § 1, VII, eerste lid, a) en b), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Op grond van die bepaling kunnen de gewesten de gewestelijke elektriciteitsmarkt organiseren en vermogen zij daarbij rekening te houden met onder meer de economische aspecten van de elektriciteit- en distributievoorziening, m.i.v. de bescherming van de (economische leefbaarheid van de) netbeheerder.

5.2. De ontworpen regelingen, in het bijzonder (1) de invoering van een absoluut maximum(vergoedings)plafond – behoudens voor lichamelijke schade - voor de forfaitaire regelingen (d.w.z. bij laattijdige aansluiting, laattijdige heraansluiting en langdurige stroomonderbreking), en dit, zelfs bij een beroep op de bestaande aansprakelijkheidsgronden zoals de gemeenrechtelijke aansprakelijkheid, evenals (2) de regeling inzake storingen waarvoor de gemeenrechtelijke aansprakelijkheidregeling 'wordt bevestigd' doch waarbij ook in een

[10] Memorie van toelichting, p. 10.

[11] Artikel 25*quinquies* van het Waalse decreet van 12 april 2001 'betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt' voorziet weliswaar in een forfaitaire vergoeding bij stroomstoringen, die eveneens beperkt is tot twee miljoen euro. Die bepaling moet echter worden gelezen in samenhang met artikel 25*septies*, § 1, van dat decreet: "De bepalingen van de subsecties I tot III [namelijk de artikelen 25*bis* tot 25*sexies*] verhinderen de toepassing van andere wettelijke bepalingen niet die het mogelijk maken om de verantwoordelijkheid van de netbeheerder in vraag te stellen. De gezamenlijke toepassing van verschillende verantwoordelijkheidsstelsels kan in ieder geval niet leiden tot een schadevergoeding van de eindafnemer die groter is dan de integrale herstelling van het geleden nadeel." Met andere woorden, de forfaitaire gewestelijke vergoeding is weliswaar beperkt tot twee miljoen euro en onderworpen aan de voorwaarden die het gewest passend acht, maar niettemin is het ook voor een situatie die onder artikel 25*quinquies* valt mogelijk om een volledige schadevergoeding op basis van het gemeen recht te krijgen.

maximumvergoeding wordt voorzien, strekken er, luidens de memorie van toelichting, toe de financiële positie, en dus de goede werking, van de netbeheerders te vrijwaren. De netbeheerders moeten de maximale kost voor de aansprakelijkheid kunnen financieren en/of verzekeren en hun kerntaak - het uitbaten van een veilig en betrouwbaar net, en het bewaren van het evenwicht op het net, waartoe de nodige investeringen en onderhoud vereist zijn, kunnen blijven vervullen. Die kerntaak zou, volgens de stellers van het ontwerp, in het gedrang kunnen komen als al te veel reserves moeten aangelegd worden, of hoge verzekeringspremies uitbetaald moeten worden, om het hoofd te kunnen bieden aan omvangrijke vorderingen tot schadevergoedingen. Een onbeperkte aansprakelijkheid van de netbeheerder en het daarmee samenhangende risico wordt, steeds volgens de memorie van toelichting, onverzekerbaar geacht en zou de financiële stabiliteit van de netbeheerders in het gedrang brengen.[12]

5.3. Er moet dan wel over worden gewaakt dat bij de uitoefening van die gewestelijke bevoegdheid inzake de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt het evenredigheidsbeginsel in acht wordt genomen, hetgeen vereist dat er geen onevenredige aantasting is van de federale bevoegdheid inzake het aansprakelijkheidsrecht en het beschermingsniveau dat aan de netgebruikers op grond van die wettelijke aansprakelijkheidregelingen wordt geboden. Onder voorbehoud van het bestaan van feitelijke elementen waarvan de Raad van State geen kennis draagt, lijkt dit beginsel niet te zijn geschonden.

ALGEMENE OPMERKINGEN

6.1. Het begrip ‘storing’ wordt gedefinieerd als elke overschrijding van de norm NBN EB 50160 in de elektriciteitstoevoer of elke afwijking van de toegelaten drukniveaus van het aardgasdistributienet. Dat is in twee opzichten problematisch.

6.1.1. In de eerste plaats is de norm NBN EN 50160 niet openbaar gemaakt door bekendmaking in het Belgisch Staatsblad. De normen zijn slechts beschikbaar bij het NBN tegen betaling en bestaan bovendien slechts in het Engels, het Frans en het Duits.

Vooraf moet worden opgemerkt dat de huidig geldende norm (voluit NBN EN 50160: 2010 Spanningskarakteristieken in openbare elektriciteitsnetten) (4e uitgave)) reeds meermaals is gewijzigd. Wellicht om die reden willen de stellers van het ontwerp net een dynamische verwijzing opnemen en wordt dus verwezen naar het algemene nummer, maar dat impliceert dat de decreetgever op dat punt ook voor de toekomst beslissingsmacht overdraagt aan het NBN, dat impliciet maar zeker de draagwijdte van de decretale bepaling zal kunnen beïnvloeden.

In een advies betreffende een gelijkaardige verwijzing naar de norm NBN EN ISO/IEC 17020 heeft de afdeling Wetgeving recent het volgende opgemerkt:

> “De betrokken normen zijn enkel beschikbaar op de website van het NBN (het Bureau voor Normalisatie) in het Frans, het Engels en het Duits, en tegen betaling.

[12] Zie p. 7 van de memorie van toelichting.

> Hieromtrent om nadere toelichting gevraagd, wees de gemachtigde erop dat er op de website van BELAC (http://belac.fgov.be) verschillende documenten vrij beschikbaar zijn in het Nederlands in de vorm van bijvoorbeeld "*algemene criteria en leidraden*" voor de toepassing van de betrokken normen en van "*checklists*" voor de evaluatie van de conformiteit van de betrokken norm, die een goed begrip zouden moeten opleveren van de inhoud van de betrokken normen. Deze vormen van publicatie beantwoorden evenwel niet aan de wettelijke voorgeschreven wijzen van officiële bekendmaking van verordenende bepalingen zoals voorgeschreven door de wet van 31 mei 1961 'betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen'."[13]

Zoals de Raad van State, afdeling Wetgeving, in het voormelde advies reeds heeft opgemerkt, zou het knelpunt van de ontbrekende bekendmaking van technische normen waarnaar in Belgische rechtsregels wordt verwezen, waaronder verschillende NBN-normen, op een horizontale manier moeten worden onderzocht en opgelost. Mochten er voor het oplossen hiervan bijzondere redenen zijn om bij wet af te wijken van de gebruikelijke bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, dan zal erop moeten worden toegezien dat deze bekendmaking beantwoordt aan de essentiële randvoorwaarden inzake toegankelijkheid en kenbaarheid van een officiële bekendmaking. Essentieel hierbij is de beschikbaarheid van een Nederlandse versie van de betrokken normen. Daarnaast mag, indien voor het consulteren van de voornoemde normen een vergoeding wordt gevraagd, het bedrag ervan de toegankelijkheid van die normen niet op onevenredige wijze belemmeren.[14]

Ook in het thans voorgelegde ontwerp wordt gerefereerd aan normen die niet overeenkomstig artikel 190 van de Grondwet zijn bekendgemaakt en die derhalve niet tegenwerpbaar zijn aan iedereen. Indien de verwijzing naar de voormelde normen desondanks wordt behouden, dienen de stellers van het ontwerp erop toe te zien dat de betrokken normen toegankelijk en kenbaar zijn. In dit geval moet voorts nog worden vastgesteld dat de norm niet enkel is gericht tot professionelen, maar daarentegen ook voor elke energieafnemer bepaalt op welke wijze de aansprakelijkheid van de elektriciteitsdistributeur voor een storing moet worden beoordeeld. Onder die omstandigheden lijkt het onverenigbaar met artikel 190 van de Grondwet de betrokken norm niet kosteloos ter beschikking te stellen van alle burgers in de Nederlandse taal op de daartoe geëigende manier, namelijk via bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

6.1.2. In de tweede plaats blijkt die norm inhoudelijk een complex geheel te zijn van een hele reeks statistische gegevens, waarvan maar zeer de vraag is of en hoe de burger kan achterhalen of het schadeverwekkende feit inderdaad als een storing in de zin van die norm moet worden aangemerkt, zodat een probleem van inhoudelijke toegankelijkheid rijst.[15]

---

[13] Adv.RvS 53.618/1/V van 25 juli 2013 over een ontwerp van koninklijk besluit 'betreffende de herijk van meetinstallaties voor andere vloeistoffen dan water', nr. 3.

[14] *Ibid.*

[15] In een oude beslissing van de VREG wordt de inhoud van de norm toegelicht. Uit de tabel blijkt dat allerhande afwijkingen in aanmerking komen, maar vaak slechts in de mate dat ze over een bepaalde periode voorkomen. Zo mag het spanningsniveau 95% van de tijd maximaal fluctueren binnen een range van +/- 10%, maar is er een absolute afwijking van +10%/-15% die 100% van de tijd moet worden gerespecteerd. Of die voorwaarden vervuld zijn is voor een gewone gebruiker vrijwel onmogelijk te achterhalen. Zie in dat verband de bijlage bij de beslissing BESL-2003-8 van de VREG van 19 februari 2003 met betrekking tot de vaststelling van het rapporteringsmodel,

6.1.3. Voor de gasdistributie moet hetzelfde worden opgemerkt, zij het in iets mindere mate. Het gaat hier om de minimale en maximale drukniveaus die voortvloeien uit de normen NBN EN 437[16] en NBN D51-003[17]. Ook daar geldt een probleem van kenbaarheid en toegankelijkheid van de betrokken normen, al zijn deze normen wel in het Nederlands beschikbaar en betreft het eenduidige waarden.

6.1.4. Het begrip 'storing' is enkel relevant voor het ontworpen artikel 4.1.11/1 van het Energiedecreet. Volgens de toelichting is het in de eerste plaats slechts de bedoeling om in herinnering te brengen dat bij een storing er schadevergoeding is verschuldigd volgens de (federale) wettelijke bepalingen. Door het begrip ‘storing’ in te voeren dreigt de fout, het verborgen gebrek of de contractuele wanprestatie die moet worden bewezen in het kader van het gemeenrechtelijke aansprakelijkheidsrecht te worden herleid tot een storing in de zin van het decreet, terwijl het gemene recht eraan geen *a-priori*-inhoud geeft, zodat ook andere anomalieën aanleiding zouden kunnen geven tot schadevergoeding naar gemeen recht. De decreetgever kan de wettelijke aansprakelijkheid echter niet zo inperken (zie ook *supra*).

Bijgevolg moet worden aangenomen dat de voorwaarden niet zozeer relevant zijn voor de toepassing van de federale wet, maar er enkel toe strekken om te bepalen wanneer het in het ontworpen artikel 4.1.11/1, tweede lid, bedoelde plafond en het in het ontworpen artikel 4.1.11/1, derde lid, bedoelde regresrecht ontstaan. Het gevolg daarvan is echter dat indien een anomalie in de gastoevoer of de stroomtoevoer beantwoordt aan een ‘storing’ zoals omschreven in het decreet, de aansprakelijkheid zou worden geplafonneerd, terwijl elke andere schadelijke anomalie – anomalieën die onder de grenswaarden liggen van de norm, maar toch in schade hebben geresulteerd, of anomalieën ten aanzien van aspecten waarop de norm geen betrekking heeft – aanleiding zou geven tot onbeperkte aansprakelijkheid, aangezien het dan niet gaat om de vergoeding van een storing in de zin van het decreet. De vraag rijst of zulks redelijk kan worden verantwoord in het licht van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Ook om die reden moet het ontworpen artikel 5 worden herbekeken.

6.1.5. Het probleem van de kenbaarheid van de norm, zowel wat betreft de kenbaarheid ervan als de feitelijke toegankelijkheid ervan door de burger, blijft bestaan indien – in navolging van artikel 25*quinquies* van het decreet van het Waalse Gewest van 12 april 2001 ‘betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt’ –, een eigen forfaitaire vergoedingsregeling bij storingen zou worden ingevoerd en men daarbij opnieuw de term storing op die wijze zou definiëren.

---

bedoeld in artikel [I.1.2.3] van Deel I van het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit, 17 et seq. (http://www.vreg.be/sites/default/files/besl-2003-8.pdf).

[16] NBN EN 437+A1: 2009 Proefgassen - Proefdrukken – Toestelcategorieën (€59), zie http://shop.nbn.be/Search/SearchResults.aspx?a=+&b=test+gases&c=&d=&e=&f=&g=1&h=0&i=&j=docnr&UIc=nl&k=0&y=&m=#details.

[17] Onduidelijk is of nog de oude norm NBN D 51-003: 2010 Binnenleidingen voor aardgas van de verbruikstoestellen - Algemene bepalingen (http://shop.nbn.be/Search/SearchResults.aspx?a=+&b=aardgas&c=&d=&e=&f=&g=1&h=0&i=&j=docnr&UIc=nl&k=0&y=&m=#details) (126 euro) wordt bedoeld, of veeleer de nieuwe norm prNBN D 51-003/A1: 2013 Binnenleidingen voor aardgas van de verbruikstoestellen - Algemene bepalingen (http://shop.nbn.be/Search/SearchResults.aspx?a=+&b=aardgas&c=&d=&e=&f=&g=1&h=0&i=&j=docnr&UIc=nl&k=0&y=&m=#details), gepubliceerd in augustus 2013 (69 euro).

6.2. De vergoedingen worden in beginsel toegekend aan netgebruikers. Daarbij wordt echter een onderscheid gemaakt tussen huishoudelijke en niet-huishoudelijke afnemers – wat net iets engere begrippen zijn dan 'netgebruikers'. In de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat die termen worden gekozen omdat de termen huishoudelijke/niet-huishoudelijke netgebruikers niet bestaan, terwijl consumenten die ook produceren tot op zekere hoogte ook huishoudelijke afnemers zijn, en men ervan uitgaat dat ook alle echte producenten op één of andere manier toch soms stroom van het net afnemen en derhalve in die zin niet-huishoudelijke afnemers zijn. Het zou de duidelijkheid van de regeling ten goede komen als men de terminologie niet zou verwarren. Indien er nood is aan nieuwe categorieën netgebruikers, worden die best in de tekst zelf van het decreet gedefinieerd.

6.3. In het voorgelegde ontwerp van decreet wordt onderscheid gemaakt tussen verplichtingen van de netbeheerder, waarmee de distributienetbeheerder én de beheerder van het plaatselijk vervoernet worden bedoeld, en de distributienetbeheerder alleen.

Dat onderscheid is in het bijzonder belangrijk in het ontworpen artikel 4.1.11/5 van het Energiedecreet (artikel 13 van het ontwerp). De aansprakelijkheid voor een langdurige stroomonderbreking komt immers te liggen bij de netbeheerder, maar de vergoeding moet exclusief worden aangevraagd bij de distributienetbeheerder, die echter wel een regresrecht krijgt ten aanzien van ‘degenen die het ontstaan of het aanhouden van de onderbreking veroorzaakte’. Dat kan gaan om derden, maar in voorkomend geval ook om de beheerder van het plaatselijke vervoernet.

Deze werkwijze kan worden begrepen vanuit het oogpunt van de bescherming van de consument, die immers onmogelijk zelf kan inschatten waar op het netwerk de onderbreking gebeurde, en bovendien normaal zelf slechts rechtstreeks in relatie staat met de distributienetbeheerder. De regeling brengt echter mee dat de distributienetbeheerder een prefinancieringstaak krijgt voor bepaalde schuldvorderingen die eigenlijk gericht zijn tegen de beheerder van het plaatselijk vervoernet, wat een onmiddellijke financiële kost met zich meebrengt en een financieel risico indien om de één of andere reden het regresrecht niet kan worden uitgeoefend. Hetzelfde probleem geldt ten aanzien van andere derden.

De vraag rijst bijgevolg of het ontwerp niet moet worden aangevuld met een bepaling waarin wordt verduidelijkt of die (pre)financieringskosten voor die gevallen waarin de distributienetbeheerder zelf geen fout beging, beschouwd moeten worden als een financiële openbaredienstverplichting.[18]

Dezelfde vraag rijst ten aanzien van zowel de distributienetbeheerder als de beheerder van het plaatselijk vervoernet in het kader van hun verplichting om de netgebruiker schadeloos te stellen in overeenstemming met het ontworpen artikel 4.1.11/1, eerste lid, van het Energiedecreet, in afwachting van de uitoefening van het regresrecht bedoeld in het ontworpen artikel 4.1.11/1, derde lid, van het Energiedecreet (artikel 5 van het ontwerp).

[18] Zodat die last mee kan worden opgenomen in de nettarieven op basis van artikel 12, § 5, eerste lid, 11°, van de wet van 29 april 1999 ‘betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt’.

BIJZONDERE OPMERKING

Opschrift

7. De woorden ‘van het decreet’ moeten uit het opschrift worden weggelaten.

Bovendien geeft het opschrift niet weer dat er naast de regeling voor de aansprakelijkheid van de netbeheerder ook nog wijzigingen worden doorgevoerd aan de steunregeling voor groenestroomproductie, wat dient te worden verholpen.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES Jan SMETS

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, gewijzigd bij de decreten van 6 mei 2011, 8 juli 2011, 18 november 2011, 16 maart 2012, 13 juli 2012 en 1 maart 2013, worden punten 67°/2 en 114°/2 ingevoegd, die luiden als volgt:

"67°/2 huishoudelijke netgebruiker: een huishoudelijke afnemer of een natuurlijke persoon die aangesloten is op een aardgasdistributienet of een elektriciteitsdistributienet op een spanning gelijk aan 1000 volt of minder, die elektriciteit opwekt, biogas produceert of aardgas wint om te voorzien in zijn behoeften of die van de personen die samen met hem in de woning in kwestie gedomicilieerd zijn;

114°/2 storing: elke overschrijding van de norm NBN EN 50160 in de elektriciteitstoevoer of elke afwijking van de toegelaten drukniveaus van het aardgasdistributienet;".

Art. 3. In titel IV, hoofdstuk I, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 2011 en 16 maart 2012, wordt een afdeling IV/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling IV/1. Vergoedingsplichten van de netbeheerder".

Art. 4. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling IV/1, ingevoegd bij artikel 3, een onderafdeling I ingevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling I. Schadevergoeding bij storing".

Art. 5. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling I, ingevoegd bij artikel 4, een artikel 4.1.11/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 4.1.11/1 De netbeheerder is de netgebruiker die aangesloten is op zijn net in overeenstemming met de wettelijke bepalingen vergoeding verschuldigd van de schade die de netgebruiker leed als gevolg van een storing, behoudens andersluidende contractuele bepalingen.

De vergoeding kan echter niet meer bedragen dan 2.000.000 euro per incident, voor het geheel van de schadegevallen. Als het totale bedrag van de schadevergoedingen dat maximumbedrag overschrijdt, is de schadevergoeding die verschuldigd is aan elke netgebruiker naar evenredigheid beperkt. Dit maximumbedrag geldt niet voor schade aan personen.

De netbeheerder wordt in overeenstemming met de wettelijke bepalingen in de rechten van de netgebruiker gesteld ten opzichte van de veroorzaker van de storing, voor de door hem betaalde vergoeding met toepassing van dit artikel.”.

Art. 6. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling IV/1, ingevoegd bij artikel 3, een onderafdeling II ingevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling II. Gemeenschappelijke bepalingen voor onderafdelingen III tot en met V”.

Art. 7. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling II, ingevoegd bij artikel 6, een artikel 4.1.11/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.11/2 De bepalingen van onderafdeling III tot en met V gelden behoudens andersluidende contractuele bepalingen.

De bepalingen van onderafdeling III tot en met V sluiten de toepassing van andere wettelijke bepalingen niet uit. De gezamenlijke toepassing van verschillende aansprakelijkheidsgronden kan nooit leiden tot een hogere vergoeding dan de integrale herstelling van de geleden schade. De vergoeding is beperkt tot 2.000.000 euro per incident, voor het geheel van de schadegevallen. Als het totale bedrag van de schadevergoedingen dat maximumbedrag overschrijdt, is de schadevergoeding die verschuldigd is aan elke netgebruiker naar evenredigheid beperkt. Dit maximumbedrag geldt niet voor schade aan personen.

De bedragen, vermeld in artikel 4.1.11/3 tot en met 4.1.11/5, worden vanaf 1 januari 2015 jaarlijks van rechtswege geïndexeerd door vermenigvuldiging met het gezondheidsindexcijfer voor de maand juni van het jaar n-1 en die te delen door het gezondheidsindexcijfer voor de maand juni 2013.

Onder gezondheidsindexcijfers als vermeld in het tweede lid, wordt verstaan: het prijsindexcijfer dat berekend en benoemd wordt voor de toepassing van artikel 2, eerste lid, van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van ’s lands concurrentievermogen, bekrachtigd bij wet van 30 maart 1994.”.

Art. 8. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling IV/1, ingevoegd bij artikel 3, een onderafdeling III ingevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling III. Forfaitaire vergoeding bij laattijdige aansluiting”.

Art. 9. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling III, ingevoegd bij artikel 8, een artikel 4.1.11/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.1.11./3. De distributienetbeheerder is de aanvrager van een aansluiting op zijn net een vergoeding verschuldigd per dag overschrijding van de aansluitingstermijn die voorgeschreven is door de technische reglementen of die in onderling overleg werd afgesproken, behalve als hij kan bewijzen dat hij de laattijdigheid van de aansluiting niet heeft kunnen beletten.

De dagvergoeding bedraagt 25 euro voor een huishoudelijke netgebruiker in geval van een laattijdige eenvoudige aansluiting of een laattijdige tijdelijke aansluiting, 50 euro voor een niet-huishoudelijke netgebruiker in geval van een laattijdige eenvoudige aansluiting of een laattijdige tijdelijke aansluiting, en 100 euro voor een laattijdige aansluiting met detailstudie.

De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de VREG, de voorwaarden en de procedure tot indiening van de aanvraag van de vergoeding.".

Art. 10. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling IV/1, ingevoegd bij artikel 3, een onderafdeling IV ingevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling IV. Forfaitaire vergoeding bij laattijdige heraansluiting".

Art. 11. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling IV, ingevoegd bij artikel 10, een artikel 4.1.11/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 4.1.11/4. De distributienetbeheerder is een aanvrager van een heraansluiting op zijn net een vergoeding verschuldigd per dag vertraging van de realisatie van de heraansluiting van die netgebruiker op zijn net, behalve als hij kan bewijzen dat hij de laattijdigheid van de heraansluiting niet heeft kunnen beletten.

De vergoeding bedraagt 75 euro.

De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de VREG, de voorwaarden en de procedure tot indiening van de aanvraag van de vergoeding.".

Art. 12. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in afdeling IV/1, ingevoegd bij artikel 3, een onderafdeling V ingevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling V. Forfaitaire vergoeding bij langdurige stroomonderbreking".

Art. 13. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt in onderafdeling V, ingevoegd bij artikel 12, een artikel 4.1.11/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 4.1.11/5. §1. De netbeheerder is de netgebruiker, aangesloten op het distributienet, een vergoeding verschuldigd in geval van een niet-geplande stroomonderbreking met technische oorzaak van minstens vier uur.

De vergoeding bedraagt 35 euro voor de huishoudelijke netgebruiker, vermeerderd met 20 euro voor elke bijkomende periode van vier uur. Deze bedragen worden verdubbeld als de onderbreking plaatsvindt in de periode vermeld in artikel 6.1.2, §1, derde lid.

Voor de niet-huishoudelijke netgebruiker bedraagt de vergoeding 20% van het bedrag overeenkomstig de distributiekosten voor de maand die voorafgaat aan de maand waarin de onderbreking zich heeft voorgedaan, met een minimum van 35 euro. Dat bedrag wordt vermeerderd met de helft van het bedrag, met een minimum van 20 euro, voor elke bijkomende periode van vier uur.

§2. De vergoedingsplicht, vermeld in paragraaf 1, geldt niet in geval van een onderbreking als gevolg van een noodsituatie of overmacht, zoals omschreven in de technische reglementen.

§3. De netgebruiker dient de aanvraag voor de vergoeding in bij de distributienetbeheerder, op straffe van onontvankelijkheid binnen dertig kalenderdagen die volgen op de langdurige onderbreking. Binnen zestig kalenderdagen die volgen op de indiening van de aanvraag, wordt de vergoeding door de distributienetbeheerder betaald als de aanvraag gegrond is.

§4. De distributienetbeheerder wordt in de rechten van de netgebruiker gesteld ten opzichte van degene die het ontstaan of het aanhouden van de onderbreking veroorzaakte, voor de door hem betaalde vergoeding met toepassing van dit artikel.

De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de VREG, de voorwaarden en de procedure tot indiening van de aanvraag van de vergoeding.".

Art. 14. Aan artikel 7.1.1, §1, zesde lid, van hetzelfde decreet wordt de volgende zin toegevoegd:

"Wanneer de eigenaar van een productie-installatie of de natuurlijke persoon of rechtspersoon die daartoe door hem werd aangewezen een aanvraag tot verlenging, als vermeld in het vierde lid, indient zonder dat eerder een aanvraag tot verlenging, vermeld in het derde lid, werd ingediend, dan verliest deze installatie alle rechten tot verlenging van de steunperiode die ze kan verkrijgen op grond van het derde lid.".

Art. 15. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2015, met uitzondering van artikel 14 dat in werking treedt op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Brussel, 18 oktober 2013.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie,

Freya VAN DEN BOSSCHE

BIJLAGE
bij de memorie van toelichting:

REGULERINGSIMPACTANALYSE

Vlaamse overheid

Reguleringsimpactanalyse voor Ontwerpdecreet aansprakelijkheid netbeheerders

1 Gegevens van het advies

1.1 Gegevens van de regelgeving

nummer taal- en wetgevingstechnisch advies	2013/169
bevoegde minister(s) van de regelgeving	Minister voor Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie
RIA en JoKER	
link naar de regelgevingsagenda	http://regelgevingsagenda.bestuurszaken.be/regelgevingsagenda-initiatief/titel-lne-e-10690

1.2 Gegevens van de aanvrager

e-mailadres	ivb@vreg.be
organisatie	VREG
beleidsdomein	LNE
entiteit	VREG

2 Titel en fase

Analyse en redactie

CONCEPT EN PLANNING → ANALYSE EN REDACTIE → GOEDKEURING → PUBLICATIE EN OPVOLGING

3 Samenvatting

Netgebruikers ondervinden schade als gevolg van incidenten in het distributienet, zoals **onderbrekingen van, of storingen in** de energietoevoer.

Ook in geval van **tekortkomingen in de dienstverlening** van de netbeheerder, zoals bij het uitvoeren van aansluitingen (laattijdig) of verwerken van meetgegevens (foutief), enz. lijdt de netgebruiker schade, die hij heel moeilijk vergoed ziet.

De netbeheerder, van zijn kant, is vragende partij voor een juridisch soliede basis voor zijn aansprakelijkheidsregeling, waarbij financierbaarheid en/of verzekerbaarheid van de vergoedingen die hij op basis van aansprakelijkheid tegenover de netgebruiker moet uitkeren, binnen redelijke grenzen blijft.

Het invoeren in het Energiedecreet van volgende vergoedingsplichten wordt voorgesteld: (1) een laattijdige aansluiting, (2) een laattijdige heraansluiting, (3) een langdurige stroomonderbreking en (4) een storing in de elektriciteits- of aardgastoevoer.
Bovendien wordt een maximumbedrag bepaald voor aansprakelijkheid op basis van burgerrechtelijke aansprakelijkheid.

De problematiek van **onderbrekingen** en **storingen** (hierna punt 4), dus incidenten in het net, wordt als eerste en voornaamste belicht en geanalyseerd.

Apart daarvan wordt de problematiek van **tekortkomingen in de dienstverlening** van netbeheerders en leveranciers besproken (in punt 5).

4 Onderbrekingen en storingen

4.1. Probleembeschrijving

4.1.1 Probleem

Doelgroep 1: de netgebruiker

Netgebruikers ondervinden schade als gevolg van incidenten in het distributienet, zoals onderbrekingen van, of storingen in de energietoevoer.

Deze schade zien zij slechts in beperkte mate vergoed, of helemaal niet.

Doelgroep 2: de netbeheerder

Distributienetbeheerders worden geconfronteerd met de vaststelling, door de rechtspraak, dat de huidige aansprakelijkheidsregeling voor storingen en onderbrekingen niet over de hele lijn conform de federale wetgeving is.

Vooreerst blijkt dat, met betrekking tot consumenten, de aansprakelijkheid ruimer moet zijn dan wat thans bepaald is in de reglementen van de distributienetbeheerders. Zo moet elk ‘gebrek in de zaak’ (= een juridisch begrip) aanleiding geven tot schadeloosstelling van materiële goederen, gebruikt voor privédoeleinden (weliswaar met een mogelijke franchise van 500 euro). De vraag rijst echter wat een gebrekkige zaak is in het kader van netuitbating.

Bovendien blijkt dat, in het algemeen, de rechtsgeldigheid van afwijkingen van het algemene aansprakelijkheidsrecht bij reglement, in vraag gesteld wordt. Er worden door bepaalde rechtspraak ook vraagtekens geplaatst bij de mogelijkheid om bij reglement (zoals het aansluitingsreglement van de distributienetbeheerder) af te wijken van de burgerrechtelijke aansprakelijkheidsregels. Dit betekent dat een

netbeheerder zich bij reglement niet zou kunnen vrijstellen van aansprakelijkheid zoals in (federale) wetgeving bepaald is, noch dat men deze aansprakelijkheid kan beperken.

Een nieuwe tendens tekent zich af in de rechtspraak en rechtsleer, die dit poneert. Thans is er een arrest voorhanden van het hoogste rechtsprekende niveau, namelijk van het Hof van Cassatie van 8 maart 2012 (C110027N). Dit arrest bevestigde een vonnis van het Vredegerecht van Roeselare van 18 februari 2010, dat beschikte dat men slechts bij overeenkomst kan afwijken van aanvullend recht (zoals de klassieke foutaansprakelijkheid uit het Burgerlijk Wetboek), dus niet bij reglement.

Dit wil zeggen dat de netbeheerder altijd aangesproken kan worden op basis van de regels van de buitencontractuele aansprakelijkheid, ondanks de in zijn reglementen bepaalde exoneratiebedingen, die niet geldig zijn, want bij reglement kan niet afgeweken worden van de buitencontractuele aansprakelijkheidsregels, die bij wet vastliggen.

Eén en ander leidt tot grote rechtsonzekerheid bij de netbeheerder.

Dit alles geldt niet voor tekortkomingen in de dienstverlening: hieromtrent gelden op heden immers enkel de klassieke aansprakelijkheidregels.

4.1.2 Oorzaak van het probleem

Doelgroep 1: de netgebruiker

Het Belgische aansprakelijkheidsrecht steunt op het klassieke foutbegrip[1]. Daarbij is het uitgangspunt: wie schade veroorzaakt door foutief handelen, moet deze schade vergoeden. Voor de toepassing van de foutaansprakelijkheid (art. 1382 e.v. B.W.) is dus vereist dat er schade is die het gevolg is van een toerekenbare fout, en dat het causaal verband tussen fout en schade bewezen is.

Moeilijke bewijslast

Vaak blijkt echter het bewijs van de fout in hoofde van de distributienetbeheerder moeilijk te leveren door de netgebruiker als schadelijder. En zonder dit bewijs, is er helemaal geen (fout)aansprakelijkheid, en bijgevolg geen schadevergoeding.
De oorzaak van een onderbreking of storing is zelfs vaak moeilijk aan te wijzen.

Beperking of exoneratie van aansprakelijkheid

Naast dit moeilijk te leveren bewijs van fout, wordt de netgebruiker ook geconfronteerd met het feit dat de aansprakelijkheid van de netbeheerder voor bepaalde aspecten van zijn taken (zoals onderbrekingen, storingen) in belangrijke mate beperkt of uitgesloten wordt. De distributienetbeheerder bepaalt immers in zijn aansluitingsreglement dat zijn aansprakelijkheid voor schade als gevolg van stroomstoringen ten opzichte van de netgebruiker beperkt of uitgesloten is, zelfs in geval van bewezen fout. Dit geldt eveneens voor storingen in de gastoevoer.

[1] De regels betreffende de foutaansprakelijkheid staan in de artikelen 1382 e.v. van het Burgerlijk Wetboek; hierna: art. 1382 B.W.). Volgens deze artikelen dient degene die *door* zijn *fout* of nalatigheid aan een ander *schade* veroorzaakt, deze schade vergoeden. Er zijn dus 3 voorwaarden: er moet **schade** zijn, de schade moet het gevolg zijn van een **fout**, en er moet een **oorzakelijk** (=causaal) **verband** zijn tussen deze schade en de fout.
Schade is elk nadeel dat iemand persoonlijk ondervindt: lichamelijk letsel, materiële of stoffelijke schade, immateriële schade (winstderving, inkomensverlies). Fout is elke inbreuk op een wettelijke norm of op de algemene zorgvuldigheidsnorm. Er is een oorzakelijk verband tussen fout en schade als en in de mate de schade niet zou zijn ontstaan zonder de fout.

De **belangrijkste principes** daarvan zijn:

- Een distributienetbeheerder betaalt enkel een schadevergoeding aan **huishoudelijke verbruikers** als er **rechtstreekse, materiële schade** is als gevolg van zijn fout. De huishoudelijke afnemer heeft recht op een schadevergoeding van de distributienetbeheerder voor schade aan goederen wanneer bijvoorbeeld huishoudtoestellen beschadigd zijn als gevolg van een stroomstoot buiten de aanvaardbare marges**,** veroorzaakt door een fout van de distributienetbeheerder. Bij een zware fout of nalatigheid van de distributienetbeheerder heeft de afnemer recht op een volledige schadevergoeding. Hetzelfde geldt voor een gewone fout of nalatigheid, maar in dit geval zal de afnemer zelf een franchise van 250 euro moeten betalen. Het vergoedingsbedrag is geplafonneerd op 625.000 euro per schadegeval (voor alle schadelijders samen).
- Schade als gevolg van **wisselingen** in het spanningsniveau of de spanningsfrequentie die **binnen de aanvaardbare marges** ligt (bv. NBN EN 50160), in overeenstemming dus met de vastgelegde normen, en schade die veroorzaakt wordt **door derden** (bv. een aannemer die een leiding beschadigt) komt **niet** in aanmerking voor een schadevergoeding.
- De distributienetbeheerder is steeds volledig aansprakelijk voor **lichamelijke schade** of overlijden, veroorzaakt door zijn fout.
- **Onrechtstreekse schade** (bv. inkomensverlies, winstderving...) of **immateriële schade** (bv. commerciële schade) als gevolg van storingen wordt niet vergoed; de enige bestaande vergoeding heeft betrekking op langdurige onderbrekingen, dit zijn onderbrekingen van meer dan 4 uur.
- Schade aan zaken die gebruikt worden voor andere dan privédoeleinden wordt als volgt vergoed: bij een **zware fout of nalatigheid** van de distributienetbeheerder heeft de afnemer recht op een **volledige schadevergoeding** vanwege de distributienetbeheerder.

  Bij een **gewone fout of nalatigheid** is de aansprakelijkheid van de distributienetbeheerder beperkt tot een **forfaitair berekend bedrag** en zal de afnemer zelf een franchise van 250 euro moeten betalen. De berekening van het forfaitaire bedrag is opgenomen in de aansluitingsreglementen van de distributienetbeheerder.

Bestaande maatregelen

Onder impuls van de VREG waren de distributienetbeheerders eerder al gekomen tot een uniforme aansprakelijkheidsregeling (met het oog op een verhoogde transparantie van de regeling), die tevens een (lichte) verruiming van de aansprakelijkheid inhield.

Meer bepaald werden (1) de vrijstellingen (exoneraties) van aansprakelijkheid, zoals opgenomen in het aansluitingsreglement, hier en daar wat beperkt, zodat de aansprakelijkheid van de distributienetbeheerder verruimde. (2) Bovendien werd de bewijslast in hoofde van de netgebruiker wat verlicht; zij het dat dit slechts beperkt was. Het ging immers niet om een omkering van de bewijslast: de last tot bewijs van fout blijft bestaan in hoofde van de netgebruiker, die enkel bepaalde middelen aangereikt kreeg (meer bepaald het objectief verslag dat door de distributienetbeheerder wordt aangeleverd) om deze bewijslast uit te voeren.

Deze nieuwe regeling geldt sinds 2007. Daar de regeling hoedanook een beperking van aansprakelijkheid inhoudt, blijft deze het voorwerp van kritiek.

Bestaande maatregelen Waals gewest

Bij (Waalse) decreten van 17 juli 2008[2] werden vergoedingsplichten voor zowel netbeheerders als leveranciers ingevoerd in het Waalse Elektriciteitsdecreet en in het Waalse Gasdecreet[3].

[2] Decreet van 17 juli 2008 tot wijziging van het decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt, *BS* 7 augustus 2008 en Decreet van 17 juli 2008 tot wijziging van het decreet van 19 december 2002 betreffende de organisatie van de gewestelijke gasmarkt, *BS* 7 augustus 2008

Concreet, wat storingen en onderbrekingen betreft, gaat het om een vergoedingsplicht voor de elektriciteitsdistributienetbeheerder of beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit in geval van storingen of onderbrekingen in de elektriciteitstoevoer. Voor de aardgasdistributienetbeheerder geldt een plicht tot vergoeding van alle rechtstreekse lichamelijke of materiële schade veroorzaakt door gasexplosie, storing in de druk, of een "abnormaal" lange onderbreking.

- **Elektriciteit**
  - *Langdurige onderbreking* (= > 6 uur)
    → 100 euro per periode van 6 uur onderbreking, verschuldigd door de netbeheerder door "wie de onderbreking of het aanblijven daarvan is opgetreden". Geen vergoedingsplicht in geval van bewezen overmacht.

  - *Onderbreking, niet-conformiteit of onregelmatigheid van stroomvoorziening*
    → alle rechtstreekse materiële en lichamelijke schade, verschuldigd door de verantwoordelijke netbeheerder. Daarbij geldt voor de materiële schade wel een franchise van 100 euro en een plafond van 2.000.000 euro per schadeverwekkend feit. De franchise valt weg in geval van zware fout van de netbeheerder. Geen vergoedingsplicht in geval van bewezen overmacht.

- **Aardgas**

  → In geval van een gasexplosie veroorzaakt door een fout in het net, een storing van de druk of een abnormaal lange onderbreking 'in vergelijking met de bepalingen van het technisch reglement en van de contracten' moet alle rechtstreekse materiële en lichamelijke schade vergoed worden.

Ook het Brusselse Gewest voerde dergelijke vergoedingsplichten in: krachtens Ordonnantie van 20 juli 2011 werd een schadevergoedingsregeling ingeschreven in de Ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Krachtens Ordonnantie van 20 augustus 2011 gebeurde dit ook in de Ordonnantie betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 19 juli 2001.

Het gaat om een vergoedingsplicht op basis van **foutaansprakelijkheid met omkering van bewijslast**.

Het bepalen van de verplichting tot vergoeding van alle rechtstreekse materiële en lichamelijke schade bij onderbreking, niet-conformiteit of onregelmatigheid van stroomvoorziening, of bij gasexplosie, storing van de druk, of abnormale lange onderbreking, komt neer op een verbod van exoneratie van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid.

Meer over foutaansprakelijkheid met omkering van bewijslast.
Het klassieke aansprakelijkheidsregime is de foutaansprakelijkheid. Daarbij gaat men ervan uit dat hij die een fout begaan heeft die een ander schade berokkent, vergoeding van de geleden schade aan de schadelijder verschuldigd is. Het bewijs van fout moet in principe geleverd worden door degene die vergoeding voor de schade geleden heeft. Deze moet tevens bewijzen dat de schade in oorzakelijk verband met de fout staat.

[3] Decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt (*BS* 1 mei 2001) en Decreet van 19 december 2002 betreffende de organisatie van de gewestelijke gasmarkt (*BS* 11 februari 2003)

De wetgever kan een bijzonder regime uitwerken, waarbij de bewijslast, die normaliter rust op de vergoedingsgerechtigde, verhuist naar de vergoedingsplichtige. Meer bepaald wordt dan een wettelijk vermoeden van fout (in hoofde van de veroorzaker) ingevoerd.
Dit vermoeden kan door de vergoedingsplichtige (hier: netbeheerder) weerlegd worden, door bewijs te leveren van het niet-bestaan van een fout in zijnen hoofde.

Een regeling van aansprakelijkheid van de netbeheerder voor storingen en onderbrekingen op basis van een foutaansprakelijkheid met een omkering van bewijslast heeft voor gevolg dat de netbeheerder vermoed wordt een fout begaan te hebben, en hierdoor vergoedingsplichtig is zodra een storing of onderbreking plaatsvindt, tenzij hij kan bewijzen geen fout te hebben aan de storing of onderbreking.

De netgebruiker moet de fout van de netbeheerder dus niet aantonen, om op basis van deze (vermoede) fout de schade vergoed te zien, waarvan hij kan aantonen dat die in oorzakelijk verband staat met de storing of de onderbreking.

Als de distributienetbeheerder evenwel weet aan te tonen dat de onderbreking of storing een vreemde oorzaak had (bv. fout van een derde, van netgebruiker zelf, overmacht, …) die hij, ondanks alle maatregelen daartoe, niet kon beletten, is de vergoeding niet verschuldigd.

Van een vreemde oorzaak is sprake in geval situaties die zich voordoen buiten een aanwijsbaar menselijk handelen (natuurrampen bijvoorbeeld) en daden van onafhankelijk handelende derden, dus van personen waarvoor de netbeheerder niet verantwoordelijk is. Een onderbreking als gevolg van een beschadiging van een hoogspanningskabel door een derde is dus een vreemde oorzaak, hetgeen niet het geval is indien de beschadiging veroorzaakt wordt door een onderaannemer van de netbeheerder.

Dit is het regime dat de Waalse regelgeving heeft uitgewerkt: het komt voornamelijk de netbeheerder toe aan te tonen dat hij niet de verantwoordelijke voor de onderbreking of storing was, of dat hij geconfronteerd werd met overmacht.

Doelgroep 2: de netbeheerder

Verder is er ook een belangrijke evolutie in de rechtspraak op te merken.

Consumenten genieten een bijzondere bescherming door bijzondere (federale) wetgeving. Zo is er de Wet Productaansprakelijkheid[4] en de WMPC[5].

Op grond van de Wet Productaansprakelijkheid heeft elkeen die ressorteert onder het toepassingsgebied van die wet, en schade lijdt als gevolg van een gebrek in een product, recht op schadevergoeding vanwege de producent van dat product. De producent kan zich niet exonereren van zijn vergoedingsplicht. Het gaat om een vorm van objectieve, dus foutloze aansprakelijkheid.

De laatste jaren wees rechtspraak uit dat een distributienetbeheerder de producent is, en elektriciteit een product, beide in de zin van de Wet Productaansprakelijkheid, en dat, zodoende, die wet van toepassing is op de distributienetbeheerders in hun verhouding met netgebruikers-consumenten.

[4] Wet van 25 februari 1991 betreffende de aansprakelijkheid voor producten met gebreken, *BS* 22 maart 1991
[5] Wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming, *BS* 12 april 2010

Als elektriciteit (of gas) niet op onschadelijke wijze tot bij de verbruiker gebracht kan worden en dus niet de veiligheid brengt die ervan verwacht kan worden, spreekt men van een gebrekkig product.

De producent moet, op basis van de Wet Productaansprakelijkheid, de volledige lichamelijke schade vergoeden (ongeacht of het om een consument gaat of niet), alsook voor materiële schade voor goederen gebruikt in de privésfeer, behoudens de mogelijkheid tot het bepalen van een franchise van 500 euro.

Minstens de consumenten kunnen bijgevolg een beroep doen op de Wet Productaansprakelijkheid, en alle rechtstreekse materiële schade boven het bedrag van 500 euro (en alle lichamelijke schade), vergoed zien als sprake is van een op een schadelijke wijze "bij de verbruiker brengen" van elektriciteit of gas.

In eerste instantie kan men daarbij denken aan bijvoorbeeld bepaalde ongeoorloofde piekspanningen bij distributie van elektriciteit, ongeacht de oorzaak ervan (dus ongeacht of de netbeheerder een fout verweten kan worden).

Dit maakt dat de aansprakelijkheidsregels zoals ze thans in de aansluitingsreglementen van de distributienetbeheerders voorkomen, niet meer over de hele lijn conform de federale wetgeving zijn, en aangepast moeten worden.

4.1.3 Beleidsruimte

Grens 1: burgerlijk aansprakelijkheidsrecht behoort tot federale bevoegdheid

Artikel 6, §1, VII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen (hierna 'BWHI') stelt dat de gewesten bevoegd zijn op vlak van het energiebeleid voor, onder meer: de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70 kilovolt en de openbare gasdistributie.

De gewesten zijn daarmee ook bevoegd, binnen het kader van het energiebeleid, om alle bepalingen aan te nemen die nodig zijn om dit beleid in zijn geheel uit te oefenen.
Bijgevolg moet geoordeeld worden dat het de gewesten ook toekomt om, in het kader van de bevoegdheid voor energiebeleid, regels uit te vaardigen inzake burgerlijke aansprakelijkheid indien dit noodzakelijk is om het beleid op efficiënte wijze uit te voeren, zelfs al valt het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht onder de residuaire bevoegdheid van de federale overheid.

De voorgestelde regeling is effectief *noodzakelijk* voor het uitoefenen van de gewestelijke (energie)bevoegdheden. De voorgestelde vergoedingsplichten staan in nauw verband met de aangelegenheid van de distributie van elektriciteit en aardgas, hetgeen tot de gewestelijke bevoegdheden behoort. Het is voor een netgebruiker erg moeilijk gebleken, in geval van onderbrekingen of storingen, te bewijzen dat een netbeheerder een fout heeft begaan, of om het causale verband tussen die fout en de geleden schade aan te tonen. De netgebruiker kan hierdoor moeilijk op grond van de algemene aansprakelijkheidsregels vergoeding verkrijgen.

Om die reden heeft de wetgever in andere materies een vermoeden van fout ingevoerd[6]; net omdat door een grotere complexiteit van de maatschappij en de technische uitrusting daarvan het bijzonder moeilijk is het begrip 'fout' of 'gebrek in de zaak' te omschrijven. De klassieke foutaansprakelijkheid, die weliswaar het principe blijft, zit in bepaalde situaties aan zijn limieten.

[6] Bijvoorbeeld krachtens wet van 22 juli 1985 werd de exploitant van een kerncentrale aansprakelijk gesteld voor schade ingevolge een kernongeval, zelfs zonder fout

De Raad van State betwistte trouwens, in het kader van de Waalse invoering van gelijkaardige vergoedingsplichten, niet dat de verplichting van een netbeheerder om een netgebruiker in de geviseerde gevallen te vergoeden, zich leent zich tot een *gedifferentieerde regeling*. (*cfr*. advies RvSt nr. 44.429/4 van 30 mei 2008[7])

Opdat de gewestelijke regelgever, in het kader van zijn bevoegdheden, wetgevend zou kunnen optreden met betrekking tot een aspect dat tot de residuaire bevoegdheid van de federale regelgever behoort, moet tevens vaststaan dat de gewestelijke regelgever de uitoefening van de federale bevoegdheid op het vlak van het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht niet onmogelijk maakt of op overdreven wijze bemoeilijkt. Om die reden beoogt de Vlaamse overheid dan ook niet het invoeren van aansprakelijkheidsbepalingen die de door de federale overheid in het Burgerlijk Wetboek en bijzondere wetten bepaalde aansprakelijkheidsregels uitsluiten. Dit blijkt uit het feit dat de in het decreet opgenomen vergoedingsplichten gelden onverminderd de door de federale overheid bepaalde aansprakelijkheidsregels (1382 B.W. e.v. en bijzondere wetgeving), zoals expliciet bepaald wordt. De voorgestelde vergoedingen betreffen ook geen schadevergoedingen, maar forfaitaire tegemoetkomingen. Daar waar sprake is van werkelijke vergoeding van bepaalde schade, gaat het grotendeels om een bevestiging van federale aansprakelijkheidsregels. De invoering van vergoedingsplichten betreft dan ook vooral een reguleringsinstrument om netbeheerders te stimuleren om langdurige stroomonderbrekingen, storingen, laattijdige aansluitingen of laattijdige heraansluitingen zoveel mogelijk te vermijden.

Een regeling op Vlaams niveau zal dus (hoogstwaarschijnlijk[8]) altijd moeten gelden onverminderd de gemeenrechtelijke aansprakelijkheid (1382 B.W. e.v.) en bijzondere wetgeving, zoals de WMPC[9], de Wet Productaansprakelijkheid[10], enz. [11]

De decretale regeling kan dus geen alomvattende noch exclusieve regeling zijn, maar hoogstens een alternatief voor reeds bestaande aansprakelijkheidsgronden, los van de eventuele mogelijkheid tot noodzakelijke, proportionele beperkingen daarvan.

Dit zorgt dus voor nog een apart systeem van aansprakelijkheid en vergoedingen, naast de al bestaande regelingen. Dit creëert bijgevolg –helaas onvermijdelijk- tekortkomingen en complexiteit.

De **complexiteit** is het feit dat een netgebruiker door het bos het zicht op de bomen misschien verliest: er is én de Vlaamse regeling, én de federale aansprakelijkheidsregels vervat in algemene wet (Burgerlijk Wetboek) en bijzondere wetten (WMPC, Wet Productaansprakelijkheid).

De **tekortkoming** zit hierin dat een Vlaamse regeling erin zou kunnen voorzien dat een netgebruiker vlot, dit is zonder veel discussie, een billijke vergoeding kan ontvangen naar aanleiding van incidenten in het net (storingen, onderbrekingen) vanwege de netbeheerder, maar dat die netbeheerder door uitbetaling van die vergoeding

[7] Ontwerp van decreet tot wijziging van het Decreet van 12 april 2001 houdende de organisatie van de regionale elektriciteitsmarkt, *Parl.St.* W.Parl. 2007-08, nr. 813/1, 86 e.v.

[8] Het is finaal het Grondwettelijk Hof dat zich over de verdeling van de bevoegdheden tussen federale staat en regio's. Zo is er thans een prejudiciële vraagstelling hangende met betrekking tot de Waalse regeling, zie prejudiciële vragen over de artikelen 25bis tot 25septies van het decreet van het Waalse Gewest van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt, zoals ingevoegd bij artikel 41 van het decreet van 17 juli 2008, gesteld door het Hof van Beroep te Luik bij arrest van 6 september 2012. (Rolnummer 5485 (FR))

[9] Wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming, *BS* 12 april 2010

[10] Wet van 25 februari 1991 betreffende de aansprakelijkheid voor produkten met gebreken, *BS* 22 maart 1991

[11] Ook de Waalse vergoedingsregeling[11] verhindert de toepassing van andere wettelijke bepalingen, die het mogelijk maken om de verantwoordelijkheid van de distributienetbeheerder in vraag te stellen, niet. Zo staat letterlijk in art. 25*septies* van het Waalse Elektriciteitsdecreet en art. 25*quinquies* van het Waalse Gasdecreet.

daardoor geenszins bevrijd is van elke andere vergoedingsplicht (behoudens bv. bij zware of opzettelijke fout) op andere rechtsgronden. Dit zorgt voor een mogelijks problematische financiering en verzekerbaarheid van zijn risico.

Grens 2: bij reglement kan men niet afwijken van de wet (alleen bij contract kan dit)

Hierboven werd al gewezen op het feit dat de geldigheid van bedingen met afwijking van algemene aansprakelijkheidsregels in reglementen, gecontesteerd wordt.

Bijgevolg is een aanpassing van de in de reglementen opgenomen regels geen optie. Daarom wordt hoedanook aan een wettelijke (*sensu lato*) regeling gedacht.

Conclusie

Een aansprakelijkheidsregeling kan niet in reglement of besluit opgenomen worden, maar moet op niveau van wet bepaald worden (zie 'grens 2'). Voor Vlaanderen, als regionale regelgever, betreft dit het niveau van **decreet**. Ook een decretale regeling zal echter slechts een **beperkte slagkracht** kunnen hebben: een regeling van aansprakelijkheid, die behoort tot de bevoegdheden van de federale overheid, kan slechts door de regionale regelgever uitgewerkt worden indien dit nodig is om zijn bevoegdheden uit te oefenen en voor zover het proportionaliteitsbeginsel geëerbiedigd is (beperkte impact op de federale bevoegdheden).

Dit houdt (vermoedelijk) in dat de regionale aansprakelijkheidsregeling hoogstens *aanvullend* kan zijn t.o.v. de federale aansprakelijkheidsregels, en er dus niet, of slechts beperkt, van mag *afwijken*. Indien een Vlaamse regeling een aansprakelijkheidsregime zou uitwerken dat de federale aansprakelijkheidsregels aan de kant zet, zou de weerslag ervan op de federale regeling ongetwijfeld als meer dan louter marginaal beschouwd worden.

Dit is de beperkte beleidsruimte terzake.

4.2. Beleidsdoelstelling

Doelgroep 1: de netgebruiker

Het doel is te komen tot een systeem waarbij een schadelijdende netgebruiker op een vlotte wijze een billijke vergoeding ontvangt voor schade als gevolg van incidenten in het net.

In de Beleidsbrief Energie Beleidsprioriteiten (Parl St. *Vl.Parl.* 2012-213, 23 oktober 2012 , nr. 1779/1) werd het als volgt verwoord:

"Einde 2012 zal ik een ontwerp van decreet tot regeling van de aansprakelijkheid van de beheerders van de elektriciteits- en aardgasdistributienetten in het Vlaams Gewest bij langdurige stroomonderbreking of langdurige onderbreking van de gastoevoer, een stroomstoring of storing in gasvoorziening, een onrechtmatige afsluiting of een te late aansluiting aan de Vlaamse Regering ter goedkeuring voorleggen. De stemming in het Vlaams Parlement is dan voorzien voor het voorjaar 2013. De aansprakelijkheid van distributienetbeheerders voor schade is een onderwerp dat nooit aan een gebrek aan aandacht heeft geleden. De vraag naar een transparante en verruimde aansprakelijkheid van de distributiedistributienetbeheerder is niet nieuw. In het verleden leidde dit al tot een herziening (uniformisering en lichte verruiming) van het aansprakelijkheidsregime. Als gevolg van een aantal gerechtelijke uitspraken is het duidelijk geworden dat er evenwel nood is aan een decretale regeling hiervan."

Doelgroep 2: de netbeheerder

Er moet een soliede basis voor het aansprakelijkheidsregime van de netbeheerders aangereikt worden, met aandacht voor de verzekerbaarheid en financierbaarheid ervan.

4.3. Opties

➔ Nuloptie: voorzetting van een bestaande toestand

De aansprakelijkheid van netbeheerders voor storingen en onderbrekingen blijft geregeld aan de hand van de federale aansprakelijkheidsregels en de bepalingen in de –ongewijzigde- aansluitingsreglementen (die daarmee niet helemaal in overeenstemming zijn).

Tekortkomingen in de dienstverlening van de netbeheerders geven enkel aanleiding tot schadevergoeding op basis van de klassieke foutaansprakelijkheid (art. 1382 B.W.).

➔ Optie 2: overname Waalse regeling

Het invoeren van een vergoedingsplicht voor de distributienetbeheerders in geval van een storing of onderbreking in de elektriciteits- of aardgastoevoer, gelijk aan de vergoedingsplichten zoals eerder ingevoerd in het Waalse Gewest, d.i. een forfaitaire vergoeding voor langdurige onderbrekingen, en de vergoeding van alle rechtstreekse materiële en lichamelijke schade als gevolg van storingen en (niet-langdurige) onderbrekingen, waarbij de bewijslast van fout van de netbeheerder niet door de netgebruiker gedragen wordt, maar de afwezigheid van fout door de netbeheerder aangetoond moet worden (= foutaansprakelijkheid met omkering bewijslast).

➔ Optie 3 decretale vergoedingsplicht op basis van objectieve aansprakelijkheid

Het invoeren van een vergoedingsplicht voor de distributienetbeheerders in geval van een langdurige stroomonderbreking of een storing in de elektriciteits- of gastoevoer, **geïnspireerd op maar niet gelijk aan** de vergoedingsplichten zoals eerder ingevoerd in het Waalse Gewest (cfr. optie 2).

Deze vergoedingsplicht geldt ongeacht de fout van de netbeheerder (die zich, na vergoeding van de netgebruiker, evenwel wel nog kan richten tot de veroorzaker van de storing of onderbreking ter recuperatie van zijn uitgekeerde bedragen.)

Het gaat hierbij om een vorm van **objectieve aansprakelijkheid**, in plaats van een foutaansprakelijkheid (zie optie 4). Het zich louter voordoen van een storing of onderbreking volstaat voor het ontstaan van de vergoedingsplicht in hoofde van een door de regelgeving voorgeschreven persoon. Men spreekt van objectieve aansprakelijkheid als de wet iemand aanwijst als schadevergoedingsplichtige, zonder dat een (aan die persoon toerekenbare) fout aangetoond is.

Langdurige stroomonderbreking
Een niet-geplande onderbreking met technische oorzaak van meer dan 4 uur geeft aanleiding tot vergoeding.
Voor de huishoudelijke verbruiker wordt een vaste vergoeding vooropgesteld. Voor de niet-huishoudelijke netgebruiker wordt een percentage van het bedrag overeenkomstig de distributiekosten voor de maand voorafgaand aan de maand waarin de onderbreking zich voordeed vooropgesteld.

Storing in elektriciteits- of aardgastoevoer

Een storing geeft aanleiding tot vergoeding. Het begrip “storing” wordt expliciet gedefinieerd, nl. als elke overschrijding van de norm NBN EN 50160 in de elektriciteitstoevoer of elke afwijking van de toegelaten drukniveaus in het aardgasdistributienet.

(1) storing in de elektriciteitstoevoer

Voor elektriciteit wordt storing gedefinieerd als elke overschrijding van de norm NBN EN 50160. Het gaat om een norm, opgesteld door de Europese normalisatie-organisatie CEN (Comité Européen de Normalisation), met als titel ‘Spanningskarakteristieken in openbare elektriciteitsnetten’. Het doel van de norm is voor bepaalde parameters van de kwaliteit van gedistribueerde elektriciteit gespecificeerde waarden op te geven. Daar de uitbating van openbare netten (1) complex zijn, (2) van grote omvang zijn en (3) in reële tijd functioneren, zijn deze gespecificeerde waarden geen momentwaarden maar statistische waarden die gewoonlijk niet worden overschreden gedurende 95% van de tijd op gelijk welk punt van het openbaar laagspannings- of middenspanningsnet. De gespecificeerde waarden hebben betrekking op harmonische distorsie, spanningsfluctuaties (flicker), spanningsonevenwicht en frequentieschommelingen.
Voor andere karakteristieken van gedistribueerde elektriciteit geeft de norm slechts waarden ter informatie op, zoals voor spanningsdips en korte onderbrekingen. De norm NBN EN 50160 bevat dus geen statistische garantiewaarden voor deze karakteristieken, net omdat dit geen evidentie is. Van een storing in de elektriciteitstoevoer is, conform de opgegeven definitie, dan ook geen sprake in geval van spanningsdips of korte onderbrekingen.

De norm NBN EN 50160 is een norm in de zin van de Wet van 3 april 2003 betreffende de normalisatie. Het gaat om een technische specificatie die door een erkende instelling (hier dus: CEN) met normatieve activiteiten met het oog op een herhaalde en voortdurende toepassing is goedgekeurd en waarvan de inachtneming niet verplicht is. De norm is op zich dus juridisch niet afdwingbaar, tenzij afdwingbare regelgeving (vb. wet, besluit, …) verwijst naar die norm.

(2) storing in de aardgastoevoer

Voor aardgas wordt een storing gedefinieerd als elke afwijking van de toegelaten drukniveaus van het aardgasdistributienet.

Er is niet één enkele norm die hieromtrent richtwaarden bepaalt, in tegenstelling tot wat geldt voor elektriciteit. Het drukniveau wordt gemeten aan de uitgang van de gasmeter, en de toegelaten niveaus bedragen op heden minimaal 19 en maximaal 30mbar voor L-gas, en minimaal 16 en maximaal 23 mb voor H-gas.
Deze huidige grenswaarden volgen uit de combinatie van de minimale en maximale werkdrukken van de verbruikstoestellen, zoals vastgelegd in NBN EN437(Test gases - Test pressures - Appliance categories), enerzijds, en de maximale drukverliezen in de binneninstallatie volgens NBN D51-003 (Binnenleidingen voor aardgas en plaatsing van de verbruikstoestellen), anderzijds.

Enkel het drukniveau, en niet de samenstelling van het gas, maakt deel uit van de definitie van ‘storing’, daar de netbeheerder, die aangewezen wordt als vergoedingsplichtige bij storing, geen enkele vat heeft op de samenstelling van het gas. Het is de vervoerder of producent die hiervoor instaat.

Voor de huishoudelijke afnemer wordt alle rechtstreekse materiële en lichamelijke schade vergoed, de niet-huishoudelijke afnemer krijgt een percentage van het bedrag overeenkomstig de distributiekosten voor de maand voorafgaand aan de maand waarin de storing zich voordeed vooropgesteld.

➔ Optie 4: decretale vergoedingsplicht op basis van foutaansprakelijkheid met omkering bewijslast

Het invoeren van een vergoedingsplicht voor de distributienetbeheerders in geval van een storing of onderbreking in de elektriciteits- of gastoevoer, **geïnspireerd op maar niet gelijk aan** de vergoedingsplichten zoals eerder ingevoerd in het Waalse Gewest (cf. optie 2).
In tegenstelling tot optie 3, wordt hier evenwel gekozen voor een vergoedingsplicht op basis van **foutaansprakelijkheid, met omkering van bewijslast**. Dit is het zelfde regime als bij optie 2. De fout van de netbeheerder wordt dus wettelijk vermoed. De netbeheerder kan dit vermoeden wel weerleggen door het leveren van het bewijs van afwezigheid van zijn fout.

Het gaat, net als in optie 3, om volgende regeling:

> **Langdurige stroomonderbreking**
> Een niet-geplande onderbreking met technische oorzaak van meer dan 4 uur geeft aanleiding tot vergoeding.
> Voor de huishoudelijke verbruiker wordt een vaste vergoeding vooropgesteld. Voor de niet-huishoudelijke netgebruiker wordt een percentage van het bedrag overeenkomstig de distributiekosten voor de maand waarin de storing zich voordeed vooropgesteld.
>
> **Storing in elektriciteits- of aardgastoevoer**
> Een storing geeft aanleiding tot vergoeding. Storing wordt gedefinieerd als elke overschrijding van de norm NBN EN 50160 in de elektriciteitstoevoer of elke overschrijding van het toegelaten drukniveau van het aardgasdistributienet.
> Voor de huishoudelijke afnemer wordt alle rechtstreekse materiële en lichamelijke schade vergoed, de niet-huishoudelijke afnemer krijgt een percentage van het bedrag overeenkomstig de distributiekosten voor de maand waarin de storing zich voordeed vooropgesteld.

➔ Optie 5: voor langdurige onderbrekingen: decretale vergoedingsplicht op basis van objectieve aansprakelijkheid en voor storingen: nuloptie met minimale bijsturing

Een totaal verschillende aanpak van langdurige onderbrekingen, enerzijds, en van storing, anderzijds.

Langdurige stroomonderbreking
Een niet-geplande onderbreking met technische oorzaak van meer dan 4 uur geeft aanleiding tot vergoeding.
Voor de huishoudelijke verbruiker wordt een vaste vergoeding vooropgesteld. Voor de niet-huishoudelijke netgebruiker wordt een percentage van het bedrag overeenkomstig de distributiekosten voor de maand voorafgaand aan de maand waarin de onderbreking zich voordeed vooropgesteld.

Deze vergoedingsplicht geldt ongeacht de fout van de netbeheerder (die zich, na vergoeding van de netgebruiker, evenwel wel nog kan richten tot de veroorzaker van de onderbreking of het aanhouden daarvan, ter recuperatie van zijn uitgekeerde bedragen.)

Het gaat hierbij om een vorm van **objectieve aansprakelijkheid**. Het zich louter voordoen van een storing of onderbreking volstaat voor het ontstaan van de vergoedingsplicht in hoofde van een door de regelgeving voorgeschreven persoon. Men spreekt van objectieve aansprakelijkheid als de wet iemand aanwijst als schadevergoedingsplichtige, zonder dat een (aan die persoon toerekenbare) fout aangetoond is.

De netbeheerder kan wel de uitgekeerde vergoeding recupereren bij degene die aan de oorzaak of het voortduren van de onderbreking ten grondslag ligt.

Storing in elektriciteits- of aardgastoevoer
De aansprakelijkheid van netbeheerders voor storingen blijft geregeld aan de hand van de federale aansprakelijkheidsregels en de bepalingen in de –ongewijzigde- aansluitingsreglementen (die daarmee niet helemaal in overeenstemming zijn).
Weliswaar wordt hieraan een maximale aansprakelijkheid verbonden per incident, voor alle getroffen netgebruikers samen.

4.4. Analyse van de effecten

Doelgroepen

- de distributienetbeheerders
- de netgebruikers
- de VREG

Optie 1: Nuloptie

Effectbeschrijving

Zoals in de probleembeschrijving weergegeven, blijft bij een *status quo* de netgebruiker geconfronteerd met het feit dat hij slechts een zeer beperkte of helemaal geen vergoeding kan ontvangen bij schade of ongemak als gevolg van storingen of onderbrekingen in de stroom- of gasvoorziening, of bij tekortkomingen in de dienstverlening van de netbeheerder.

Aan de kant van de netbeheerder is een *status quo* helemaal geen optie, omdat door wijziging in de rechtspraak de huidige exoneratie van burgerrechtelijke aansprakelijkheid, minstens deze opgenomen in de aansluitingsreglementen, aanvechtbaar is wegens strijdigheid met federale wetgeving.

Voor de VREG blijft de taak erin bestaan informatievragen, hetzij klachten, inzake de beperkte vergoedingsmogelijkheden, te beantwoorden.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	**voordelen**		**nadelen**	
	omschrijving		**omschrijving**	
Netbeheerder			Geen oplossing voor onwettige aspecten van huidige aansprakelijkheidsregeling	
netgebruiker			Blijvende onmogelijkheid of sterke beperking van vergoeding van schade of ongemak	
VREG			Behandelen infovragen (klachten) m.b.t. beperkte vergoedingsmogelijkheid	

Optie 2: overname Waalse regeling

Effectbeschrijving

Voordeel
Een regeling gelijk (of grotendeels gelijk) aan de vergoedingsregeling zoals opgenomen in het Waalse, en tevens Brusselse, gewest, zorgt voor de **netgebruikers** voor uniformiteit over de regio's heen. Uiteraard is dit enkel relevant voor netgebruikers die netgebruiker zijn in de verschillende regio's.

Een aansprakelijkheidsregeling die een wettelijk vermoeden van fout introduceert, creëert een voordeel voor de **netgebruiker** omdat hij bevrijd is van de moeilijke bewijslast van de fout in hoofde van de netbeheerder.

Nadeel - bewijslastomkering
De vraag rijst of de bewijslastomkering wel degelijk een voordeel biedt.

Voor de **netgebruiker** kan het een slag in het water zijn: de netbeheerder zal (en dat is zijn goed recht) al het mogelijke doen om aan te tonen dat de storing of de onderbreking niet plaatsvond als gevolg van zijn fout. Dit kan leiden tot eindeloze betwistingen, waar niemand beter van wordt. De netgebruiker zal ook lang niet altijd goed geplaatst zijn om te kunnen oordelen of de afwezigheid van fout, door de netbeheerder, inderdaad geleverd werd.

Verder is dit systeem ook voor de **netbeheerder** weinig interessant. Het leveren van een zogenaamd "negatief bewijs" (*in casu* het niet-liggen aan de oorzaak noch aan het voortbestaan van de onderbreking of storing) is altijd moeilijk. Wanneer is sprake van het bewijs van afwezigheid van fout? Gaat de netbeheerder vrijuit als hij aantoont dat hij een netelement net vernieuwd heeft, en het onderhoud ervan op voldoende regelmatige basis gebeurde, enz.?

Wat precies in aanmerking komt als bewijs van de afwezigheid van fout is dus een grote onzekere factor.
- Als men niet snel aanvaardt dat het bewijs van afwezigheid van fout geleverd is, komt dit neer op een *quasi*-objectieve aansprakelijkheid.
- Als men sneller aanvaardt dat de netbeheerder dit bewijs leverde, zal men vaak in de situatie blijven zoals ze thans voorligt: de netgebruiker kan nergens vergoeding krijgen, want er kan niet aangetoond worden wie foutief handelden, dus tot wie de netgebruiker zich kan richten bij een beroep op foutaansprakelijkheid.

In *beide* gevallen zal het oordeel pas vallen na vele, uitgebreide, en erg technische discussies.

Daar de **VREG** een taak heeft tot het bemiddelen in, en beslechten van, geschillen die betrekking hebben op de verplichtingen van de netbeheerders, valt hier een grote werklast voor de VREG te verwachten.

Nadeel – verwarring verschillende aansprakelijkheidsregimes
Verder kan er ook verwarring ontstaan m.b.t. verschillende soorten aansprakelijkheidsregimes, die deels lijken op elkaar, maar toch verschillen. Zo is er m.b.t. storingen enerzijds de decretale regeling voor rechtstreekse materiële en lichamelijke schade, waarbij de fout van de netbeheerder vermoed wordt, maar anderzijds is er de (federale) burgerrechtelijke aansprakelijkheid, die nog steeds geldt voor onrechtstreekse en immateriële schade, waarbij de bewijslast van fout wel degelijk op de netgebruiker rust.

Nadeel – financiële impact netbeheerder
Deze vergoedingsplicht heeft potentieel een grote financiële impact aangezien alle rechtstreekse materiële en lichamelijke schade als gevolg van storingen vergoed moet worden, als de netbeheerder niet slaagt in het leveren van het zogenaamde "negatieve bewijs".

In die zin rijst de vraag of een aansprakelijkheidsregeling met omkering van bewijslast het vooropgestelde doel bereikt, namelijk een systeem waarbij de schadelijdende netgebruiker *op een vlotte wijze* een billijke vergoeding ontvangt voor schade als gevolg van incidenten in het distributienet en/of fouten in de dienstverlening van de distributienetbeheerder.

De aan de vergoedingen gespendeerde middelen, kunnen niet meer ingezet worden om de kern van het probleem aan te pakken, namelijk voor het nemen van maatregelen ter vermijding van storingen en onderbrekingen, toch daar waar de oorzaken ervan duidelijk zijn en gewerkt kan worden aan preventie ervan.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving		omschrijving	
Netbeheerder			- Negatief foutbewijs (bij storingen en onderbrekingen) is moeilijk te leveren - Financiële impact door uit te keren vergoedingsbedragen (onderbrekingen) en alle werkelijke geleden rechtstreekse materiële schade, met verlies van deze middelen voor preventieve doeleinden	
Netgebruiker	- Makkelijker verkrijgen van vergoeding, maar mogelijks minder makkelijk als in toep. van optie 3 (objectieve aansprakelijkheid) - Een regeling gelijk (of grotendeels gelijk) aan de vergoedingsregeling zoals opgenomen in het Waalse, en tevens Brusselse, gewest, zorgt voor uniformiteit over de regio's heen, en daarmee grotere duidelijkheid		- Vaak confrontatie met weerlegging fout DNB, wat (1) niet controleerbaar is door DNG (technisch) en (2) leidt tot onvergoedbaarheid schade - Verwarring verschillende soorten aansprakelijkheidsregimes	
VREG			Veel geschillen ter bemiddeling of beslechting m.b.t. foutbewijs	

Optie 3: decretale vergoedingsplicht op basis van objectieve aansprakelijkheid

Effectbeschrijving

GEKOZEN OPTIE

Voordeel

Heel wat incidenten op het net hebben een ongekende oorzaak. De uitbating van een distributienet is een complexe materie, zoals ook geldt voor de uitbating van een kerncentrale, een spoorwegnet, enz.. Wat bij vaststelling van een incident aan de oorzaak daarvan lag, is niet alleen door de netgebruiker moeilijk (onmogelijk) aan te wijzen; ook de beheerder van het net heeft, met alle informatie die hij kan hebben, ook nog vaak het raden naar waar en waarom een incident zich voordeed.

Ook hebben heel wat incidenten een externe oorzaak. Werd de kabel maanden of jaren geleden licht beschadigd door een derde, waarvan de gevolgen zich nu manifesteren? Vaak is het moeilijk dit aan te tonen. Het enige wat duidelijk is, is wat zich manifesteert: een onderbreking of een storing in de energietoevoer.

Dit alles maakt dat het foutbegrip, en bijgevolg de toepassing van het klassieke regime van foutaansprakelijkheid, eigenlijk niet dienstig is voor dergelijke materie, net zoals geldt bij kernenergie, waarbij de exploitant van een kerncentrale aansprakelijk gesteld wordt voor (bepaalde, maar niet alle) schade ingevolge een kernongeval, zelfs zonder dat enige fout in hoofde van deze exploitant vaststaat. Hetzelfde geldt voor andere uitbaters van andere complexe infrastructuren.

Een objectieve (= foutloze) aansprakelijkheid is dan ook een betere optie, omdat hiermee het bestaan van fout, of de afwezigheid ervan, in hoofde van de netbeheerder, niet meer aan de orde is.

Met andere woorden: een (objectieve) aansprakelijkheid ten laste van de netbeheerder, louter op basis van zijn hoedanigheid[12] van netbeheerder, voor schade voortvloeiend uit een gebrek van het net, zoals een niet-geplande onderbreking van de energiestroom of onregelmatigheid van de energiestroom (piekspanning, drukverlies in gasnet, …), ligt meer voor de hand dan een foutaansprakelijkheid (= subjectieve aansprakelijkheid).

Dergelijke regeling is duidelijk, transparant, en leidt tot een vlotte vergoedbaarheid van schade of ongemak in hoofde van **de netgebruiker**. Dit is een voordeel voor de netgebruiker.

In hoofde van de netgebruiker ontstaat met een forfaitaire vergoeding op basis van objectieve aansprakelijkheid, veel minder verwarring m.b.t. andere aansprakelijkheidsregimes zoals de gemeenrechtelijke aansprakelijkheid, waarbij werkelijk geleden schade op basis van fout vergoed wordt. Er zijn immers heel wat minder raakpunten tussen beide systemen.

Nadeel – financiële impact netbeheerder
Uiteraard heeft een objectieve aansprakelijkheid vérstrekkende gevolgen: een partij wordt aangewezen als vergoedingsplichtige, louter op basis van diens hoedanigheid. De impact daarvan is niet min.

Zelfs bij gebruikmaking van het regresrecht op grond van de wettelijke subrogatie (art. 1251, 3° B.W.), dus zelfs als de netbeheerder, objectief aansprakelijk gesteld voor elke onderbreking of storing in het net, zich tot een eventuele aan te wijzen veroorzaker van het incident kan richten, moet rekening gehouden worden met een blijvend grote impact op de werking en de middelen van de netbeheerder. Er moet immers rekening gehouden worden met de kosten en lasten die de organisatie van het instellen van regresvorderingen teweegbrengen, evenals met de (gering geschatte) kans op welslagen van dergelijke regresvorderingen.

Een ongewenst effect van objectieve aansprakelijkheid is de volledige aansprakelijkheid van de door de wet aangewezene. Daarom wordt de omvang van de verplichting tot schadevergoeding beperkt tot een bepaalde vergoeding. Net omdat heel wat incidenten een externe, of ongekende, oorzaak hebben, ligt dergelijke beperking van aansprakelijkheid voor de hand. Ofwel door bepaalde schade (zoals indirecte schade, immateriële schade, …) uit te sluiten, ofwel door een forfaitair bedrag als vergoeding naar voor te schuiven. Alle (mogelijke) schade boven deze wettelijke grens van vergoedbaarheid kan beter bepaald én verzekerd worden door de getroffen persoon of zaak.

De impact van een keuze voor objectieve aansprakelijkheid is moeilijk kwantificeerbaar aangezien er teveel ongekende parameters zijn.

- Zo is niet voor alle netbeheerders bekend hoeveel langdurige (in de zin van >4u) stroomonderbrekingen er jaarlijks zijn, en is daarbij helemaal niet gekend hoeveel getroffen netgebruikers eer daarbij zijn.

Een zeer ruwe raming hiervoor komt uit op 100.000 netgebruikers, maar aangezien ongekend is hoe de verdeling is tussen niet-huishoudelijke en huishoudelijke netgebruikers, kan niet geschat worden wat de uitgaven bij vergoeding van al deze netgebruikers zouden zijn, temeer voor niet-huishoudelijke netgebruikers de vergoeding afhangt van de hoegrootheid van hun individuele distributiekosten.

- Zo zijn voor storingen (zowel elektriciteit als aardgas) enkel de meldingen richtinggevend, maar deze meldingen zijn niet altijd terecht. Op heden is er geen monitoring van de EN50160-norm (elektriciteit) zodat er geen zicht is op het aantal effectieve overschrijdingen van deze norm, die,

[12] Daarom spreekt men ook van "kwalitatieve" aansprakelijkheid

conform de voorgestelde regelgeving, aanleiding kunnen geven tot vergoeding als de netgebruiker geleden schade kan aantonen (of aannemelijk maken).

De aan de vergoedingen gespendeerde middelen kunnen niet meer ingezet worden om de kern van het probleem aan te pakken, namelijk voor het nemen van maatregelen ter vermijding van storingen en onderbrekingen, toch daar waar de oorzaken ervan duidelijk zijn en gewerkt kan worden aan preventie ervan.

Nadeel – verdwijnen incentive bij netgebruiker schadevermijding/beperking of verzekering tegen schade
Hoe hoger de vergoeding, hoe lager de directe stimulans tot schadebeperkend handelen in hoofde van de netgebruiker, of om zich tegen schade te verzekeren.

Nadeel – verdwijnen incentive bij derden tot schadevermijding/beperking of verzekering tegen schade
Een directe stimulans tot schadevermijdend of -beperkend handelen in hoofde van derden, is niet meteen voor handen. Alleen als regresvorderingen van de objectief aansprakelijke, dus de netbeheerder, succesvol zijn in geval een derde effectief aan de oorzaak lag van de schade, krijgen deze derden ook een stimulans tot het beperken van schade. Hierdoor kan het aantal storingen en onderbrekingen net oplopen, doordat veroorzakers ervan, zoals derden, erop rekenen dat netgebruikers zich toch tot de netbeheerder kunnen wenden voor een vergoeding; er daarbij op speculerend dat de netbeheerder het niet in elk geval opportuun zal achten om een regresvordering in te stellen.

Nadeel – begrip storing - monitoring
Opdat duidelijk zou zijn in welke gevallen er bvb. al dan niet een stroomstoring plaatsvond, die aanleiding geeft tot vergoeding, zou een monitoring van de EN50160-norm moeten plaatsvinden. Op heden vindt deze monitoring niet plaats. Om effectief te zijn, zou dit moeten gebeuren op niveau van de individuele afnemer. Dit komt, zoals geraamd door de netbeheerders, uit op 800 miljoen euro. Een volledig uitrol van slimme meters zou, gelet op deze kostprijs, hierbij zelfs een betere optie zijn, wat de omvang van deze kost duidelijk maakt. De kostprijs voor monitoring van de EN50160-norm wordt trouwens hoger geschat dan alle schade die netgebruikers kunne lijden als gevolg van storingen samen.
Weliswaar ligt de bewijslast van het zich voordoen van de storing bij de netgebruiker, hoewel deze het recht moet behouden, zoals thans geregeld, op het opvragen van een objectief verslag van het incident bij de netbeheerder. Het is in die zin dat het uiteindelijk de netbeheerder is die alsnog de monitoring meer en meer op zich zal moeten nemen.

Nadeel – werklast VREG
Daar de **VREG** een taak heeft tot het bemiddelen in, en beslechten van, geschillen die betrekking hebben op de verplichtingen van de netbeheerders, valt ook hier een grotere werklast voor de VREG te verwachten.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving		omschrijving	

Netbeheerder	-Financiële impact iets beperkter door beperkte forfaitaire vergoedingsbedragen		- Financiële impact: vergoedingsplicht louter als gevolg van storing of onderbreking, zonder fout (evenwel getemperd door beperkte vergoeding) , met verlies van de uitgekeerde bedragen, die niet meer inzetbaar zijn voor preventieve doeleinden - Verdwijnen incentive schadebeperking: nog meer schadegevallen - Financiële impact door monitoring storingsnorm EN50160	
Netgebruiker	-Makkelijker verkrijgen van vergoeding -Minder verwarring verscheidene soorten aansprakelijkheidsregimes			
VREG			Meer klachtenbehandeling	

➔ Optie 4: decretale vergoedingsplicht op basis van foutaansprakelijkheid met omkering bewijslast

Voordeel
Een vergoeding vanaf 4 uur onderbreking (niet vanaf 6 uur), is in het voordeel van de netgebruiker.
Een aansprakelijkheidsregeling die een wettelijk vermoeden van fout introduceert, creëert een voordeel voor de **netgebruiker** omdat hij bevrijd is van de moeilijke bewijslast van de fout in hoofde van de netbeheerder.

Een duidelijke definiëring van storing geeft ook meer houvast als basis voor de vergoedingsplicht.

Nadeel - bewijslastomkering
De vraag rijst of de bewijslastomkering wel degelijk een voordeel biedt.

Voor de **netgebruiker** kan het een slag in het water zijn: de netbeheerder zal (en dat is zijn goed recht) al het mogelijke doen om aan te tonen dat de storing of de onderbreking niet plaatsvond als gevolg van zijn fout. Dit kan leiden tot eindeloze betwistingen, waar niemand beter van wordt. De netgebruiker zal ook lang niet altijd goed geplaatst zijn om te kunnen oordelen of de afwezigheid van fout, door de netbeheerder, inderdaad geleverd werd.

Verder is dit systeem ook voor de **netbeheerder** weinig interessant. Het leveren van een zogenaamd “negatief bewijs” (*in casu* het niet-liggen aan de oorzaak noch aan het voortbestaan van de onderbreking of storing) is altijd moeilijk. Wanneer is sprake van het bewijs van afwezigheid van fout? Gaat de netbeheerder vrijuit als hij aantoont dat hij een netelement net vernieuwd heeft, en het onderhoud ervan op voldoende regelmatige basis gebeurde, enz.?

Wat precies in aanmerking komt als bewijs van de afwezigheid van fout is dus een grote onzekere factor.
- Als men niet snel aanvaardt dat het bewijs van afwezigheid van fout geleverd is, komt dit neer op een *quasi*-objectieve aansprakelijkheid.
- Als men sneller aanvaardt dat de netbeheerder dit bewijs leverde, zal men vaak in de situatie blijven zoals ze thans voorligt: de netgebruiker kan nergens vergoeding krijgen, want er kan niet aangetoond worden wie foutief handelden, dus tot wie de netgebruiker zich kan richten bij een beroep op foutaansprakelijkheid.

In *beide* gevallen zal het oordeel pas vallen na vele, uitgebreide, en erg technische discussies.

Daar de **VREG** een taak heeft tot het bemiddelen in, en beslechten van, geschillen die betrekking hebben op de verplichtingen van de netbeheerders, valt hier een grote werklast voor de VREG te verwachten.

Nadeel – verwarring verschillende aansprakelijkheidsregimes
Verder kan er ook verwarring ontstaan m.b.t. verschillende soorten aansprakelijkheidsregimes, die deels lijken op elkaar, maar toch verschillen. Zo is er m.b.t. storingen enerzijds de decretale regeling voor rechtstreekse materiële en lichamelijke schade, waarbij de fout van de netbeheerder vermoed wordt, maar anderzijds is er de (federale) burgerrechtelijke aansprakelijkheid, die nog steeds geldt voor onrechtstreekse en immateriële schade, waarbij de bewijslast van fout wel degelijk op de netgebruiker rust.

Nadeel – financiële impact netbeheerder
Deze vergoedingsplicht heeft potentieel een grote financiële impact aangezien alle rechtstreekse materiële en lichamelijke schade als gevolg van storingen vergoed moet worden, als de netbeheerder niet slaagt in het leveren van het zogenaamde “negatieve bewijs”.

In die zin rijst de vraag of een aansprakelijkheidsregeling met omkering van bewijslast het vooropgestelde doel bereikt, namelijk een systeem waarbij de schadelijdende netgebruiker *op een vlotte wijze* een billijke vergoeding ontvangt voor schade als gevolg van incidenten in het distributienet en/of fouten in de dienstverlening van de distributienetbeheerder.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving		omschrijving	
Netbeheerder	Duidelijke definiëring begrip storing		- Negatief foutbewijs (bij storingen en onderbrekingen) is moeilijk te leveren - Financiële impact door uit te keren vergoedingsbedragen (onderbrekingen) en alle werkelijke geleden rechtstreekse materiële schade, met verlies van deze middelen voor preventieve doeleinden	
Netgebruiker	- Makkelijker verkrijgen van vergoeding, maar mogelijks minder makkelijk als in toep. van optie 3 (objectieve aansprakelijkheid) - Snellere vergoeding dan Waalse regeling, langdurige onderbreking (4u ipv 6u) - Een regeling gelijk (of grotendeels gelijk) aan de vergoedingsregeling zoals opgenomen in het Waalse, en tevens Brusselse, gewest, zorgt voor uniformiteit over de regio’s heen, en daarmee grotere duidelijkheid - Duidelijke definiëring begrip storing		- Vaak confrontatie met weerlegging fout DNB, wat (1) niet controleerbaar is door DNG (technisch) en (2) leidt tot onvergoedbaarheid schade - Verwarring verschillende soorten aansprakelijkheidsregimes	
VREG			Veel geschillen ter bemiddeling of beslechting m.b.t. foutbewijs	

➔ **Optie 5: voor langdurige onderbrekingen: decretale vergoedingsplicht op basis van objectieve aansprakelijkheid, en voor storingen: nuloptie met minimale bijsturing**

Effectbeschrijving

Voordeel (onderbrekingen)

Onderbrekingen kunnen heel wat oorzaken hebben. Wat of wie aan de oorzaak ervan lag, is moeilijk door de netgebruiker aan te wijzen. Ook de beheerder van het net heeft, met alle informatie die hij kan hebben, ook nog soms het raden naar waar en waarom een onderbreking zich voordeed.
Werd de kabel maanden of jaren geleden licht beschadigd door een derde, waarvan de gevolgen zich nu manifesteren? Vaak is het moeilijk dit aan te tonen. Het enige wat duidelijk is, is wat zich manifesteert: een onderbreking in de elektriciteitstoevoer.

Dit alles maakt dat het foutbegrip, en bijgevolg de toepassing van het klassieke regime van foutaansprakelijkheid, eigenlijk niet dienstig is voor dergelijke materie.
Een objectieve (= foutloze) aansprakelijkheid is dan ook een betere optie, omdat hiermee het bestaan van fout, of de afwezigheid ervan, in hoofde van de netbeheerder, niet meer aan de orde is.

Met andere woorden: een (objectieve) aansprakelijkheid ten laste van de netbeheerder, louter op basis van zijn hoedanigheid[13] van netbeheerder, voor schade voortvloeiend uit een gebrek van het net, zoals een niet-geplande onderbreking van de energiestroom, ligt meer voor de hand dan een foutaansprakelijkheid (= subjectieve aansprakelijkheid).

Dergelijke regeling is duidelijk, transparant, en leidt tot een vlotte vergoedbaarheid van schade of ongemak in hoofde van de netgebruiker. Dit is een voordeel voor de netgebruiker.

In hoofde van de netgebruiker ontstaat met een forfaitaire vergoeding op basis van objectieve aansprakelijkheid, veel minder verwarring m.b.t. andere aansprakelijkheidsregimes zoals de gemeenrechtelijke aansprakelijkheid, waarbij werkelijk geleden schade op basis van fout vergoed wordt. Er zijn immers heel wat minder raakpunten tussen beide systemen.

Voordeel – behoud incentive bij derden tot schadevermijding/beperking of verzekering tegen schade

Een directe stimulans tot schadevermijdend of -beperkend handelen in hoofde van derden, blijft overeind door het expliciet bepalen dat de netbeheerder regres kan uitoefenen op degene die aan de oorzaak of het voortduren van de onderbreking ten grondslag ligt. Als de netbeheerder deze regresvorderingen succesvol weet uit te oefenen, blijft de incentive bij derden tot schadevermijdend of beperkend gedrag bestaan. Bij onderbrekingen is de oorzak of het aanhouden ervan iets makkelijker dan bij storingen, zodat verondersteld kan worden dat eventuele regresvorderingen meer kans op succes hebben, waardoor de incentive bij derden overeind blijft, ondanks de objectieve aansprakelijkheid.

Voordeel – beperktere financiële impact netbeheerder

De objectieve aansprakelijkheid blijft beperkt tot de langdurige onderbrekingen.

De impact van een keuze voor deze objectieve aansprakelijkheid is moeilijk kwantificeerbaar aangezien er teveel ongekende parameters zijn.
Zo is niet voor alle netbeheerders bekend hoeveel langdurige (in de zin van >4u) stroomonderbrekingen er jaarlijks zijn, en is daarbij helemaal niet gekend hoeveel getroffen netgebruikers er daarbij zijn. Een zeer ruwe raming hiervoor komt uit op 100.000 netgebruikers, maar aangezien ongekend is hoe de verdeling is tussen niet-

[13] Daarom spreekt men ook van "kwalitatieve" aansprakelijkheid

huishoudelijke en huishoudelijke netgebruikers, kan niet geschat worden wat de uitgaven bij vergoeding van al deze netgebruikers zouden zijn, temeer voor niet-huishoudelijke netgebruikers de vergoeding afhangt van de hoegrootheid van hun individuele distributiekosten.

Voor storingen blijft de burgerrechtelijke aansprakelijkheid overeind. Deze burgerrechtelijke aansprakelijkheid blijft ook steeds bestaan voor langdurige onderbrekingen. Deze aansprakelijkheid wordt echter decretaal beperkt tot een maximaal bedrag van 2.000.000 euro per incident, dus per onderbreking of storing, voor alle door netgebruikers geleden schade samen.

Nadeel – storing
Voor de netgebruiker blijft het bij een bevestiging van de huidige aansprakelijkheidsregels in geval hij schade lijdt als gevolg van een storing. Weliswaar volgt daaruit ook de bevestiging dat elke beperking daarvan bij reglement ongeldig is. Voor de netgebruikers die een reglementaire relatie met de netbeheerder hebben, houdt dit dus een afschaffing van de beperkingen en vrijstellingen in. Blijft wel dat de netgebruiker de het zich voorgedaan hebben van een storing, als oorzaak van zijn schade, moet kunnen bewijzen. Op dit moment wordt dit echter door geen enkele partij gemonitord, en een monitoring valt erg duur uit (cfr. hoger).

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving		omschrijving	
Netbeheerder	-Financiële impact beperkter door beperkte forfaitaire vergoedingsbedragen + door beperkt toepassingsgebied: enkel langdurige onderbrekingen -Incentive schadebeperking storingen blijft ongewijzigd + incentive schadebeperking langdurige onderbreking blijft mogelijks nog enigszins aanwezig door evt. succesvolle regresvorderingen		- Financiële impact: vergoedingsplicht louter als gevolg van onderbreking, zonder fout (evenwel getemperd door beperkte vergoeding)	
Netgebruiker	-Makkelijker verkrijgen van vergoeding voor langdurige onderbreking -Minder verwarring verscheidene soorten aansprakelijkheidsregimes (bij keuze voor objectieve aansprakelijkheid) -Wegvallen beperkingen en uitsluitingen van aansprakelijkheid		- Bewijslast fout of gebrekkige zaak in geval van schade door storing blijft zwaar	
VREG			Behandelen infovragen (klachten) m.b.t. beperkte vergoedingsmogelijkheid	

4.5. Vergelijking van de opties

Het ligt voor de hand, om de hiervoor beschreven nadelen, dat de nuloptie niet de goeie optie is.

Voor het fenomeen storingen blijft men stoten op het probleem van de bewijslast. Storingen worden op heden niet gemonitord. Zo is het noch voor een netbeheer, laat staan voor een netgebruiker, mogelijk om aan te tonen dat een storing plaatsvond. Een opvolging hiervan zou een immense investering vereisen. Bij gebrek aan het kunnen

identificeren van een storing, is het ook bijzonder moeilijk hieraan een bijzondere aansprakelijkheidsregeling op te bouwen.
Het fenomeen storing is ook een bijzonder ongrijpbaar begrip, dat moeilijk objectiveerbaar is.
Bijgevolg wordt gekozen voor de optie waarbij hieromtrent geen vergoedingsplicht geïntroduceerd wordt, maar waarbij louter bevestigd wordt dat algemene aansprakelijkheidsregels van toepassing zijn. Zelfs al hebben deze hun beperkingen.

Voor de langdurige stroomonderbreking wordt wél geopteerd voor de introductie van een vergoedingsplicht. De keuze voor een objectieve aansprakelijkheid combineert de meeste voordelen: een toegankelijke manier tot verkrijgen van een schadevergoeding in hoofde van de netgebruiker, en een beperking van het vergoedingsbedrag om het geheel financierbaar te houden én de vereiste incentives bij derden en de netgebruiker zelf te behouden.

Daarmee is geopteerd voor de vijfde optie.

5 Tekortkomingen dienstverlening

5.1 Probleembeschrijving

5.1.1 Probleem

Enige doelgroep: de netgebruiker

Netgebruikers ondervinden schade of ongemak als gevolg van tekortkomingen in de dienstverlening van de netbeheerder én de leverancier, zoals bij gevraagde aansluitingen op het distributienet. Het kan gaan om laattijdige aansluiting, laattijdige of foute leverancierswissel, foute facturatie, onterechte afsluiting, enz.

Deze schade zien zij slechts in beperkte mate vergoed, of helemaal niet.

5.1.2 Oorzaak van het probleem

Enige doelgroep: de netgebruiker

Het Belgische aansprakelijkheidsrecht steunt op het klassieke foutbegrip[14]. Daarbij is het uitgangspunt: wie schade veroorzaakt door foutief handelen, moet deze schade vergoeden. Voor de toepassing van de foutaansprakelijkheid (art. 1382 e.v. B.W.) is dus vereist dat er schade is die het gevolg is van een toerekenbare fout, en dat het causaal verband tussen fout en schade bewezen is.

Vaak strandt het verkrijgen van vergoeding voor schade op één van deze te bewijzen voorwaarden: ofwel is de fout van de netbeheerder of leverancier door de netgebruiker moeilijk te bewijzen, ofwel is de schade moeilijk te ramen of is hier makkelijk veel betwisting over. Soms is er ook onmiskenbaar ongemak geleden, hetgeen echter moeilijk in geldelijke bedragen uit te drukken is.

[14] De regels betreffende de foutaansprakelijkheid staan in de artikelen 1382 e.v. van het Burgerlijk Wetboek; hierna: art. 1382 B.W.). Volgens deze artikelen dient degene die *door* zijn *fout* of nalatigheid aan een ander *schade* veroorzaakt, deze schade vergoeden. Er zijn dus 3 voorwaarden: er moet **schade** zijn, de schade moet het gevolg zijn van een **fout**, en er moet een **oorzakelijk** (=causaal) **verband** zijn tussen deze schade en de fout.
Schade is elk nadeel dat iemand persoonlijk ondervindt: lichamelijk letsel, materiële of stoffelijke schade, immateriële schade (winstderving, inkomensverlies). Fout is elke inbreuk op een wettelijke norm of op de algemene zorgvuldigheidsnorm. Er is een oorzakelijk verband tussen fout en schade als en in de mate de schade niet zou zijn ontstaan zonder de fout.

Zelfs indien de netgebruiker overtuigd is de fout van de marktpartij te kunnen bewijzen, evenals zijn schade die daarmee in verband staat kan ramen, ligt het niet steeds voor de hand dat deze schade zonder slag of stoot vergoed wordt. De enige uitweg die de netgebruiker dan heeft, is het instellen van een rechtsvordering.

Marktpartijen hebben bovendien in zekere mate de mogelijkheid om hun aansprakelijkheid te beperken in hun contractsvoorwaarden, zodat aansprakelijkheid, zelfs bij bewezen fout, uitgesloten of beperkt is.

Bestaande maatregelen

Via de bemiddeling door de Ombudsdienst voor Energie of de VREG kan men soms komen tot een uitkomst in dergelijke geschillen over schade of ongemak na fout in de dienstverlening, maar dit alleen als het bewijs van fout en schade vast komt te staan. Bovendien nemen deze dossiers heel wat tijd in beslag. Alleen bij aanzienlijke schade zal de netgebruiker een vraag tot bemiddeling indienen. De slagkracht van een bemiddeling blijft ook beperkt: er is geen afdwingbaarheid.

De VREG is wel bevoegd om, na bemiddeling door de Ombudsdienst voor Energie of de VREG, en op vraag van één van de betrokken partijen, een geschillenbeslechtingsprocedure op te starten. Juridische grondslag hiervoor is art. 3.1.4/3 van het Energiedecreet. In tegenstelling tot de bemiddelingsprocedure, wordt dergelijk geschil beslecht door het nemen van een bindende beslissing. De beslissing kan al of niet een terugbetaling of vergoeding opleggen.

Dit is evenwel een zwaardere, tijdsintensieve procedure, die eerder op zijn plaats is bij complexere zaken, en bovendien is deze procedure beperkt tot geschillen met betrekking tot de plichten van de netbeheerder voortvloeiende uit de energiereglementering. Leveranciers ressorteren bijgevolg niet onder het toepassingsgebied, net zo min als de burgerrechtelijke aansprakelijkheid, zelfs m.b.t. netbeheerders.

5.1.3 Beleidsruimte

De beleidsruimte is identiek als hiervoor geschetst bij “storingen en onderbrekingen” (zie punt 4.1.3 Beleidsruimte).

5.2. Beleidsdoelstelling

De netgebruiker wenst uiteraard in eerste instantie schade of ongemakken als gevolg van tekortkomingen in de dienstverlening van de netbeheerder en leverancier niet te ondergaan. Bijgevolg is het vermijden van het zich voordoen van deze schadeveroorzakende handelingen, het ultieme doel.
Maar voor zover het vermijden van deze schadeveroorzakende handelingen niet mogelijk is, rijst de vraag naar een vlotte wijze van geheel of minstens gedeeltelijke vergoeding van schade of ongemak, naar aanleiding van tekortkomingen in de dienstverlening.

Het doel is te komen tot een systeem waarbij de schadelijdende netgebruiker op een vlotte wijze een billijke vergoeding ontvangt voor schade als gevolg van tekortkomingen in de dienstverlening van de distributienetbeheerder of leverancier.

5.3. Opties

➔ Nuloptie: voorzetting van een bestaande toestand

Tekortkomingen in de dienstverlening van de netbeheerders geven enkel aanleiding tot schadevergoeding op basis van de klassieke foutaansprakelijkheid (art. 1382 B.W.).

➔ Optie 2: overname Waalse regeling

Het invoeren van een vergoedingsplicht voor de distributienetbeheerders én leveranciers, gelijk aan de vergoedingsplichten zoals eerder ingevoerd in het Waalse Gewest.

Bij (Waalse) decreten van 17 juli 2008[15] werden vergoedingsplichten voor zowel netbeheerders als leveranciers ingevoerd in het Waalse Elektriciteitsdecreet en in het Waalse Gasdecreet[16]. Het gaat daarbij om vergoedingsplichten door leverancier of netbeheerder t.o.v. de netgebruiker die laattijdig aangesloten werd, wiens leverancierswissel laattijdig of foutief doorgevoerd werd, die een foutieve factuur ontving, of die onterecht afgesloten werd. De netbeheerder heeft hierdoor recht op een forfaitair bedrag ter vergoeding van schade of ongemak.
Het gaat om 125 euro per dag bij onterechte afsluiting (met een plafond van 1.875 euro = 15 dagen), 100 euro per maand bij laattijdige leverancierswitch, 25 euro per dag bij laattijdige aansluiting voor huishoudelijke afnemer, 50 of 100 voor niet-huishoudelijke afnemers op laag- resp. hoogspanning, en een bedrag overeenkomstig een maandverbruik in geval van facturatiefout.

Ook het Brusselse Gewest voerde dergelijke vergoedingsplichten in: krachtens Ordonnantie van 20 juli 2011 werd een schadevergoedingsregeling ingeschreven in de Ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Krachtens Ordonnantie van 20 augustus 2011 gebeurde dit ook in de Ordonnantie betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 19 juli 2001.

➔ Optie 3: vergoedingsplicht alleen voor laattijdige (her)aansluitingen

GEKOZEN OPTIE

Het invoeren van een vergoedingsplicht voor de distributienetbeheerders, geïnspireerd op, maar niet gelijk aan, de vergoedingsplichten zoals voorheen ingevoerd in het Waalse Gewest.

Meer bepaald wordt enkel voorzien in een vergoedingsplicht door distributienetbeheerder, en niet door leveranciers, en dit alleen in geval van een laattijdige (her)aansluiting.

5.4 Analyse van de effecten

Doelgroepen

- de distributienetbeheerder
- de leverancier
- de netgebruiker
- de VREG

Nuloptie

Effectbeschrijving

[15] Decreet van 17 juli 2008 tot wijziging van het decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt, *BS* 7 augustus 2008 en Decreet van 17 juli 2008 tot wijziging van het decreet van 19 december 2002 betreffende de organisatie van de gewestelijke gasmarkt, *BS* 7 augustus 2008

[16] Decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt (*BS* 1 mei 2001) en Decreet van 19 december 2002 betreffende de organisatie van de gewestelijke gasmarkt (*BS* 11 februari 2003)

Zoals in de probleembeschrijving weergegeven, blijft bij een *status quo* de netgebruiker geconfronteerd met het feit dat hij slechts een zeer beperkte of helemaal geen vergoeding kan ontvangen bij schade of ongemak als gevolg van tekortkomingen in de dienstverlening van de leverancier of netbeheerder.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving		**omschrijving**	
Netbeheerder/leverancier	Geen vergoedingsplicht, dus geen impact op uitgaven, dus tarieven.			
netgebruiker			geen of moeilijk vergoeding bij tekortkoming dienstverlening	
VREG			Enkel in kader van bemiddeling en (enkel m.b.t. netbeheerder) beslechting kan iets bereikt worden; dit zijn echter tijdsintensieve procedures, die lang niet altijd tot resultaat leiden.	

Optie 2: overname Waalse regeling

Effectbeschrijving

Voordelen

- Het invoeren van een gelijkaardige regeling zoals in de andere regio's bestaat, zorgt voor meer uniformiteit over de regio's heen.
- Het verkrijgen, door de netgebruiker, van een duidelijk bepaalde vergoeding in geval van bepaalde tekortkomingen in de dienstverlening: het gaat immers om forfaitaire bedragen.

Nadelen

Het nut van vergoedingsplichten voor leveranciers, evenals de potentieel "gemengde vormen" (dit zijn situaties waarbij veel discussie kan zijn omtrent de vraag wie een fout beging: de distributienetbeheerder of de leverancier, of waarbij het gaat om een gedeelde fout), kan in vraag gesteld worden.

(1) vergoedingsplichten voor leveranciers

Hoewel men evengoed schade, of minstens ongemak, kan lijden als gevolg van een foutieve handeling van leveranciers, moet men rekening houden met het feit dat leveranciers zich, in tegenstelling tot distributienetbeheerders, niet in een monopoliepositie bevinden. Dit maakt het grote verschil uit met netbeheerders.

Leveranciers die meer ontevreden klanten hebben, zullen ook meer klachten genereren bij de VREG of de Ombudsdienst voor Energie, hetgeen zich weerspiegelt in de Klachtenindicator[17], die opgenomen is in de V-test van de VREG. Leveranciers met een zwakkere dienstverlening staan dus concurrentieel zwakker. De netgebruiker heeft immers steeds de vrijheid om een andere leverancier te kiezen.

Een leverancier kan zich perfect vrijstellen van heel wat aansprakelijkheden: de leverancier heeft met de netgebruiker een contractuele relatie waardoor exoneraties van aansprakelijkheid geldig zijn. Het

[17] http://www.vreg.be/sites/default/files/uploads/verklaring_klachtenindicator.pdf

marktmechanisme speelt hierin volop: de netgebruiker kan de verschillende contractuele voorwaarden van de leveranciers vergelijken en kiezen voor de leverancier die de beste voorwaarden biedt. Het is niet aan de Vlaamse regelgever om hierin tussen te komen, daar aan deze vrijheid van de leverancier al de vereiste grenzen gesteld zijn: er is de consumentenbeschermingswetgeving (vb. het verbod op onrechtmatige bedingen uit de WMPC[18]), evenals, en niet in het minst, het "Akkoord Van den Bossche"[19]. Dit dan met betrekking tot de netgebruiker als consument[20]. Hoedanook: waar het opportuun is in de contractuele vrijheid van de leverancier tussen te komen, is in eerste instantie de federale overheid bevoegd om dit te doen.

(2) vergoedingsplichten voor potentieel "gemengde vormen"

Gemengde klachten zijn situaties waarbij veel discussie kan zijn omtrent de vraag wie een fout beging: de distributienetbeheerder of de leverancier, of waarbij het gaat om een gedeelde fout. Indien in deze situaties een vergoeding opgelegd wordt, moet hoedanook eerst nagegaan worden waar de fout ligt. Dit is allerminst eenvoudig. Het doel van een snelle, eenvoudig te verkrijgen vergoeding, is daarmee dan ook meteen onderuitgehaald.

Dit is bijvoorbeeld het geval bij onterechte afsluiting of foutgelopen leverancierswissel. De oorzaak daarvan kan ofwel bij de netbeheerder, ofwel bij de leverancier, ofwel bij beiden liggen. De netgebruiker moet zijn vraag tot vergoeding echter richten tot de veroorzaker van de onterechte afsluiting of foutgelopen switch. Hiertoe is hij door zijn gebrek aan kennis van de achterliggende feiten, niet in staat.
Bovendien kan ook het handelen van de netgebruiker zelf voor gevolg hebben dat hij geen recht heeft op de vergoeding. Zo kan de netgebruiker bijvoorbeeld geen vergoeding ontvangen voor facturatiefout, als hij naliet de meterstanden aan de netbeheerder door te geven. Als dit element door netbeheerder opgeworpen wordt, zal dan kan nog een discussie volgen, die uitgeklaard moet worden, over het feit of de meterstanden al dan niet doorgegeven werden, of gewoon niet gelogd werden door de netbeheerder, én doorgegeven aan de leverancier. De keten van verantwoordelijkheden moet, m.a.w. van begin tot eind hersamengesteld worden.
Bijgevolg komt men automatisch in een klachtenprocedure terecht.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen	nadelen
	omschrijving	**omschrijving**
Netbeheerder		- verhoogde administratie m.b.t. vergoedingsdossier, temeer gelet op vele potentiële "gemengde" dossiers: foute leveranciersswitch, foutieve facturatie: veel betwisting wie aan oorzaak van fout lag: met leverancier of netbeheerder, of beiden - financiële impact van de vergoedingsplichten, met ongekende impact op de tarieven.

[18] Wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming, *BS* 12 april 2010
[19] Zie http://www.vreg.be/akkoord-en-gedragscode
[20] Consument is "*elke natuurlijke persoon die ten aanzien van de onder deze wet vallende verrichtingen handelt met een oogmerk dat geacht kan worden vreemd te zijn aan zijn handels-, beroeps- of ambachtelijke activiteiten*" (art. 1, 1° van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet)

Leverancier		- Inbreuk op marktmechanisme: betere dienstverlening bieden is een troef; als dit sowieso afgedwongen wordt van anderen, kan dit minder als onderscheidende troef naar voor geschoven worden door leverancier - verhoogde administratie m.b.t. vergoedingsdossier, temeer gelet op vele potentiële "gemengde" dossiers: foute leveranciersswitch, foutieve facturatie: veel betwisting wie aan oorzaak van fout lag: met leverancier of netbeheerder, of beiden
Netgebruiker	- Uniforme regeling over regio's heen - Makkelijker verkrijgen van vergoeding, hoewel dit genuanceerd moet worden: vaak zal er toch veel discussie aan voorafgaan (cfr. "gemengde klachten")	evt. verwarring vele soorten aansprakelijkheidsregimes
VREG		Veel meer dossiers bemiddeling en beslechting van geschillen, in toepassing van de vergoedingsplichten, daar er complexiteit is m.b.t. bvb gemengde klachten

Optie 3: vergoedingsplicht alleen voor laattijdige (her)aansluitingen

GEKOZEN OPTIE

Effectbeschrijving

Voordeel

Het op een snelle manier verkrijgen, door de netgebruiker, van een duidelijk bepaalde vergoeding in geval van bepaalde tekortkomingen in de dienstverlening van de netbeheerder. Het gaat immers om forfaitaire bedragen.

Nadelen

- Geen uniformiteit met de andere regio's.
- Beperking van het aantal vergoedingsplichten, dus van het aantal gevallen waarin men een forfaitair bedrag ter compensatie van schade kan ontvangen.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen	nadelen
	omschrijving	omschrijving
Netbeheerder	Geen in praktijk onwerkbare vergoedingsplichten	- verhoogde administratie m.b.t. vergoedingsdossier. - financiële impact van de vergoedingsplichten, met moeilijk in te schatten impact op de tarieven (zeer ruwe raming van 5.000.000 euro aan jaarlijkse vergoeding; worst case)
Leverancier	Blijft ongemoeid; kan goede dienstverlening als troef naar voor schuiven, in vergelijking met andere leveranciers	

Netgebruiker	Makkelijker verkrijgen van vergoeding bij laattijdige (her)aansluiting	- Geen makkelijker te verkrijgen vergoeding bij andere tekortkomingen in dienstverlening van DNB dan laattijdige (her)aansluitingen, en helemaal niet bij tekortkomingen dienstverlening leverancier - evt. verwarring vele soorten aansprakelijkheidsregimes
VREG		Meer dossiers bemiddeling en beslechting van geschillen, in toepassing van de vergoedingsplichten, te verwachten.

5.5. Vergelijking van de opties

Het ligt voor de hand, om de hiervoor beschreven nadelen, dat de nuloptie niet de goeie optie is.

Uit de 2 overige geschetste opties moet gekozen worden voor de derde, daar die minder nadelen, en daarmee meer voordelen, genereert dan de tweede.

Hoewel de derde optie slechts een beperkt aantal vergoedingsplichten introduceert, en dit enkel met betrekking tot de dienstverlening van de netbeheerder, en met deze optie geen uniformiteit over de regio's heen gerealiseerd wordt, is dit alsnog de beste optie omdat bij keuze voor de tweede optie vergoedingsplichten geïntroduceerd worden die in de praktijk niet werkbaar zijn en bijgevolg weinig meerwaarde bieden ten opzichte van de gewone klachtenbehandeling (VREG of Ombudsdienst Energie) of geschillenbeslechting (VREG) en bovendien een grote toename aan werklast van VREG en Ombudsdienst Energie ontstaat, met weinig te verwachten voordeel voor de netgebruiker.

Bij vergelijking van de nuloptie en de derde optie, moet wel nog volgende kanttekening geplaatst worden:

De tarifaire impact van de maatregel is moeilijk in te schatten.
Het is onduidelijk in hoeveel gevallen de vergoeding uitgekeerd zal moeten worden, daar er geen monitoring is van de overschrijding van de aansluitingstermijn, temeer de aansluitingstermijn ook gebeurt op vraag van de netgebruiker zelf, of deze met akkoord van de klant uitgesteld wordt, en eveneens uitgesteld kan worden op grond van overmacht (langdurige vriestemperaturen, sneeuwval, …), allen gevallen van overschrijding van de termijn die geen aanleiding geeft tot vergoeding.
Onvolledige cijfers (namelijk: niet beschikbaar voor alle netbeheerders) geven een zeer ruwe raming van 5.000.000 euro aan jaarlijkse vergoeding wegens laattijdige aansluitingen, als men rekening houdt met alle overschrijdingen, dus ongeacht het akkoord of verzoek van de netgebruiker, dus worst case.

Er kan verwacht worden dat de nodige wijzigingen aan werkwijzen van de netbeheerder, ter optimalisatie van de dienstverlening op dit vlak, zullen plaatsvinden, opdat overschrijdingen van de aansluitingstermijnen vermeden zouden worden. Elk uitstel van aansluitingsdatum, of elke reden van opschorting van de aansluitingstermijn, zal gelogd moeten worden. Duidelijkheid in de aansluitingstermijn, zicht op de redenen voor uitstel van de aansluitingsdatum enz., is op zich het ultieme doel van de regelgeving. Weliswaar zal, ook in het belang van de netgebruiker, gewaakt moeten worden over een werkbare methode. Als de netgebruiker enkel een verplaatsing van aansluitingsdatum (die voorbij de aansluitingstermijn ligt), op zijn verzoek, kan verkrijgen als daartoe zijn schriftelijke akkoord verkregen wordt, die de netbeheerder zal eisen teneinde zijn aansprakelijkheid af te dekken, kan de regeling dermate rigide worden dat dit ook voor de netgebruiker zelf ongewenst is. Zo zal de netbeheerder

zonder dit akkoord zich gedwongen voelen zich op de eerder afgesproken dag aan te bieden voor aansluiting, zelfs al weet hij dat de netgebruiker dit niet wenst (vb. hij kan niet aanwezig zijn) en de aansluiting niet zal kunnen plaatsvinden; en dit louter omwille van indekking van aansprakelijkheid. Bij implementatie van de werkwijzen zal hieromtrent nog overleg vereist zijn met de betrokken toezichthouder, de regulator.

6 Uitvoering

Dit voorontwerp van decreet geeft de Vlaamse Regering de bevoegdheid om de nadere regels te bepalen voor de procedure van aanvraag en toekenning van de vergoedingsplichten. Dit kan gebeuren middels invoeging van bepalingen in het Energiebesluit.

Deze uitvoeringsbepalingen hebben echter niets te zien met de inwerkingtreding van het decreet. Er wordt in het decreet een datum vooropgesteld. Zodoende treedt het decreet niet meteen in werking, hetgeen de netbeheerders faciliteert om de nodige voorbereidingen te treffen, en anderzijds treedt het decreet daarmee in werking zonder de vereiste van een uitvoeringsbesluit.

Er zal een goede communicatie verreist zijn omtrent de door het decreet ingevoerde vergoedingsplichten. Dit kan bijvoorbeeld via de VREG (website, folder), via de distributienetbeheerder (website), …

7 Administratieve lasten

Het voorontwerp van decreet bevat geen regels die een toename van de administratieve lasten veroorzaken.

8 Handhaving

Toezicht over het voorstel zal gebeuren op basis van klachtenopvolging. De VREG is bevoegd voor het bemiddelen in, en beslechten van, geschillen met betrekking tot de correcte uitvoering, door de netbeheerder, van zijn verplichtingen. Ook op heden ontvangt de VREG vragen en klachten met betrekking tot schade of ongemak als gevolg van storingen, onderbrekingen, laattijdige aansluitingen, enz. Ook onder gelding van de bijkomende decretale regels, de vergoedingsplichten, zal dit dus de meest voor de hand liggende monitoringinstrument zijn.

Het is niet in te schatten of het voorstel enige impact zal hebben op de werklast en de werkmiddelen van de VREG. De klachten die gebaseerd zijn op de in het voorstel uitgewerkte regeling kunnen ondervangen worden binnen het huidige kader en de huidige werkingsmiddelen.

9 Evaluatie

De uitwerking van de regelgeving zal worden gevolgd op basis van de jaarlijkse rapporteringen die de netbeheerders momenteel al uitvoeren.

Op basis van de jaarlijkse **rapportering aansprakelijkheid** volgt nu al jaarlijks een evaluatie van de huidige aansprakelijkheidsregeling. Sinds 2007 geldt immers een vernieuwde aansprakelijkheidsregeling voor netbeheerders voor stroomstoringen en -onderbrekingen en om deze regeling te evalueren, zijn de netbeheerders verplicht om elk jaar bij de VREG hun cijfers bekend te maken over de aansprakelijkheid voor stroomstoringen en -onderbrekingen.

Daarnaast is er ook de jaarlijkse **rapportering kwaliteit dienstverlening**. De vergoedingsplichten met betrekking tot de dienstverlening (meer bepaald: de laattijdige aansluiting en heraansluiting) zou kunnen opgenomen worden in deze rapportering. Op heden is dit nog niet het geval. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat de laattijdigheid

van aansluiting soms een complex gegeven is, waardoor soms enkel na klacht, of een beroep op de vergoedingsplicht, uitgemaakt zal kunnen worden of er sprake is van laattijdigheid. Bijgevolg zou de rapportering zich mogelijks moeten beperken tot klachten omtrent laattijdige (her)aansluitingen.

Op basis van deze rapporteringen volgt een evaluatie. Als geoordeeld zou worden dat de kwaliteit van de dienstverlening met betrekking tot bepaalde aspecten verbeterd moet worden, dan wordt dit gemeld en opgevolgd..

10 Consultatie

Dit ontwerp van decreet is de uitloper van verscheidene consultatierondes.

Op 7 maart 2012 stelde de CWaPE, de Waalse regulator van de energiemarkt, haar ervaringen voor met betrekking tot de Waalse aansprakelijkheidsregeling.

Op 7 februari 2012 werd met Infrax, en op 7 mei 2012 met Eandis, van gedachten gewisseld met betrekking tot het idee van de uitwerking van een decretale regeling.

Consultatie visietekst
Hierna werd een consultatietekst opgesteld door de VREG, die de krijtlijnen van een voorstel tot regeling van de aansprakelijkheid van netbeheerders, en een reeks open vragen daaromtrent, bevatte.
Met betrekking tot deze tekst werd door de VREG een consultatie[21] georganiseerd van 18 juli tot 17 september 2012. Deze consultatie werd op de website van de VREG geplaatst en aangekondigd in de nieuwsbrief Sector van de VREG. Werden hiervan ook bij rechtstreekse mailing verwittigd: UNIZO, Test-Aankoop, FEBEG, Ombudsdienst Energie, de FOD Economie, Eandis en Infrax.

Reacties werden ontvangen van Gasnatural, de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, Ombudsman Energie, Nuon en EDF Luminus, FEBEG, en vanwege de werkmaatschappijen Eandis en Infrax. Tenslotte maakte ook de SERV haar advies[22] van 16 november op 22 november openbaar.

Opstelling eerste ontwerp voorontwerp decreet
Na de consultatietermijn werd, aan de hand van de binnengekomen reacties, een ontwerp van tekst tot wijziging van het Energiedecreet opgesteld. In deze tekst waren bedragen van vergoedingsplichten ingevuld, waren concretere keuzes gemaakt, was er een verschuiving van objectieve (*cfr*. consultatietekst) naar (terug) de foutaansprakelijkheid (zij het met omkering van bewijslast), enz.

Deze ontwerptekst lag ter (informele) consultatie voor bij de werkmaatschappijen Infrax en Eandis, die terzake hun opmerkingen mondeling overmaakten tijdens een overleg op 26 november, en daarna schriftelijk in een nota van 29 november 2012. Hieruit bleek de nood van een grondige impactstudie.

Impactstudie
In ADV-2012-09 adviseerde de VREG een impactstudie uit te voeren door bevraging van alle betrokken partijen. Daartoe werden begin februari 2013 concreet volgende actoren aangeschreven, met vraag naar heel concrete cijfers en gegevens: UNIZO, ASSURALIA, Infrax en Eandis. Dit met het oog op het verkrijgen van inzicht op de mogelijke impact van de decretale regeling zoals deze op dat moment voorlag.

UNIZO reikte bij brief van 15 maart 2013 algemene opmerkingen aan over de laattijdigheid van aansluiting.

[21] zie http://www.vreg.be/consultatie --> afgesloten consultaties
[22] http://www.serv.be/serv/nieuws/vreg-voorstel-voor-vergoeding-bij-stroomstoringen-lijkt-voorbarig

ASSURALIA liet weten niet over de gevraagde concrete cijfers te beschikken, maar er vond op 7 maart 2013 wel een overleg plaats tussen VREG en vertegenwoordigers van de verzekeraars voor “Brand- en zaakschade”.

De netbeheerders leverden op 13 maart 2013 concrete cijfergegevens aan, evenals algemene opmerkingen. Op 20 maart 2013 vond een bijkomend overleg tussen VREG en netbeheerders plaats.

De ontvangen gegevens, informatie en opmerkingen werden verwerkt in een RIA, en gaven tevens aanleiding tot inhoudelijke wijzigingen aan het voorontwerp van decreet. Het ging daarbij voornamelijk om milderingen, hierna opgesomd (zie volgende subtitel).

De thans voorliggende tekst van het voorontwerp van decreet, die afgerond werd op 29 maart 2013, werd daarna niet nog eens ter consultatie aan belanghebbenden voorgelegd. De aspecten van deze definitieve versie van de tekst die mogelijks op opmerkingen stuiten van bepaalde belanghebbenden, zijn immers niet nieuw, gelet op het feit dat de definitieve tekst op alle vlakken een mildering is.

Aanpassing voorontwerp decreet
Uit deze impactstudie volgde een aangepast voorontwerp van decreet.

De voornaamste wijzigingen tussen de tekst die diende als basis voor de impactstudie (cf. de aan belanghebbenden gestelde vragen), en de hierbij voorgelegde tekst, zijn:

- **Vergoedingsplicht voor** l**angdurige gasonderbreking: is geschrapt**, er is dus geen vergoedingsplicht van de distributienetbeheerder bij gasonderbreking van meer dan 4 uur. Dit om de eenvoudige reden dat dergelijke onderbrekingen nauwelijks tot niet voorkomen (zo bleek uit de cijfergegevens van de aardgasdistributienetbeheerders).
- **De definitie voor het begrip ‘storing’** wordt opgenomen: zowel voor elektriciteit als voor aardgas. De definiëring van het begrip is geen evidentie, maar de best mogelijke definitie is gekozen.
- Er wordt een “cap” = **plafond aan burgerrechtelijke aansprakelijkheid** opgelegd. Dit staat los van de vergoedingsplichten, maar beoogt een beperking van de voor het overige onbeperkte burgerrechtelijke aansprakelijkheid (*cf.* cassatierechtspraak daaromtrent en de beperkte beleidsruimte van de decreetgever, zie hoger); de bevoegdheid van de decreetgever om (beperkt) in te grijpen op dit aspect, is uiteengezet in de Memorie van Toelichting.
- Bij storing krijgt niet-huishoudelijke afnemer een forfaitair berekende vergoeding: *20% van het bedrag overeenkomstig de distributiekost voor de maand waarin de onderbreking zich voordeed.* (huishoudelijke krijgt alle bewezen rechtstreekse materiële en lichamelijke schade vergoed).
- Zowel bij langdurige stroomonderbreking als bij storing moet de netgebruiker **bewijzen, of toch minstens aannemelijk maken dat hij schade of ongemak** geleden heeft. Dus de netgebruiker die hiervan geen last ondervond, heeft geen recht op vergoeding. Bij laattijdige aansluiting geldt dit niet: daar leidt een overschrijding van de aansluitingstermijn automatisch tot het recht op vergoeding als men het aanvraagt. Schade of ongemak moet in dat geval niet aangetoond worden, aangezien dat onweerlegbaar “vermoed” wordt.

Bespreking aangepast voorontwerp decreet

Op 4 juni vond een overleg plaats met Elia, Eandis en Infrax. Deze bespreking leidde tot enkele wijzigingen van het voorontwerp van decreet, waarvan de belangrijkste de volgende zijn:

- Alle bepalingen gelden “behoudens contractuele afwijkingen”. Zodoende blijft het voor de netbeheerder mogelijk om de aansprakelijkheidsregels

alsnog te beperken of uit te sluiten in het contract dat hij sluit met de netgebruiker. Op dit contract zal weliswaar strikter moeten worden toegezien. In plaats van de mogelijkheid van de VREG tot het geven van commentaar op de modelcontracten, alvorens deze in werking treden, zou erin voorzien moeten worden dat deze door de VREG moeten worden goedgekeurd. In het kader van dit goedkeuringsproces kan de VREG er dan op toezien dat de aansprakelijkheidsregels een door beide contractspartijen, dus ook door de netgebruikers, gedragen regeling uitmaakt.

Dit vereist echter geen aanpassing van het Energiedecreet, maar van de technische reglementen. Enkel ten opzichte van netgebruikers met een reglementaire relatie met de netbeheerder, dus netgebruikers die geen contract sloten, zijn afwijkende bepalingen niet mogelijk. De technische reglementen schrijven nu voor dat met netgebruikers aangesloten op laagspanningsnet (dit is <1 kilovolt) voor elektriciteit, of netgebruikers op het aardgasdistributienet met een aansluitingscapaciteit van maximum 300 m³(n) per uur geen aansluitingscontract gesloten moet worden. Dit zou in die zin gewijzigd kunnen worden dat met deze netgebruikers geen contract kán gesloten worden, zodat de relatie tussen netbeheerder en netgebruiker steeds (verplicht) reglementair is, en afwijkingen van het aansprakelijkheidsbepalingen derhalve niet mogelijk zijn.

- Er wordt in een voldoende ruimte inwerkingtredingstermijn voorzien. Er werd geopteerd voor de datum van 1 januari 2015. Dit geeft de netbeheerders de mogelijkheid de nodige maatregelen kunnen treffen met het oog op de toepassing van de nieuw ingevoerde aansprakelijkheidsregels. De bij dit decreet voorziene wijzigingen hebben immers invloed op de organisatie, contracten, verzekering en financiering van de netbeheerder. Bovendien liggen de nettarieven thans vast tot eind 2014. Het afwachten van een nieuwe tarifaire periode is opportuun voor het invoeren van een regeling met budgettaire impact voor de netbeheerder.

11 Contactinformatie

Kabinet minister Van Den Bossche: dhr. Jan Schaerlaekens
VREG, Isabelle Vanden Bon, 02/55.313.55, ivb@vreg.be